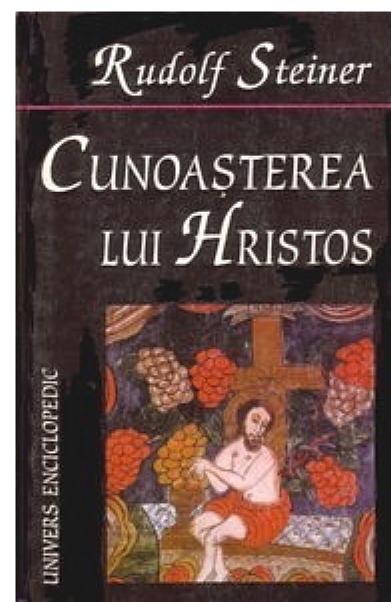
Rudolf Steiner

CUNOAŞTEREA LUI HRISTOS

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM
EVANGHELIA LUI IOAN

GA 100

14 conferinţe ţinute la Kassel între 16 şi 29 iunie 1907
8 conferinţe ţinute la Basel între 16 şi 25 noiembrie 1907

Traducere din limba franceză de Nicolae I. Crăciun
Confruntare su ediţia germană
de Petre Papacostea

Traducerea s-a făcut după
Éditions Anthroposophiques Romandes, 1990
CONNAISSANCE DU CHRIST
Antroposophie et Rosicrucisme
L'Évangile de Saint Jean
GA Nr. 100

Titlul ediţiei germane: MENSCHHEITSENTWICKLUNG
UND CHRISTUS-ERKENNTNIS
Theosophie und Rosenkreutzertum
Das Johannes-Evanghelium

TREPTELE ADEVĂRULUI

Antroposofia este un curent spiritual modern, fundamentat de austriacul Rudolf Steiner (1861-1925), personalitate complexă, dotată cu capacitatea de a dezvolta în mod consecvent şi interactiv atât mistica înaltă bazată pe experienţe interioare care l-au condus la cercetări aprofundate în lumea spirituală, cât şi gândirea riguros ştiinţifică despre spirit, prin opoziţie cu tendinţele materialismului dominant în secolul al XIX-lea şi prima parte a secolului al XX-lea. Materialismul urmărea eliminarea nivelului divin-spiritual din cunoaştere prin contestarea existenţei acestuia în Univers, ceea ce l-a îndreptăţit pe R. Steiner să afirme: „Tragedia materialismului constă în faptul că nu poate înţelege ce este materia".

Pentru a sintetiza conţinutul de idei al antroposofiei sau ştiinţei despre spirit vom porni de la un principiu de bază formulat chiar de Rudolf Steiner: „Oricărei realităţi materiale din Univers îi corespunde ceva spiritual şi orice realitate spirituală din Univers primeşte la un moment dat expresie în lumea materială". Întreaga evoluţie, mai întâi biologică şi apoi social-

istorică, a umanităţii este o ilustrare vie a acestui principiu. Cunoaşterea directă a resorturilor spirituale ale umanităţii, ca şi cunoaşterea exterioară a materiei, se obţine numai prin eforturi susţinute de perfecţionare a structurilor noastre sufleteşti şi spirituale, pentru a deveni apţi şi demni de dezvoltarea conştientă şi responsabilă a relaţiei omului cu lumea spirituală în toată puritatea indispensabilă acestui scop. Unul din principalele scopuri ale antroposofiei constă în deschiderea căilor cunoaşterii de sine, fapt necesar pentru evoluţia viitoare a omenirii. Atât cunoaşterea de sine cât şi înţelegerea coerentă a lumii interioare şi a ambianţei telurice şi cosmice se pot dobândi prin studiul scrierilor antroposofice, întrucât logica riguroasă a expunerilor oferă gândirii posibilitatea aprecierii valorii acestora, chiar şi în lipsa accesului personal direct la lumile spirituale. Omul apare astfel ca o fiinţă dublă, cu problematică cosmică şi problematică terestră, având sarcina realizării sintezei superioare a acestora.

În consecinţă, antroposofia este ştiinţa despre spirit care ne dă posibilitatea înţelegerii *raţiunii de a fi* a structurilor şi evenimentelor aparţinând lumii sensibile, precum şi a înlănţuirii acestora în timp şi spaţiu. Ea nu este o fundamentare teoretică pusă la îndemâna unei „secte religioase", cum încearcă să denigreze unele scrieri mişcarea antroposofică, ci reprezintă calea spirituală de valorificare concretă a forţelor de iubire aduse de Hristos pe Pământ, atât de necesară într-o perioadă în care dezbinarea între oameni se manifestă în toate relaţiile individuale şi de grup. Există, în prezent, antroposofi aparţinând celor mai diferite confesiuni religioase care consideră că au găsit, în sfârşit, în antroposofia lui R. Steiner un limbaj comun capabil să creeze baza pentru o nouă deschidere spirituală către lume, prin înţelegerea corectă a momentului-cheie pentru întreaga evoluţie cosmică pe care l-a reprezentat Evenimentul de pe Golgota de acum 2000 de ani.

Antroposofia nu este teorie, ci cunoaştere vie, ceea ce se reflectă în faptul că a pus toate premisele şi a elaborat soluţii valoroase în diferitele domenii aplicative marcate de consecinţele tuturor situaţiilor de criză caracteristice lumii actuale pe care Rudolf Steiner le-a prevăzut cu 8-9 decenii în urmă. Astfel, pe baza cunoaşterii aprofundate a omului (antropologia antroposofică), Rudolf Steiner, colaboratorii şi urmaşii săi au elaborat principiile şi metodele terapeutice ale medicinii antroposofice, ale agriculturii biodinamice, ale sistemului pedagogic Waldorf, ale tripartiţiei sociale, au dat naştere unui impuls original în arhitectură etc. Putem conchide că antroposofia este totodată o cale de cunoaştere obiectivă, o cale de autocunoaştere şi o cale de viaţă. Ea este prelungirea în Eul omului actual a activităţii lui Hristos, a Logosului care a acţionat de la începutul existenţei Universului.

Mişcarea antroposofică, care s-a separat din mişcarea teosofică, s-a dezvoltat independent, şi numai în mod eronat sau abuziv este asociată cu alte curente şi organizaţii actuale. Ea deschide perspective luminoase educaţiei pentru libertate, iubirii dintre oameni şi colaborării cu natura, iar spiritualitatea românească, constitutiv creştină şi cu o largă deschidere spre înţelegerea integrării omului în Cosmos, este o matrice gata pregătită pentru receptarea şi dezvoltarea acestor imperative ale mileniului III.

biolog dr. PETRE PAPACOSTEA

ÎN LEGĂTURĂ CU PUBLICAREA CONFERINŢELOR LUI RUDOLF STEINER

Baza ştiinţei spiritului orientată antroposofic o constituie lucrările scrise şi publicate de Rudolf Steiner (1861-1925). Pe lângă aceasta, el a ţinut, între 1900-1924, numeroase conferinţe şi cursuri, atât în faţa unui public larg, cât şi pentru membrii Societăţii teosofice, mai târziu ai Societăţii antroposofice. Vorbind în mod liber, el însuşi a dorit iniţial ca aceste conferinţe să nu fie consemnate în scris, deoarece ele erau concepute drept „comunicări orale, nedestinate tiparului". După ce însă s-au finalizat şi răspândit tot mai numeroase variante incomplete şi eronate după stenogramele şi notiţele auditorilor, s-a văzut nevoit să

reglementeze problema acestora. Şi a încredinţat Mariei Steiner von Sivers această misiune. Ei i-a revenit sarcina de a-i desemna pe cei care au dreptul să stenografieze conferinţele, de a asigura administrarea stenogramelor şi revizuirea textelor pentru tipar. Din cauză că, fiind extrem de ocupat, Rudolf Steiner nu a putut corecta el însuşi textele, decât în cazuri foarte rare, în privinţa tuturor conferinţelor publicate trebuie să se ţină seama de această rezervă a sa: „Va trebui să se aibă în vedere faptul că în stenogramele nerevizuite de mine se găsesc greşeli".

În legătură cu raportul dintre conferinţele pentru membri, care, la început, erau accesibile numai sub formă de manuscrise tipărite pentru uz intern, şi cărţile sale, destinate publicului larg, Rudolf Steiner îşi exprimă punctul de vedere în lucrarea autobiografică ***Mein Lebensgang*** (***Viaţa mea***), capitolul 35. Cele spuse acolo sunt valabile, în egală măsură, în ceea ce priveşte cursurile ţinute, care se adresau unui cerc restrâns de participanţi, familiarizat cu bazele ştiintei spiritului.

După moartea Mariei Steiner (1867-1948) s-a trecut, conform indicaţiilor sale, la tipărirea unei ediţii a operelor complete ale lui Rudolf Steiner (Rudolf Steiner - Gesamtausgabe, GA). Volumul de faţă constituie o parte a acestei ediţii.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA I

Kassel; 16 iunie 1907

Scopul acestor conferinţe este acela de a oferi o vedere de ansamblu asupra a ceea ce numim în mod curent teosofie. Teosofia trebuia să devină, într-un sens cuprinzător, un nou impuls cultural; ea este un lucru la care aspiră omenirea dintotdeauna şi care trebuie să răspundă la întrebarea arzătoare în toate privinţele pe care aceasta o pune. Totusi, astăzi teosofia este privită frecvent ca ceva ce este îndoielnic, ca o nebunie, ca reveriile unor capete inventive.

Fără îndoială, dacă-i întrebăm pe aceşti „inventivi" ce urmăresc, răspunsuI lor este relativ cuprinzător. Înainte de toate, ceea ce se consideră în prezent a fi reverie este privită de cel care face din aceasta punctul central al vieţii sale ca ceva ce peste douăzeci sau cincizeci de ani va avea o semnificaţie considerabilă pentru sentimentul, gândirea, voinţa şi activitatea omenească.

Nu există domeniu în care teosofia să nu poată aduce, în calitate de impuls, lumina sa şi să nu aibă chemarea de a ilumina. Se ştie că epoca noastră are cele mai variate probleme: de sănătate, sociale, ale femeilor, ale educaţiei. Răspunsurile sunt încă şi mai numeroase. Când se examinează în mod obiectiv ansamblul acestor probleme şi rezolvările oferite, se observă că ele sunt puse corect prin înseşi condiţiile timpului actual, dar că soluţiile nu pot fi date nemijlocit acum.

Celui care nu vrea să vadă nici să audă care sunt problemele actuale, îi vor apărea pretutindeni obstacole în cale. Va veni o epocă când oamenii îşi vor da seama că există mult mai multe probleme: războaie interioare şi exterioare ale omenirii, dureri şi suferinţe, speranţe frânte în toate domeniile. Numai teosofia este în măsură să răspundă în mod corespunzător acestor probleme.

Sunt tot mai numerosi cei care se resemnează, care, de fapt, îşi fac datoria, dar nu ştiu de ce muncesc, al căror moral distrus ajunge până la disperare, alterându-le chiar sănătatea fizică şi provocând apariţia neurasteniei.

Acestea nu sunt decât câteva aspecte, pe care le amintim aici. Gândul călăuzitor care trebuie să ne cuprindă sufletele este acela că teosofia nu este ceva care să preocupe capete fără ocupaţie, care n-au altceva mai bun de făcut; ea trebuie să-şi exercite influenţa în viaţa practică.

Desigur, în cursul celor treizeci de ani de existenţă, Societatea teosofică (Nota 1) a cunoscut bolile copilăriei şi a suferit tot felul de avataruri, care au provocat îndoieli cu privire la importanţa ei, dar ea îşi va reveni şi va face dovada aptitudinilor sale. Teosofia trebuie să devină o problemă generală, un fapt universal, căci ea poate răspunde la chestiunile fundamentale ale întregii existenţe şi poate indica cum trebuie să fie percepute de omul actual; el trebuie să înţeleagă de ce există religii şi stiinţe în lume. Oricare ar fi activităţile noastre artistiee, stiinţifice sau practice, ele se învârt în jurul câtorva probleme fundamentale, care trebuie rezolvate într-un fel oarecare. Toate religiile au fost încercări de a da răspuns la aceste probleme, un răspuns totdeduna adaptat la intelectul şi la treapta de cultură a popoarelor.

Teosofia nu vrea să fie o religie, ea nu are nimic de-a face cu o sectă, nu provoacă agitaţie.

După cum ştiţi, religia este tot atât de veche ca şi aspiraţia omului către progres. Dacă examinăm religiile diferitelor popoare, vom ajunge la certitudinea că toate au încercat să răspundă la mai multe întrebări: în primul rând, care este esenţa omului, în al doilea rând, care este destinul său şi, în al treilea rând, ce există dincolo de existenţa fizică.

Cu privire la aceste întrebări, trebuie să spunem că tocmai noi, oamenii epocii actuale, avem un trecut uimitor în urma noastră, care a dus pe mulţi în eroare în ceea ce priveşte religia. Să ne punem întrebarea: Câte fiinţe omeneşti au nevoie efectiv de religie, dar nu o pot avea? Unii dintre noi mai pot privi înapoi la epoci când religia era resimţită eu adevărat ca viaţă, ca ceva perceput mult mai intens decât de naturile actuale cele mai predispuse la religie. La acestea din urmă mai există încă o parte din sentimentul cald care a străbătut mileniile. Setea, nostalgia pentru ceea ce se numeşte lumea spirituală, adică aspiraţia la religie mai există încă; la naturile cele mai autentiee această nevoie s-a amplificat fără încetare. Astfel de persoane vor spune: Când eram copil mai aveam încă adevărata credinţă. Apoi această credinţă s-a schimbat. Am cunoscut ceea ce se cheamă stiinţa şi principiile sale şi a trebuit, mai ales în virtutea modului în care mi-a fost dezvăluită crearea lumii, să mă îndoiesc profund de ceea ce crezusem în copilărie. Apoi m-a cuprins o tristeţe profundă, sufletul pare să fie sfâşiat, când, pustiit, priveşte în lume fără a găsi o explicaţie la această contradicţie interioară. De aici, ruptura între aspiraţia religioasă şi satisfacţia sufletului, de aici, tragismul epocii actuale. Poate că ceea ce se instalează în aceste suflete este totuşi preferabil celeilalte atitudini, cea în care omul nu mai pune întrebări; când el pierde obiceiul de a pune întrebări, devine superficial, trăindu-şi pur si simplu existenţa cotidiană.

Cauza acestei situaţii ţine de religii? Nu! Este evident că nu e nimic din toate acestea, căci orice religie, chiar vechile mituri şi legende, sunt în măsură să reînnoiască inima, să dea viaţă oricărui suflet, dacă el vrea. Cine ar fi crezut că din vechile mituri, care păreau vlăguite de milenii, ducând o existentă aproape ascunsă, necunoscută, ar putea reînvia impulsuri atât de puternice ca cele întâlnite în dramele lui Richard Wagner? (Nota 2)

Nu este necesar să întemeiem o religie nouă, momentul pentru aceasta a trecut, dar a devenit necesară o nouă luare de poziţie faţă de religie, o nouă înţelegere. Ceea ce s-a schimbat este spiritul uman, sufletul uman, inima omenească.

Să încercăm să ne transpunem în procesul evolutiv al sufletului omenesc; ne vom convinge, în cursul acestor conferinţe, că sufletele noastre au fost în mod repetat aici, jos, pe planul fizic, că ele s-au dezvoltat încetul cu încetul urcând la treapta actuală a evoluţiei. La început

acest lucru vă poate părea grotesc, totuşi asemenea adevăruri, aşa cum ne sunt prezentate astăzi, le-am auzit adesea în cursul existenţelor noastre trecute.

Astfel, veţi face cunoştinţă cu învăţătura reincarnării. La fel cum mă ascultaţi astăzi, sufletele dumneavoastră au ascultat odinioară pe acel druid care trăia şi învăţa chiar în această regiune a noastră. Vechii druizi cultivau pentru cercuri restrânse învăţătura despre reincarnare, această înţelepciune foarte veche despre enigmele vieţii. Ei se adresau celor care simţeau în sufletul lor setea unei cunoaşteri mai profunde. Dar dacă aceşti învăţători ar fi utilizat limbajul de care mă folosesc eu astăzi, el nu ar fi fost inteligibil pentru sufletele dumneavoastră de atunci, căci spiritul nu era suficient dezvoltat pentru aceasta. În acel timp, spiritul omenesc nu dispunea încă de gândirea logică, dar avea facultatea de a înţelege prin intermediul imaginilor. De aceea aceste învăţături se exprimau prin imagini pe care le regăsim astăzi sub formă de poveşti şi mituri. Dacă sufletele noastre nu ar fi primit această învăţătură, ele ar fi incapabile să înţeleagă acum adevărul transmis sub o formă nouă.

Astfel, în cursul secolelor, sufletele noastre fac progrese uriaşe, iau forme noi şi din această cauză adevărul trebuie să fie prezentat, anunţat de fiecare dată sub o formă nouă. Să vă dau un al doilea exemplu.

Să ne întoarcem pe firul evoluţiei umane până la egipteni, caldeeni, babilonieni. Pe vremea când erau purtătorii culturii, ei nu considerau soarele şi stelele ca fiind corpuri pur fizice. Astăzi, când un astronom materialist observă corpurile cereşti, el nu vede în ele decât corpuri fizice, nimic mai mult. De asemenea, pentru el Pământul nu este decât un corp fizic pe care omul umblă încoace şi încolo, ca un ţânţar pe mână.

Cu totul altfel stăteau lucrurile cu astronomii egipteni. Când vechiul astrolog egiptean contempla o stea, el nu vedea numai un corp fizic, ci pentru el steaua avea o realitate cu totul diferită decât pentru omul actual. Când pronunţa, de exemplu, numele Mercur el o făcea cu o profundă veneraţie. Nici nu se gândea să se adreseze corpului ceresc fizic; după cum nici dumneavoastră nu vă gândiţi să vă adresaţi unui obiect de carton presat. Tot ce percepea ochiul atunci nu era decât expresia unei realităţi spirituale. Astfel, pentru astronomul de odinioară corpul ceresc al lui Mercur nu reprezenta decât manifestarea spiritului său. Dumneavoastră nu trebuie să înţelegeţi acest lucru pe cale raţională, ci să-l cuprindeţi cu sufletul, altfel nu veţi avea nici o idee despre conţinutul sufletesc al unui asemenea astronom. Pentru el nu exista nimic care să nu fie expresia spiritualului. El spunea: Totul este spirit, şi eu însumi, în calitate de spirit, sunt o parte a acestui spirit.

Dumneavoastră trebuie să aveţi în vedere asemenea trăire. Trebuie să-i înţelegem bine pe înţelepţii epocilor trecute. Trebuie să înţelegem ce ştiau ei despre ceea ce se desfăşura în spaţiul spiritual. Şi cel ce se adânceşte în aceste vieţuiri ştie cât de infinit mai sublimă era această concepţie faţă de cea a materialismului actual. Înţelepţii de odinioară trebuie să fie mai întâi înţeleşi, trebuie să aprofundăm ceea ce ei au cunoscut despre spaţiul spiritual; abia atunci apare cât de importante erau acele vechi învăţături. Aceasta poate părea ridicol simţului materialist actual, care nu cunoaşte decât aspectul pur fizic al astronomiei, dar aşa stau lucrurile.

Cum se face că în prezent simţul pentru viaţa spirituală care stă la baza oricărei vieţi fizice a pierit? Şi de ce trebuia să se întâmple aceasta?

Să aruncăm o privire asupra anturajului nostru imediat. Dacă aţi putea compara ceea ce, în trecut, înconjura la fiecare pas omul cu ceea ce constituie mediul omului modern, aţi constata că el nu avea la dispoziţie decât mijloacele strict necesare pentru a-si putea duce existenţa pe Pământ; în schimb, avea un mai accentuat simţ al spiritualului. Acest simţ al spiritualului a trebuit să regreseze, pentru ca omul să aibă posibilitatea să obţină stăpânirea actuală asupra

Pamântului. Toate progresele tehnice şi industriale au fost posibile doar datorită concepţiei noastre materialiste despre lume şi datorită faptului că spiritul, lumea suprasensibilă s-au estompat. Asadar, prin renunţarea la concepţia spiritualistă asupra lumii, omul a dobândit stăpânirea asupra lumii fizice. Este o lege eternă a omenirii aceea că facultăţile dobândite într-un domeniu nu pot apărea decât prin reducerea facultăţilor din alt domeniu. Omul nu ar fi putut obţine niciodată posibilităţile actuale de comunicare dacă n-ar fi regresat celelalte facultăţi ale sale. Pentru a dobândi tot ceea ce constituie anturajul nostru actual a trebuit să regreseze simţul pentru spiritual. Pentru ca omul să poată cuceri lumea fizică, a trebuit să regreseze conţinutul conştienţei omului de odinioară.

Vedem astfel, cu începere din secolul al XVI-lea, cum se pierde înclinaţia pentru lumea spirituală şi cum pune stăpânire pe omenire simţul materialist. Şi cel care-şi imaginează că el însuşi nu se află în plin materialism se înşeală.

Misiunea ştiinţei spiritului nu este de a nega ceva, ea nu critică lumea actuală; mai mult decât atât, ea arată cum coborârea în materie a fost o necesitate. Pentru un timp trebuia să se şteargă vastul orizont al vieţii spirituale al omenirii; aceasta implică dispariţia vechiului mod de a sesiza spiritualul. Adevărurile se prezentau atunci sub vechea lor formă. Ştiinţa spiritului îşi propune să arate cum pot fi ele apropriate înţelegerii omului actual. Aceasta este ceea ce o preocupă. Astfel, teosofia nu este decât instrumentul prin care se pot face accesibile gândirii omeneşti contemporane adevărurile profunde, pentru ca ele să fie sesizate în toată amploarea lor.

La ora actuală atenţia trebuie să fie îndreptată din nou spre spirit. Nu trebuie să ne mulţumim a spune: „Cât de departe am dus lucrurile". (Nota 3) Adevărul este întotdeauna accesibil şi există diferite moduri de a-l înţelege.

Să ne întoarcem privirea spre vechea Indie, spre Egipt, spre Grecia, spre epoca întemeierii creştinismului: mereu aceleaşi adevăruri se manifestă sub diferite forme. Întotdeauna au existat ghizi ai omenirii care au vegheat la faptul că, în acele epoci, adevărurile care se estompau datorită declinului culturilor să fie comunicate omenirii sub o formă nouă. Dintre acesti ghizi fac parte toţi marii întemeietori de religii.

Înaintea epocii actuale, înainte de Copernic şi secolul al XVI-lea, chiar în Europa s-a vegheat la punerea bazelor unei reînnoiri a răspândirii adevărului. În acea epocă, unii oameni erau capabili să înţeleagă semnele timpului. Încă din 1459, o individualitate spirituală de un grad superior, cunoscută exterior sub numele de Christian Rosenkreutz (Nota 4), a întemeiat cu încă câţiva o şcoală esoterică pentru dezvoltarea înţelepciunii, nu a unei noi înţelepciuni, ci a celei vechi, dar sub o formă corespunzătoare nevoilor oamenilor. Aceasta este înţelepciunea rosicruciană, asa cum a fost ea cultivată atunci pentru prima oară. Aşa cum am spus, nu este nimic nou în această înţelepciune, este înţelepciunea veşnică, dar în forma de care are nevoie omenirea actuală.

Cum se prezintă această înţelepciune a rosicrucienilor faţă de creştinism? Nu există nici o diferenţă între adevărata învăţătură creştină şi aceea a rosicrucienilor. Este suficient să înţelegi miezul creştinismului şi ai în faţă teosofia rosicrucienilor. Nu este nevoie să întemeiezi o religie nouă, trebuie să înţelegi creştinismul cum au făcut-o primii creştini. Dar foarte puţini oameni mai ştiu ceva despre tainele începuturilor evoluţiei creştinismului. Chiar teologia oficială nu mai are despre aceasta nici cea mai mică idee. Aici îl întâlnim pe însuşi apostolul Pavel (Nota 5), cel mai profund cunoscător al tainelor creştine, propovăduind acele profunde adevăruri care trebuiau să ghideze omenirea timp de milenii. El este cel care a întemeiat o scoală la Atena, al cărei rector a fost Dionisie Areopagitul (Nota 6), adevărat discipol al său.

Învăţăturile lui Dionisie au fost mereu vii şi au fost transmise în particulat celor care trebuiau să ducă Verbul viu al lui Hristos pe tot Pământul. Dacă oamenii ar fi rămas fideli învăţăturii lui Dionisie nu ar fi fost necesară o nouă formă. Dar au venit timpurile noi şi crestinismul a trebuit să capete baze solide, pentru ca nici o ştiinţă să nu-i poată fi opusă. Din această cauză, teosofia rosicruciană este forma religioasă adaptată la epoca noastră.

Numai acela care înţelege creştinismul în mod corect poate să-şi facă o idee despre conţinutul său veşnic viu.

Dacă am fi puşi astăzi în situaţia de a auzi ce are de spus teosofia rosicruciană despre adevăratul creştinism, datele ştiinţifice nu ar contrazice procesele pe care ea le descrie. Este vorba de faptul că religia nu s-ar putea afla în contradicţie cu datele ştiinţifice şi că acestea trebuie să fie în armonie cu religia.

Ce vrea deci să ne ofere teosofia rosicruciană? Cunoaşterea lumilor superioare, adică a acelor lumi cărora le va aparţine omul după ce corpul său fizic se va fi descompus; cunoaşterea vieţii, cunoasterea esenţei morţii şi a evoluţiei omenesti. Astfel, ea va conferi omului un fundament solid pentru adevărurile religioase şi pentru viaţa religioasă.

Nimeni nu ar trebui să spună: Eu mă ţin ferm de vechile învăţături şi ele îmi sunt suficiente. Ce mă interesează scepticii! Nu există nimic mai egoist şi nici judecată mai puţin creştină decât aceasta. Căci, dacă astăzi mai este posibil ca unii să zăbovească încă în vechile religii, acest lucru va deveni imposibil într-un viitor apropiat. Cine poate pătrunde în ceea ce tintle în prezent să determine apariţia marilor valuri sociale, acela nu va judeca astfel; el va vedea că teosofia nu este un lucru care să dea naştere la controverse. Cine poate gândi, ştie că stiinţa spiritului este prezentă pentru a răspunde la întrebările cele mai arzătoare şi că este efectiv în măsură să răspundă la toate aceste întrebări. În principiu, totul poate fi dovedit şi contestat, dar nu despre aceasta este vorba: nu are nici un sens să discutăm despre un remediu, contează numai rezultatul obţinut cu ajutorul lui. Exact la fel se întâmplă şi cu ştiinţa spiritului. Omenirea are nevoie de spiritualitate ca remediu şi vindecarea acesteia nu se va produce decât dacă acest remediu pătrunde în ea. Ea este un factor evolutiv şi un mijloc de susţinere pentru cultura noastră.

Cu măsuri exterioare nu se rezolvă nimic; ele se adresează toate, fără excepţie, elementului fizic-corporal. Teosofia vizează vindecarea sufletului şi a spiritului. Ştiinţa spiritului nu este ceva arbitrar, ea este o cerinţă a epocii şi a problemelor sale. Tot ce ne aduce ea este învăţătura comună a cercetătorilor din acest domeniu.

Noi suntem conduşi de ştiinţa spiritului spre lumi superioare care rămân de nepătruns pentru ochiul sensibil, lumi unde se află cauzele efectelor care se manifestă în lumea fizică. Ştiinţa spiritului ne va aduce cunoaşterea principiului veşnic al naturii omeneşti, al nucleului esenţei existent în fiecare din noi, al lumilor spirituale şi al ierarhiilor acestor lumi. Obiectul studiului nostru trebuie să fie esenţa adevărată a naturii omenesti. Noi vom face cunoştinţă cu lumi care sunt prezente, dar nu pot fi înţelese numai de simţurile noastre fizice. Unii poate vor spune: Tot ce povesteşti este foarte frumos, dar noi nu putem şti nimic despre toate aceste lucruri. Răspunsul la această obiecţie 1-a dat deja Fichte (Nota 7). Presupuneţi că aţi fi singurul văzător într-o lume de orbi din naştere, cărora le-aţi vorbi despte culori. Aceştia vă vor spune: Toate acestea nu sunt decât o prostie, ceea ce povesteşti tu nu este real. Însă, dacă i-am putea opera cu succes, ei ar afla atunci prin experienţa lor această lume a culorilor şi a luminii.

Acest lucru este valabil şi pentru obiecţia de mai sus. Cel care face o asemenea obiecţie se plasează pe un punct de vedere care corespunde cu acela al orbului din naştere. Iată de ce nimeni nu ar trebui să spună: Aceasta nu există. Căci nimeni nu are dreptul să vorbească de

„limite ale cunoaşterii" (Nota 8), cum a făcut-o la timpul său Du Bois-Reymond. Există tot atâtea lumi pentru câte organe avem spre a le percepe, o infinitate de lumi; atâta doar că noi nu le putem percepe încă, deoarece nu avem încă organele corespunzătoare. Lumea nu este numai spaţial, dar şi în mod intensiv (Nota 9) infinită: pentru fiecare simţ există o lume. În prezent ele sunt insondabile, dar există; sunt acolo unde ne aflăm noi înşine. Trebuie numai să deschidem ochii asupra lor, căci ele sunt în mijlocul nostru.

Cuvântul lui Hristos: „Nu căutaţi împărăţia lui Dumnezeu, căci împărăţia lui Dumnezeu este în mijlocul vostru" (Nota 10) trebuie luat *ad litteram*. Exact în acest sens vorbeşte şi ştiinţa spiritului despre lumile spirituale. Şi dintotdeauna au existat initiaţi care au cunoscut mijloacele şi căile de acces care conduc la împărăţia cerurilor. Toate religiile vorbesc despre acestea. Ştiinţa spiritului nu este decât mijlocul de a regăsi aceste adevăruri fundamentale ale tuturor religiilor. Tot ceea ce vedem şi percepem în jurul nostru este consecinţa şi efectul a ceea ce se află şi acţionează în lumile spirituale.

De multă vreme, creştinismul oficial nu mai este în măsură să înţeleagă adâncimea documentelor religioase. Astfel, stiinţa spiritului a trebuit să preia sarcina de a redeschide accesul la comorile uitate ale cunoştinţelor şi astfel să ofere remedii umanităţii aflate în cumpănă. Cu toate acestea, ştiinţa spiritului este departe de orice fanatism; ea nu face decât să descrie, să pună în lumină esenţa omului, ea indică devenirea sa dincolo de moarte şi modul în care se dezvoltă sufletul în afara corpului fizic. Ea descrie ce se întâmplă în lumile superioare, vorbeşte despre fazele evoluţiei pământului şi a celorlalte planete, pune în lumină desfăşurarea trecută şi viitoare a existenţei omeneşti. Ea arată ce-l aşteaptă pe om până ce îşi va atinge scopul final.

Noi vom încerca să înţelegem esenţa omului şi a acelor lumi din care a ieşit. Acesta este domeniul de cunoştinţe la care ne conduce ştiinţa spiritului.

S-ar putea obiecta: Toate acestea nu-l privesc decât pe aşa-zisul clarvăzător, care are deja acces la lumile spirituale. La ce ne poate ea servi nouă? Ele ne sunt inaccesibile!

Răspunsul nostru va fi: Există desigur metode de antrenament valabile numai pentru investigatorul spiritual, ceea ce ar crea impresia că obiecţia este valabilă: Cu toate acestea metoda rosicruciană de formare este diferită. Este adevărat că pentru a pătrunde în lumile spirituale trebuie să avem ochiul văzătorului şi urechea iniţiatului, dar pentru a o înţelege este suficientă logica curentă. Tot ce spune investigatorul spiritual este accesibil gandirii logice. Este suticientă raţiunea umană sănătoasă pentru a înţelege aceste lucruri. Cel care nu poate înţelege nu stăpâneşte logica. Desigur, ochiul investigatorului este necesar pentru descoperirea misterelor spiritului; logica curentă este suficientă pentru înţelegerea a ceea ce prezintă gândirea rosicruciană.

Cine nu poate înţelege aceasta nu trebuie să atribuie inaptitudinea sa metodei. Lipsa sa de cunoaştere nu ţine de faptul că el nu este văzător, ceea ce-i lipseşte este o capacitate sănătoasă de înţelegere şi gândirea consecventă. La drept vorbind, logica este pentru mulţi oameni o necunoscută. Un muzician contemporan spune, de exemplu, că a gândi este un lucru îndoielnic. Şi lumea învăţaţilor noştri nu gândeşte decât până la un punct. Totuşi, dacă omul îşi utilizează în mod corect mintea, el ajunge să înţeleagă adevărurile superioare şi să le facă să trăiască în el. Şi dacă vă întrebaţi: La ce bun toate acestea? răspunsul este: Nimic nu poate să aibă o importantă mai mare decât cunoaşterea ştiinţei spiritului. Căci numai prin ea vom deveni în mod plenar oameni, şi vom avea prin aceasta o inimă împăcată şi un suflet în armonie eu el însuşi.

Discursurile frumoase nu ne fac să avansăm; trebuie să ne îndreptăm în mod serios spre cunoaştere şi să ne adâncim în necesităţile şi problemele existenţei. Trebuie să ne străduim

fără încetare să trecem de la un domeniu la altul al vieţii spirituale; din aceasta rezuită pătrunderea în întregul evoluţiei Universului şi omenirii. Şi amploarea acestor evenimente nu cuprinde numai inima noastră; ea trezeste în noi facultăţi noi, ne face abili pentru îndatoririle cotidiene. Căci ştiinta spiritului este o sursă directă de forţe care devin un bun inalienabil şi ne face creatori.

Abia prin cunoasterea lumii spirituale putem înţelege lumea materială. Ştiinţa spiritului nu este pentru excentrici, ci, dimpotrivă, este pentru cei mai practici dintre practicieni.

Orice existenţă este spirit. Tot aşa cum gheaţa este apă, materia este spirit. Fie că este vorba de mineral, plantă, animal sau om, toate sunt spirit în formă densificată.

În acest sens teosofia rosicruciană ne conduce înţelegerea bazelor spirituale ale Universului. Ea nu ne separă de viaţă, ci ne face s-o iubim, căci nu dispreţuieşte viaţa cotidiană, nu ne îndepărtează de sarcinile noastre zilnice, ci ne leagă de ele. Ne stimulează în îndeplinirea activităţilor noastre zilnice, deoarece ştie că orice acţiune, ca şi orice fiinţă, este o manifestare a spiritului.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a II-a

Kassel, 17 iunie 1907

După ce am expus ieri, în chip de introducere, scopurile şi natura ştiinţei spiritului, încercăm astăzi să pătrundem direct în însăşi esenţa sa. S-ar putea ca acest lucru să aibă inconvenientul ca pentru cei care nu sunt încă familiarizaţi cu aceste probleme să rezulte ceva şocant; trebuie să ne înarmăm însă cu răbdare şi să înţelegem că ceea ce, la început, ne poate părea fără sens, cu timpul o să ni se arate ca fiind perfect întemeiat şi de înţeles.

Din tema aleasă de noi, vom examina mai întâi fiinţa umană.

Să ne reprezentăm această fiinţă umană, care suntem noi înşine. Este o structură foarte complicată, cea mai complicată pe care o putem întâlni în lumea cunoscută de noi. Iată de ce tot timpul ea a fost considerată, de spiritele cele mai pătrunzătoare, ca microcosmosul în opoziţie cu macrocosmosul, cu Universul. Paracelsus (Nota 11) a folosit o metaforă foarte frumoasă pentru a caracteriza natura înconjurătoare: contemplaţi natura înconjurătoare şi reprezentaţi-vă fiecare fiinţă - plantă, animal, piatră - ca o literă a unui alfabet, apoi un cuvât compus din aceste litere; iată omul.

Astfel se confirmă cuvintele lui Goethe (Nota 12): Trebuie să înţelegem întreaga natură, pentru a înţelege omul. Ceea ce voi spune eu astăzi nu va fi decât o schiţă a ceea ce este esenţa omului. În raport cu modul în care vom investiga natura omenească în zilele următoare, expunerea de astăzi va fi ca un desen în cărbune faţă de un tablou.

Când examinăm cu simţurile noastre fizice omul în calitate de fiinţa pământeană aşa cum ni se prezintă el nouă, când îl văd ochii noştri şi îl pipăie mâinile noastre, el este considerat, din punct de vedere materialist, ca ceva integral, ca o fiinţă în totalitatea sa. Pentru o concepţie mai aprofundată, adică spirituală a lumii, aceasta nu este decât o mică parte a omului, pe care noi o putem percepe cu simţurile noastre fizice; este partea pe care o dezmembrează şi disecă anatomistul, care caută în felul acesta să-l înţeleagă pe om cu ajutorul raţiunii, pe care-l desface până la celulele care nu pot fi văzute decât la microscop, încercând să-şi construiască o imagine despre structura organelor izolate şi despre modul lor de a acţiona.

Ştiinţa consideră că toate acestea aparţin corpului fizic. Dar astăzi corpul fizic este perceput în mod eronat, crezându-se că omul, pe care îl avem în faţa noastră, nu ar fi decât acest corp fizic. De fapt, dimpotrivă, de el sunt strâns legate mădulare superioare ale naturii omeneşti, care acţionează prin acest corp fizic şi-l fac să ni se înfăţişeze ca om, aşa cum ni se prezintă fiecare din semenii noştri. Corpul fizic ar avea un cu totul alt aspect dacă l-am putea separa de elementele sale superioare. Toate substanţele şi toate forţele care acţionează în diferitele minerale - fier, arsenic, carbon etc. - interacţionează şi în substanţele corpului omenesc şi ale corpurilor fizice ale animalelor şi ale plantelor.

Simpla înţelegere a ceea ce constituie diferenţa dintre acest corp fizic şi celelalte substanţe fizice care ne înconjoară în lumea minerală ne îndrumă spre mădularele superioare ale naturii umane. Dumneavoastră ştiţi că acest edificiu admirabil care este corpul fizic ascunde în sine ceea ce noi numim viaţa lui interioară, conştienţă, plăcere şi suferinţă, bucurie, iubire şi ură; că acest corp fizic nu conţine numai substanţele lumii minerale, ci şi gânduri. Percepeţi roşeaţa obrajilor, culoarea pămlui, dar nu vedeţi trăirile de plăcere şi suferintă, de bucurie şi durere etc. din corpul fizic. Noi nu vedem nimic din toate acestea şi totuşi totul se întâmplă în interiorul învelisului nostru din piele. Aceasta constituie dovada cea mai strălucită şi cea mai incontestabilă că trebuie să existe ceva mai mult decât substanţele fizice.

Lacrima pe care o vedeţi curgând este expresia pur fizică a suferinţei resimţite în interior. Observaţi lumea minerală. Ea vă priveşte mută. Acolo nu se percepe nici o bucurie, nici o durere. Piatra nu are nici sentiment, nici conştientă, ca ale noastre. Pentru cercetătorul ştiinţei spiritului piatra este comparabilă cu unghiile noastre sau cu dinţii noştri. Observaii o unghie: nici ea nu are simţire, nici senzaţie, şi cu toate acestea face parte din noi. Asa cum în noi trebuie să fie ceva care induce formarea unghiilor şi a dinţilor, tot aşa şi în lume există ceva care formează mineralele. Unghiile, ele însele, sunt lipsite de conştienţă, dar apartin de ceva conştient. Pentru o gânganie care trece peste o unghie, aceasta este poate un mineral. La fel stau lucrurile când noi nu remarcăm faptul că există o conştienţă dincolo de acest pământ mineral. Căci tot aşa cum există o conştienţă situată în spatele unghiilor, există o conştienţă situată în spatele mineralelor. Vom vedea că există o lume şi o conştienţă care stau la baza lumii minerale. Această constienţă-Eu a lumii minerale este deasupra noastră, după cum şi conştienţa insectei care trece peste unghia noastră este ea însăşi dominată de conştienţa noastră, care se află în spatele unghiei.

Filosofia rosicruciană atribuie această conştienţă a mineralului unei lumi pe care ea o numeste lumea înţelegerii*; acolo se află conştienţa mineralului şi acolo, de asemenea, ia naştere înţelegerea omenească, în baza căreia ne formăm gânduri. Dar gândurile care trăiesc în noi sunt un lucru înşelător. Lumea gândurilor omeneşti este, faţă de entităţile acestei lumi a înţelegerii, ceea ce este umbra noastră faţă de noi înşine. Tot aşa cum umbra de pe perete nu mă reprezintă pe mine, ci este, de fapt, numai umbra mea, tot aşa gândurile oamenilor sunt numai imagini de umbră ale lumii spiritului. Dar faptul că un gând este înţeles se bazează pe faptul că în lumea înţelegerii există în mod real o entitate care produce acest gând. Este o lume în care gândurile noastre sunt entităţi reale pe care le putem întâlni, tot aşa cum întâlnim pe Pământ pe semenii noştri. Pentru iniţiat aceasta este Devachanul superior, Arupa Devachan al indienilor sau lumea mental superioară, aceasta este lumea înţelegerii rosicrucienilor. Când un iniţiat parcurge lumea fizică, viaţa îi vorbeşte prin fiecare colţişor de pământ şi el percepe în totalitate manifestările unei alte lumi. Şi cum prin corpul nostru fizic nu suntem decât părţi ale acestei lumi fizice, noi avem şi o conştienţă fizică subordonată, care se poate ridica până la această lume a raţiunii, şi anume până acolo unde se află conştienţa lumii minerale.

* În textul german (p. 29 carte, p. 44 caiet) întâlnim cuvântul *Vernunftwelt*, pe care noi l-am tradus prin „lumea înţelegerii". Limba germană posedă doi termeni pentru „raţiune" şi „înţelegere": *Verstand* şi *Vernunft*. Goethe deosebeşte în mod expres cei doi termeni: „Înţelegere (*Vernunft*) se adresează la ceea ce este în curs de devenire, raţiune (*Verstand*) la ceea ce a devenit". Astfel, lumea materială este

devenirea asupra căreia se exercită raţiunea şi Devachanul superior este cel al devenirii, procese asupra cărora se exercită înţelegerea noasiră. Este vorba de o precizare de cea mai mare importanţă, dacă vrem să ajungem într-adevăr în fondul lucrurilor (nota trad. francez).

Aşadar, corpul nostru fizic este, prin substanţialitatea sa, de natură minerală şi conştienţa acestui corp fizic se va afla unde se află şi conştienţa lumii minerale.

Care este deci diferenţa între acest corp fizic şi un mineral, de exemplu, un cristal de cuarţ? Dacă comparăm corpul nostru cu un cristal, vom vedea imediat că el este un lucru foarte complicat. Să ne reprezentăm diferenţa între un mineral şi o fiinţă vie. Dacă ne mărginim la substanţe, nu există nici o diferenţă, căci găsim exact aceleasi substanţe în fiinţa vie ca şi în mineral, numai structura este mult mai complexă în primul caz.

Forma mineralului se menţine prin ea însăşi. Nu acesta este cazul pentru fiinţa vie, plantă, animal sau om. De îndată ce substanţa devine atât de complexă încât nu se mai poate menţine prin ea însăşi şi ar trebui să se descompună, ceva din această substanţă împiedică descompunerea şi avem în faţa noastră ceea ce numim o fiinţă vie. De aceea ştiinţa spiritalui spune: O fiinţă vie s-ar descompune de la sine în elementele ce o compun, dacă nu ar exista în ea însăşi ceva care împiedică această descompunere. Corpul eteric sau corpul vital este cel care se opune acestei descompuneri. Dar acest corp eteric este o formaţie de o cu totul altă natură decât substanţele din care este făcut corpul fizic. Corpul vital este înzestrat cu proprietatea de a elabora şi de a menţine în fiecare fiinţă vie substanţele fizice în stare complexă şi de a împiedica descompunerea lor. Ceea ce se manifestă astfel în mod exterior noi numim viaţă. Acest corp eteric sau vital, sau corp al forţelor plăsmuitoare nu poate fi perceput cu ochiul fizic, dar el este perceptibil pentru prima treaptă a clarvederii şi datoria clarvăzătorului este să se exerseze să-l perceapă, aşa cum noi percepem corpul fizic cu ochii fizici. Ştiinţele naturale moderne sunt şi ele în căutarea acestui corp eteric, dar nu-şi fac o reprezentare despre el decât prin speculaţii şi vorbesc, de exemplu, despre forţa vitală, despre energia vitală.

Cum se prezintă deci acest corp eteric privirii clarvăzătoare?

Când observaţi cu privirea clarvăzătoare un obiect al lumii minerale, să spunem un cristal de cuarţ, şi în acest scop faceţi abstracţie de substanţa fizică printr-un fel de abatere a atenţiei, nu percepeţi nimic în spaţiul ocupat de cristalul fizic. Spaţiul este gol. Dacă, din contră, observaţi în acelaşi fel o fiinţă vie, plantă, animal sau om, atunci acest spaţiu ocupat de corpul fizic nu este vid, ci este umplut cu un fel de formă luminoasă. Este corpul eteric evocat mai înainte. Acest corp eteric nu este acelaşi la toate fiinţele vii, ci este chiar extrem de diferit, atât prin forma cât şi prin dimensiunea sa, în funcţie de gradul de evoluţie la care se află o fiinţă. La plante, corpul eteric are o formă cu totul diferită de cea a plantei însăşi. La animal, el este mai asemănător cu forma exterioară a acestuia, iar la om corpul eteric se prezintă ca o formă de lumină coincizând aproape perfect cu cea a corpului fizic. Astfel, dacă se observă, de pildă, un cal se vede cum acest corp eteric depăşeşte destul de mult capul animalului sub o formă luminoasă, dar urmăreste aproximativ forma capului său, pe când la omul de azi corpul eteric depăşeşte numai cu foarte puţin creştetul şi părţile laterale ale capului.

În ceea ce priveşte substanţialitatea corpului eteric, reprezentările pe care şi le fac oamenii sunt de obicei cu totul eronate. Şi în Societatea teosofică au fost spuse multe lucruri inexacte sau pretându-se la confuzie în legătură cu corpul eteric, dar acest fapt face parte din bolile copilăriei acestei societăţi şi ele trebuie să fie depăşite. Ca să vă faceţi o imagiue exactă despre această substanţialitate a corpului eteric voi folosi o comparatie.

Imaginaţi-vă că dispuneţi de o sută de mărci, pe care le cheltuiţi treptat; capitalul dumneavoastră se micşorează, până când dispare complet. Dar se poate depăşi acest punct

reducându-vă şi mai mult capitalul, acumulând o sumă negativă, altfel spus, datorii. Astfel, având datorie zece mărci posedăm mai puţin decât nimic.

Transpuneţi aceasta într-un alt domeniu. Imaginaţi-vă o bătălie, cu vuietul său asurzitor; apoi vă îndepărtaţi şi vuietul scade, totul devine din ce în ce mai estompat, până în momentul când nu mai auziţi nimic. Dacă ne cufundăm şi mai mult în această „neauzire", creşte densitatea liniştii, se depăşeşte absenţa zgomotului. O astfel de linişte există în mod efectiv, este o încântare extremă, chiar dacă omului obişnuit nu-i este uşor să şi-o poată reprezenta.

Imaginaţi-vă că aplicaţi exemplele precedente la densitatea substanţelor; vă veţi afla mai întâi în prezenţa a trei stări ale materiei general cunoscute: solidă, lichidă şi gazoasă. Tot aşa cum averea poate fi redusă până la a deveni negativă, şi substanţa se poate rarefia progresiv, până dincolo de starea gazoasă. Reprezentaţi-vă o substanţă care ar fi opusul substanţei fizice şi veţi avea o idee aproximativă despre ceea ce alcătuieşte eterul.

După cum averea negativă are proprietăţi inverse pozitivului - plusul de avere te face bogat, minusul de avere te face sărac; cu cât sunt mai bogat, pot cumpăra mai multe lucruri; cu cât averea este mai mică, pot cumpăra mai puţine -, tot astfel şi eterul universal, din care corpul eteric al fiecărei fiinţe vii nu este decât o parte, are alte proprietăţi, opuse celor ale substanţei fizice. La fel cum substanţa solidă tinde să se disocieze, corpul eteric tinde să menţină coeziunea şi să împiedice corpul fizic să se dezagrege. Această disociere în substanţele sale de bază începe, la orice fiinţă vie, chiar în momentul când corpul eteric părăseşte corpul fizic, altfel spus, cânci se instalează moartea fizică. Astfel, am urmărit materia într-o lume unde ea are efecte opuse celor ale materiei noastre fizice.

Afirmând că la om corpul eteric se aseamănă cu corpul fizic, eu enunt un fapt care trebuie cunoscut şi care trebuie amintit aici, întrucât din acesta rezultă consecinţe importante pentru expunerile viitoare. Această afirmaţie are o valoare relativă deoarece, în realitate, corpul eteric este foarte diferit de corpul fizic şi nu se aseamănă cu el decât în partea sa superioară, a capului. El diferă mult de corpul fizic, datorită faptului că din punct de vedere al sexului se deosebeşte de acesta. Corpul eteric al bărbatului este feminin şi, invers, cel al femeii este masculin. Astfel, fiecare fiinţă omenească este bisexuată; sexul fizic nu este decât o expresie exterioară, având polul său opus în corpul eteric. Aşa cum magnetul are un pol nord şi un pol sud, unul neputând exista fără celălalt, la fel avem şi aici un pol şi contrarul său.

Acest corp eteric, numit şi corpul vieţii sau corpul forţelor plăsmuitoare, este, aşadar, al doilea mădular constitutiv al entităţii omeneşti şi rămâne intim legat de corpul fizic de la naştere până la moarte, desprinderea sa de corpul fizic reprezentând tocmai moartea.

Corpul fizic este mai întâi edificat de corpul eteric, care este, ca să spunem aşa, arhitectul corpului fizic. Pentru a vă face o idee despre el, aveţi imaginea apei şi a gheţii. Când apa se răceşte, ea îşi schimbă forma şi devine gheaţă. Tot aşa cum gheaţa se naşte din apă, prin densificare, corpul fizic se formează plecând de la corpul eteric.

Gheaţă-apă, corp fizic-corp eteric, aceasta înseamnă că forţele corpului eteric au devenit tangibile, fizic perceptibile în corpul fizic. Aşa cum în apă erau deja prezente forţele care se manifestă în gheaţa solidă, tot astfel preexistă în corpul eteric toate forţele de edificare ale corpului fizic. Astfel, în corpul eteric preexistă, de exemplu, o forţă din care se vor individualiza inima, stomacul, creierul etc. În corpul eteric există o structură pentru fiecare organ al corpului nostru, dar aceste structuri sunt curenţi de forţe şi nu substanţe. Omul are corp eteric, ca animalele şi plantele, deci ca toate fiinţele fizice dotate cu viaţă.

Ne putem întreba: Au şi plantele un fel de conştienţă, ca cea percepută pentru lumea mineralelor? Am văzut că investigaţia spirituală descoperă conştienţa mineralelor în lumea superioară a înţelegerii, de unde emană şi gândurile noastre.

Aşa cum degetele nu au o conştienţă proprie, aşa cum conştienţa unui deget aparţine conştienţei omului întreg, tot astfel şi plantele fac parte dintr-o conştienţă care se situează în lumea înţelegerii inferioare, a lumii stelare, a lumii cereşti, a lumii Rupa Devachanului. Când investigatorul păşeşte în această lume, el întâlneşte sufletele plantelor. Acolo, sufletele plantelor sunt fiinţe la fel cu noi, aici. Aceste fiinţe se comportă faţă de plante ca omul faţă de degetele sale.

Conştienţa plantelor are deci punctul său de ancorare în Devachanul inferior. În el prind rădăcină forţele care sunt la originea oricărei creşteri şi a oricărei construcţii organice. În el îşi au rădăcina forţele care construiesc propriul nostru corp fizic, deci forţele arhitectului corpului nostru fizic, care este corpul eteric. Conştienţa lumii vegetale este de un nivel infinit superior şi infinit mai înţeleaptă decât conştienţa omenească.

Aceasta vă va apărea mai clar dacă vă gândiţi la înţelepciunea inclusă nu numai în corpul fizic al omului, dar şi în acela al tuturor fiinţelor înzestrate cu un corp eteric, deci al tuturor fiinţelor vii. Ce imensă înţelepciune necesită edificarea corpului fizic al celei mai simple dintre fiinţele vii, fără a mai vorbi de formaţia cea mai elaborată din toate fiinţele terestre: corpul omenesc!

Examinaţi sub acest aspect partea superioară a unui femur omenesc şi vedeţi cu ce artă sunt articulate, după toate regulile arhitecturale, trabeculele osoase! La acest nivel, femurul comportă o structură infinit mai complexă decât pare când este privit din exterior; el e format dintr-o reţea de filamente osoase îmbinate în aşa fel şi formând între ele asemenea unghiuri, încât cu minimum de substanţă reuseşte să suporte greutatea întregului corp. Realmente este o operă de artă superioară celei mai complicate construcţii de poduri şi nici o tehnică inginerească din lume nu ar putea-o egala. Sau examinaţi structura inimii; înţelepciunea omului rămâne copilărească în comparaţie cu ea. Şi ce nu îndură această inimă, expusă zilnic la distrugere prin folosirea excitantelor: cafea, alcool şi nicotină.

Realizarea acestei minuni care este corpul fizic cere forţe care se ridică până în lumea astrală, şi numai fiinţele acestei lumi astrale sunt destul de abile, dacă putem spune aşa, pentru a putea construi un astfel de corp fizic.

Acum ajungem la al treilea mădular al entităţii omeneşti. Plantele au un corp fizic si un corp eteric; lor le lipseşte totuşi ceva ce au animalele şi omul, ele nu simt nici suferinţă nici bucurie, nici durere nici senzaţie. Aceasta este diferenţa între oameni şi animale, pe de o parte, şi plante, de cealaltă parte. Ea rezidă din faptul că omul şi animalul sunt sediul unor procese interne. Ştiinţa modernă a vrut chiar să le atribuie şi plantelor o senzaţie, plecând de la fenomenele observate la ele. Este dezolant să constaţi acest mod nepermis de a manipula conceptele, căci aici nu au loc fenomene interne proprii oricărei senzaţii, deoarece, în acest caz, ar trebui să atribuim o asemenea „senzaţie" şi hârtiei albastre de turnesol. Aşa se întâmplă când se caută senzaţia în lumea fizică. În lumea fizică nu se poate descoperi nici o senzaţie în procesele care apar la anumite plante; pentru aceasta trebuie să pătrundem în lumile cereşti. Pentru a evita orice fel de neînţelegere menţionăm că la plantele aşa-zis reactive, cum e mimoza, acest proces de excitaţie nu se reflectă în lumea fizică ca senzatie, ci numai în lumea înţelegerii inferioare, unde se află conştienţa plantei. Aici, în lumea fizică, numai omul şi animalul cunosc dorinţe şi pasiuni, bucurii şi dureri. De ce? Deoarece în afară de corpul fizic şi de corpul eteric ele mai au şi corp astral, al treilea mădular al entităţii omenesti.

Pentru clarvăzător corpul astral se prezintă astfel: omul apare învelit într-un nor ovoidal în care se exprimă fiecare senzaţie, fiecare impuls, fiecare pasiune. Corpul astral este vectorul plăcerii şi al suferintei, al bucuriei şi al durerii. Acest al treilea mădular se comportă în mod diferit faţă de corpul fizic şi de corpul eteric. Când omul doarme, în pat rămâne numai corpul fizic şi corpul eteric, în timp ce corpul astral şi Eul se desprind de primele două. Dimpotrivă, dacă corpul astral şi corpul eteric ies din fizic, survine moartea, şi cu ea descompunerea corpului fizic.

De ce acest mădular este numit corp astral? Nu există pentru el o expresie mai adecvată. El joacă un rol important, pe care trebuie să-l lămurim. În timpul nopţii corpul astral nu rămâne inactiv deoarece, aşa cum poate percepe clarvăzătorul, el acţionează asupra corpului fizic şi asupra corpului eteric. În timpul zilei, vă uzaţi corpul dumneavoastră fizic şi eteric, căci tot ceea ce facem deteriorează corpul fizic, şi expresia acestei deteriorări este oboseala. Or, ceea ce a fost uzat în timpul zilei, corpul astral repară în timpul nopţii. În mod efectiv corpul astral elimină oboseala în timpul somnului. De unde importanţa şi necesitatea acestuia. Clarvăzătorul poate realiza această reparaţie în mod conştient. Ceea ce produce înviorare în timpul somnului se întemeiază pe o acţiune corespunzătoare a corpului astral asupra corpului fizic şi corpului eteric. Întrucât corpul astral trebuie să se întoarcă mai întâi în corpurile fizic şi eteric, împrospătarea datorată somnului nu apare decât progresiv, adică la circa o oră după trezire.

Un alt lucru important este legat de această eliberare a corpului astral în timpul somnului: când în timpul stării de veghe zilnice corpul astral intră în legătură cu lumea exterioară, el este constrâns să trăiască în legătură cu corpul fizic şi corpul eteric; dar când, în timpul somnului, se desprinde de corp, el este eliberat de legăturile corpului fizic şi ale corpului eteric. Acum are loc ceva minunat: corpul astral se extinde până la lumea constelaţiilor, unde se află entităţile sufletesti ale plantelor, şi din această lume îşi extrage forţele sale. Corpul astral se odihneşte în lumea unde se află stelele. Este lumea armoniei sferelor a pitagoricienilor. Aceasta este o realitate şi nu o fantezie. Când trăieşti în mod conştient în această lume percepi în plan sonor forţele şi relaţiile dintre stele. În acest sens, Goethe era un iniţiat, şi al său *Prolog în Cer* poate fi înţeles plecând de aici:

„Se-ntrece-n cântec vechiul Soare
Cu-al sferelor acord fratern,
Iar trecerile-i necesare
Cu bolţi de tunete s-aştern.
Privind sorb îngerii putere,
Dar nu-ndrăznesc a iscodi;
Înalt-urzitele mistere
Au gloria din prima zi."
(*Faust*, I şi II, traducere de Ştefan Augustin Doinaş, Editura Univers, 1982)

Goethe nu este în general prea bine cunoscut şi nu se ştie că el era iniţiat; se spune în mod simplist: Un poet foloseşte astfel de imagini. Dar Goethe ştia că Soarele este în centrul unui sistem şi că el se manifestă în calitate de spirit solar. Astfel, Goethe foloseşte această imagine, spunând mai departe:

„Ascultaţi vârtej de Hore!
În urechi de duhuri cor e
Pasul noii Aurore
Porţi de stânci pe osii crâşcă.
Phoebus roţi de trăsnet miscă
Tună razele-n extaz!
Dulce ropot, sfântă larmă!

Ochi orbesc, urechi se sfarmă
Neauzitul n-are glas."
(*Faust*, Act I, traducere de Ştefan Augustin Doinaş, Editura Univers, 1982)

Corpul astral trăieşte în această lume a astrelor în timpul nopiii. Şi dacă ziua el intră într-un fel de disonanţă cu lucrurile pământeşti, în timpul somnului este reinserat în lumea astrelor. Dimineaţa revine cu forţe luate din acea lume. Când ieşim din lumea somnului, luăm cu noi această armonie a sferelor. În lumea constelaţiilor, în lumea astrală îşi are corpul astral adevărata sa patrie, şi din această cauză a şi fost numit astfel. Aşadar, am făcut cunoştinţă cu trei mădulare ale entităţii umane: corpul fizic, corpul eteric şi corpul astral.

Proxima dată vom face cunoştinţă cu al patrulea mădular al fiinţei omeneŞti, cu Eul. Eul este acel mădular care dă omului calitatea de încununare a Creaţiei şi care-l ridică deasupra animalului.

Animalul încă nu dispune de o constienţă asemănătoare cu cea a omului; el posedă, este adevărat, o conştienţă, aşa cum am văzut-o la plantă şi mineral. Dar această conştienţă animală se află în lumea astrală. A1 patrulea mădular al omului, Eul, este legat de celelalte trei, constituind tetrada sacră a omului de care vorbeau vechile scoli.

Astfel, omul are în comun cu mineralul corpul fizic, corpul eteric cu planta şi corpul astral cu animalul. Eul îl are numai el, şi aceasta îl ridică deasupra oricărei alte fiinţe. Noi aflăm în om un fel de esenţă a tot ceea ce se află răspândit în jurul nostru. De fapt: un microcosmos! Iată de ce cunoaşterea omului implică cunoaşterea prealabilă a tot ceea ce se află în jurul nostru.

Astfel, cele trei mădulare constitutive, cele trei corpuri, trebuie să fie considerate ca trei învelişuri, ţesute din elementele cele mai diverse, învelişuri în care locuim noi, altfel spus, locuieşte Eul, cu mădularele cele mai subtile ale fiinţei noastre, cu partea noastră nemuritoare.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a III-a

Kassel, 18 iunie 1907

Un lucru dintre cele mai sacre ale omului este ceea ce numim conştienţa de sine. Cel care înţelege aceasta recunoaşte fără ezitare că expresia „conştienţa de sine" exprimă, în fond, sensul existenţei omeneşti. Conştienţa de sine este facultatea de a ne percepe ca Eu.

Cel mai bun mijloc de a vă reprezenta acest fapt este acela de a gândi că în limba germană există un cuvânt care se deosebeşte de toate celelalte: acesta este *Ich* (Eu). Fiecare poate spune Eu numai pentru sine însuşi, pentru oricare altul suntem *tu*. Niciodată cuvântul Eu nu poate răsuna în afara urechii mele pentru a mă numi pe mine însumi. Acest lucru a fost resimţit de orice ştiinţă a spiritului. Astfel, religia ebraică, atunci când voia să vorbească despre această fiinţă interioară a omului, o numea „inefabilul nume al lui Dumnezeu". Se spunea: Dacă Eul trebuie să fie exprimat, el trebuie să răsune din însuşi centrul fiinţei. Nici o fiinţă exterioară nu-i poate pronunţa numele. Astfel, când preotul spunea *Jahve*, „Eu sunt cel care sunt", un fior străbătea întreaga adunare. Dumnezeu începea să se exprime în om. Aceasta este semnificaţia pură, originară a numelui ebraic al lui Dumnezeu. Dumneavoastră veţi cunoaste şi alte nume, dar ele sunt, într-un anumit fel, în legătură cu acest nume unic. Cu acest Eu noi desemnăm al patrulea mădular constitutiv al entităţii umane. Plecând de la acest

Eu, omul îşi exercită influenţa asupra celorlalte mădulare constitutive ale entităţii omeneşti: corpul astral, corpul eteric şi de asemenea, corpul fizic. Oricât de departe ne-am întoarce în evoluţia fiinţei omeneşti, aceste patru mădulare au fost mereu prezente în om; este ceea ce-l distinge pe om de animale.

Să încercăm să ne reprezentăm cum se comportă, în ceea ce priveşte cele patru mădulare, o fiinţă evoluată în raport cu una neevoluată. Să comparăm din acest punct de vedere un canibal cu un european mediu şi pe acesta din urmă cu o fiinţă foarte evoluată, de exemplu cu Goethe, Schiller (Nota 13) sau Francisc din Assisi (Nota 14). Canibalul ascultă nemijlocit de impulsurile şi pasiunile sale, asa cum există ele în corpul său astral. El posedă, este adevărat, un Eu, dar acesta este încă sub totala dominare a corpului astral. Omul mediu actual deosebeste deja ceea ce este bine de ceea ce este rău. Aceasta se datorează faptului că el a lucrat deja asupra corpului său astral şi a transformat chiar unele impulsuri în asa-zise idealuri. Omul atinge un grad de evoluţie cu atât mai înalt cu cât şi-a transformat mai mult corpul astral, plecând de la Eul său. Europeanul actual mediu si l-a transformat deja substanţial. Individualităţi ca Schiller sau Goethe şi-au modificat deja cea mai mare parte a corpului lor astral. Un om ca Francisc din Assisi, care şi-a supus toate pasiunile controlului voinţei, posedă un corp astral în întregime dominat de Eu; nimic nu se mai află în el care să nu fie sub controlut Eului. Tot ceea ce a fost astfel transformat, noi numim Manas sau Sine spirituală. Acesta este al cincilea mădular al entităţii sale. Astfel, putem spune: În Eu se află germenele transformării corpului astral în Manas, în Sine spirituală.

Or, omul are posibilitatea să-şi transforme nu numai corpul său astral, dar şi corpul său eteric, astfel încât Eul devine stăpân al corpului său eteric. Numai că trebuie să înţelegeţi că acest lucru este mult mai dificil şi de mai lungă durată. Diferenţa între transformarea corpului astral şi cea a corpului eteric este următoarea: reprezentaţi-vă ce ştiaţi la opt ani şi comparaţi cu ce aţi dobândit din tinereţea dumneavoastră până acum! Purtătorul tuturor acestor acumulări este corpul astral; el se transformă, să spunem aşa, de la o zi la alta datorită tuturor impresiilor primite. Cu corpul eteric lucrurile stau altfel. Dacă vreţi să vă faceţi o idee despre aceasta reprezentaţi-vă faptul următor: dacă la opt ani aţi fost un copil irascibil, probabil sunteţi înclinat spre iritare si astăzi. Puţin oameni reuşesc să se transforme astfel, încât să-şi modifice obişnuinţele, înclinaţiile, temperamentul şi caracterul. Aceasta nu este deloc în contradicţie cu ceea ce urmează. Corpul astral este în legătură cu bucuriile şi suferinţele, cu pasiunile noastre. Dar dacă aceste pasiuni au devenit obişnuinţe, trăsături de caracter, atunci ele sunt fixate în corpul eteric. Şi dacă vreţi să vă modificaţi astfel de obişnuinţe, va trebui să transformaţi corpul eteric, căci acesta este purtătorul tuturor obişnuinţelor şi particularităţilor de caracter.

Am comparat de mai multe ori transformarea corpului astral şi a corpului eteric cu mişcarea minutarului şi a arătătorului orelor unui ceas.

Vom vorbi despre evoluţia învăţăcelului mai avansat. El nu este elev în sensul curent al cuvântului, adică cineva care doar învaţă. Desigur, un astfel de om trebuie să înveţe mult, dar infinit mai importantă decât achiziţia cunoştintelor este acţiunea asupra corpului eteric descrisă mai sus: transformarea irascibilităţii în blândeţe. Tocmai în acest scop ştiinta spiritului dă indicaţii celui care învaţă.

Cel care este capabil să modifice de azi pe mâine o obişnuinìă, deci o calitate a corpului eteric, a atins o treaptă înaltă de evoluţie. O astfel de transformare trebuie să se efectueze în strânsă concordanţă cu ceea ce acumulează învăţăcelul ştiinţei oculte. Chiar şi cel care ignoră total un asemenea antrenament îşi transformă, cu toate acestea, de la sine corpul său eteric, desi lent şi în mod progresiv, de-a lungul a numeroase incarnări. Şi tot ceea ce este transformat astfel din corpul eteric noi numim Budhi sau Spiritul vieţii, acesta constituind al şaselea mădular al entităţii umane.

Mai există apoi încă o treaptă, de un nivel mai înalt, când omul lucrează asupra corpului său fizic, transformându-l. Ceea ce a câştigat în stăpânirea corpului fizic se numeşte Atma sau Omul-spirit. Acesta este al şaptelea mădular al entităţii umane. Atma poate fi legat de termenul german *atmen* (a respira), căci această transformare se efectuează începând cu procesul respirator. Despre ce înseamnă a-ţi stăpâni în mod conştient corpul fizic plecând de la Eul tău ne putem face o idee dacă realizăm cât de puţiu cunoaştem despre corpul nostru fizic. Această cunoaştere nu are nimic de-a face cu ceea ce ne spune astăzi despre el anatomia. Înaintea anatomiei actuale existau învăţături, la drept vorbind nedivulgate, relativ la cunoaşterea interioară a omului. Prin aceasta vechii înţelepţi puteau urmări în special curenţii eterici care străbat organismul şi determină circularia sângelui; ei erau astfel în măsură să se vadă în interior, să observe corpul fizic prin organele sale. Când am atins o asemenea treaptă de dezvoltare devine posibil ca nici o particulă a corpului nostru să nu se mişte fără voia noastră. Aşa are loc transformarea în Atma, în Om-spirit.

Cineva ar putea obiecta: Corpul fizic fiind mădularul cel mai puţin elevat al entităţii umane, cum poate da naştere transformarea sa la cel mai elevat dintre mădulare? Tocmai fiindcă corpul fizic este elementul cel mai puţin elevat, stăpânirea lui cere de la om un mare efort. Prin transformarea corpului fizic se dobândeşte stăpânirea forţelor care curg prin tot Cosmosul. Şi stăpânirea acestor forţe cosmice se numeşte magie.

Astfel omul, în adevărata sa fiinţă interioară, se compune din şapte părţi, care se întrepătrund total. Nu ne vom face o idee justă despre întrepătrunderea acestor părţi decât comparându-le cu cele şapte culori ale curcubeului, care sunt conţinute toate de lumina solară. După cum lumina se compune din şapte culori, tot aşa şi omul se compune din cele şapte mădulare, din şapte părţi componente.

Să aprofundăm acum semnificaţia acestei structurări articulate pentru cunoaşterea evoluţiei întregii existenţe omeneşti. Am abordat deja natura somnului. Corpul fizic şi corpul eteric se odihnesc în pat; respiraţia şi circulaţia continuă, ca manifestări vitale ale corpului eteric. Dar tot ce aparţine de corpul astral împreună cu Eul s-a desprins de corpul fizic şi de corpul eteric.

Când intervine moartea se întâmplă altceva. În timp ce corpul fizic şi corpul eteric rămân intim unite de la naştere până la moarte, formând un întreg, în momentul morţii nu se mai separă, ca în somn, numai corpul astral, ci şi corpul eteric de corpul fizic. Dar acest corp fizic, reamintiţi-vă ce s-a spus ieri, părăsit şi lăsat pe seama propriilor sale forţe, trebuie în mod necesar să se descompună. Să observăm acum cu o privire clarvăzătoare omul imediat după moarte: în faţa noastră se află corpul fizic, deasupra căruia plutesc corpul astral şi corpul eteric. Un fenomen ieşit din comun preocupă imediat după moarte simţirea defunctului: în momentul morţi, se formează în câmpul memoriei o panoramă a întregii sale existente. Orice evenimeut mărunt, chiar cea mai neînsemnată întâmplare; se desfăşoară în imagini prin faţa sa. Aceasta se produce în mod cu totul natural, deoarece corpul eteric, pe lângă proprietatea sa de a se opune la descompunerea corpului fizic, mai este şi purtătorul memoriei. Chiar din momentul în care corpul eteric este eliberat de prima sa sarcină, el se dăruieşte intens celei de a doua. Dacă în timpul vieţii fiecare eveniment era asociat cu plăcere sau durere, bucurie sau suferinţă, datorită corpului astral, acum, când acesta s-a desprins, omul vieţuieşte aceste imagini-amintiri, altfel spus întreaga sa existenţă trecută, în absenţa oricărui sentiment, ca într-o mare panoramă.

Cât timp corpul eteric rămâne legat de corpul fizic, instrumentul de care suntem obligaţi să ne servim este creierul, ceea ce face ca amintirile noastre să nu fie niciodată complete; noi nu păstrăm în memorie decât fragmente de impresii culese în cursul vieţii. Vina o poartă insuficienţa creierului fizic, pe când, eliberat de creierul fizic, corpul eteric îşi aminteste de toate evenimentele. Se face o experienţă analoagă în viaţa curentă, în timpul unui şoc suferit,

de exemplu, în caz de înec, de cădere în gol etc. În acest caz, are loc pur şi simplu o „dislocare" instantanee şi brutală a corpului eteric în raport cu corpul fizic. Aceasta se produce de o manieră atenuată când membrele amorţesc, precum şi în cazul hipnozei, în cursul căreia clarvăzătorul poate vedea corpul eteric atârnând de ambele părţi ale capului. Psihologia materialistă invocă producerea unei modificări materiale survenite în sânge, dar confundă astfel cauza cu efectul.

Astfel, prima manifestare a destinului, după moartea omului, este această privire retrospectivă asupra existenţei trecute; ea poate dura mai mult sau mai puţin timp, în medie trei zile şi jumătate. După aceea se produce un fel de a doua moarte, etericul se desprinde complet de corpul astral şi rămâne ca un cadavru eteric. Acesta se disolvă curând în eterul universal, dar în mod incomplet şi cu o viteză variind de la o persoană la alta. Rămâne un fel de extract al vieţii trecute pe care Eul îl ia cu el şi care constituie un bun nepieritor, pe care omul îl păstrează pentru toate incarnările viitoare. Cu fiecare incarnare se adaugă parcă o nouă filă la cele anterioare. Este ceea ce teosofia numeste corpul cauzal; în acest corp cauzal se află cauza modului în care se vor structura incarnările ulterioare.

Acum, corpul astral este izolat. Prin ce se deosebeşte această stare de cea din timpul somnului, când el este desprins de celelalte mădulare - corpul fizic şi corpul eteric -, când el este, de asemenea, izolat? Forţele pe care trebuia să le folosească în timpul somnului pentru transformarea şi repararea corpului fizic au devenit libere datorită faptului că el s-a desprins definitiv de acesta. Corpul astral foloseşte aceste forţe pentru el însuşi şi devine conştient de aceasta. Într-o asemenea stare de conştienţă de sine, corpul astral traversează acum o perioadă despre care vă puteţi face o idee ţinând cont de ceea ce urmează.

Imaginaţi-vă plăcerea pe care o produce o mâncare delicioasă. Omul se bucură de ea. Această plăcere nu-şi are sediul în corpul fizic, ci în corpul astral. Dar pentru ca această plăcere să se realizeze este necesar un instrument, limba, şi cerul gurii. Astfel, corpul fizic furnizează instrumentul pentru plăcerile corpului astral. Ce se întâmplă după moarte, când acest corp fizic a fost îndepărtat? Instrumentul, mijlocitorul plăcerii, lipseşte, fără ca şi corpul astral să fi pierdut dorinţa; pofta de plăcere. Aceasta este o stare comparabilă cu cea a unui însetat în pustie. După moarte, corpul astral păstrează dorinţa de plăcere, în funcţie de obişnuinţele sale din timpul existenţei precedente. Acesta este motivul pentru care ceea ce urmează după moarte este pentru toţi oamenii o perioadă de nevoi nesatisfăcute care se numeşte kamaloca. *Kama* înseamnă dorintă şi *locus* loc. Este o stare pe care o descriu numeroase mituri, de exemplu, supliciul lui Tantal sau chinurile Purgatoriului. Evident, în această perioadă omul nu are parte de chinuri, ea nu este penibilă decât atâta timp cât corpul astral nu este dezobişnuit de plăcere. Cu cât mai multe nevoi avea corpul astral aici, jos, cu atât durează mai mult timp această stare. În funcţie de nevoile pe care un om le-a avut în timpul vieţii sale, în întâmpinarea corpului astral, în kamaloca, pot veni nu numai suferinţe, ci, în anumite situaţii, şi lucruri foarte bune şi agreabile. Astfel, de exemplu, orice bucurie resimţită odinioară faţă de frumuseţea naturii va fi trăită acum în mod agreabil. Desigur, pentru a ne bucura de frumuseţea naturii, trebuie să o percepem cu ochii nostri, dar frumuseţea este ceva care depăşeşte fizicul şi de aceea această stare este, de asemenea, şi în viaţa din kamaloca izvorul unei plăceri intense. Astfel de lucruri sunt la originea unor mari bucurii şi minunate impresii în timpul kamalocăi. Asadar, omul îşi poate face agreabilă această perioadă dacă se eliberează de ataşamentul faţă de plăcerile pur fizice. Reflectând la aceasta, veţi înţelege multe lucrui care au legătură cu ce este arta. Cu cât arta este mai ideală, cu atât mai înălţător acţionează opera de artă dincolo de moarte. Elementul său constitutiv este spiritualul. Numai miopia materialistă a condus la naturalism în artă. După parcurgerea aceastui timp în kamaloca, am ajuns la punctul în care omul s-a dezobişnuit de toate plăcerile materiale, şi acesta este momentul trecerii la o nouă stare. Sufletul elimină din corpul său astral acea parte la care omul, adică Eul, nu a lucrat încă. Acest înveliş astral este al treilea cadavru pe care omul îl părăseşte.

În acest moment, Eul, împreună cu ceea ce a obţinut din celelalte corpuri - deci cu extractul corpului eteric, descris mai sus, ca şi cu cel al corpului astral -, accede în lumea spiritului. Într-o asemenea stare se afla sufletul până la o nouă nastere.

Despre această perioadă vom vorbi mâine. Mi-ar plăcea să insist asupra faptului că toate aceste lumi spirituale ne înconjoară coutinuu şi nu constituie, un dincolo separat de noi în spaţiu, rămânând astfel accesibile ochiului clarvăzătorului. Cel ce are acces la aceste lumi spirituale poate vedea în orice moment aceste umbre sau fantome care sunt acele cadavre (astrale - nota trad. francez) ce apar frecvent în sedinţele de spiritism. Faptul că participanţii la astfel de şedinţe consideră că un asemenea cadavru reprezintă însăşi individualitatea este absurd, este ca şi cum cadavrul unui om ar fi considerat ca fiind omul însusi. De aceea acest cadavru astral - care este ceea ce Eul nu poate utiliza - apare adesea, în asemenea şedinţe, cu trăsături ridicole.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a IV-a

Kassel, 19 iunie 1907

Dat fiind faptul că sarcina noastră de azi este aceea de a urmări în continuare destinul omenesc în călătoria sa prin lumea spirituală, este bine să ne facem în prealabil o reprezentare despre ceea ce înseamnă o lume în sensul stiinţei spiritului.

Impresia pe care o avem despre lumea care ne înconjoară depinde de aptitudinile şi de organele de care noi dispunem pentru perceperea ei. Dacă am avea alte organe, lumea ne-ar apărea cu totul diferită. Dacă, de exemplu, omul ar fi lipsit de ochi, dar ar dispune, să spunem, de un organ de percepere a electricităţii, el nu ar vedea această cameră inundată de lumină, ci electricitatea circulând prin firele care traversează încăperea; ar vedea-o sclipind, ţâsnind şi scurgându-se peste tot. Astfel, ceea ce numim lumea noastră depinde de organele noastre senzoriale.

Tot astfel, lumea astrală nu este decât o sumă de fenomene pe care omul o simte în jurul său când este separat de corpul fizic şi de corpul eteric şi când poate utiliza aceste forţe în interiorul lui pentru a percepe ceea ce altfel nu vede. Organele de percepţie ale lumii astrale sunt cele ale corpului astral, aşa cum organele de simţ pentru lumea fizică suut cele ale corpului fizic. Să ne referim acum la lumea astrală.

Clarvăzătorul poate percepe lumea astrală deja aici, în corpul fizic, graţie metodelor de care vom vorbi mai departe. Această lume astrală diferă mult de lumea noastră fizică. Vă puteţi face o idee despre ceea ce vă înconjoară în lumea astrală evocând în sufletul dumneavoastră ultima rămăşiţă pe care omul o mai are diu clarvederea de odinioară, care este visul. Cunoaşteţi din experienţă această viaţă onirică, această lume de imagini haotice. La urma urmei, de ce visează omul? În timpul somnului, corpul fizic şi corpul eteric se odihnesc în pat, în timp ce corpul astral pluteşte deasupra lor. În somnul profund, fără vise, corpul astral, este complet desprins de corpul eteric; în vis, corpul astral rămâne legat de corpul eteric prin prelungirile cu care omul percepe imaginile mai mult sau mai puţin compexe ale lumii astrale. Lumea astrală este tot atât de permeabilă ca imaginile de vis, ea este ţesută din vise. Dar aceste vise se deosebesc de cele obişnuite prin aceea că ele sunt o realitate, tot asa cum este reală lumea fizică. Modul de a percepe se aseamănă mult cu percepţia onirică, ea fiind, de asemenea, simbolică. Toţi stim că lumea onirică este simbolică. Ceea ce este adus în somn din lumea exterioară este simbolizat de vis. Cu ajutorul câtorva exemple vă va fi uşor să înţelegeţi cum simbolizează visul, plecând de la o simplă impresie exterioară.

Visaţi, de exemplu, că prindeţi un brotăcel; simţiţi pielea sa lucioasă; trezindu-vă, constataţi că ţineţi în mână colţul rece al cearcafului. Sau visaţi că sunteţi în colţul unei pivniţe rău aerisite şi plină de pânze de păianjen; vă treziţi cu durere de cap. Sau visaţi şerpi şi constataţi la trezire că aveţi colici intestinale. Sau un academician visează o poveste lungă în legătură cu un duel, din momentul când a fost bruscat până în momentul final, când se trezeşte datorită bubuitului de pistol şi constată că un scaun s-a răsturnat. Întreaga desfăşurare a acestui ultim vis vă atrage atenţia asupra coudiţiilor de timp foarte diferite. Nu numai că timpul se derulează de-a-ndoaselea, dar şi noţiunea de timp pierde orice semnificaţie cu privire la ceea ce este trăit în vis. În mai puţin de o secundă se visează o întreagă viaţă, asa cum în momentul unei căderi în gol sau în caz de înec îutreaga noastră existenţă se derulează prin faţa ochiului sufletesc. Ceea ce caracterizează toate exemplele citate este faptul că ele reprezintă imagini pentru ceea ce le-a ocazionat. Îu general, aşa stau lucrurile în lumea astrală. Şi noi avem prilejul să interpretăm aceste imagini. Aceeaşi impresie astrală se traduce întotdeauna prin aceeaşi imagine în mod regulat şi armonios, pe când imaginile de vis devin haotice. În cele din urmă, ne putem orienta tot atât de bine în lumea astrală ca şi în lumea fizică.

Lumea astrală este ţesută dintr-o multitudine de asemenea imagini, dar ele sunt expresia entităţilor psihice. După moarte, toţi oamenii sunt învăluiţi cu astfel de imagini, care sunt, în parte, foarte bogate în culori şi în forme. Astfel, când omul adoarme, corpul său astral apare sub forme şi culori mobile, instabile. Toate entităţile astrale apar colorate. Cel care vede astralul percepe aceste entităţi într-o mare de culori mişcătoare.

Lumea astrală are o particularitate care îl surprinde pe cel care aude vorbindu-se de ea pentru prima dată: aici totul este inversat, ca într-o oglindă; din acest motiv, ca discipoli, trebuie să vă obişnuiţi treptat să vedeţi corect. De exemplu, cifra 365 corespunde cifrei 563. Aşa stau lucrurile cu tot ce se percepe în lumea astrală. Astfel, tot ce pleacă de la mine pare să vină în întâmpinarea mea. Este foarte important să ţinem cont de aceasta deoarece trebuie să ştim ce se întâmplă când, în anumite stări de boală, se formează astfel de imagini astrale. În delir, asemenea imagini sunt frecvente şi bolnavii pot vedea tot felul de figuri care se strâmbă, care vin în întâmpinarea lor, căci în asemenea stări patologice lumea astrală este deschisă omului. Aceste imagini sunt de aşa natură, încât lucrurile par că se reped asupra omului, când în realitate persoana respectivă le emană. Medicii vor trebui să ştie acest lucru pentru viitor, deoarece aceste aspecte vor fi din ce în ce mai frecvente, datorită aspiraţiilor religioase refulate. Este o experienţă similară cu cea pe care-o include motivul tabloului bine cunoscut reprezentând ispita Sfântului Anton. Dacă gândiţi până la capăt acest lucru nu vi se va mai părea bizar că în lumea astrală timpul, de asemenea, se inversează. Experienţele visului vă fac să întrevedeţi acest lucru. Reamintiţi-vă exemplul citat, al duelului. Totul se desfăşoară în sens invers, chiar timpul. Astfel, se poate ca în imaginea astrală să se succeadă, în viziune, mai întâi fructul, apoi floarea şi la sfârşit sământa arborelui.

În lumea astrală, după moarte - este perioada de dezobişnuire -, toată existenţa se desfăşoară invers şi este retrăită de la sfârşit spre început, terminând cu primele impresii din copilărie. Aceasta se derulează însă mult mai rapid decât în lumea fizică şi durează cam o treime din existenţa pământească. În această retrospectivă inversă a vieţii se vieţuiesc încă multe alte lucruri. Presupuneţi că aţi murit la optzeci de ani şi că vă retrăiţi existenţa până la patruzeci de ani. Atunci aţi dat o palmă cuiva, provocându-i astfel o durere. Acum, lucrul acesta se petrece în lumea astrală, şi această senzaţie dureroasă va apărea, dacă se poate spune astfel, tot ca o reflectare; aceasta înseamnă că dumneavoastră înşivă resimţiţi durerea pe care a simţit-o celălalt datorită palmei pe care i-aţi dat-o. La fel stau lucrurile, desigur, şi cu toate evenimentele agreabile. Şi numai după ce şi-a retrăit întreaga sa existenţă omul intră în lumea cerească. Textele religioase conţin adevăruri care trebuie luate *ad litteram*. Dacă aveţi în vedere cele pe v-am spus, înţelegeţi că omul nu ajunge în lumea spirituală - pe care Biblia o numeste Împărăţia cerurilor - decât după ce a retrăit toată existenţa sa în sens invers, până la

copilărie. Aceasta stă la baza cuvintelor lui Hristos: „De nu vă veţi întoarce şi nu veţi fi precum pruncii, nu veţi intra în Împărăţia cerurilor" (Nota 15). Numai după ce şi-a parcurs viaţa în sens invers, până la stadiul copilăriei, omul se desprinde de corpul său astral şi intră în lumea epirituală.

Acum trebuie să vă descriu această lume spirituală. Această Împărăţie a cerurilor diferă de lumea fizică mai mult decât lumea astrală. Întrucât totul nu se poate descrie decât cu ajutorul expresiilor împrumutate din lumea fizică, asemenea descrieri, încă mai mult decât cele referitoare la lumea astrală, nu au decât valoarea unor comparaţii.

Şi în Împărăţia cerurilor există o triadă ca şi aici pe Pământ. Dacă distingem aici trei stări de agregare ale materiei - solidă, lichidă şi gazoasă - după care se împarte Pământul în continente, oceane şi atmosferă, se pot distinge, bine-înţeles cu titlu de comparaţie, trei regiuni analoage şi în lumea spirituală. Doar că regiunea continentelor este constituită acolo din altceva decât rocile şi pietrele noastre. Să precizăm că ceea ce acolo este pământul solid al ţinutului reprezintă arhetipurile a tot ceea ce este fizic. Toate lucrurile fizice îsi au arhetipurile lor, chiar şi omul. Pentru clarvăzător aceste arhetipuri apar ca un fel de negativ, altfel spus, spaţiul este perceput ca un fel de siluetă înconjurată de o lumină radiantă. Dar această siluetă nu este omogenă, corespunzând din acest punct de vedere cu sângele sau nervii, pe când arhetipul unei pietre sau al unui mineral se manifestă printr-un spaţiu în mod uniform vid, înconjurat şi el de o strălucire luminoasă. Pe Pământ călcaţi concret pe roci solide, acolo păşiţi pe arhetipurile lucrurilor lumii fizice. Din ele este alcătuit solul acestei lumi spirituale. Când omul accede în această lume, el are întotdeauna o viziune foarte exactă: este momentul când percepe arhetipul propriului său corp fizic. Omul vede în mod clar arhetipul propriului său corp întins în faţa sa, căci el însuşi este spirit. Aceasta se produce cam la treizeci de ani după moarte, în urma unei existenţe normale; atunci se încearcă sentimentul elementar: Acesta esti tu. Plecând de la o asemenea cunoaştere, filosofia vedică a alcătuit un precept de bază al cunoaşterii: „*Tat tvam asi*", tu eşti acesta. Orice alte expresii similare emană dintr-o profundă cunoaştere a spiritualului.

A doua regiune a ţinutului spiritului este cea a oceanelor. Tot ceea ce este dotat cu viaţă în lumea fizică şi posedă datorită acestui fapt un corp eteric se comportă, în ţinutul spiritului, ca un element fluid. Astfel, ţinutul spiritelor este traversat de o curgere de viaţă neîncetată şi se adună ca în bazinul unei mări, ca apa în mare sau şi, mai bine spus, ca sângele circulând în vasele sanguine şi convergând spre inimă.

În al treilea rând avem regiunea atmosferei ţinutului spiritelor, formată din toate pasiunile, impulsurile, sentimeutele etc. Toate acestea se află acolo, sus, ca percepţie exterioară, aşa cum sunt fenomenele atmosferice aici, pe Pământ. Toate acestea turbionează în atmosfera Devachanului. În calitate de clarvăzător, se pot astfel percepe în ţinutul spiritelor suferinţele îndurate şi bucuriile resimţite pe Pământ. Orice pasiune, orice ură şi tot ceea ce li se aseamănă produc în ţinutul spiritelor efectul unei furtuni. Astfel, efectul unei bătălii este resimţit de un clarvăzător ca o vijelie în lumea Devachanului. Întreg spaţiul spiritual este parcurs atât de bucurii cât şi de pasiuni înspăimântătoare. Şi, tot aşa, se poate vorbi de urechi spirituale. Dacă aţi progresat atât de mult încât aţi obţinut accesul la această lume a Devachanului, puteţi vedea şi auzi acolo fenomenele unduitoare şi ceea ce percepeţi este armonia sferelor.

Am caracterizat domeniul spiritualului până la această treaptă şi am,văzut că:

arhetipurile tuturor formelor fizice	= continent	al Devachanului
arhetipurile oricărei vieţi	= mare	a Devachanului
orice psihism, orice sentiment etc.	= atmosferă	a Devachanului

În viaţa omului există ceva care nu poate fi raportat la lumea exterioară şi al cărui conţinut spiritual constituie a patra regiune a Devachanului. De această regiune aparţine orice idee originală, până la creativitatea geniului. Tot ceea ce este original, adică tot ceea ce introduce omul în lume ca inventie care o îmbogăţeşte, toate aceste arhetipuri constituie regiunea a patra a Devachanului. Cu aceasta am încheiat descrierea părţilor inferioare ale Devachanului.

Dincolo de acestea mai există trei regiuni superioare, la care în timpul vieţii nu se poate avea acces decât printr-o iniţiere superioară şi care, chiar după moarte, nu sunt perceptibile decât individualităţilor celor mai evoluate. Ce vieţuieşte un asemenea iniţiat avansat când ajunge la prima regiune superioară a Devachanului? Mai întâi, ceea ce stiinţa spiritului numeşte cronica Akasha. Tot ceea ce se întâmplă şi s-a întâmplat vreodată în lume este păstrat pentru totdeauna într-o substanţialitate subtilă. Un exemplu vă va face să înţelegeţi aceasta: în acest moment eu vă vorbesc; dumneavoastră însă nu m-aţi auzi dacă vocea mea nu ar putea provoca vibraţii ale aerului. Astfel, tot ceea ce eu spun se traduce prin forme dinamice ale aerului. Desigur, aceste forme dispar. Dar în substanţialitatea subtilă pe care noi o percepem intrând în această lume superioară se imprimă tot ceea ce se produce aici şi rămâne pe vecie. Fiecare cuvânt, fiecare gând, tot ce s-a întâmplat vreodată în omenire poate fi citit în cronica Akasha. Pentru aceasta trebuie ori ca omul să fie iniţiat, ori să aibă acces după moarte la regiunea înaltă a Devachanului, dacă nivelul său de dezvoltare îi permite aceasta. El poate privi atunci în trecut. Cronica Akasha este un document în care se află înscris tot ceea ce s-a întâmplat vreodată. Aceasta nu se realizează printr-o scriere în sens fizic; este vorba de imagini. Vedeţi, de exemplu, pe Cezar în toate situaţiile existentei sale; în fond, nu ceea ce a făcut el, ci impulsurile interioare care l-au determinat să acţioneze. Aceste imagini akashice sunt foarte vii şi, dacă nu suntem în măsură să le interpretăm corect, ele pot sta la originea unor mari erori. Ele pot fi izvorul multor aberaţii, mai ales când într-o sedinţă de spiritism apare o imagine akashică. Astfel, dacă Goethe care apare în imaginea din 25 noiembrie 1797 răspunde la o întrebare, răspunsul va fi identic cu cel pe care l-ar fi dat dacă întrebarea i-ar fi fost pusă la 25 noiembrie 1797. Numai cel care cunoaşte temeinic lumea spirituală va distinge dacă într-un asemenea caz este vorba de o realitate sau de o fantasmagorie, de o nălucire. Aceste descrieri oferă o idee despre cum arată regiunile superioare ale lumilor spirituale.

Prima experienţă este deci cea a propriului nostru corp. Din ea decurg toate celelalte. Omul încearcă atunci în mod intens sentimentul de a fi eliberat de învelişurile sale corporale; când a fost eliminat ultimul dintre cadavre, cadavrul astral, se resimte un moment de fericire. Este asemănător cu ceea ce ar putea încerca o plantă prizonieră într-o fisură de rocă când o eliberăm; această mare fericire devine atunci un sentiment fundamental pentru om. Ea pătrunde şi transfigurează sentimentele încercate odinioară de o manieră mai pământească - de exemplu o prietenie; sentimente care, pe Pământ, erau poate cauza unor indecizii, în cealaltă lume se vor adânci şi se vor limpezi. O astfel de purificare cunoaşte iubirea unei mame pentru copilul său şi a acestuia pentru mama sa. Legătura de origine pur animală, dar care pe Pământ s-a ridicat deja la moralitate, evoluează în Devachan spre o forţă morală superioară. Toate legăturile stabilite pe Pământ se aprofundează în regiunea spirituală, întrepătrunzându-se. Prin iubire omul se ridică deasupra meschinăriei, a egoismului, pentru a îmbrăţişa în mod cuprinzător vieţuirea Universului. Acolo nimic nu este delimitat, separat, deoarece fiecare lucrează pentru celălalt, iar munca este elementul de susţinere, de stimulare şi de legătură a sufletelor; iubirea este însă izvorul inepuizabil a toată viaţa.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a V-a

Kassel, 20 iunie 1907

Astăzi misiunea noastră va fi să analizăm omul în timpul şederii sale în Devachan între moarte şi o nouă incarnare. În prealabil, va trebui să ne formăm un concept în legătură cu ce dobândeste omul, de fapt, prin ceea ce realizează pentru el însuşi în timpul periplului său în lumea spirituală. Cel mai uşor vom dobândi o reprezentare despre aceasta dacă înţelegem relaţia dintre o anumită vieţuire şi ceea ce devine această vieţuire pentru perioada dintre naştere şi moarte. Reprezentaţi-vă încercarea pe care a constituit-o pentru dumneavoastră învăţarea scrierii. V-ar fi greu să aveţi prezentă în spirit îndemânarea pe care a trebuit s-o dobândiţi pentru a ajunge la stăpânirea acestei nobile arte care este scrierea. Reamintiţi-vă toate îndemnurile învăţătorului şi poate supărările sale. Toate acestea s-au produs în sufletul dumneavoastră, şi ce v-a rămas din ele? Aptitudinea scrierii. Restul s-a şters, a rămas numai aptitudinea scrietii. Astfel se întâmplă în viaţă, şi nu numai între naştere şi moarte, ci în întreaga existenţă universală, atât fizică cât şi suprasensibilă.

Ne putem face o reprezentare despre felul cum acţionează cele spuse mai sus şi în lumea suprasensibilă. Astfel, Mozart (Nota 16), încă foarte tânăr, a auzit la catedrala Sfântul Petru din Roma lungă o bucată muzicală care, datorită unei vechi tradiţii, nu trebuia să fie niciodată notată pe hârtie, iar el a scris-o mai târziu în întregime, din memorie. Ce memorie extraordinară! Ce ar spune despre aceasta materialistul? S-ar împotrivi, dacă i s-ar cere să creadă că un bou se poate naşte dintr-o movilă de pământ, în absenţa unui proces conform legilor naturii. El spune că nu există miracole, şi în această privinţă are perfectă dreptate. Cu toate acestea, în ceea ce priveşte acţiunile spiritului el este teribil de credul. Un fapt ca cel amintit din viaţa lui Mozart materialistul îl acceptă pur şi simplu, punându-l pe seama eredităţii. Cu toate acestea, dacă complexul de interacţiuni nu şi-ar găsi explicaţia în ştiinţa spiritului, cele povestite ar ţine tot atât de mult de miracoi ca şi nasterea unui bou dintr-o movilă de pământ. Căci dacă spiritul omului se consacră constant unui lucru, el poate să-şi dezvolte progresiv o memorie deosebită. Tot aşa cum perfectul se poate naşte din imperfect, memoria poate fi dezvoltată, dar ar fi un miracol dacă o memorie ca aceea a lui Mozart ar apărea din neant! Ştiinţa spiritului spune că şi în acest caz memoria s-a dezvoltat progresiv, în conformitate cu legile naturale. Nu există nici o portiţă de scăpare pentru materialistul care vrea să explice cele de mai sus: el trebuie sau să creadă în miracole sau să admită că facultăţile care se manifestă astfel existau deja dintr-o existenţă precedentă şi au evoluat în conformitate cu legile naturale. În consecinţă, reincarnarea nu este decat urmarea logică a unui astfel de raţionament. Cei care, în virtutea concepţiei lor materialiste, admit că o memorie atât de perfectă ca cea a tânărului Mozart se poate naşte din neant trebuie să suporte şi consecinţele modului lor de a vedea şi să admită, simplu, că broaştele se pot naşte din nămol, cum credea ştiinţa înainte de Francesco Redi (Nota 17).

Cel care se foloseşte de logică în stiinţa spiritului va spune: Aşa cum un stejar, provine din ghindă şi se dezvoltă progresiv, încetul cu încetul, tot astfel se dezvoltă şi capacităţile noastre sufleteşti. Iar atunci când cineva vine pe lume cu capacităţi atât de dezvoltate ca Mozart, aceasta ne oferă dovada logică indubitabilă că omul a dobândit treptat în vieţi pământeşti anterioare asemenea facultăţi. Este un mijloc de a înţelege destinul omenesc în lumea spirituală.

Vieţuirile dintr-o existenţă se transformă în facultăţi pentru existenţa următoare. Toate predispoziţiile vieţii actuale sunt fructul existenţelor anterioare. Iată de ce trebuie să urmărim trecerea prin Devachan, pentru a înţelege pe deplin cum experienţele unei vieţi dau naştere la facultăţile vieţii următoare.

Aşadar, când trecem prin existenţa de pe Pământ vieţuim zilnic multe lucruri care, toate, trec în panorama post-mortem care se derulează prin faţa ochiului sufletesc. Facultăţile dobândite prin aceste experienţe se menţin sub formă de extract pentru timpurile viitoare, extract care rămâne pentru totdeauna şi pe care omul îl ia cu sine în lumea spirituală.

Câhd omul ajunge în Devachan, el percepe acolo regiunile de care a fost vorba ieri: continentele, constituite din arhetipurile tuturor formelor pământeşti, mările, alcătuite din toate formele de viaţă, atmosfera, constituită din tot ce este sufletesc, plăcere, suferinţă, bucurie, durere etc. Ceea ce omul percepe mai întâi din domeniul continental este arhetipul propriului său corp fizic şi din atmosferă percepe, evident, în primul rând ceea ce s-a manifestat ca bucurii, suferinţe, plăceri, dureri şi pasiuni în propriul său suflet. El percepe deci tot ceea ce a trăit în existenţa sa precedentă, dar cu totul diferit decât atunci când a trecut prin perioada kamaloca. Atunci era vorba despre o trăire interioară, în vederea dezobişnuirii. Acum însă toate aceste vieţuiri sunt etalate ca o lume exterioară, pentru un timp lung, în faţa sufletului său: El resimte particularităţile vieţii sale corporale în teritoriul fluvial al Devachanului şi toate experienţele sufletului în atmosfera lumii cereşti.

Este important şi de un mare interes să înţelegem cu claritate modul în care tot ceea ce am trăit în cursul vieţii - sentimente faţă de lume, plăcere, durere etc. - există în lumea spirituală ca lume exterioară. În această lume nu este trist să vedem durerea etalându-se în jurul nostru. Nu este deloc trist, deoarece aici toate suferinţele sunt ca nişte furtuni în lumea fizică şi evenimentele fericite ca minunate jocuri de nori. Şi ceea ce am resimţit interior nu mai este, ca aici, interior, ci se întinde în jurul nostru în exterior, ca o panoramă naturală. Aceasta ne înconjoară, în imagini, sunete sau manifestări atmosferice obiectivate într-un tablou ceresc. Faptul că durerile radiază spre noi nu este trist, am spus acest lucru, după cum nu ne întristează fulgerul şi tunetul din jurul nostru; căci cel care întelege legătura ştie ce datorăm noi durerilor. Cel care a cunoscut dureri şi suferinţe va spune că bucuriile şi plăcerile sunt primite cu gratitudine, dar că nu am dori să fim privaţi de dureri şi suferinţe. Noi ne datorăm toată înţelepciunea suferinţelor şi durerilor existenţei trecute. O figură pe care în această existenţă ne apare întipărită înţelepciunea este aşa pentru că a simţit ordinea lumii în existenţe precedente.

Am spus deja că tot ceea ce trăim în această viaţă se aflâ, în Devachan, în jurul nostru sub formă de imagini. Ce semnificaţie are aceasta? Este mai uşor să înţelegem dacă ne reprezentăm modul în care, pe Pământ, acţionează mediul înconjurător asupra omului. Fiecare dintre dumneavoastră cunoaşte această frază a lui Goethe: „Ochiul este format de lumină pentru lumină" (Nota 18).Ce înţeles are aceasta? Ochiul nostm trebuie să existe pentru a percepe lumina. Dacă n-am avea ochii, lumea ar fi obscură şi întunecată. Dar de unde vine acest organ? Lumina l-a format ea însăşi, tot aşa cum absenţa luminii îl face să degenereze. Această observaţie a putut fi făcută pe animalele care au migrat în peşterile din Kentucky. Lumina este cauza capacităţii vizuale. În trecut omul era lipsit de ochi, căci el trăia încă în condiţii cu totul diferite de cele de astăzi. Într-o epocă îndepărtată a evoluţiei pământeşti Soarele nu exista pentru un ochi sensibil exterior. Să ne amintim de ceea ce ne spune legenda despre *Niflheim* (Nota 19). Cu cât omul a fost expus mai mult luminii solare, cu atât mai mult aceasta a dezvoltat treptat ochiul. Toate celelalte organe de simţ au evoluat în acelaşi fel. Astfel, sunetele au format urechea şi căldura simtul termic. Dacă nu ar exista obiecte dure, nu ar exista nici simţul pipăitului. Lumea înconjurătoare este formatorul şi modelatorul întregului nostru corp. Ea este de o mare importanţă pentru viaţa practică, aşa cum este şi teosofia. Acest lucru este, de asemenea, extrem de important pentru educaţie, căci educatorul poate acţiona în mod corect numai dacă deţine o cunoaştere profundă a naturii omeneşti. Până la schimbarea dentiţiei se dezvoltă corpul fizic, până la paisprezece ani se dezvoltă corpul eteric şi pănă la douăzeci şi unu de ani corpul astral. Trebuie să ştim toate acestea, dacă vrem să educăm într-un mod practic şi nu fantezist. Formarea corpului fizic fiind în joc până la vârsta de şapte ani, în educaţie trebuie să acordăm întreaga atenţie

impresiilor fizice, la tot ce copilul percepe prin organele sale senzoriale. Ceea ce a fost neglijat privind forma şi structura organelor înaintea vârstei de şapte ani este pierdut pentru tot restul vieţii.

Înţelegerea frazei precedente oferă indicaţii preţioase pentru medicină, în vederea unui tratament corespunzător, printre altele, al rahitismului. De ce apare această boală tocmai în copilărie? Pentru că acum se modelează corpul fizic. Din această cauză apar simptome ca: malformaţii osoase, dentiţie rea, deformări craniene etc. Dar tot acesta este motivul pentru care, până la schimbarea dinţilor, se mai pot corecta aceste forme vicioase. Se constată că un tratament adecvat poate îndrepta picioarele cele mai strâmbe şi poate face ca celor mai răi dinţi de lapte să le urmeze o a doua dentiţie, perfect sănătoasă, pe când picioarele strâmbe necorectate înainte de sapte ani rămân aşa pentru toată viaţa.

Creierul este, de asemenea, ocupat până la şapte ani cu modelarea formelor sale şi structurile cele mai delicate care nu au fost realizate până atunci sunt pierdute pentru totdeauna. Şi întrucât creierul fizic este instrumentul datorită căruia se exprimă spiritul, este extrem de important ca acesta să fie elaborat într-o formă cât mai perfectă în timpul primilor şapte ani. Căci cu un creier defectuos chiar un spirit genial nu poate face nimic, după cum nici cel mai mare pianist nu poate cânta corect la un pian dezacordat. În vederea dezvoltării creierului, ştiinţa spiritului dă indicaţii foarte importante atât pedagogiei cât şi medicinei. În această privinţă, medicina modernă se loveşte de o necunoaştere totală a faptelor. Rahitismul se manifestă prin malformaţii, deformări ale oaselor, dar el se exprimă, de asemenea, în mod frecvent şi prin malformaţii ale sistemului glandular şi ale mucoaselor. Astfel, copiii rahitici prezintă adeseori adenoame ganglionare, vegetaţii adenoide etc. La aceşti copii se mai observă în mod frecvent o a treia manifestare morbidă, constând într-o întârziere intelectuală şi o rămânere în urmă la şcoală, în tulburări de atenţie; ei devin aproape idioţi. Aceste manifestări sunt cauzate de deficitul de organizare a creierului, mai ales a cortexului cerebral, ale cărui delicate structuri trebuie să se elaboreze în aceşti ani. Asemenea manifestări au în comun o dezvoltare defectuoasă. Or, într-un asemenea caz, medicul modern, datorită orientării materialiste pe care a primit-o, este înclinat să acţioneze conform concepţiilor ştiinţifice actuale, cu alte cuvinte fără să ţină cont de cauzele spirituale mai profunde, să înşire simptomele exterioare, ca fiind cauze şi efecte, ca perlele unui colier. Faptele sunt: rahitism osos, vegetaţii adenoide, atenţie scăzută şi facultate diminuată de asimilare. Concluzia imediată este: copiii care au vegetaţii adenoide devin deficitari sub raport spiritual, aşadar trebuie procedat la extirparea vegetaţiilor. Dacă concluzia ar fi corectă, orice copil tratat astfel ar fi eliberat de inhibiţiile sale mintale. Or, ce se observă de cele mai multe ori după un astfel de tratament? Interventia nu aduce decât o ameliorare aparentă, efemeră, şi după puţin timp vegetaţiile cresc din nou. Dacă, dimpotrivă, răul este atacat de la rădăcină, cu ajutorul unui tratament adecvat - ceea ce este perfect posibil, dar a vorbi despre aceasta înseamnă a ne îndepărta de subiectul nostru -, dispar atât deformaţiile osoase cât şi proliferări ale mucoaselor şi ganglionilor ca adenoide, precum şi inerţia cerebrală.

După această digresiune să revenim la subiect. Aşadar, la contactul cu lumea exterioară iau nastere şi se structurează formele fizice corecte. Până la şapte ani copilul este, în realitate, numai organ de simţ. El prelucrează tot ceea ce primeşte prin simţuri, şi în special tot ceea ce vede şi aude în anturajul său imediat. Astfel, până la schimbarea dinţilor, copilul este o fiinţă care imită, şi aceasta pătrunde până în organizarea sa fizică. Este un lucru cu totul natural. Prin organele sale senzoriale copilul preia în totalitate mediul său înconjurător. El exersează, de asemenea, folosirea membrelor. Vede modul în care tatăl său, mama sa sau alte persoane fac un lucru oarecare şi îi imită pur şi simplu. Aceasta până la fiecare mişcare a mâinilor sau a picioarelor. Dacă mama sau tatăl sunt neliniştiţi, în cea mai mare parte din cazuri copilul va deveni el însuşi agitat. Trebuie deci să încercăm ca printr-o ambianţă corespunzătoare să provocăm reacţii adecvate.

Pentru a se da copilului îndrumările corecte în vederea dezvoltării creierului fizic este absolut indispensabil ca paralel cu impresiile senzoriale să-i stimulăm imaginaţia. Este, de asemenea, o cerinţă absolută să nu-i dăm decât jucării extrem de simple. Prin natura sa, un copil care a avut o păpuşă foarte frumoasă va reveni totdeauna la cea veche, făcută dintr-o cârpă. Numai copiii deformaţi de epoca actuală sunt crescuţi cu păpuşi frumoase. Cărui fapt se datorează aceasta? Copilul trebuie să facă un efort de imaginaţie pentru a transforma plăsmuirea în imaginaţia sa, astfel încât să o facă asemănătoare cu o figură omenească, ceea ce constituie un exerciţiu sănătos pentru creier. Aşa cum gimnastica fortifică braţul, un astfel de exerciţiu dezvoltă creierul.

Culorile mediului înconjurător sunt, de asemenea, foarte importante, căci ele acţionează cu totul diferit la copilul mic decât la adult. Se crede adeseori că verdele exercită un efect liniştitor asupra copilului. Este absolut gresit. Unui copil agitat trebuie să i se creeze o ambiantă roşie, unui copil calm una verde sau verde-albastră. Roşul acţionează asupra copilului după modelul următor: când priviţi un rosu aprins, apoi în mod brusc o foaie albă, vedeţi culoarea complementară verde. Exiată tendinţa de a suscita culoarea complementară. Lucru pe care îl face şi copilul (Nota 20); el încearcă să desfăşoare o activitate interioară care solicită culoarea complementară. Este un exemplu care demonstrează felul în care acţionează mediul înconjurător. Mediul înconjurător acţionează - alături de multe alte lucruri, despre care va fi vorba în altă parte - într-un mod precumpănitor asupra dezvoltării fizice a copilului de la naştere până la schimbarea dinţilor, asupra formării corpului său eteric între şapte si paisprezece ani şi asupra corpului său astral între paisprezece şi douăzeci şi unu de ani etc. De-a lungul existenţei mediul înconjurător îşi exercită influenţa sa asupra fiecărui individ. Proverbul: „Spune-mi care este ambianţa ta (cu ce ai de-a face) şi îţi voi spune cine eşti" decurge din cele spuse, căci „cu ce ai de-a face" înseamnă: „ceea ce se întâmplă în jurul tău". Mediul înconjurător exercită deci o puternică influenţă asupra individului. Este un lucru deosebit de important pentru perioada dezvoltării corpului astral între paisprezece şi douăzeci şi unu de ani şi este un fapt pe care-l putem observa aproape zilnic că în timpul acestei perioade un tânăr poate fi usor pervertit astral prin ambianţa sa.

În viaţa din Devachan lucrurile se petrec exact ca în viaţa practică. Aşa cum, în această viaţă, omul se află continuu sub influenţa elementelor din atmosfera exterioară, tot astfel se întâmplă şi în Devachan. Astfel ajungem la punctul de plecare al acestor consideraţii, la exemplul legat de Mozart. Dacă pe Pământ, omul este sub influenţa atmosferei exterioare, el suportă de asemenea şi influenţa atmosferei Devachanului, alcătuită din viaţa sufletească, a noastră şi a semenilor noştri. Viaţa sufletească acţionează continuu asupra omului şi talentele se desăvârşese tocmai aici, prin aceea că ele atrag forţele astrale ale mediului înconjurător înrudite cu sufletul său, lăsându-le să acţioneze asupra lui. Mozart a venit pe lume cu această extraordinară memorie muzicală pentru că în cursul existenţei sale precedente a adunat experienţe vizând acest scop şi le-a lăsat multă vreme să acţioneze asupra lui în Devachan. Noi vieţuim acolo formarea superioară chiar a fiinţei noastre celei mai intime, prin mediul nostru înconjurător din Devachan, deci indirect prin toate trăirile vieţii noastre trecutel. Astfel, toate facultăţile noastre sunt roadele experienţelor precedente şi ele au fost desăvârsite în Devachan. Tocmai acesta este sentimentul ce conferă omului starea de fericire în Devachan. Ceea ce suntem capabili să realizăm în prezent am incubat în Devachan. Corespunzător acestor realităţi este şi sentimentul care ne stăpâneşte în timpul acestei perioade intermediare care este viaţa în Devachan; de orice creaţie se leagă un sentiment de fericire.

Pe Pământ, noi încercăm adesea suferinie, dar în Devachan suferinţa însăşi este fericire, căci acolo suntem conştienţi că prin durere dobândim înţelepciune. Chiar un erudit materialist a descoperit acest lucru. În studiul *Fizionomia gândirii* (Nota 21) el spune: „Orice figură îmbibată de înţelepciune reflectă o suferinţă cristalizată". Pornind de la experienţele din Devachan, omul produce în mod efectiv, pornind de la suferinţele vieţii trecute, talente şi

înţelepciune în proxima existenţă. Şi sentimentul pe care-l naşte această creaţie poartă amprenta unei fericiri infinite.

Imaginea găinii care cloceşte este o reflectare palidă a unei asemenea stări. Transpuneţi această imagine pe plan spiritual, intensificaţi-o cât mai mult, şi veţi avea o idee despre sentimentul de imensă fericire resimţit în perioada dintre kamaloca şi noua naştere, deoarece omul elaborează acum toate predispoziţiile şi facultăţile sale pentru proxima existenţă. Acolo totul este sursă de beatitudine.

Am văzut că una din sursele de beatitudine din Devachan rezidă în faptul că toate relaţiile făcute aici, jos, sunt trăite din nou în Devachan şi că, mai mult, acestea sunt resimţite în componenţa lor spirituală, intensificate la maximum. Cealaltă sursă de beatitudine o reprezintă activitatea descrisă anterior, activitate creatoare pentru viaţa următoare.

Când investigatorul spiritual îşi îndreaptă privirea asupra activităţii omului în Devachan, el realizează că aceasta nu este importantă numai pentru omul izolat, pentru organizarea sa viitoare, ci că el trebuie să participe cu munca şi cu forţa sa creatoare la continuarea întregii evoluţii pământeşti. Este o greşeală să crezi că în Devachan suntem preocupaţi numai de noi înşine. Cum trebuie să acţionăm creator, ca spirit fericit, în Împărăţia spiritelor?

Morţii iau parte activă la evoluţia Pământului. S-ar putea naste întrebarea: De ce această renaştere continuă, o dată ce am făcut experienţa unei existenţe pământesti? Nu este inutil acest lucru?

Nu, nu este inutil. Niciodată omul nu renaşte fără folos. Vieţile pământeşti ale fiecăruia dintre noi sunt atât de îndepărtate unele de altele, încât de fiecare dată facem experienţe şi suferim noi încercări. Între două incarnări se scurg secole; între timp Pământul se transformă radical. Să presupunem că am trăit în secolul al doilea după Hristos şi că ne reincarnăm în prezent. Ce aspect avea atunci Pământul? Chiar descrierile mult mai târzii ale unei regiuni ca Elba sau Weser ar fi foarte diferite; aici în Hessa-Nassau mai existau păduri virgine.

Când omul renaşte, el trăieste cu totul altceva decât în existenţa sa precedentă. În cursul vieţilor succesive participăm noi înşine la evoluţia pământească, tocmai fiindcă ne reincarnăm mereu. La aceasta se adaugă şi efectul schimbării pe care îl aduce fiecare cultură. Ce ştia un copil roman şi cât este de diferită formaţia unui copil de astăzi! Aşa cum am văzut, toate aceste experienţe au o importanţă enormă. Faptul că omul trebuie să revină mereu pe Pământ are într-adevăr un sens profund.

Să ne întrebăm: Cine modifică faţa Pământului? Efectiv, morţii care trăiesc în ţinutul spiritelor şi care, datorită puterii de care dispun, lucrează la transformarea Pămâtului. La fel cum oamenii acţionează asupra mediului exterior, morţii lucrează, la arhetipul spiritual al Pămâutului fizic. Ei sunt cei care îşi trimit forţele spre lumea fizică şi coacţionează la transformarea ei. În orice caz, există ghizi şi entităţi superioare care preiau conducerea. Şi în această împărăţie, care se află printre noi, morţii lucrează la transformarea feţei Pământului.

De ce sunt eu născut tocmai în cutare zi şi în cutare loc? Pentru că eu însumi, dacă am putea spune astfel, mi-am pregătit patul în care m-am născut. Forţele care modelează mările precum şi suprafaţa Pământului sunt cele ale morţilor noştri. Noi ştim că actualul Ocean Atlantic era odinioară un continent întins. Morţii au contribuit şi la această transformare, iar aceste forţe acţionează în mod natural şi nu au nimic miraculos.

O viziune clară a acestor lucruri ne permite să sesizăm de o manieră perfect logică în ce măsură munca noastră în ţinutul spiritelor este importantă şi necesară. În momentul în care ştim să interpretăm corect toate manifestările, putem chiar spune cum se efectuează această

muncă. Aici oamenii respiră; fără aer, ei nu ar putea respira. La fel se întâmplă cu morţii, cu diferenţa că lumina acţionează acolo cum acţionează aerul aici. În propagarea luminii, iniţiatul percepe entităţile moriilor. De exemplu, pentru clarvăzător, plantele sunt înconjurate de spiritele decedaţilor, şi, în timp ce lumina transformă şi face să crească planta, acţionează spiritele morţilor. Când vom fi în lumea spirituală noi toţi ne vom afla plutind deasupra Pământului şi lucrând la formarea plantelor.

Lumea capătă o dimensiune şi o importanţă sporite în ochii noştri când o contemplăm în legătură cu entităţile spirituale. Noi înşine suntem literalmente cei ce transformăm Pământul.

Pentru a încheia, iată câteva indicaţii care ne vor face să înţelegem anumite subtilităţi ale culturii. Clarvăzătorul ajunge uneori în situaţia de a afla confirmate prin propriile sale observaţii anumite fenomene din istoria unor popoare vechi care, până atunci, îi păreau enigmatice. Astfel, este un fapt cunoscut că anumite populaţii primitive au un început de clarvedere şi văd lucruri de care voi nu ştim nimic. Se întâmplă adesea ca aceste populaţii să perceapă în interiorul umbrei ceva având legătură cu sufletul. Clarvăzătorul redescoperă acum, prin observaţiile sale, acelaşi lucru. Dacă observaţi umbra, de exemplu propria dumneavoastră umbră, învăţaţi, când vă uitaţi la aceasta, să vedeţi mai întâi propriile efluvii spirituale. Când se reţine lumina fizică, se percepe spiritualul îu interiorul umbrei. Aceasta s-a menţinut şi în ştiinţa ocultă, şi anumiţi inşi l-au exploatat fără să ştie ceea ce făceau ca, de exemplu, Chamisso (Nota 22) în opera sa *Peter Schlemhil*. Este vorba de un om care şi-a pierdut umbra, ceea ce-l face foarte nefericit. Perceperea sufletului în interiorul umbrei este un fapt spiritual; iată de ce omul fără umbră este un om fără suflet. Există sute de exemple în acest sens. Noi cunoaştem cu adevărat lumea învăţând a-i cunoawte temeiurile spirituale. De aceea, ştiinţa spiritului nu este problema celor care se retrag din acţiune, ci a celor care vor să acţioneze de o manieră practică. Şi aceasta nu pentru că noi vrem să ne retragem din zona vizibilului, ci tocmai pentru a înţelege mai bine vizibilul.

Faptele superioare se manifestă faţă de lumea vizibilă ca magnetul faţă de fier. Noi vom avea cunoştinte exacte despre fier, dacă vom înţelege magnetismul. Câteva exemple ne vor arăta că tocmai pentru viaţa practică este fecund ceea ce cunoaştem despre lumea spirituală.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a VI-a

Kassel, 21 iunie 1907

Când în cadrul lumii spirituale de care am vorbit ieri omul a ajuns să-şi transforme, dacă se poate spune astfel, toate talentele şi facultăţile dobândite în timpul vieţii pământeşti, vine momentul în care el se pregăteşte pentru o nouă incarnare. Trebuie să spunem că în om, astfel cum ne apare el, se află două elemente: unul care se transmite prin ereditate fizică, celălalt pe care îl aduce cu sine în această lume din existenţele anterioare.

Vom descrie coborârea omului în această lume. Nu fiţi contrariati de cuvântul „coborâre", căci nu este vorba de o coborâre spaţială, ci de o formare plecând de la lumea care ne înconjoară. Am văzut ieri că lumea spirituală nu se află dincolo, ci în jurul nostru, deşi omul actual este în incapacitatea de a percepe acest lucru. P1ecând de la această lume spirituală se elaborează ceea ce se cheamă o nouă incarnare. Am văzut că omul a păstrat din incarnarea sa precedentă un extract, atât din corpul său eteric cât şi din corpul său astral, substanţa condensată a tot ceea ce el a trăit; şi ceea ce în corpul său astral a fost deja înnobilat, el a luat în lumea spirituală. S-a desprins de el numai ce era nepurificat.

Ne vom face o reprezentare mai clară despre reincarnare dacă vom mai elucida câteva aspecte privind viaţa de după moarte. Am văzut că, după moartea fizică, fiinţa omenească mai trăieste în corpul său eteric timp de circa trei zile şi jumătate, în cursul cărora existenţa îi apare într-un fel de tablou panoramic. Apoi corpul eteric se dizolvă şi urmează kamaloca, perioadă de clarificare şi purificare a tot ceea ce în corpul astral cere acest lucru.

Acum trebuie să vă mai fac cunoscută o vieţuire. În momentul în care, imediat după moarte, apare acest tablou al existenţei trecute, omul trăieşte o experienţă semnificativă. El are impresia că se dilată brusc, ca şi cum şi-ar depăşi rapid limitele şi s-ar extinde în spaţiu. Aceasta este o impresie care rămâne până la o nouă naştere. Omul se simte tot atât de mare ca lumea căreia îi aparţine, tot atât de mare ca Universul întreg. Prin aceasta puteţi obţine o reprezentare a cauzei pentru care omul îsi poate considera şi resimţi corpul ca pe ceva străin, căci el îşi vede pasiunile ca şi cum ar fi exterioare corpului său. O asemenea expansiune în Univers este un sentiment neobişnuit.

La aceasta se adaugă ceva şi mai greu de înţeles. În timpul perioadei kamaloca omul se simte ca şi cum ar fi divizat în spaţiu. Iată cum putem înţelege mai uşor acest lucru: când omul îşi retrăieşte existenţa în kamaloca, aşa cum am descris-o, în sens invers, până în copilărie, el percepe tot ce a trăit ca pe o imagine în oglindă. El simte cu adevărat palma pe care a dat-o cuiva; se simte într-adevăr ca o parte a locului pe care îl ocupa celălalt. Dacă, de exemplu, aţi murit la KasseI şi cel căruia i-aţi dat palma trăieşte la Paris simţiţi cum o parte din dumneavoastră înşivă este acolo. Astfel aveţi impresia de a fi „îmbucătăţit" în Univers. Vă simţiţi prezent peste tot acolo unde aţi avut de-a face cu diverse întâmplări. Înţelegeii aceasta astfel: nu resimţiţi nimic în intervalul dintre Paris şi Kassel. Dacă luaţi în considerare toate evenimentele existenţei pe durata întregului periplu de după moarte, vă simţiţi cu certitudine „îmbucătăţit".

Cu titlu de comparaţie, să luăm viespea, care este compusă din două părţi, una anterioară şi alta posterioară, legate printr-un firicel subţire. Imaginaţi-vă partea posterioară ca total separată şi care, cu toate acestea, este cărată de viespe. Astfel vă puteti face o idee aproximativă despre ceea ce am descris mai sus: vă simţiţi format din elemente separate, fâra legătură între ele. Însă când omul ajunge în Devachan el se simte din nou ca imediat după moarte, ca şi cum ar ocupa întregul Univers.

După ce însă omul a metamotfozat în Devachan toate structurile sale în talente şi facultăţi, Eul încearcă din nou o atracţie spre Pământul fizic şi aspirâ să coboare pentru o nouă incarnare. Mai întâi, Eul se înconjoară de un corp astral, atrăgând spre el şi reunind tot astralul, în mod asemănător cu pilitura de fier, care este atrasă de magnet şi formează diferiţe imagini. Dar Eul a primit amprenta tuturor experienţelor trăite în timpul traversării ţinutului sufletelor şi a ţinutului spiritelor. Toate acestea constituie forţele fundamentale care participă la elaborarea unui nou corp astral. Aşadar, noul corp astral preia tot ceea ce omul a vieţuit în existenţele anterioare şi în kamaloca. Toate impresiile pe care le-a avut atunci sunt determinante pentru integrarea în noul său corp astral.

Abia acum omul are corpul său astral, dar îi mai trebuie şi celelalte elemente constitutive. Corpul astral a fost alcătuit doar prin acţiunea forţelor de atracţie proprii. Înainte de concepţie, omul nu este învăluit decât de corpul astral. Din această cauză clarvăzătorul vede aceşti germeni umani astrali care asteaptă nasterea, respectiv concepţia. El îi vede deplasându-se prin spaţiu cu o viteză foarte mare, ca niste formaţiuni cu contur de clopot. Distanţele nu joacă nici un rol. Ei se deplasează atât de rapid, încât distanţele nu contează.

Apoi vine momentul învăluirii cu un corp eteric, dar în acest proces nu intervin numai forţele proprii ale omului. Pentru corpul eteric forţele sale proprii nu mai sunt suficiente, omul are nevoie de ajutorul anumitor entităţi spirituale care cooperează la formarea sa. Vă veţi face o

reprezentare despre aceste entităţi dacă vă gândiţi la cuvinte pe care le utilizaţi uneori şi cărora în mod obişnuit nu le asociaţi o reprezentare, de exemplu, la cuvintele *sufletul poporului, spiritul poporului.* Astăzi, când se pronuntă aceste cuvinte, nu se reprezintă nimic sau se imaginează ceva cu totul abstract. Dar clarvăzătorul are o altă reprezentare despre aceste cuvinte. Există, în mod efectiv - tot aşa cum noi suntem reali -, entităţi de un ordin superior care nu ajung până la a se încorpora în trup şi care nu sunt nimic altceva decât sufletele popoarelor sau neamurilor. Spiritul poporului nu este ceva vag, el este o fiinţă reală, numai că nu are corp fizic; mădularul său cel mai puţin elevat este corpul eteric. Acest spirit are un corp astral, un Eu, un Manas, un Budhi, un Atma şi încă un element, la care omul nu ajunge şi pe care esoterismul creştin îl numeste Sfântul Duh, iar teosoiia îi spune în mod obişnuit Logos.

Astfel, clarvăzătorul se poate adresa spiritului poporului aşa cum se adresează altui om. Noi nu avem astăzi o reprezentare justă a acestor aspecte şi credem că spiritul poporului nu este decât suma caracteristicilor unui popor, dar acest lucru este inexact; el este expresia unei realităţi. Prin concepţia materialistă, înţelegerea pentru aceste lucruri s-a pierdut, dar ea va fi redobândită. Omenirea actuală tinde să golească astfel de concepte de sensul lor. Trebuia să se întâmple aşa. În epoca actuală se impunea să fie scrisă şi o carte care să fie, dacă se poate spune astfel, opusul concepţiei teosofice. Această carte a trezit multă admiraţie şi este Contribuţie la o critică a Limbajului a lui Fritz Mauthner (Nota 23). Fritz Mauthner este un spirit care a renunţat la tot ceea ce este inaccesibil simţurilor. Putea scrie în felul acesta numai un gânditor radical părăsit de toate entităţile bune, având curajul de a rupe cu tot ceea ce este spirit şi realitate. Secolele viitoare vor trebui să apeleze la această carte, pentru a şti cum se gândea la sfârşitul acestui veac.

Sufletul poporului este o realitate: el se întinde ca un strat de ceaţă şi corpurile eterice a1e tuturor oamenilor, ale oamenilor aceluiaşi popor, sunt integrate în aceasta, iar forţele sale eterice pătrund în corpul eteric al fiecăruia.

Or, există spirite care aparţin chiar spiritului popoarelor şi care colaborează la alcătuirea corpului eteric al noului suflet. O astfel de entitate conduce omul spre un anume popor, cel care i se potriveşte cel mai bine. Acest corp eteric nu-i este întotdeauna perfect adaptat. Şi toate dizarmoniile întâlnite în timpul existenţei sunt adesea legate de faptul că omul nu-şi poate elabora corpul eteric numai cu ajutorul propriilor sale forţe. Numai pe o treaptă ulterioară a evoluţiei pământesti se va produce o asemenea corespondenţă perfectă.

Această înveşmântare cu corpul eterie are loc cu o viteză vertiginoasă, care nici nu poate fi imaginată din condiţiile lumii fiziee. Omul este, apoi, condus de entităţi de un ordin şi mai înalt, spre cuplul parental care va putea să-i furnizeze substanţa adecvată corpului său fizic.

Omul materialist actual, care vede cum seamănă copiii cu părinţii lor, nu poate crede că de acest corp moştenit de la părinţi se mai leagă şi altceva. Desigur, prin corpul nostru, noi ne asemănăm cu strămoşii noştri, dar aceasta nu coutrazice deloc ceea ce am spus. Să luăm cazul special al familiei Bach (Nota 24). Timp de două sute cincizeci de ani această familie a dat douăzeci şi nouă de muzicieni de mai mare sau mai mică valoare. Materialistul va spune: iată dovada eredităţii. De asemenea, într-un timp scurt, familia Bernoulli (Nota 25) a dat naştere la opt matematicieni. Ce s-a întâmplat? Vom înţelege mai bine aceste lucruri studiind condiţiile de ereditate. Acestea fiind mai uşor de înţeles la muzicieni, să examinăm cazul familiei Bach. Să admitem că un tânăr Bach ar fi trăit precedenta sa incarnare la Roma, că el şi-ar fi elaborat aptitudinile muzicale şi că ar vrea să se reincarneze. Să admitem că ar fi adus cu sine, ca fruct al incarnărilor precedente, aptitudinile muzicale cele mai înalte: dacă nu ar fi găsit o ureche formată corespunzător, dispoziţiile sale nu i-ar fi fost de nici un folos. În lipsa unei urechi bine înzestrate, el ar fi fost tot atât de neajutorat ca un virtuos fără instrument: Era indispensabil ca o astfel de individualitate să se integreze într-un corp care deţine un

organ adaptat la predispoziţiile sale. Forma exterioară şi interioară a acestor organe este însă ereditară şi, pentru a deveni muzician, o asemenea individualitate trebuia să dispună în existenţa sa viitoare de un organ auditiv bine constituit. Unde l-ar fi putut găsi cel mai uşor? Într-o familie de muzicieni. Ea este, aşadar, condusă acolo unde putea găsi cel mai adecvat organ în vederea perfecţionării talentelor de care dispune. Este ceea ce-i oferea atunci cuplul parental al lui Johann Sebastian Bach.

Ce s-a întâmplat în cazul fraţilor Bernoulli? Gândirea matematică nu depinde de constituţia creierului, căci logica matematică nu diferă de logica curentă. Dimpotrivă, talentul matematic se întemeiază pe o organizare deosebit de riguroasă a canalelor semicirculare. Este un organ care nu depăşeşte mărimea unui bob de mazăre, încastrat în interiorul mastoidei, organ constituit din trei canale semicirculare corespunzând perfect spaţiului tridimensional. Dacă unul din canale este vertical, al doilea este orientat de la dreapta la stânga, iar al treilea din făţă spre spate. Fiecare formează, astfel, cu celelalte un unghi de 90 de grade. Deci totul depinde de precizia acestei dispoziţii în spaţiu. Cu cât unghiul este mai exact, funcţionarea organului este mai bună. O leziune oarecare a organului provoacă ameţeli şi imposibilitatea orientării în spaţiu. De structura acestor canale depinde talentul matematic, mai exact posibilitatea de manifestare a talentului. Acest organ se moşteneste, la fel ca şi urechea muzicală.

Creierul raţionează în legătură cu spaţiul aşa cum o face, de exemplu, şi in cazul filosofiei; dar faptul de a avea un simţ pentru formele spaţiului depinde de aceste trei canale semicirculare. O individualitate înzestrată cu talente matematice deosebite se va incarna deci într-o familie în care acest organ este cel mai bine dezvoltat; este cazul familiei Bernoulli.

O moralitate activă cere şi ea un instrument bine alcătuit. Din această cauză, o individualitate eminamente morală va alege acea pereche parentală care-i poate furniza, în acest scop, cel mai bun instrument. Astfel, proverbul citat adesea în mod superficial: „Nu suntem destul de prudenţi în alegerea părinţilor" trebuie înţeles în modul cel mai profund, cel mai serios, căci copilul, ca să spunem aşa, îşi alege părinţii. Unii vor întreba atunci: Ce se întâmplă cu iubirea maternă? Aceasta îşi are provenienţa în faptul că mama ştie că copilul este o parte din ea însăşi. Bine consolidată, iubirea maternă nu-şi pierde valoarea, ci, dimpotrivă, chiar prin aceasta învăţăm s-o cunoaştem mai bine. De ce o anumită mamă dă naştere unui anumit copil? Pentru că, prin calităţile sale spirituale, acesta este condus spre o mamă care-i seamănă sub raport spiritual, pe care el o iubeşte chiar înainte de concepţie. lubirea maternă este într-un anumit fel contrapartea acestei predispoziţii primare. O asemenea înţelegere a lucrurilor duce chiar la o aprofundare a acestui concept.

Or, modul în care se realizează o incarnare depinde în mod esenţial de calităţile tatălui şi ale mamei. Tatăl şi mama exercită o influenţă diferită. Când omul se apropie de o nouă incarnare, Eul care dispune de mai multe forţe voliţionale este atras mai mult de tată şi cel ce are mai multe forţe astrale de mamă. Astfel, tatăl are mai multă influenţă asupra Eului, voinţei şi caracterului, iar mama asupra corpului astral, deci asupra puterii de imaginaţie. Evident, idealul este ca ambii părinţi să se potrivească cu individualitatea care urmează să se încorporeze.

În acest proces de coborâre acţionează însă, de asemenea, şi forţele care-i sunt impregnate omului pe parcursul urcării sale. Toate acestea creează forţe care îl atrag spre sfera cu care a fost dintotdeauna înrudit. El este condus astfel spre oamenii cu care a avut deja de-a face în trecut. Iată un exemplu întemeiat pe un caz real. S-a întâmplat, într-o zi, ca un om să fie condamnat la moarte şi executat de cinci judecători ai unui tribunal secret. Am procedat la o investigaţie privind viaţa anterioară a celor şase persoane, care a arătat că, în existenţa precedentă, aceştia lucraseră împreună, dar condamnatul era, atunci, şeful lor, cei cinci fiind executaţi de el. Execuţia de acum a fost, asadar, un fel de răzbunare. Un asemenea caz

ilustrează în mod remarcabil legea karmei. În felul acesta acţionează diferitele forţe pe care omul le-a atras la sine în existenţa sa precedentă. Ele determină, în incarnarea următoare, atât constituţia corpului său cât şi locul unde se va naşte şi destinul său ulterior. Mai mult decât în corpul eteric, dezacordurile se manifestă în corpul său fizic.

Toate acestea ne arată modul în care omul este înveşmântat de cele trei corpuri ale sale; în fiecare reincarnare Eul lucrează asupra corpului astral, asupra corpului eteric şi asupra corpului fizic. Vom vedea mai târziu cum se ridică el la această înaltă perfecţiune. Cu toate acestea, corpul astral şi corpul eteric sunt modificate continuu, şi tot mai mult partea înnobilată a corpului astral devine Manas, partea înnobilată a corpului eteric devine Budhi, iar partea înnobilată a corpului fizic devine Atma. Astfel ne putem reprezenta perfecţionarea continuă a omului din incarnare în incarnare.

Aceasta se exprimă minunat în *Tatăl Nostru* (Nota 26), pe care nu-l înţelegem în mod corect decât interpretându-l în sens autentic creştin, cum era conceput în şcoala esoterică a Sfântului Pavel. Această şcoală este cea care a interpretat *Tatăl Nostru* într-un sens pur creştinesc. Iată aproximativ ce-i învăţa această şcoală pe elevii săi: reprezentaţi-vă mădularele constitutive ale naturii umane, care se dezvoltă datorită faptului că omul îşi înnobilează continuu cele trei mădulare ale sale. Crestinismul cel mai timpuriu considera aceste trei mădulare superioare - Manas, Budhi, Atma - ca fiind natura divină a omului. Prin faptul că îşi dezvoltă în mod progresiv aceste trei mădulare superioare, omul se apropie tot mai mult de divinitate. Plecând de aici, vechii creştini esoterici desemnau cele trei elemente superioare ca fiind natura divină, iar pe cel mai înalt, Atma, îl identificau cu Tatăl. Acesta este elementul divin cel mai profund al omului: Tatăl din ceruri. Este treapta pe care tinde să o atingă dezvoltarea tuturor oamenilor, centrul creaţiei cosmice. Ne putem reprezenta cel mai bine Creaţia în sensul creştin, dacă ne clarificăm ideea sacrificiului. Completaţi-vă propria imagine în oglindă şi admiteţi că aţi putea fi atât de lipsiţi de egoism încât să cedaţi viaţa dumneavoastră acestei imagini. Trebuie să ne reprezentăm creaţia lipsită de egoism ca o dizolvare a propriei fiinţe în lucrul creat. Aşezaţi Spiritul-Tată în centrul unei sfere care se reflectă pe sine şi imaginea lui Dumnezeu vă va apărea în înmiite chipuri. Vechiul creştin esoteric spunea: Priveşte lumea. Ce sunt toate fiinţele dacă nu reflectări ale lui Dumnezeu? Această divinitate care se reflectă pe sine o numeau în limbajul lor esoteric Împărăţia, adică: Dumnezeu care se reflectă în toate. Continuaţi să vă dezvoltaţi raţionamentul. Dacă Îl vedeţi pe Dumnezeu în toate, aţi dizolvat divinitatea într-o infinitate de detalii şi dacă doriţi să le diferenţiaţi trebuie să atribuiţi fiecăruia un nume. Acest nume trebuie să fie sfinţit, căci fiecare creatură izolată este o imagine a lui Dumnezeu.

În această triadă urcă omul spre Dumnezeu, dar nu trebuie să credeţi că el devine Dumnezeu. Luaţi o picătură de apă din mare: ea are aceeaşi natură cu marea, dar nu este marea. Tot astfel, picătura de divinitate din noi este de aceeaşi natură cu divinitatea, dar nu este divinitatea. Prin dezvoltarea celor trei mădulare superioare, omul fuzionează tot mai intim cu Împărăţia, întrucât lumea spirituală coboară până la el. Primele trei cerinţe din *Tatăl Nostru* sunt: în primul rând, un apel la Tatăl, apoi o rugăminte ca Împărătia să ajungă până la noi şi în al treilea rând sfinţirea Numelui. Astfel, perfecţionând cele trei mădulare superioare noi ne vom strădui să nu întreprindem nici un act care să nu fie în armonie cu Spiritul-Tată din care am ieşit şi spre care tindem să ne înălţăm. Pe lângă cele trei mădulare superioare, esoterismul creştin ia în considerare şi cele patru mădulare inferioare ale omului, care, de asemenea, trebuie să devină din ce în ce mai perfecte.

Corpul fizie este constituit din aceleaşi substanţe ca natura exterioară, substanţe care pătrund fără încetare în corpul nostru şi apoi ies din el, pentru ca acesta să rămână sănătos.

Corpul eteric dispune de forţe care, ca şi corpul fizic, sunt în interacţiune cu întreaga natură exterioară, şi, de asemenea, cu întregul suflet al poporului.

Ca să se menţină funcţional corpul fizic, trebuie ca substanţele fizice să intre în el şi, de asemenea, să iasă zilnic. Pentru ca şi corpul eteric să rămână funcţional, el nu trebuie să se dezvolte izolat, ci să ajungă la unison cu întregul suflet al poporului şi cu toate entităţile superioare.

Cuvântul „datorie" derivă din verbul „a datora". Datoriile vă dovedese că nu sunteţi singuri, ci că aveţi un anturaj social, că datoraţi ceva semenilor dumneavoastră. Esoterismul creştin primar vedea în înclinaţii, pasiuni, impulsuri şi dorinţe ceva care era susceptibil să provoace dezordine în corpul omenesc; iar tot ceea ce poate provoca această dezordine se exprimă prin cuvântul „ispită". Datoria este un lucru care pune omul în raport cu societatea, în timp ce ispita îl poate face să decadă ca individ.

Dacă în corpul nostru fizic nu ar pătrunde şi ieşi substanţe fizice, în el s-ar instala dezordinea: „Dă-ne nouă pâinea cea de toate zilele". Corpul eteric s-ar dezorganiza şi el, dacă nu s-ar conjuga prin interacţiuni pozitive cu tot ce se referă la sufletul poporului, adică dacă nu s-ar integra armonios în întreaga structură socială: „Iartă-ne nouă păcatele noastre". Dacă omul ar comite greşeala de a cădea în toate ispitele ce-i ies în cale, corpul astral ar fi cel care s-ar dezorganiza: „Nu ne duce pe noi în ispită".

Eul poate comite acele greseli care pot fi desemnate prin termenul „rău". În aceste rătăciri ale Eului - este vorba de sinea noastră - intră tot ceea ce face să devieze o conştienţă de sine normală spre rău, deci spre egoism: „Mântuieşte-ne pe noi de cel rău".

Corpul fizic se poate, aşadar, dezvolta în mod sănătos dacă-i dăm pâinea cea de toate zllele. Corpul eteric se poate dezvolta în mod sănătos dacă stabilim relaţii armonioase cu corpul social în care trăim. Corpul astral se poate dezvolta în mod sănătos, adică va fi adus la claritate şi purificare, dacă învingem toate ispitele. Eul se poate dezvolta în mod sănătos dacă ne străduim să transformăm orice egoism în altruism.

Astfel, putem considera *Tatăl Nostru* ca fiind o rugăciune ce sintetizează dezvoltarea omului în integralitatea sa.

S-ar putea obiecta - şi veţi întâlni frecvent această obiecţie: Tatăl Nostru este o rugăciune pe care lisus Hristos a dat-o pentru fiecare om. La ce bun o astfel de interpretare pe care cea mai mare parte a oamenilor nu o cunosc?

Nu este nevoie ca omul naiv s-o cunoască. Contemplaţi un trandafir. L-a edificat înţelepciunea cea mai mare, cu toate acestea de el se poate bucura omul cel mai neştiutor. Cunoaşterea acestei înţelepciuni nu este necesară. La fel stau lucnirile şi cu *Tatăl Nostru*: îşi exercită forţa asupra dispoziţiei sufleteşti a omului, chiar dacă omul naiv nu ştie nimic despre semnificaţia lui. Dar *Tatăl Nostru* ar fi lipsit de această forţă, dacă nu ar emana din această profundă înţelepciune. Toate marile rugăciuni, ca şi aceasta, care este cea mai mare, emană din cea mai înaltă înţelepciune şi numai în ea se află puterea lor. Să nu credeţi că este vorba de o speculaţie intelectuală, nu, dimpotrivă, entitatea care ne-a dat *Tatăl Nostru* a pus în această rugăciune o forţă de o mare profunzime.

Vedeţi cum ştiinţa spiritului ne permite să înţelegem ceea ce se practică zilnic, această forţă a cărei experienţă o face omenirea de două mii de ani. Dezvoltarea omenirii a atins punctul în care nu mai este posibil să progreseze fără ca ea să aprofundeze această înţelegere. În trecut, omenirea putea resimţi forţele spirituale conţinute în această rugăciune fără să-i sesizeze sensul profund. În prezent, omenirea a evoluat atât, încât îşi pune întrebări la care trebuie să i se răspundă.

Religia creştină nu-şi va pierde prin aceasta nimic din valoare, ci, dimpotrivă, se va revela în toată profunzimea sa. Conţinuturile religioase vor fi recucerite graţie înţelepciunii celei mai profunde. Interpretarea esoterică a Tatălui Nostru este în privinţa aceasta un exemplu. Ea ne arată drumul pe care trebuie să-l parcurgă omul de-a lungul numeroaselor sale incarnări. Dacă el se transformă în sensul celor patru cerinţe inferioare, ele îl vor ajuta să efectueze lucrarea ce conduce la elaborarea mădularelor sale superioare, aşa cum ele sunt exprimate în primele trei cerinţe.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a VII-a

Kassel, 22 iunie 1907

Astăzi vom vorbi despre legea karmei, despre legea cauză-efect în lumea spirituală. Să ne reamintim mai întâi de ultimele conferinţe, care ne-au dezvăluit modul în care întreaga existenţă se desfăşoară într-o succesiune de incarnări. Astfel, dumneavoastră aţi trăit în această lume şi veţi mai trăi de nenumărate ori în ea. Veţi vedea că este fals să credem că aceste incarnări se repetă la nesfârşit. Ele au început într-o zi şi va veni o vreme când vor înceta, iar omul va contiuua să evolueze în mod diferit.

Vom lua mai întâi în considerare perioada când aceste incarnări au loc, şi noi trebuie să fim conştienţi că tot ceea ce se numeşte destin, fie că este vorba de caracter, fie de dispoziţii interioare sau de destinul nostru, de situaţia noastră exterioară, este fructul incarnărilor noastre precedente. La fel, ceea ce facem noi în această viaţă va avea efecte asupra existenţelor ulterioare. Astfel, marea lege a cauzei şi a efectului se exercită prin toate incarnările noastre.

Să lămurim cum acţionează această lege de-a lungul întregului Univers, nu numai în lumea spirituală, dar şi în lumea fizică.

Imaginaţi-vă că aveţi două urcioare conţinând apă; luaţi o sferă de fier încălzită la roşu şi o lăsaţi să cadă în primul urcior. Ce se întâmplă? Apa sfârâie şi sfera se răceşte. Scoateţi sfera şi scufundaţi-o în al doilea urcior; apa nu mai sfârâie şi sfera nu se mai răceşte. Aşadar, sfera se comportă în mod diferit în cele două cazuri: ceea ce s-a întâmplat în al doilea caz nu s-ar fi produs dacă sfera nu ar fi fost mai întâi aruncată în primul urcior. Astfel, ceea ce se produce în cazul al doilea este consecinţa a ceea ce s-a întâmplat cu ea în primul caz. O asemenea relaţie se cheamă karmă. Este karma sferei să nu mai sfârâie şi să nu se mai răcească în al doilea vas. Un alt exemplu, din regnul animal, vă va arăta că stările ulterioare depind de existenţa precedentă. Luaţi în considerare animalele care au migrat în grotele din Kentucky. Datorită privării totale de lumina solară, ochii lor regresează în mod progresiv. Substanţele utilizate curent pentru constituţia ochiului se îndreaptă spre alte organe, de unde regresul ochilor; animalele devin progresiv oarbe. Faptul că se nasc oarbe este destinul tuturor descendenţilor lor. Dacă părinţii nu ar fi migrat în acele grote, orbirea nu ar fi fost destinul descendenţilor lor. Astfel, această orbire este consecinţa unei activităţi anterioare: migrarea în grotele întunecoase.

Ştiinţa spiritului spune: Tot ce se produce în lume rezultă din karma. Karma este regula generală a Universului. Biblia vorbeşte şi ea de această karmă, când spnne: „La început Dumnezeu a făcut cerul şi pământul". O lectură superficială, aşa cum se întâmplă atât de frecvent în prezent, nu permite să-ţi dai seama că acest lucru este spus în spiritul legii karmei. Dar reiese clar, în mod indiscutabil, dacă mergeţi la textul original al acestui text

fundamental, unde ni se vorbeşte despre Creaţie, sau la una din traducerile latine cele mai vechi, de exemplu, versiunea *Septuagintei* (Nota 27), pe care Biserica catolică o consideră şi azi ca fiind la baza Vechiului Testament şi în special a Genezei. Fără îndoială, nu este inutil - avându-se în vedere că acest ciclu introductiv trebuie să ne familiarizeze încetul cu încetul cu profunzimile extraordinare ale concepţiei despre lume caracteristică ştiinţei spiritului - să ne îndepărtăm un moment de subiectul nostru.

La drept vorbind, omul actual nu mai are nici o legătură cu cuvântul viu. Pe de o parte, limbajul a devenit un mijloc convenţional de comunicare şi, pe de altă parte, un limbaj al afacerilor. Odinioară, când au fost create cuvintele, era cu totul altfel. Omul mai avea pe atunci o legătură vie cu cuvântul. Da, în timpurile cele mai îndepărtate, litera izolată care servea la compunerea cuvântului avea un sens profund. Omul actual nu mai are nici o idee despre ceea ce vibra în sufletul unui vechi înţelept evreu când pronunţa cuvântul „*bara*", care figura în prima frază a Genezei şi pe care posteritatea, mai întâi lumea latină,l-a tradus prin „creare" şi care a fost transpus în limba germană prin verbul „*schaffen*". Care este sensul profund al cuvântului „*bara*"? Aceeaşi rădăcină se află în cuvântul german „*gebären*" (a da naştere).

La originea cuvântului karma se află rădăcina „kr", care este şi la originea cuvântului „creare", astfel încât atunci când spui în latină „creare", „a crea", aceasta nu înseamnă nimic altceva decât: apare ceva prin acţiunea unor stări anterioare; aceasta înseamnă, prin urmare, apare ceva care este condiţionat în mod karmic, prin ceva existând anterior.

Nu se poate vorbi de karma în sensul actual decât începând cu intervenţia luciferică, deci din momentul în care omul a luat asupra sa un păcat, şi acesta este motivul pentru care la cuvântul karma se asociază totdeauna ceva din noţiunea de păcat. A crea înseamnă deci a produce ceva provenind din stări anterioare ca datorie karmică, în timp ce rădăcina „bar" nu comportă încă nimic din această înlănţuire karmică. Cum se explică aceasta? Fără îndoială, pentru că vechiul înţelept evreu era mult mai intim legat de lumea spirituală, fiind încă perfect conştient că atunci când Elohimii au conceput lumea nu putea fi vorba de karma în sensul în care o înţelegern noi. În perioada latină a evoluţiei omeneşti, omul era, aşa cum vom vedea cu alt prilej, cu totul izolat de lumea spirituală şi datorită acestui fapt nu putea concepe activitatea creatoare a Elohimilor decât în legătură cu karma.

Dar nici cuvântul „bara", nici cuvântul „creare" nu semnifică faptul că Dumnezeu a creat lumea plecând de la neant, căci la originea ambelor cuvinte se află sensul: Dumnezeu a lăsat stările auterioare să treacă în stări noi. La fel cum o mamă nu dă naştere unui copil pornind de la neant. A se naşte înseamnă: copilul devine vizibil în lume părăsind starea din pântecul mamei.

Vedeţi cum se poate răstălmăci sensul biblic. Mai întâi teologia a spus: Dumnezeu a creat lumea plecând de la neant, căci ea nu mai ştia nimic despre etapele evoluţiei cosmice precedente existenţei pământeşti. Asupra acestui subiect s-au scris biblioteci întregi, dar toţi teologii s-au luptat ca Don Quijote cu morile de vânt. Întotdeauna trebuie să ştii ce vrei să combaţi, trebuie să desluşeşti sensul textelor originare.

Or, dacă noi gândim această lege a karmei aşa cum trebuie ea să fie efectiv gândită, ca legătură între cauză şi efect, nu numai pentru existenţa fizică între naştere şi moarte, ci şi pentru viaţa care urmează morţii, în lumile spirituale, atunci tocmai această lege devine un izvor de clarificări pentru viaţa fiecăruia. Înţelegerea legii karmei nu produce o satisfacţie profundă numai pentru gândirea noastră, ci, în sensul cel mai adânc, şi pentru simţirea noastră şi ne conduce la înţelegerea corectă a raporturilor pe care le avem cu lumea. Profunda semnificaţie a legii karmei vă va apărea din ce în ce mai clar, şi abia înţelegerea clară a acestei legi ne permite să modelăm în mod armonios viaţa noastră cu lumea ambientală. Ea

nu ne lămureşte asupra unor enigme cosmice ca cele pe care trebuie mai întâi să le găsim tăind firul în patru, ci asupra acelora pe care le întâlnim în viaţă la fiecare pas. Nu este oare o enigmă că un om vine pe lume în nevoie şi mizerie, în mod aparent fără să aibă vreo vină, că altuia i se irosesc cele mai frumoase predispoziţii din pricina condiţiilor sociale în care l-a plasat viaţa? Ne întrebăm adesea cum se face că un om se naşte, fără vina lui, în necazuri şi greutăţi, şi altul, fără contribuţia lui, vine pe lume în abundenţă şi bogăţie şi încă din leagăn este înconjurat de părinţi iubitori? Acestea sunt întrebări pe care numai superficialitatea spiritelor actuale le poate ignora.

Cu cât pătrundem mai adânc în înţelegerea legii karmei, cu atât mai mult se estompează orice impresie de duritate, care apare numai în cazul unei abordări superficiale a legii karmei. Ne va fi din ce în ce mai clar de ce o anumită persoană trebuie să fie plasată în anumite condiţii, iar alta în condiţii diferite. O situaţie a existenţei ni se va părea dură numai dacă luăm în considerare o singură viaţă. Dar când ştim că această viaţă luată izolat este în întregime consecinţa unor acţiuni trecute, această duritate dispare cu desăvârşire şi recunoaştem că omul este făuritorul propriei sale vieţi.

S-ar putea spune: Este totuşi teribil să gândesti că cineva poate fi răspunzător de toate loviturile soartei pe care le primeşte! Trebuie să ne fie clar că legea karmei nu este făcută pentru visători sentimentali, ci este o lege a faptei, care ne întăreste, ne dă curaj şi speranţă. Căci dacă noi am fost artizanii unei existenţe cu toate încercările dure pe care ea le comportă, ştim, de asemenea, că importanţa majoră a acestei legi nu se află în trecut, ci în viitor. Oricât de greu suntem încercaţi în prezent datorită acţiunilor noastre trecute, cunoaşterea legii karmei îşi va evidenţia efectele în existenţele viitoare. De comportamentul nostru vor depinde roadele unei existenţe viitoare, căci nici o acţiune nu este făcută în zadar. A înţelege legea karmei ca lege de acţiune se înscrie în concepţia teosotică. Căci, orice am face, nu vom scăpa de consecinţele acţiunilor noastre. Cu cât este mai grea viaţa noastră actuală, cu cât suportăm mai bine vicisitudinile vieţii, cu atât ne va merge mai bine în existenţa viitoare. Astfel, legea karmei dezleagă enigmele pe care ni le pune viaţa în fiecare clipă.

Cum se stabileşte deci legătura între existenţa trecută şi existenţa ulterioară? Trebuie să ne fie clar că tot ce resimţim în mod interior ca efect al evenimentelor exterioare, bucurii si suferinţe, va avea o influenţă asupra vieţii noastre viitoare.

Dumneavoastră ştiţi că tot ce trăieşte în noi ca plăcere, bucurie, necaz şi suferinţă are ca purtător corpul astral. Şi tot ce resimte acest corp astral în viaţă - şi cu atât mai mult când sentimentele încercate se repetă - se manifestă în existenţa următoare ca proprietăţi ale corpului eteric. Bucuria pe care o trezeşte, în mod repetat, un obiect în sufletul nostru în cursul unei existenţe va determina în viaţa următoare o înclinaţie puternică şi o predilecţie pentru acest obiect: Înclinaţia şi predispoziţia sunt trăsături de caracter care îşi au sediul în corpul eteric. Astfel, ceea ce corpul astral determină în viaţa precedentă devine calitate eterică în viaţa umătoare. Un temperament melancolic se datorează faptului că o persoană a trăit în existenţa precedentă multe impresii triste care i-au imprimat această stare sufletească. Din această cauză, următorul său corp eteric va fi predispus la tristeţe. Dimpotrivă, pentru cei care, într-o viaţă, descoperă latura bună a lucrurilor, trezind astfel plăcerea şi bucuria în corpul lor astral, lucrurile stau invers. În existenţa următoare, aceasta va deveni o calitate durabilă a corpului eteric, determinând un temperament vioi. Când însă un om care a urmat o şcoală dură a vieţii îşi depăşeşte toate tristeţile, el va avea în viaţa următoare un corp eteric cu un temperament coleric. Dacă ştim toate aceste lucruri ne putem pregăti corpul eteric pentru existenţa următoare.

Calităţile corpului eteric din timpul unei vieţi se manifestă în corpul fizic al celei următoare. Astfel, când o persoană are obişnuinţe rele, un caracter rău şi nu face nimic pentru a se corecta, acestea apar în viaţa următoare sub forma de predispoziţii fizice, de predispoziţii la

boli, în mod special la boli infecţioase. Ele rezultă efectiv din obişnuinţele rele ale existenţei precedente. Ştiind aceasta, suntem în măsură să acţionăm în sensul influenţării sănătăţii bune sau rele pe care vom avea-o în existenţa următoare. Debarasându-ne de o obişnuinţă rea noi ne pregătim un corp fizic sănătos şi rezistent la infecţii în proxima viaţă. Astfel, ne putem îngriji de sănătatea noastră din viaţa viitoare, dacă ne străduim să cultivăm numai calităţi nobile.

Să abordăm un al treilea aspect, extrem de important pentru înţelegerea legii karmei: aprecierea corectă a actelor noastre, chiar din existenţa actuală. Până acum n-am vorbit decât despre ce se întâmplă în interiorul omului; dar ceea ce a realizat în viaţa sa actuală, altfel spus, modul în care, prin acţiunile sale, el se raportează faţă de lumea care îl înconjoară, se va arăta în existenţa viitoare, şi anume chiar în această lume înconjurătoare.

O obişnuinţă proastă prin ea însăşi încă nu este o acţiune, dar când această obişnuinţă proastă mă împinge la acţiune, atunci eu modific lumea exterioară. Şi tot ce exercită un astfel de efect în lumea fizică ne revine ca destin exterior în viaţa următoare. Astfel, activităţile corpului fizic din această viaţă devin destinul nostru în următoarea. Aceasta se întâmplă în timp ce noi ne situăm într-o situaţie de viaţă sau alta. Dacă suntem fericiţi sau nefericiţi într-o situaţie dată depinde de acţiunile noastre în viaţa precedentă. Exemplul citat, referitor la sentinţa celor cinci judecători ai tribunalului secret, este o ilustrare frapantă şi bogată în învăţăminte în ceea ce priveşte acţiunea exterioară a unei vieţi ce se repercutează asupra autorului său, ca destin, în următoarea.

Am schiţat în puţine cuvinte raporturile karmice ale omului luat izolat. Dar nu trebuie vorbit numai de karma individului izolat. Omul nu trebuie să se privească pe sine ca fiinţă izolată; aceasta ar fi tot asa de greşit ca şi dacă un deget al mâinii noastre ar vrea să se simtă o fiinţă individuală. Atât cât ar valora un deget separat de organism ar valora şi un om care s-ar ridica cu câteva mile deasupra Pământului. Astfel, omul care ajunge la ştiinţa spiritului este coustrâns să admită, în lumina acestei învăţături, că nu-i este permis să cadă în iluzia de a vrea să existe ca individ prin el însusi. Aşa stau lucrurile în lumea fizică şi încă mult mai mult în lumea spirituală. Omul aparţine întregii lumi şi destinul său este integrat în întreg. Karma nu priveşte numai individul izolat, ci se extinde la viaţa unor întregi popoare. Un exemplu în acest sens: ştiţi că în Evul Mediu făcea ravagii o epidemie „miselsucht", un fel de lepră. Ea nu a dispărut din Europa decât în secolul al XVI-lea. A existat o cauză specială pentru apariţia acestei epidemii în Evul Mediu, şi anume o cauză spirituală. Materialistul este, evident, înclinat să atribuie o asemenea boală contagioasă bacililor, dar cauza fizică nu este singura care trebuie luată în considerare. Este ca şi cum am vrea să stim de ce a fost cineva stâlcit în bătaie: omul avizat va atribui fără să ezite originea loviturilor prezenţei unor indivizi brutali. Dar dacă s-ar atribui echimozele de pe spate numai numărului de lovituri cu care bastoanele au căzut pe spinarea lui ar fi vorba de o concluzie tot atât de fără sens ca şi concluzia materialistă din cazul precedent. Cauza pur materială a echimozelor rezidă în mod incontestabil în mişcările bastonului, dar cauza profundă trebuie căutată în indivizii brutali. Tot astfel, această boală comportă şi ea, în plus faţă de cauza materială, care sunt bacilii, o cauză de ordin spiritual.

Plânsul constituie un exemplu perfect analog. Cauza lui spirituală este tristeţea, cauza materială, dimpotrivă, este secreţia glandelor lacrimale. Este aproape de necrezut că un eminent savant actual a reuşit să tragă o coucluzie tot atât de fără sens ca precedenta, exprimând această frază monstruoasă: Omul nu plănge fiindcă este trist, ci este trist fiindcă plânge.

Să revenim la lepră. În acest caz, dacă vreţi să explicaţi din punct de vedere spiritual cauza ei profundă, trebuie să vă referiţi la un eveniment istoric important petrecut anterior; este vorba despre invazia unor importante mase de popoare, revărsându-se dinspre răsărit asupra

Europei, care au determinat instalarea unor stări prelungite de teroare şi panică. Aceste hoarde asiatice erau popoare rămase la stadiul vechii Atlantide, din care cauză erau în curs de decădere, şi care aveau, ca să spunem asa, întipărit stigmatul deosebit de puternic al declinului, al putrefacţiei în corpul lor astral. Dacă aceste populaţii s-ar fi revărsat asupra Europei fără ca europenii să fie tulburaţi sau înspăimântaţi, nu s-ar fi întâmplat nimic. Dar aceste hoarde produceau frică, teroare şi panică. Astfel, astralitatea descompusă a hunilor se amesteca cu teroarea şi cu oroarea corpurilor astrale ale popoarelor invadate. Corpurile astrale degenerate ale triburilor asiatice au descărcat substanţele lor nocive asupra corpurilor astrale bulversate de spaimă ale europenilor şi aceste elemente de descompunere au provocat apariţia ulterioară a bolii. Aceasta este, într-adevăr, cauza profundă a leprei în Evul Mediu. Aşadar, o cauză spirituală a determinat mai târziu o manifestare în corpul fizic. Numai cel ce cunoaşte şi pătrunde această lege a karmei este calificat să intervină în mod activ în desfăşurarea istoriei.

Acum vă voi spune un lucru care a contribuit la fundamentarea concepţiei teosofice: ca şi în cazul omului individual, karma îşi face simţite efectele sale şi în cazul popoarelor şi a întreagii umanităţi. Cel care examinează mersul vieţii spirituale europene ştie că materialismul şi-a făcut apariţia acum patru secole. Materialismul este cel mai puţin dăunător în domeniul ştiinţei, căci toate erorile sale pot fi constatate şi neutralizate. Influenţa sa este mult mai dăunătoare în viaţa practică, unde totul este orânduit din punct de vedere al intereselor materiale. Dar materialismul nu ar fi putut să prindă rădăcină în viaţa practică, dacă oamenii nu ar fi avut o predispoziţie pentru el. Nu am fi avut filosofi ca Büchner (Nota 28), dacă oamenii n-ar fi iubit atât materialismul. Materialismul este însă cel mai nefast în viaţa religioasă, deci în Biserică. De secole, tocmai ea se orientează spre materialism. În ce fel? În primele secole ale creştinismului nu aţi fi auzit niciodată spunându-se despre Creaţie că ea s-ar fi înfăptuit realmente în şapte zile, cum se admite frecvent astăzi, şi că ne-am putea reprezenta ziua a şaptea ca şi cum cineva, după o muncă fizică intensă, s-ar aseza pe un scaun să se odihnească. Epoca noastră materialistă nu mai spune nimic despre această Creaţie în şapte zile (Nota 29). Îi revine teosofiei sarcina să lămurească omenirea asupra sensului acestui document primordial care este Geneza.

Concepţia materialistă asupra religiei s-a infiltrat în modul cel mai profund în viaţa popoarelor. Ea va domina din ce în ce mai mult tocmai domeniul religios, unde se va înţelege din ce în ce mai puţin că important este spiritul şi nu aspectul fizic material. Veţi înlelege lesne că gândirea, sentimentul şi voinţa materialiste au pătruns în întreaga concepţie despre viaţă a omenirii, şi aceasta se imprimă în starea de sănătate a generaţiilor următoare.

O epocă dominată de o concepţie sănătoasă asupra vieţii creează în interiorul oamenilor un centru diriguitor solid, în fapt, personalităţi desăvârşite, ai căror descendenţi sunt robuşti. Dar o epocă care nu crede decât în materie dă naştere la descendenţi în corpul cărora procesele tind să se desfăşoare în mod independent, unde nu există un centru diriguitor şi, în consecinţă, apar simptome de neurastenie şi nervozitate. Aceste tendinţe ar creste în amploare dacă materialismul ar rămâne şi în viitor concepţia despre lume. Clarvăzătorul vă poate spune exact ce s-ar întâmpla dacă materialismul nu şi-ar găsi contraponderea într-o orientare spirituală viguroasă. Bolile mintale ar căpăta un caracter epidemic şi copiii ar suferi încă de la naşterea lor de nervozitate şi tremurături. O altă consecinţă a mentalităţii materialiste ar fi apariţia unui tip de oameni fără putere de concentrare interioară, asa cum poate fi văzut deja în prezent. Acest gând şi această prevedere a ceea ce i s-ar întâmpla omenirii dacă nu s-ar combate acest efect al materialismului cu ajutorul unui remediu spiritual a stat la originea întemeierii mişcării teosofice acum două sau trei decenii. Se poate discuta oricât în legătură cu un remediu, dar obiecţiile nu deranjează; principalul este ca remediul să acţioneze. La fel stau lucrurile şi cu virtuţile curative ale teosofiei. Ea vrea să prevină ceea ce s-ar produce în mod inevitabil dacă oamenii ar persevera în materialismul lor.

Vedeţi, aşadar, că, dacă se reflectează mai profund la legea karmei, omul nu poate fi luat în considerare ca individ izolat, ci ca fiind supus acestei legi în cadrul întregii colectivităţi. Legea karmei nu-i priveşte pe cei care nu vor să creadă decât într-o fatalitate oarbă. A considera karma în acest fel ar însemna a o ignora cu desăvârsire. Cu toate acestea, se întâlnesc mereu oameni care sunt victime ale acestei erori. Câte unul spune: Ştiu că nu sunt cu nimic vinovat dacă mi se întâmplă cutare sau cutare lucru, aceasta este karma mea, trebuie să o suport. Un altul afirmă: Văd un nevoiaş, nu trebuie să-i vin în ajutor, căci propria lui greşeală cade asupra sa; este karma lui, el trebuie s-o vieţuiască. Aceasta este o interpretare eronată a noţiunii de karma.

Pentru a ne face o reprezentare uşor de înţeles a legii karmei, o putem compara cu regula comercială a *debitului şi creditului*. La fel cum comerciantul este supus în întreaga sa activitate acestei legi, viaţa este supusă karmei. Tot ce aţi făcut bun sau rău în viaţa trecută se înscrie ca debit sau credit al dumneavoastră. Toate calităţile pozitive sunt contabilizate la rubrica credit, toate cele negative la rubrica debit.

Dar nu trebuie să spunem: Aici nu-mi este îngăduit să intervin. Acest lucru ar fi tot atât de fără sens ca şi comerciantul care, după ce şi-a stabilit bilartul, ar spune: Acum nu mai trebuie să fac afaceri, ca să nu-mi modific bilanţul. La fel cum comerciantul îşi îmbunătăţeste bilanţul prin fiecare exerciţiu benefic, fiecare acţiune pozitivă ameliorează karma mea. La fel cum comerciantul este întotdeauna liber să înscrie un articol de partea pasivului sau un altul de partea activului, omul o poate face în cartea de conturi a vieţii sale. Omul este întotdeauna liber în acţiunile sale, nu în ciuda legii karmei, ci tocmai ţinând cont de ea: Tocmai din această cauză noi nu putem da dreptate celui care nu vine în ajutorul nevoiaşului. Este ca şi cum un comerciant ameninţat de faliment v-ar cere un împrumut de douăzeci de milioane de lei. L-aţi refuza, dacă aţi şti că este un comerciant iscusit, capabil să-şi redreseze situaţia datorită acestui împrumut? La fel stau lucrurile şi cu nevoiaşul; dumneavoastră îl ajutaii să-şi amelioreze karma, pentru ca destinul său să ia o direcţie bună, şi priu această acţiune vă amelioraţi şi propria karmă. Astfel, legea karmei este efectiv o lege de intervenţie activă în viaţa cotidiană. A înţelege corect legea karmei sub acest aspect este extrem de important, când o examinăm în relaţia sa cu creştinismul. În această privinţă, tocmai pe tărâmul teologiei domnesc neînţelegeri grave. Teologii actuali spun: Noi propovăduim învăţătura că prin moartea pe cruce păcatele sunt iertate, iar voi propovăduiţi legea karmei; această concepţie o contrazice pe prima. Dar contradicţia nu este decât aparentă, deoarece legea karmei nu este înţeleasă. Există şi teosofi care nu pot admite moartea ispăşitoare pe cruce; nici aceştia nu înţeleg legea karmei.

Presupuneţi că aţi ajuta pe cineva şi aţi interveni în destinul său, schimbuidu-l în bine. Dacă aţi putea ajuta două persoane, nici atunci legea karmei nu ar fi călcată. Presupuneţi că sunteţi o individualitate chemată a face să dispară, printr-o anumită faptă, un rău din lume; ar fi aceasta într-un fel oarecare în contradicţie cu legea karmei? În exemplul citat, nici entitatea lui Hristos nu a făcut nimic altceva decât să vină în ajutor; prin acţiunile sale el a ajutat nu numai sute sau mii de oameni, ci omenirea întreagă. Astfel, mântuirea prin moarte, moartea de ispăşire a lui Hristos este cu totul conformă cu legea karmei; ea nu poate fi înţeleasă decât privind-o prin prisma legii karmei. Numai cel care nu o înţelege poate găsi aici o contradicţie. Aceasta nu contrazice mai mult legea karmei decât faptul de a ajuta un singur om nevoiaş.

Analizând legea kannei, trebuie să ne gândim la viitor, căci noi înscriem în cartea conturilor noastre, cu fiecare acţiune, un articol care va aduce roadele sale. Numai în perioada bolilor copilăriei teosofiei se putea afla o contradicţie între creştinism şi legea karmei.

Datorită înţelegerii acestei legi multe lucruri se clarifică. În primul rând, putem demonstra legătura dintre dezvoltarea corporală actuală şi vieţile anterioare. De exemplu, o viaţă plină

de iubire pregăteste o evoluţie în viaţa viitoare care păstrează omul tânăr mult timp. Dimpotrivă, o îmbătrânire precoce este cauzată de multă antipatie în viaţa precedentă. În al doilea rând, un simţ deosebit de predispus pentru câştig creează în viaţa următoare o înclinaţie pentru boli infecţioase. În al treilea rând, fapt deosebit de interesant, durerile şi anumite boli au drept urmare un corp frumos în viaţa următoare. O astfel de cunoaştere ne permite să suportăm mai bine unele boli.

În legătură cu astfel de relaţii karmice, Fabre d'Olivet (Nota 30), unul din cei mai mari exegeţi ai Bibliei, a utilizat o imagine interesantă, făcându-ne să înţelegem înlănţuirea lucrurilor în sensul vieţii. El spune: Priviţi perla din cochilie, animalul care se găseşte acolo a trebui să sufere o boală şi din această boală s-a născut frumoasa perlă. La fel, o boală din această existenţă este efectiv în legătură cu ceea ce va înfrumuseţa viaţa următoare.

Vom vedea mâine în detaliu cum pot fi dezvoltate aceste noţiuni în alte direcţii.

* * *

S-a pus o întrebare privind „păcatul împotriva spiritului".

Sunt păcate care au la origine faptul că omul are un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral. Spiritul se desfăşoară în interiorul corpului astral; omul devine conştient. Datorită acestui fapt el poate păcătui; aceste păcate pot fi iertate.

Dar dacă păcătuim în cadrul conştienţei noastre, ajutorul exterior devine ineficace. Şi întrucât ordinea universală este înţeleaptă, ea nu va permite în acest caz ajutorului exterior să fie eficace. Este ca şi cum comerciantul ameninţat cu ruina care ne cere ajutorul nu este demn de împrumutul solicitat; în acest caz, nu ar fi înţelept dacă am vrea să-l ajutăm. La fel stau lucrurile şi cu mersul Universului; unde ar fi lipsit de înţelepciune să fm ajutaţi, nici nu suntem ajutaţi.

„Păcatul împotriva spiritului" este un păcat pe care îl comitem în corpul nostru astral, unde noi suntem conştienţi.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a VIII-a

Kassel, 23 iunie 1907

Astăzi vom aduce câteva completări referitoare la reincarnare şi karmă. Apoi vom vorbi despre evoluţia Pământului însuşi, căci abia printr-o astfel de abordare vom înţelege exact natura omenească în contextul Universului. În încheierea acestui ciclu de conferinţe vom examina împreună modul în care se dezvoltă omul când eforturile sale vizează perceperea lumilor superioare. Pentru a pătrunde în lumile spirituale va trebui să luăm, asadar, în considerare în primul rând iniţerea precreştină, în al doilea rând iniţierea creştină şi în al treilea rând iniţierea rosicruciană.

Un capitol special trebuie rezervat pentru ceea ce mai rămâne de spus despre reincarnare, pentru că este lucrul cel mai greu de înţeles pentru începător. Lucrul în sine este, e adevărat, o chestiune care contrariază gândirea materialistă actuală.

Una dintre sursele de care dispune investigatorul spiritual nu poate fi verificată de cel care nu are încă vedere spirituală: este vorba de vieţuire. Cel care parcurge însă procesul de iniţiere, subiect pe care-l vom discuta ulterior, este în măsură să cerceteze în ce epocă s-au incarnat

anterior majoritatea oamenilor vii din prezent. Vom vorbi apoi despre mijloacele utilizate în mod obişnuit în şcolile esoterice caldeene, pitagoreice şi altele, pentru a face posibil accesul la lumea spirituală.

Toţi cei care sunt în măsură să perceapă ordinea lumilor spirituale, care pot deci să urmărească omul în mod retrospectiv, în incarnările sale anterioare, vor descoperi că majoritatea sufletelor care trăiesc astăzi au vieţuit între naşterea lui Hristos şi secolele al VIII-lea şi al IX-lea. Dar acestea sunt valori mijlocii. Timpul care separă două incarnări poate fi însă mai scurt sau mai lung.

Faptul menţionat mai înainte se leagă de un altul, care se manifestă cu vigoare mai ales în epoca noastră. Este vorba de adevărul că astăzi sunt mulţi gânditori de un radicalism neobişnuit care manifestă exigenţe egalitare. Acest lucru nu reprezintă altceva decât transferul pe plan material al exigenţei egalizatoare a primelor secole creştine, exprimată prin sintagma: Egalitate în faţa lui Dumnezeu, egalitate în faţa puterilor temporare.

Mulţi dintre cei care, în cursul primelor secole creştine, manifestaseră asemenea exigenţe egalitare au trecut prin poarta morţii fără ca aceste exigenţe să se fi realizat, având în sufletul lor nostalgia egalităţii în faţa lui Dumnezeu şi în faţa puterilor temporare, nostalgie pe care au luat-o cu ei în lumile spirituale. Ei s-au incarnat în prezent şi au adus cu ei atitudinile faţă de aceste exigenţe - evident metamorfozate în mod corespunzător cu concepţiile materialiste actuale. Aceste suflete reincarnate nu remarcă coloratura total materialistă pe care a luat-o exigenţa lor. Ar fi greşit să credem sau să afirmăm că actualul simţ al libertăţii emană din creştinism.

Transformarea exigenţei de egalitate înaintea lui Dumnezeu şi a puterilor temporare în exigenţa actuală de egalitate privind toate raporturile pământeşti poate fi condusă spre o abordare corectă numai cu ajutorul unei viziuni de ansamblu a contextului, aşa cum este posibil prin intermediul concepţiilor teosofice. Cel care are însă o adevărată vedere de ansamblu a contextului real şi ia în considerare modul în care concepţia materialistă domină oamenii realizează fără greutate că această exigenţă egalizatoare, aşa cum o stabilesc în prezent gânditorii radicali, este ceva care trebuia să se producă în mod natural. De asemenea, este clar că în prezent oamenii trebuie să se ridice din nou de la materialism la spiritualism. Numai atunci se va putea produce o asanare a relaţiilor sociale. Nu există alt remediu pentru aceasta decât ştiinta spiritului.

În caietele 30, 32 şi 34 ale revistei „Lucifer Gnosis" (Nota 31) a fost abordată această chestiune în mod mai detaliat. Se arată cum toate celelalte soluţii preconizate pentru a remedia problema socială, fie şi de către personalităţi eminente, suferă de diletantism, fiindcă, efectiv, omenirea actuală nu vrea să ştie nimic de lumile superioare. Dacă sociologii s-ar lăsa câtuşi de puţin influenţaţi de teosofie, ei ar găsi soluţii eficiente pentru problemele lor.

Pe cât este de adevărat că era necesar ca omenirea să coboare de la un trecut spiritual în materialism, tot atât de adevărat este şi faptul că ea trebuie să se ridice din nou la spiritual. Numai din această concepţie spirituală despre lume va izvorî ceea ce conferă armonie, pace şi iubire. Astfel, şi în această privinţă, tot teosofia se dovedeşte a fi practică, în sensul cel mai pozitiv.

Va trebui să vă explic cum concepţia dobândită cu ajutorul observaţiei clarvăzătoare ne conduce înapoi la evenimentele petrecute între moarte şi o nouă naştere.

Am spus deja că omul nu se incarnează în mod inutil de mai mttlte ori pe Pământul fizic. Am găsit motivul pentru aceasta în condiţiile noi întâlnite pe Pământ. Căci Pământul se schimbă

de fiecare dată, atât prin aspectul său cultural cât şi în ceea ce priveşte natura sa exterioară. Faţa Pământului este schimbată total de fiecare dată când omul apare într-o nouă incarnare.

Potrivit concepţiilor caldeene, metamorfozele Pământului nostru sunt în legătură cu relaţia Soarelui cu celelalte astre. Detalii privind această problemă găsiţi în alte cicluri de conferinţe şi nu voi face acum decât scurte referiri la aceasta.

Dacă v-aţi îndrepta atenţia asupra aspectului cerului la începutul primăverii, dacă aţi observa locul unde se ridică Soarele, aţi constata că în fiecare primăvară poziţia sa în raport cu alte stele este diferită. Punctul vernal regresează în fiecare an, astfel încât după aproximativ 26 000 de ani (25 920 ani) îl regăsim în acelaşi loc. Se pare că el a descris un cerc, dar acesta nu este decât o aparenţă: în realitate, Soarele nu descrie un cerc, ci o spirală. Acest punct vernal este determinat în raport cu constelaţia în dreptul căreia se aflã. Astfel, Soarele descrie pe cer un cerc conturat prin cele douăsprezece constelaţii. În fiecare an el regresează, parcurgând cele douăsprezece constelaţii în 26 000 de ani.

Cu aproximativ 800 de ani înainte de Iisus Hristos Soarele apărea în constelaţia Berbecului. Şi întrucât el are nevoie de 26 000 de ani pentru a străbate toate constelaţiile Zodiacului, pentru a parcurge un semn îi trebuie a douăsprezecea parte din acest timp, adică 2 200 de ani. De această regresie a punctului vernal depinde modificarea feţei Pământului nostru. După o asemenea perioadă de 2 200 de ani Pământul s-a transformat într-atât, încât au apărut condiţii cu totul diferite decât cele din perioada anterioară; de aceea, aceasta este şi durata medie după care omul porneste spre o nouă incarnare. Faptele sunt confirmate şi de investigaţia spirituală. O dată cu răsăritul Soarelui, când punctul vernal este în Berbec, popoarele vechi trăiau sentimentul că în această constelaţie razele astrului fac să irumpă plantele din sol ca o vrajă. Li se părea că constelaţia Berbecului trimitea aceste raze, de unde veneraţia lor pentru aceasta. Denumirea constelaţiilor a fost asociată cu anumite simţăminte sfinte. Berbecul trimite forţe Soarelui de primăvară; din această cauză popoarele de atunci vedeau în miel simbolul forţelor de revitalizare a naturii şi a sufletului omenesc. De aceasta se leagă multe legende, cum este cea în legătură cu Iason, cel ce aduce Lâna de Aur, care reprezenta ceva foarte preţios pentru omenire. Venerarea Berbecului, respectiv a mielului, domină timp de multe secole şi a fost preluată de crestinism. De aceea, la origine, în locul lui Hristos pe cruce apare un miel şi din acelaşi motiv Hristos era numit „Mielul lui Dumnezeu".

Dacă este adevărat că Soarele de primăvară răsare în Berbec abia începând din secolul al Vlll-lea înainte de Iisus Hristos, mai înainte trebuie să fi existat o altă cauză de veneraţie. Soarele de primăvară răsărea atunci în constelaţia Taurului. În perioada anterioară secolului al VIII-lea înainte de Iisus Hristos era adorat Taurul şi nu Berbecul. Această veneraţie era temelia cultului lui Apis în Egipt şi a celui al lui Mithra în Persia. Cu 2 200 ani mai înainte, Soarele a parcurs constelaţia Gemenilor, simbol care, de asemenea, a jucat un rol în civilizaţiile precedente, lucru de care se leagă cultul lui Ormuzd şi Ahriman al foarte vechii civilizaţii persane.

Vedem astfel cum vechile popoare legau unele reprezentări importante de trecerea Soarelui prin constelaţii. Acest lucru se leagă, la rândul său, de reincarnarea oamenilor într-o epocă determinată, după ce s-au scurs în medie aproximativ 2 200 de ani. Dar, pentru că există o mare diferenţă între incarnarea unui om într-o anumită epocă ca bărbat sau ca femeie, calculul după care se stabileşte succesiunea de incarnări este mai complicat. Experienţele trăite ca bărbat sau ca femeie sunt atât de diferite, încât în cursul unei epoci o fiinţă omenească trebuie să se incarneze de două ori, o dată ca bărbat şi altă dată ca femeie. Pentru acest motiv, într-un interval aproximativ de două milenii au loc două incarnări, una ca bărbat şi alta ca femeie. Asadar, două incarnări sunt separate în realitate de 1 100-1 200 de ani. De aceea în general este normal să alterneze o incarnare masculină cu una feminină. În mod excepţional, pot să se succeadă mai multe incarnări de acelaşi sex; cea mai mare serie a unor

astfel de incarnări a fost de şapte; după aceea însă sexul se schimbă. Dar acestea sunt excepţii, alternanţa sexelor în cursul incarnărilor succesive fiind o regulă.

Iată ce ar fi de spus în legătură cu timpul care separă două incarnări. Acest interval mai depinde şi de alţi factori, nu numai de omul însuşi. Astfel, poate să apară situaţia ca o anumită individualitate să fie potrivită pentru a îndeplini pe Pământ o sarcină precisă, într-un anume moment. Într-un asemenea caz, ea poate fi atrasă de puterile superioare şi să se incarneze înaintea expirării perioadei de timp care trebuie petrecută în lumea spirituală. Ea este chemată să coboare în lumea fizică deoarece, datorită predispoziţiilor sale, este aptă să îndeplinească o anumită misiune. Este cazul, mai ales, al marilor ghizi ai omenirii. Acest lucru se echilibrează în cursul vieţii umane, printr-o perioadă mai lungă petrecută în Devachan.

Ar mai trebui ştiut că există un fel de replică la acea vieţuire de care am spus că ar avea loc imediat după moarte, experienţă în cursul căreia omul priveste înapoi la viaţa sa ca la un tablou. Este un fel de viziune prospectivâ a vieţii pământeşti viitoare.

Să ne reamintim felul în care apare viziunea retrospectivă în momentul morţii. Dumneavoastră ştiţi că, în primul rând, corpul eteric trebuie să stimuleze funcţiile vitale ale corpului fizic, altfel spus, să apere de degradare substanţele corpului fizic şi să regleze sinteza acestora; apoi, corpul eteric este şi sediul memoriei. În momentul în care intervine moartea, corpul eteric părăseşte corpul fizic; atunci prima din aceste sarcini dispare şi se manifestă cea de a doua, într-un mod deosebit de intens, prin amintirea a tot ceea ce a fost trăit în existenţa trecută. Astfel se realizează tabloul vieţii trecute. În acest moment, entitatea omenească se compune, deci, numai din corp eteric, corp astral şi Eu.

Iată ce se întâmplă când se intră într-o nouă incarnare: Eul coboară din lumea spirituală, cu extractele nepieritoare dobândite până atunci, ale etericului precum şi ale astralului. Mai întâi, el adună calităţile astrale corespunzătoare evoluţiei sale actuală, realizând noul său corp astral, şi abia apoi, în acelaşi mod, şi calităţile eterice. Toate acestea se întâmplă în primele zile după concepţie, şi începând cu a optsprezecea până la a douăzecea zi noul corp eteric lucrează el însuşi la dezvoltarea germenului fizic, pe când mai înainte corpul eteric matern era cel ce îndeplinea sarcinile care revin mai târziu corpului eteric. Din acest moment, individualitatea care vrea să se încorporeze şi care până acum şi-a înveşmântat Eul cu noul corp astral şi cu noul corp eteric ia în posesie corpul fizic construit până atunci de mamă.

Înainte de această luare în posesie, entitatea omenească este alcătuită exact din aceleasi mădulare constitutive ca în momentul morţii; în ultimul caz ea tocmai a leapădat corpul fizic, în primul caz nu l-a luat încă în stăpânire. Din aceasta deduceti uşor că în momentul în care omul are acces la noul său corp fizic se produce ceva analog cu ceea ce se întâmplă când îl părăseste. Acum omul are o viziune prospectivă a existenţei sale viitoare, tot aşa cum în momentul morţii el avusese viziunea retrospectivă a vieţii trecute. Dar această viziune prospectivă omul o uită, căci corpul său fizic nu este încă adaptat păstrării în memorie. În acest moment, omul poate vedea cum se prezintă ţesătura relaţiilor familiale, teritoriale, locale şi destinul în care se va naste. Se întâmplă uneori ca omul, aflând prin vederea prospectivă că-l aşteaptă ceva rău în existenţa viitoare, să sufere un şoc, o spaimă în legătură cu aceasta, şi atunci corpul eteric refuză să pătrundă în corpul fizic. Consecinţele unei spaime, a refuzului de integrare a corpului eteric în corpul fizic se manifestă sub formă de idioţie. La astfel de oameni clarvăzătorul poate vedea corpul eteric depăşind corpul fizic. Datorită neintegrării corpului eteric, creierul rămâne în urmă în dezvoltarea sa, deoarece corpul eteric nu lucrează cum ar trebui. Numeroase cazuri actuale de idioţie au această origine.

Se va înţelege uşor de ce tocmai acum apar frecvent astfel de cazuri, dacă se ţine cont de faptul că majoritatea oamenilor care se reincarnează azi au parcurs incarnarea lor precedentă între secolele IX si X. Aplicând un tratament fizic, eşte posibil să se influenţeze corpul eteric, în aşa fel încât acesta să pătrundă încetul cu încetul în corpul fizic şi să amelioreze astfel situaţia. Dar lucrul nu este posibil decât pentru cel care poate percepe cauzele spirituale ale unei asemenea stări de lucruri, putând interveni apoi în mod corespunzător.

Ştim acum, în virtutea consideraţiilor precedente, că omul în totalitatea sa se compune dintr-un corp fizic, dintr-un corp eteric, dintr-un corp astral şi dintr-un Eu. Toate mădularele constitutive nu sunt pur şi simplu încapsulate unul în altul, ci se întrepătrund şi acţionează unele asupra altora. Astfel, ele au influenţă, toate, asupra corpului fizic şi coacţionează la edificarea sa, în aşa fel încât acesta să se poată dezvolta în mod adecvat. Când sunteţi în prezenţa cuiva şi nu v-aţi dezvoltat încă organele de percepţie superioară, nu vedeţi decât corpul fizic. Dar corpul fizic nu vă apare aşa cum este decât pentru că corpul eteric, corpul astral şi Eul sunt integrate corpului fizic şi au colaborat la edificarea sa. Cu toate acestea, organele fizice ale corpului omenesc nu au fost elaborate în mod haotic de către celelalte trei mădulare superioare, ci putem distinge foarte exact modul în care ele au participat la edificarea corpului fizic. Să încercăm să ne facem o idee despre aceasta.

Corpul fizic comportă în primul rând organe, într-un anumit sens, pur fizice, care sunt cele bazate pe legi pur fizice: ochi, urechi, laringe etc. Ochiul este, desigur, un organ viu, care-şi obţine viaţa de la corpul eteric ce il străbate şi îl hrăneşte. Dar, considerat din punct de vedere pur fizic, el este un aparat fizic în care activează aceleaşi forţe ca în natura anorganică, de exemplu, într-un cristal. Astfel, putem considera efectele sale sub unghiul legilor pur fizice. Aceste aparate senzoriale trebuie, în primul rând, să se ridice la un nivel superior din corpul fizic. Ele sunt efectiv organe pe care, în sens îngust, noi le cunoastem ca fiind edificate de forţe fizice, după legi fizice. Există, apoi, un al doilea grup de organe: cele de nutriţie, de creştere, de reproducere, care culminează în activitatea glandulară. În formarea lor este implicat mai ales corpul eteric. Un al treilea grup este constituit de sistemul nervos, în principal edificat de corpul astral. În al patrulea rând, avem ceea ce are legătură mai ales cu sângele roşu al animalelor superioare şi al omului. Sângele cald şi roşu este elaborat de Eu.

Avem deci, în primul rând, elementele pur fizice, organele de simţ şi, bineînteles, mai târziu sistemul osos pur mineral, edificat de corpul fizic; în al doilea rând, sistemul glandular, organele de reproducere etc. edificate de corpu} eteric; în al treilea rând, sistemul nervos elaborat de corpul astral; în al patrulea rând, sistemul sanguin elaborat de Eu. În legătură cu aceasta vom aduce noi precizări când vom examina mai îndeaproape evoluţia Pământului însuşi.

Trebuie să fie clar că legea reincarnării se aplică întregului Univers, nu numai omului. Eu sunt aici, eu trăiesc; eu sunt reincarnarea stării mele anterioare; dar nu numai eu însumi ca fiinţă omenească, ci, într-un anumit fel, acelaşi lucru se întâmplă cu tot ce ocupă spaţiul cosmic, printre altele şi cu planetele. Aşa cum noi suntem reincarnarea unei individualităţi anterioare, Pământul este reincarnarea unei stări planetare vechi.

Aceste reincarnări ale Pământului nostru în viitor şi în trecut nu pot fi urmărite la infinit; chiar clarvăzătorul cel mai înzestrat nu poate merge dincolo de perceperea unei anumite incarnări din viitor şi din trecut, întrucât chiar şi pentru el există limite ale cunoaşterii. Clarvăzătorul poate examina până la trei incarnări trecute ale Pământului; la fel în ceea ce priveşte viitorul. El poate astfel examina şapte incarnări, inclusiv starea terestră actuală.

Faptul că cel care este clarvăzător plasează Pământul chiar în centrul acestei evoluţii le poate părea unora un fel de superstiţie, şi ar putea spune că este vorba de un aranjament straniu. Dar numai o judecată superficială se poate manifesta astfel. Nu este mai straniu decât atunci

când câmpul meu vizual este degajat din toate părţile şi eu mă găsesc pe mine însumi în centrul orizontului, putând vedea în orice direcţie, până la aceeaşi depărtare. Nu ne situăm noi înşiue, cu Eul nostru, în mijlocul celor şapte componente: corp fizic, corp eteric, corp astral, Eu, Sine spirituală, Spirit al vieţii, Om-spirit?

Ceea ce voi spune despre evoluţia planetară a Pământului nostru va surprinde pe unii şi le va părea extraordinar.

Astfel, Pământul nostru a evoluat pornind de la o planetă veche. Acum această planetă nu mai este pe cer. Luna actuală reprezintă doar o parte din ceea ce a fost cândva. Ea este o parte a ceea ce a fost precursorul Pământului nostru. Dacă aţi pune la un loc Pământul actual, Luna actuală şi tot ceea ce trăieşte pe aceste corpuri cereşti ca entităţi spirituale aţi obţine o imagine aproximativă a precedentei incarnări a Pământului, pe care ocultismul o numeşte „Luna". Consideraţi că o astfel de ipoteză este formulată numai pentru a vă uşura înţelegerea dar, ca orice ipoteză, ea nu este cu totul exactă: Dacă s-ar amalgama Pămamtul şi Luna actuală cum s-ar amesteca două substante într-o retortă într-un laborator de chimie, ceea ce s-ar obţine nu ar fi nici pe departe vechea Lună, deoarece trebuie să fiţi conştienţi că din momentul în care Pământul şi Luna s-au despărtit cele două corpuri cereşti şi-au continuat evoluţia despărtit. Astfel, ceea ce noi numim substanţa solidă, regnul mineral, nu a apărut decât după începutul evoluţiei Pământului actual.

O dată cu reunirea mentală a Pământului şi a Lunii ar trebui eliminat concomitent, prin gândire, tot ceea ce s-a format ulterior. Masa vechii Luui nu cuprindea nimic mineral. Consistenţa sa era asemănătoare cu a unui terci fluid. Cum am spus, o astfel de ipoteză este construită numai pentru a le uşura înţelegerea acestei probleme celor care nu au auzit niciodată vorbindu-se despre evoluţia Pământului nostru şi a întregului Cosmos. O întelegere aprofundată a acestei evoluţii cere infinit mai mult decât ceea ce poate fi abordat într-un curs introductiv, şi trebuie să fie urmărită pas cu pas. Această evoluţie va fi completată şi pusă în lumină, plecând mereu de la puncte de vedere noi.

Înainte de a trece prin etapa vechii Luni, Pământul a traversat o altă etapă, pe care ocultismul o numeşte „Soare". Pământul era atunci într-o stare comparabilă cu cea a Soarelui nostru actual. Şi dacă am vrea să folosim aceeaşi ipoteză ca mai înainte, lucrurile ar fi puţin mai complicate. Căci, dacă aţi vrea să ilustraţi această stare, ar trebui să puneţi la un loc Pământul, Luna şi Soarele. Aţi obţine un singur corp ceresc, corespunzând stării solare, dar cu aceleaşi restricţii ca în cazul Lunii. Acest vechi Soare, în cursul evoluţiei sale ulterioare, a respins toate elementele, forţele şi substanţele Pământului actual şi ale Lunii actuale, devenind, astfel, din planetă stea fixă. Pământul nostru va deveni şi el într-o zi Soare, când va transforma toate fiinţele sale în fiinţe de lumină.

Astfel, Pământul nostru a fost anterior Lună, şi aceasta a fost anterior Soare. Privirea omului se mai poate îndrepta spre o etapă anterioară, pe care ocultismul o numeste „Saturn". Putem, astfel, distinge printre stările evolutive ale Pământului nostru: Saturn, Soare şi Lună, ca şi stadiul actual, Pământ, iar în viitor vor exista trei etape: Jupiter, Venus şi Vulcan.

S-ar putea obiecta: Tu ne spui că Pământul a fost odinioară Saturn, dar acesta se află şi în prezent pe cer? Dar Saturn, care a fost Pământul nostru, nu are nimic de-a face cu corpul ceresc ce se află acum pe cer cu numele de Saturn. Ceea ce nu înseamnă că fiinţele care sunt în prezent pe Pământ s-ar fi găsit altă dată pe Saturnul pe came îl vedem pe cer. Saturn actual nu are de-a face cu vechiul Satum decât în măsura în care Luna noastră are de-a face cu vechea Lună. Saturnul pe care noi îl vedem în prezent a continuat să evolueze de la acel trecut îndepărtat, şi vechiul Saturn este, faţă de Saturnul actual, ca un sugar faţă de un bătrân. La fel stau lucrurile şi cu Soarele şi celelalte corpuri cereşti. Şi când investigatorul spiritual

de astăzi îl observă pe Jupiter, el găseşte acolo o stare şi fiinţe cum vor fi pe Pământ când el însuşi va deveni Jupiter.

Aceste învăţături emană de la iniţiaţii cei mai vechi, care le-au insuflat mereu discipolilor lor.

Limba noastră, în domeniul care poate fi raportat la epocile cele mai îndepărtate, a fost creată de iniţiaţi. Nu mă pot extinde asupra acestui subiect într-un curs introductiv, întrucât ne-ar îndepărta de subiectul nostru. Dar în acel trecut, când iniţiaţii au determinat formarea limbajului, el era altceva. Astăzi se caută un nume care poate nu este greşit, dar este lipsit de orice semnificaţie profundă. Odinioară, dimpotrivă, atribuirea unui nume se făcea în legătură cu o anumită semnificaţie. Se voia astfel să se edifice un fel de monument în amintirea evoluţiei Pământului de-a lungul tuturor acelor epoci şi stări planetare. Într-un anumit fel, s-a stabilit un tablou cronologic, pentru ca omenirea să-şi amintească mereu de aceste etape. Dar pentru a înţelege acest tablou trebuie să ştim despre el mai multe lucruri.

Ceea ce am schiţat până acum indică faptul că înaintea etapei propriu-zis pământești Pământul a parcurs etapele Saturn, Soare şi Lună. Dar înainte ca Pământul să devină Pământul nostru actual, altfel spus, la trecerea de la starea lunară la starea terestră actuală, el a fost supus influenţei puternce a unui alt corp ceresc, şi anume influenţei lui Marte. Influenţa lui Marte, atat de importantă pentru evoluţia ulterioară a Pământului şi atât de semnificativă, s-a manifestat la începutul evoluţiei pământeşti. Să spunem, în treacăt, că tocmai cu această ocazie Pământul a primit de la Marte fierul. Astfel, în timpvl primei sale faze de evoluţie, Pământul a suferit influenţa lui Marte. În timpul celei de a doua jumătăţi a evoluţiei sale, deci în prezent, el a ajuns sub influenţa predominantă a lui Mercur. De aceea ocultismul neglijează termenul de Pământ. În ocultism stările pământului sunt împărţite în două jumătăţi: Marte şi Mercur. Datorită acestui fapt, schema precedentă se modifică astfel: starea Saturn, starea Soare, starea Lună, starea Marte-Mercur, starea Jupiter, starea Venus şi starea Vulcan.

Starea Vulcan este a opta şi joacă în evoluţie acelaşi rol ca octava în muzică. Cum octava nu este, ca să spunem aşa, decât repetiţia primei note la un nivel superior, starea Vulcan este o repetiţie a stării Saturn la un nivel superior. Cosmosul întreg s-a dezvoltat plecând de la spiritual, şi cu starea Vulcan totul se va desfăşura din nou în direcţia spiritului, dar sub o formă de evoluţie superioară şi mai variată. Dintr-o spiritualitate uuică a rezultat o multitudine de Oameni-spirit, la fel cum sămânţa pusă în pământ de ţăran va dezvolta toamna în spicul copt o multitudine de seminţe de acelaşi fel. Tot ceea ce este trecător nu este decât simbol.

Aceste şapte nume, iniţiaţii le-au strecurat în simbolul monumental, în amintirea cursului evoluţiei Pământului, de care tocmai am vorbit, şi care ne este dat de cele şapte nume ale zilelor săptămânii:

Ziua lui Saturn	Sâmbătă	Saturday
Ziua Soarelui	Duminică	Sontag, Sunday
Ziua Lunii	Luni	Montag, Monday
Ziua lui Marte	Marţi, Mars	Ziu, Dius, Dienstag
Ziua lui Mercur	Miercuri, Mercur	Wodan, Wednesday
Ziua lui Jupiter	Joi, Giovedi	Donar, Donnerstag
Ziua lui Venus	Vineri, Venus	Freia, Freitag

Acesta este efectiv un monument în amintirea etapelor evoluţiei Pământului nostru, care s-a perpetuat în numele zilelor săptămânii. Astfel, în ceea ce nouă ne pare o banalitate se află relaţii spirituale profunde.

În prezent, trebuie să gândiţi că şi evoluţia întregii omeniri este legată intim de această evoluţie planetară. Da, evoluţia omului nu poate fi înţeleasă decât prin evoluţia planetară. Fiecare mădular constitutiv al fiinţei umane este strâns legat de etapele evoluţiei planetare a Pământului, în măsura în care în cursul fiecăreia din aceste etape a fost depus germenele unuia din aceste mădulare constitutive ale entităţii umane. Astfel, germenele corpului fizic a fost depus în etapa saturniană, cel al corpului eteric în etapa solară, cel al corpului astral în etapa lunară, cel al Eului s-a integrat abia în cursul etapei Pământ. De aceea corpul fizic este azi elementul cel mai perfecţionat, în timp ce corpul eteric nu este decât la a treia etapă a evoluţiei sale, neapărând decât pe vechiul Soare. Corpul astral apărut pe vechea Lună nu este decât la a doua etapă a evoluţiei sale şi Eul este noul-născut printre mădularele constitutive, căci el nu este, în etapa actuală, decât la începutul dezvoltării sale.

Ceea ce am spus mai sus este o simplă indicaţie, în vederea studiului ulterior al celor patru mădulare constitutive ale fiinţei umane.

La începuturile Societăţii teosofice s-a folosit adesea expresia: „membre* superioare" şi „membre inferioare", corpul fizic fiind considerat treapta cea mai de jos, adesea asociindu-i-se o judecată de valoare. Şi exista mult prea adeseori înclinaţia de a se considera corpul fizic ca având puţină valoare, ba chiar de a fi demn de dispreţ. Era o mare eroare.

* *Wesensglidern* = literal, „membrele fiinţei", ceea ce noi traducem obişnuit prin: „mădulare constitutive" (nota trad. francez).

Examinaţi în detaliu acest edificiu minunat care este corpul fizic. Veţi constata fără greutate că el a atins un înalt grad de perfecţiune, ceea ce nu este cazul cu corpul eteric. Privind corpul fizic cu ochii înţelepciunii, veţi vedea o minune în fiecare organ al său, în fiecare os etc. Studiaţi structura inimii şi remarcaţi ce muncă desfăşoară în fiecare zi şi oră după oră acest organ relativ mic. Opuneţi-i dezvoltarea încă defectuoasă a corpului astral, modul cum acesta este agitat zilnic de pasiuni nepurificate, vedeţi cum omul aspiră încă la plăceri a căror satisfacere chinuie structura minunată a inimii. Şi cu toate acestea inima este în măsură să pareze toate vătămările astrale fără a se distruge, adesea chiar fără să sufere stricăciuni. Aşadar, corpul astral este mai puţin dezvoltat decât corpul fizic, elementul cel mai perfecţionat. În viitor, corpul astral va depăşi corpul fizic. Corpul eteric este în prezent mai puţin evoluat decât corpul fizic, corpul astral venind în al treilea rând. Iar ce1 mai tânăr dintre mădularele constitutive ale entităţii umane este Eul. Din această cauză el va fi ultimul care va atinge perfecţiunea.

Aşadar, tot ce aveţi propriu-zis fizic în corpul dumneavoastră fizic este componenta cea mai veche. Corpul nostru fizic a parcurs deja o dezvoltare înainte de a fi inserat un corp eteric. Această dezvoltare a corpului fizic constituie faza Saturn. Primul germene al corpului fizic nu era atunci decât un aparat fizic. Apoi el şi-a urmat evoluţia şi numai pe Soare a fost inserat corpul eteric. Corpul eteric a umplut într-un anumit fel corpul fizic şi, sub anumite raporturi, l-a transformat. În cursul etapei lunare, acestor corpuri li s-a adăugat corpul astral, şi numai la începutul etapei noastre pământeşti s-a asociat şi Eul. La ora actuală, omul este o entitate formată din patru mădulare. În etapa lunară, el se compunea dintr-un corp fizic, dintr-un corp eteric şi unul astral. În etapa solară, dintr-un corp fizic şi dintr-unul eteric, iar în etapa Saturn numai din corp fizic. Astfel, corpul fizic are patru faze evolutive, corpul eteric trei, corpul astral două şi Eul este, în această privinţă, la prima fază. Datorită acţiunii mai îndelungate asupra lui, corpul fizic este şi mădularul cel mai perfecţionat.

Vedeţi, asadar, cum fiecare mădular al entităţii umane este legat de evoluţia întregului sistem planetar. Din această cauză veţi şi găsi în vechile lucrări de ocultism denumirile următoare:

pentru corpul fizic: corpul lui Saturn

pentru corpul eteric:	corpul Soarelui
pentru corpul astral:	corpul Lunii
pentru Eu:	corpul Pământului, în calitate de mădular propriu omenesc

Mâine vom urmări structurarea şi viaţa lui Saturn şi vom trece după aceea la Soare şi la Lună. Vom vedea atunci cum omul s-a perfecţionat din ce în ce mai mult, până la starea sa actuală.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a IX-a

Kassel, 24 iunie 1907

La schiţa evoluţiei planetare expusă ieri vom adăuga astăzi alte consideraţii. S-a spus că Pământul nostru a parcurs stările Saturn, Soare şi Lună. Astăzi îmi propun să vă descriu aceste stări, cum se face de obicei în ocultism. Veţi putea vedea, când vom vorbi despre evoluţia sufletului pe drumul cunoaşterii, cum îl înţelegem noi în legătură cu multe lucruri amintite în prezent ca ipoteze. Dacă expunem în linii mari starea de început a lui Saturn, aşadar o stare care a existat acum milioane şi milioane de ani, ea apare cu totul diferită de ceea ce admite fizica, care ia în considerare condiţiile fizice actuale. Înainte de toate, trebuie să ne fie clar că fiinţa cea mai perfectă pe care o cunoaştem, omul însuşi, a parcurs calea evolutivă cea mai lungă. Aşadar, veţi urmări o istorie a evoluţiei care se îndepărtează considerabil de cea a lui Haeckel şi a lui Darwin (Nota 32). Veţi găsi expuse în cartea mea avantajele acestei teorii pur materialiste.

Este vorba, mai întâ, de a înţelege că ceea ce este mai perfect are în urma sa evoluţia cea mai lungă. Or, cea mai evoluată fiinţă este omul, şi în primul rând corpul său fizic. Toate fiinţele din jurul nostru sunt mai puţin perfecte decât corpul fizic omenesc, care a necesitat maximum de timp pentru a se dezvolta. Din această cauză, privirea spirituală percepe primele sale structuri încă din starea Saturn. Spaţiul cosmic întreg, cu fiinţele şi obiectele care se găseau acolo, au acţionat asupra primei stări a Pământului. Dumneavoastră posedaţi încă toate organele care au fost formate atunci; sunt ceea ce corpul fizic are mai perfect. Acestea sunt organele noastre de simţ, aparatele pur fizice ale omului care au început să fie structurate în această epocă. Nu trebuie însă să vă imaginati că ochiul exista atunci aşa cum este el astăzi. Dar primele structuri ale ochiului, ale urechii, ale tuturor organelor senzoriale şi aparatelor pur fizice ale omului s-au format pe Saturn. Pe Saturn existau structuri care astăzi se mai regăsesc numai în regnul mineral. În acel timp, omul exista ca primă structurare a corpului său fizic. Tot restul, sânge, ţesuturi etc., nu exista. Primele structuri ale corpului omenesc existau ca aparate fizice. După cum smaraldul, mica etc. iau naştere în virtutea legilor fizice şi formează cuburi, hexaedre şi alte structuri, tot astfel au luat naştere forme asemănătoare aparatelor, şi ele se găseau pe corpul ceresc al lui Saturn aşa cum există în prezent cristalele pe Pământ. Iar modul de acţiune al suprafeţei lui Saturn era în principal un fel de reflectare spre spaţiul cosmic. Fiinţele care îl înconjurau pe Saturn, dispersate în Univers, transmiteau acţiunile lor în jos. Ceea ca se cheamă „mireasma universală" era atunci foarte puternică. Numai anumite fenomene vă pot da o idee despre ceea ce se producea atunci pe Saturn: dacă percepeţi în natură sunetul unui ecou, aveţi în aceasta confirmarea faptului că pe Saturn ar fi curs în afară ceva, ca răspuns al impresiilor care au acţionat asupra lui. Aparatele care retrimiteau aceste imagini în spaţiul cosmic reprezintă prima structură care s-a dezvoltat ulterior sub formă de ochi. Am putea urmări astfel orice detaliu. Ceea ce purtaţi azi în corpul dumneavoastră era în acel timp un regn fizic al lui Saturn, reflectând spre Cosmos în variate feluri întreaga imagine a Universului.

Miturile şi legendele au păstrat acest fenomen mai clar decât ne imaginăm. În mitul grec al Misteriilor de la Eleusis s-a mai păstrat ceva din imaginea acţiuni comune a lui Cronos şi Rhea, care apar totuşi cu un mare decalaj al faptelor, datorită modului în care erau concepute pe atunci raporturile universale. Acest mit ne relatează cum Cronos îşi trimite în jos raza sa, care-i revine în diverse moduri, de unde imaginea că îşi devora copiii.

Nu trebuie să vă imaginaţi că masa lui Saturn era ceva solid, în felul corpurilor fizice actuale; chiar apa sau aerul nu v-ar da o idee asupra consistenţei substanţei de bază a lui Saturn. Când se vorbeste de corpuri, în ocultism se disting corpurile solide, lichide şi gazoase. Dacă se pomeneşte despre elemente în stilul de altădată, aceasta corespunde la ceea ce în chimia actuală reprezintă stările de agregare ale materiei. Nu trebuie să credeţi că cei vechi înţelegeau prin elemente acelaşi lucru ca noi. Mai există o stare superioară de agregare a materiei pe care ocultismul o numeşte foc. „Căldura" ar reda mai bine ideea. Fizica, de asemenea, va fi constrânsă să recunoască că ceea ce se numeşte căldură poate fi considerat a patra stare a materiei, ca o stare de agregare a materiei diferită de aer şi apă. Deci, masa lui Saturn nu atingea nici chiar consistenţa aerului, era căldură pură. Ea acţiona în acelaşi mod în care acţionează în prezent căldura sângelui şi era legată de procesele vieţii interioare, căci aceste procese fizice erau adevărate procese vitale. Saturn era constituit din materie calorică, o masă foarte subtilă, care, referindu-se la substanţele noastre, ar putea fi numită neutră.

Dacă vrem să luăm în considerare fiinţele care locuiau pe Saturn, trebuie să ne fie clar că ceea ce se miscă astăzi pe Pământ era pe atunci numai prima structură a unui corp fizic; lipseau un corp astral şi Eul. Dar alte fiinţe, mult mai avansate ca omul, îl animau pe Saturn; ele nu se deplasau însă într-un corp fizic. Erau incarnate în materia calorică şi acţionau ca un flux mişcător de căldură. Asemenea curenţi de căldură reprezentau faptele acestor fiinţe care-l însufleţeau pe Saturn. Dând naştere curenţilor de căldură, aceste fiinte îşi îndeplineau munca în modul în care în prezent se modelează o masă. De altfel, nimic altceva nu le trăda prezenţa. Când doi curenţi de căldură se mişcau încoace şi încolo şi se intersectau, aceasta era, ca să zicem aşa, un mod de a se saluta. Fiinţele care parcurgeau pe Saturn stadiul lor omenesc nu aveau, ca element inferior, un corp fizic. Ele nu se adânceau atât de mult în materie, încât să aibă nevoie de un corp fizic. Mădularul lor inferior era Eul, aşa cum dumneavoastră aveţi corpul fizic. Ele aveau, apoi, Sinea spirituală sau Manasul, un Spirit al vieţii sau Budhi şi un Om-spirit sau Atma. Mai aveau încă un al optulea, un al nouălea şi un al zecelea mădular, pe care trebuie să le amintim.

Aceste mădulare, pe care omul încă nu le are, literatura teosofică le numeşte „trei Logoi". Creştinismul le numeşte: Sfântul Duh, Fiul sau Verbul şi Tatăl. Aşadar, se poate spune: Aşa cum omul actual se compune din corp fizic, corp eteric, corp astral, Eu, Sine spirituală, Spirit al vieţii şi Om-spirit, tot astfel aceste fiinţe care trăiau pe Saturn şi pe care le putem compara cu omul pământesc actual se compuneau din Eu, Sine spirituală, Spirit al vieţii, Om-spirit, Sfântul Duh, din Verb sau Fiu şi din Tată. Limbajul teosofic le numeste „Asuras". Ele sunt cele care încă de la început au sădit în această structură fizică a corpului omenesc independenţa, conştienţa de sine şi sentimentul Eului. Nu aţi putea utiliza în nici un fel ochiul în serviciul Eului, dacă organizarea dumneavoastră nu ar fi fost pregătită pentru aceasta. Mădularele au fost astfel pregătite de spiritele Eului, numite şi spirite ale egotismului. Ele ne dau ceea ce este mai înţelept, dacă este dezvoltat în mod corect. Dar lucrul cel mai sublim se tramsformă în contrarul său, acţionează în modul cel mai dăunător, când nu este elaborat în mod corespunzător. Niciodată omul nu ar putea atinge acel înalt uivel, pe care îl numim demnitatea omenească independentă, dacă aceste spirite nu ar fi sădit în el sentimentul Eului. Au existat întotdeauna şi spirite care s-au rătăcit pe calea răului. De aceea trebuie spus: Aceste entităţi, care erau „săditorii" egotismului, şi care, în prezeut, depăşesc de departe omul în perfecţiune, spre care noi ne ridicăm ochii ca spre cele mai sublime înălţimi ce pot exista, au pus egotismul în serviciul abnegaţiei, al sacrificiului; celelalte au continuat dezvoltarea egoitismtilui lor în mod egoist.

Purtăm în noi efectele acţiunilor acelor spirite ale Eului care au luat calea bună, în elanurile noastre spre libertate şi demnitate, şi, de asemenea, germenele răului, fiindcă entităţile odinioară decăzute au continuat să acţioneze. Acest antagonism a fost resimţit mereu. Creştinismul însuşi face deosebire între Dumnezeu-Tatăl, pe care îl consideră ca fiind spiritul cel mai înalt de pe Saturn, şi adversarul său, spiritul tuturor Eurilor rele şi a toată imoralitatea, spiritul care a decăzut odinioară pe Saturn. Aceştia sunt cei doi reprezentanţi ai lui Saturn.

La fel cum după moarte se ajunge într-o altă formă de existenţă, un astfel de corp ceresc parcurge, înainte de a intra într-o nouă stare, un stadiu intermediar, un fel de somn numit „pralaia", în opoziţie cu „manvantara", astfel încât între starea Saturn şi starea Soare apare o pauză, o stare latentă a planetei: Atunci, din această stare de somn, care însă este o stare spirituală şi nu o stare de repaus, planeta reapare sub o formă cu totul nouă. Astfel, Saturn a reapărut ca Soare. Atunci s-a realizat o transformare considerabilă. Un mare număr de structuri care se formaseră deja pe Saturn şi care îşi continuă acum în noi dezvoltarea au fost pătrunse de un corp eteric. Într-o astfel de tranziţie planetară se întâmplă ceva ce poate fi comparat cu ceea ce se produce când se ia fructul unei plante şi se bagă în pământ: el se descompune, dar se formează şi structura care pregăteste o plantă nouă. Astfel, tot ce s-a format pe Saturu a reapărut sub forma unei noi structuri pe Soare, care a fost pătrunsă de un corp eteric. Totuşi nu în totalitată; o parte a rămas în urmă, în aşa fel că ceea ce a fost anterior structură umană primordială de corp omenesc s-a scindat în două regnuri. O parte a progresat, a devenit un fel de oameni-plante; aşa cum planta actuală are un corp fizic şi un corp eteric, tot aşa şi oamenii solari de atunci aveau un corp fizic şi un corp eteric, în timp ce alte entităţi au rămas la treaptă fizic-minerală, putaînd fi comparate cu regnul mineral actual. Soarele l-a încorporat ca regn inferior, în timp ce pe celailalt, cel al oamenilor-plante, l-a împins în sus, ca regn superior. Vă puteţi face o idee corectă despre aerul solar reprezentându-vă un gaz chimic dens care nu reprezintă doar un corp care reflectă, ci care a absorbit în el toate radiaţiile primite, le-a transformat în interiorul său şi apoi le-a rearuncat în afară, aşa cum se întâmplă în prezent cu culoarea plantei. Planta îşi formează componenta sa verde (clorofila) şi alte substanţe şi redă Universului ceea ce a elaborat.

Ceea ce trăia în corpul solar nu mai poate fi comparat, ca pe Saturn, cu un ecou sau o reflectare, ci apare un fenomen neobişnuit pentru fiinţele încorporate pe Soare, care nu poate fi comparat decât cu un fel de Fata Morgana, cu un fel de, miraj aerian alcătuit din imagini colorate. Astfel de fenomene, care astăzi nu sunt perceptibile decât în anumite locuri ale suprafeiei globului pământesc, v-ar pennite să concretizaţi modul în care corpurile vegetale deveniseră atunci vizibile. Trebuie să vă reprezentaţi că propriile dumneavoastră corpuri au trecut prin aceleaşi miraje pe care le cunoaşte un corp actual. Ele erau tot atât de subtile ca niste miraje, dar aceasta nu era o simplă fantasmagorie, ci în acelaşi timp existau şi efecte sonore şi olfactive care turbionau prin sfera gazoasă solară. Aşa cum toate fiinţele care se aflau pe Soare erau luminoase, în felul în care tot ce este în prezent stea fixă este luminos, vechiul regn saturnian al fiinţelor retardate acţiona ca o incluziune întunecată, ca ceva întunecat faţă de lumină, asemănător cu nişte caverne nedesluşite în interiorul corpului solar, care tulburau armonia sa. În particular, în ceea ce priveşte aroma cosmică, în aceasta se amestecau impresii emanând de la entităţile retardatare, care răspândeau tot felul de mirosuri dezgustătoare. Miturile noastre au păstrat o amintire despre aceasta când spun că diavolul pute şi lasă în urma lui un miros infect. În cursul evoluţiei ulterioare a Soarelui a rămas cu adevărat o incluziune, iar actualele pete solare sunt cu adevărat ariergarda vechiului regn al lui Saturn pe Soare. Cu toate acestea, ele sunt explicabile după ipotezele actuale.

Am făcut astfel o schiţă sumară a existenţei solare a Pământului sub aspect material. Să vedem acum ce entităti atinseseră atunci stadiul omenesc. Pentru a le descrie ar trebui spuse câteva lucruri. Corpul inferior al acestor entităţi este corpul astral; ele au un Eu, o Sine spirituală, un Spirit al vieţii, un Om-spirit; apoi, în sens creştin, Sfântul Duh si Fiul sau

Verbul. Ele nu-l aveau pe Tatăl, acesta fiind cunoscut numai în epoca Saturn. Între timp, aceste spirite au progresat şi depăşesc cu mult omul. Regentul spiritelor solare, ţinând seama că el a exercitat cea mai mare influenţă pe Pământ, reprezentând aceste spirite al căror cel mai înalt element era Fiul sau Verbul, este Hristos, în sensul esoteric al termenului, în măsura în care Pământul a trecut în prealabil prin etapa solară. Pe Soare nu i s-ar fi dat încă numele de Hristos. În crestinismul vechi acest lucru a fost întotdeauna propovăduit astfel şi diferenţa dintre creştinismul adevărat şi creştinismul exoteric, adesea întemeiat pe înţelegeri greşite, rezidă în faptul că vechiul creştinism voia să aplice întreaga gândire şi toate concepţiile pentru a încerca să înţeleagă cine a fost acea entitate înaltă care a luat formă omenească în Iisus din Nazaret. Creştinismul vechi voia să-şi facă o idee asupra temeiului acestui lucru, şi în acest scop nici o înţelepciune nu-i părea prea înaltă sau prea incomodă; astfel el a descris entitatea lui Hristos sub numele Iisus din Nazaret. Multe afirmaţii ale Evangheliei lui Ioan vor deveni inteligibile numai dacă le veţi interpreta din acest punct de vedere. Un exemplu este suficient. Dacă analizaţi fraza: „Eu sunt lumina lumii" (Nota 33) cuvânt cu cuvânt, veţi vedea că aici este indicat faptul că el este marele erou solar, că face parte din lumina Soarelui, că aceasta este un element al fiinţei sale. Legiunea de spirite al căror regent este Hristos o numim „Spirite ale focului"; şi mai spunem: Pe Saturn se aflau în stadiul uman Asura sau Spiritele Eului, pe Soare Spiritele focului sau Logoi, al căror reprezentant suprem era numit Logos sau Cuvânt. Din acest motiv, Hristos însuşi este numit Cuvântul care exista la începuturi. În Biblie, începutul primordial indică un anumit punct foarte precis de plecare al evoluţiei cosmice.

Apare o stare intermediară, un fel de somn al întregului corp cosmic, apoi se aprinde din nou ca Lună. Amintiţi-vă că la început Pământul nostru forma un singur corp cu Soarele şi Luna. Numai când Soarele s-a reaprins unele dintre fiinţe, cu o parte din mediul lor înconjurător, s-au separat; s-au format astfel două corpuri ceresti. Unul, Soarele, devine stea; ceea ce s-a scindat descrie cercuri în jurul lui. Astfel, vechiul Soare s-a scindat în două componente. Substanţele cele mai evoluate au rămas pe Soare, cele mai puţin perfecte au fost eliminate. Astfel, ceea ce anterior urma o singură cale, pentru că exista un singur corp, străbătea acum două căi: calea solară şi calea lunară. Calea solară este cea care s-a format pe Soare, Luna şi-a format propria sa lume. S-ar obţine vechea Lună, dacă aţi pune la un loc Pământul şi Luna actuală, ceea ce v-ar putea da o idee despre natura Lunii. Luna actuală este, în ceea ce priveşte calităţiile sale fizice şi spirituale, mult mai puţin evoluată decât Pământul, şi acesta s-a separat de Lună tocmai pentru a avea cele mai bune condiţii de existenţă pentru fiinţele sale. El a continuat să progreseze faţă de ceea ce fusese în starea lunară.

Care era situaţia pe Lună? Fiinţele care pe Saturn pregătiseră structurarea fizică a organelor de simţ le remodelaseră în aşa fel, încât pe Soare li se integrase şi un corp eteric. Datorită acestui fapt organele de simţ s-au centralizat, şi astfel s-au putut forma pe vechiul Soare, sub influenţa corpului eteric, primele structuri ale tuturor organelor de creştere, inclusiv glandele. Aceste structuri au reprezentat ultimul rezultat al stării solare. Pe Lună a fost integrat în acelaşi fel corpul astral. Toată astralitatea se afla la început în mediul înconjurător. Spiritele focului îşi dezvoltaseră corpul lor astral ca element inferior. Datorită acestui fapt, aceste fiinţe* formau un fel de plante. Ele aveau o poziţie fixă. Deşi întregul corp solar a fost gazos, trebuie să vă gandiţi la straturi de aer mai dense, care constituiau corpuri pentru oamenii-plante. Acum a fost integrat corpul astral: prin aceasta a luat naştere prima structură a sistemului nervos. Regnul care în cursul stării solare atinsese stadiul vegetal a trecut la un stadiu de tip mimal. Strămoşii lunari ai oamenilor dispuneau astfel de trei corpuri: un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral, dar ei depăşeau cu o treaptă maimuţele actuale cele mai evoluate. Aceştia erau oameni-animale pe care nici o biologie nu îi mai poate pune în evidenţă, un regn intermediar între om şi animal. Regnurile noastre actuale, vegetal, animal şi mineral, s-au format, în orice caz, ulterior. Dar la fel cum au existat oameni-animale trebuie, de asemenea, să admitem un regn intermediar între plantă şi animal: plante având o semisensibilitate, scoţând efectiv mici strigăte când le atingeai. Acestor mimale-plante le-ar fi

fost imposibil să se dezvolte pe un sol mineral cum este solul terestru actual, care, de altfel, nici nu exista. Masa Lunii nu era formată din mineralul actual; nu exista nici chiar ceva asemănător cu pământul arabil. Solul lunar de atunci putea fi comparat eu un terci care s-ar obţine dacă am fierbe salată sau spanac; în el se afla un fel de plantă-mineral. Tot solul lunar era o fiinţă vegetală. Dacă vă gândiţi la turbă, ea se aseamănă cu ceea ce era atunci acest regn intermediar între mineral şi plantă. Nu existau nici roci; cel care ar fi străbătut Pământul ar fi mers pe un astfel de sol turbos sau vegetal, iar în chip de roci imaginaţi-vă incluziuni lignificate. Pe acest sol cresteau animale-plante şi se mişcau acele entităţi care erau oameni-animale, în mediul extem al Lunii, numit „aer de foc". Imaginati-vă aerul încărcat de vapori de salpetru, de acid carbonic şi acid sulfuric. În acest aer trăiau oamenii lunari. Ocultiştii au cunoscut dintotdeauna acest aer de foc, şi în condiţiile vechi ale Pământului ar fi fost posibil să-l prepare chimic, ceea ce acum nu se mai poate realiza decât în spaţii foarte restrânse. Adevărata alchimie i-a păstrat cunoasterea. Din această cauză, când citiţi în Faust: „Vreau să prepar puţin aer de foc" este vorba de o reminiscenţă a profunzimilor ocultismului. Aerul de foc învăluia Luna; aceasta era atmosfera sa.

* Aici este o ambiguitate. „Aceste fiinţe" se referă probabil nu la Spiritele focului, ci la oamenii-plante de pe vechiul Soare, care nu au încă corp astral (nota trad. francez).

O menţiune suplimentară ne va permite poate să înţelegem mai bine această existentă lunară. Exista un regn vegetal-mineral, un regn animal-vegetal şi, de asemenea, oameni-animale care se mişcau pe fonnaţiunile aparţinând regnurilor anterioare. Dar în fiecare etapă se întâlnesc retardaţi sau, dacă preferaţi, repetenţi. Repetentia nu există numai în şcoală, când un elev trebuie să repete aceeaşi clasă, ci şi în marea evoluţie. Astfel de repetenţi apar, în mod foarte ciudat, în cursul stadiilor evoluţiei târzii. Recunoaştem astfel de repetenţi ai stadiului plante-animale în cazul paraziţilor, de exemplu, vâscul. Obişnuit să crească pe un sol vegetal-mineral, el nu se poate dezvolta pe un sol mineral. Vâscul este o mărturie pentru ceea ce reprezintă un astfel de şcolar repetent; dar repetenţii evoluţiei universale sunt mult mai grav afectaţi. Este ceea ce exprimă miturile ţărilor nordice. Cunoaşteţi mitul nordic al lui Baldur şi al uciderii sale de către Loki.

Într-o zi zeii se amuzau la Asenheim, aruncând în joacă, prin cer, obiectele cele mai diverse. Mai înainte Baldur avusese vise care-i prevesteau un sfârşit apropiat; din acest motiv zeii se temeau că îl vor pierde. Mama zeilor îi pusese să jure că nu-l vor răni pe Baldur, căci aceştia se amuzau aruncând tot felul de obiecte asupra sa. Loki, adversarul zeilor, aflase că o fiinţă considerată inofensivă, vâscul, nu depusese jurământ, stând ascunsă undeva departe. Loki şi-a procurat vâscul şi l-a dat zeului orb Hödur, care l-a aruncat asupra lui Baldur. Întrucât nu depusese jurământul, vâscul l-a rănit pe Baldur şi astfel acesta a murit. Acest mit ne face să înţelegem că ceea ce este invulnerabil pe Pământ nu poate fi lezat decât de ceea ce, provenind dintr-o existenţă precedentă, a rămas în urmă. Vâscul era resimţit ca aducând în prezent ceva dintr-o existenţă trecută. Toate fiinţele care există astăzi pe Pământ se află într-un anumit raport cu Baldur. Pe Lună lucrurile stăteau altfel; de aceea fiinţa rămasă în urmă de pe Lună era capabilă să-l omoare pe Baldur. Din aceste concepţii s-au născut diferite utilizări ale vâscului.

Existenţa lunară trebuie luată în considerare şi sub un alt aspect, şi anume cel spiritual. Fiinţele care pe Lună au atins treapta de om aveau ca mădular constitutiv inferior corpul eteric, apoi corpul astral, Eul, Sinea spirituală, Spiritul vieţii, Omul-spirit sau Atma şi, în plus, Sfântul Duh. Ele nu aveau al nouălea mădular, pe care-l deţineau numai Spiritele solare. În esoterismul creştin, regentul acestor spirite lunare, care se aflau atunci pe treapta de om, este numit Sfântul Duh. În crestinismul primitiv, entitatea divină triarticulată astfel este pusă într-un context intim cu evoluţia Pământului, şi Sfântul Duh este spiritul imediat superior omului, capabil să-l inspire în mod direct.

Spiritele lunare depăşesc omul. Se mai numesc şi „Pitris lunari", Părinţ lunari sau Spirite ale clarobscurului. Întreaga legiune care aparţinea Sfântului Duh în esoterismul creştin se numeste legiunea de îngeri; acele spirite care depăşesc omul cu o treaptă şi care au parcurs stadiul lor de om pe Lună.

Viaţa oamenilor-animale şi a animalelor-plante era diferită pe Lună, faţă de cea a fiinţelor care s-au dezvoltat din ele pe Pământ. Miscarea Lunii care se separase de Soare era foarte diferită de cea a Pământului actual în jurul Soarelui. Această Lună gravita în jurul Soarelui, arătându-i mereu aceeaşi faţă, aşa cum se mişcă Luna actuală în jurul Pământului. Luna nu făcea decât o rotaţie în jurul axei ei, în timp ce descria o rotaţie în jurul Soarelui. Din această cauză, toate fiinţele depindeau de existenţa solară în mod cu totul diferit decât în prezent. În timpul unei rotaţii complete a Lunii în jurul Soarelui era continuu ziuă pe o parte şi noapte pe cealaltă parte. Fiinţele capabile de mişcare se deplasau deja pe un fel de cerc în jurul Lunii, astfel încât se aflau sub influenţa acesteia un anumit timp. Timpul petrecut sub influenţa solară era cel al reproducerii. Exista deja şi atunci o reproducere. Oamenii lunari nu aveau încă posibilitatea să-şi exprime durerea sau bucuria prin sunete. Ceea ce exprimau ei avea o semnifcaţie mai mult cosmică. Perioada de expunere solară era perioadă de rut care, când era trăită, se însoţea de strigăte oribile, aşa cum s-a păstrat la animale şi azi.

Au dăinuit multe alte lucruri din acele timpuri. Dumneavoastră cunoaşteţi cercetările efectuate asupra cauzelor migraţiilor păsărilor călătoare care, într-un sens, înconjoară şi ele Pământul. Multe dintre lucrurile care ne par astăzi misterioase se clarifică dacă luăm în considerare întreaga devenire a Pământului nostru. A fost un timp când fiinţele nu se pregăteau pentru reproducere decât când migrau spre Soare; se poate numi perioada vieţii sexuale. Procesele generale ale vieţii lunare se exprimau prin sunete produse în anumite sezoane. În celelalte anotimpuri, pe Lună domnea liniştea.

Am aflat cu acest prilej cum s-a petrecut trecerea Pământului prin cele trei perioade mterioare ale sale: Saturn, Soare şi Lună.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a X-a

Kassel, 25 iunie 1907

Vom examina astăzi transformarea vechii Luni în Pământul nostru. Dar semnalăm mai întâi un fenomen important al însăşi evoluţiei lunare. Spre sfârşitul acesteia, atunci când tot ceea ce am descris ieri se desfăşurase mai mult sau mai puţin până la capăt, a avut loc o reunire a vechii Luni şi a Soarelui. Vechea Lună a recăzut, ca să spunem aşa, pe Soare, astfel încât nu a mai existat decât un singur corp ceresc, unitar. Acest corp a trecut din nou printr-un fel de somn plmetar şi s-a înfăptuit a patra metamorfoză. Nu a rezultat un corp planetar similar cu Pământul actual; acesta a necesitat o perioadă de pregătire lentă. Pământul nostru ne permite să sesizăm în mod clar o lege cosmică: Etapele târzii trebuie să repete sub un anumit raport ceea ce a existat anterior. După trezire, înainte ca Pământul să devină planeta actuală, el a trebuit să repete, pe scurt, stările Saturn, Soare şi Lună. Această evoluţie s-a desfăşurat altfel decât în cazul celor trei planete.

Aţi văzut că pe Saturn a fost prezentă prima structură schematică a organelor noastre de simţ. Cu ocazia primei repetiţii, aceste formaţiuni senzoriale erau deja atât de avansate, încât din ele rezulta un fel de formă omenească. Totuşi, în această metamorfoză, acel aparat senzorial automat era încă lipsit de corp eteric. El s-a încorporat cu ocazia repetiţiei solare, în timp ce corpul astral s-a inserat cu ocazia celei de a treia repetiţii, cea a stării lunare. În cea de a treia fază, Soarele şi Luna se aflau din nou separate în spaţiul cosmic. Fiinţele erau mai avansate

în evoluţia lor, căci ele se pregăteau progresiv pentru ceea ce urmau să pătimească pe Pământ. Celor trei corpuri de care dispunea populaţia lunară, fiinţe de tipul oamenilor-animale, li s-a asociat un al patrulea mădular, Eul. Dar această acţiune nu a mers atât de rapid. Când Pământul a repetat starea Saturn, întregul aparat senzorial automat a trebuit să elaboreze forma care-i dădea posibilitatea să primească Eul. În timpul repetiţiei solare, corpul eteric s-a transfonnat în aşa fel, încât să poată deveni purtător al Eului, iar în timpul repetiţiei lunare s-a transformat şi corpul astral, astfel încât să poată primi Eul. Era ca şi cum aceste mădulare asteptau să primească un Eu.

Am urmărit deja separarea Soarelui şi a Lunii. Apropiindu-se începerea propriei noastre evoluţii pe treapta de oameni propriu-zişi, a intervenit separarea Lunii de Pământ. Din vechea Lună* iau naştere două corpuri: unul, compus din fiinţele şi substanţele cele mai rele, a fost respins în spaţiu; celălalt este Pământul actual. Ceea ce a împiedicat fiinţele să-şi continue evoluţia a trebuit să fie eliminat şi a format Luna actuală. Numai atunci Pământul a constituit un corp ceresc autonom. Ne aflăm, aşadar, în faţa unor evenimente cosmice măreţe: separarea Soarelui de Pământ şi de Lună, apoi separarea dintre Pământ şi Lună. Aceste două evenimente au pregătit evoluţia noastră actuală.

* Aici este vorba de repetiţia vechii Luni la începutul etapei pământeşti şi nu de starea lunară propriu-zisă (nota trad. francez).

V-am adus la momentul în care Pământul a devenit un corp globular independent. Aş vrea acum să vă aduc spre acelaşi punct plecând de la un alt aspect, ca să fiţi perfect orientaţi asupra locului în care se află acest moment pentru planeta noastră.

Să luăm ca punct de plecare epoca actuală, avâud în vedere structura Pământului, aşa cum o cunoaştem cu toţii, şi să ne orientăm spre trecut. Chiar şi ştiinţele naturii afirmă existenţa unor diferenţe notabile între aspectul trecut şi cel actual al Pământului. Totul se întemeiază pe ipoteze, dar este îmbucurător să vezi că ştiinţele naturale se întâlnesc, într-o oarecare măsură, cu ştiinţa spiritului, în această privinţă. Ştiinţele naturii spun: În regiunile unde trăim astăzi, odinioară existau imense păduri virgine populate cu animale puternice, cu un climat tropical. După cum spune ştiinţa, faţa Pământului era cu totul diferită. Climatului tropical de atunci i-a urmat, precedând climatul actual, o eră glaciară etc. Acestea sunt lucruri pe care le găsiţi în orice carte de geologie. Eu vi le povestesc pentru a înţelege necesitatea de a fi conştienţi de transformarea considerabilă a aspectului Pământului în cursul timpului. Ştiinţele naturii, care nu dispun decât de raţiune combinatorie, de aparatele sale şi aşa mai departe, nu iau în considerare decât aspectul exterior al Pământului nostru timp de mai multe milenii. Dimpotrivă, clarvăzătorul, în viziunea sa retrospectivă, trebuie să descrie lucrurile puţin diferit, dar se va ajunge şi la armonizarea ştiinţelor naturale cu ştiinţa spiritului. Ştiintele naturii ne atrag atenţia asupra faptului pe care clarvăzătorul trebuie să-l afirme cu hotărâre, şi anume că faţa Pământului nu numai că s-a modificat în ceea ce priveşte vegetaţia etc., dar că marea şi uscatul aveau o cu totul altă repartiţie decât cea cunoscută azi. Astfel, Huxley (Nota 34) a semnalat faptul că o mare parte a Marii Britanii s-a aflat deja de patru ori sub apă. Deci, aspectul Pământului se modiiică neîncetat. În revista „Kosmos" (Nota 35), caietul 10, veţi găsi un studiu asupra a ceea ce s-a convenit să se numească Atlantida, în care autorul, bazându-se întru totul pe ştiinţa actuală, aduce dovada că ceea ce în prezent este Oceanul Atlantic trebuie să fi fost altădată uscat, bazându-se pe caracteristicile vegetaţiei şi faunei din Europa şi din America. El mai spune că în această epocă mari regiuni ale Africii nu ar fi fost uscat, ci mări. În schimb, la vest, între Europa şi America, se întindea continentul Atlantida.

Huxley nu vorbeşte, de fapt, decât despre lumea vegetală şi animală, dar acest lucru este firesc. Chiar dacă ar mai exista fosile ale acelor oameni, strămoşii noştri, ele s-ar afla pe fundul Oceanului Atlantic, iar acesta nu poate fi încă cercetat în acest scop. Investigatorul spiritual priveşte retrospectiv până la răscrucea vremurilor şi ştie că Atlantida, de care vorbeşte chiar Platon (Nota 36), exista. De fapt, întreaga întindere a Oceanului Atlantic actual

constituia vechiul teritoriu al Atlantidei, locuită de strămoşii fizici ai omenirii actuale. În orice caz, aspectul lor fizic era destul de diferit de ceea ce-şi reprezintă ştiinţa actuală. Nu trebuie însă să-i comparăm cu maimuţele de azi. Atlanţii erau, fizic şi psihic, foarte diferiţi de oamenii actuali, dar ei nu erau maimuţe. Neamul maimuţelor încă nu exista şi nu a apărut decât mai târziu, având ca punct de pornire anumite forme omeneşti întârziate, rămase la stadiul acelei epoci, şi care au regresat la un stadiu inferior. De fapt, darwinismul comite o eroare, dar ea este uşor de descoperit. Când vedem două persoane despre care aflăm că sunt înrudite, una fiind imperfectă, cealaltă perfectă datorită faptului că-şi utilizează bine facultăţile de care dispune, vom spune: Ele sunt consangvine, deci omul perfect se trage din cel mai puţin perfect. Aceasta este însă deduciia darwinistă. Cel perfect şi cel mai puţin perfect coexistă; unul s-a perfecţionat utilizându-şi facultăţile sale, celălalt le-a lăsat să decadă, a regresat. Aceasta este relaţia dintre maimuţe şi om, din care s-au desprins. Omului, maimuţa îi apare ca o caricatură şi nu ca semenul lui. În epoca atlanteană a existat un neam de oameni foarte diferit, care a evoluat. În acelaşi timp, anumite fiinţe au rămas în urmă. Şi cum Pămâtitul se transformă, ele nu au rămas la acest nivel, ci au regresat, s-au atrofiat, au devenit maimuţe, o caricatură a omului. Astfel, fiinţele inferioare sunt fiinţe superioare decăzute.

Dacă-l luăm în considerare pe omul din Atlantida vom înţelege mai bine modul său de trai, studiindu-i facultăţile sufleteşti.

Capacitatea omului actual de a gândi logic, de a calcula etc. a luat naştere mai târziu. Logica, judecata, îi erau complet străine atlantului. În schimb, el dispunea de o facultate care astăzi a regresat considerabil, şi anume o memorie clară, inimaginabilă. El nu ar fi putut calcula după regula doi ori doi fac patru şi nici reface la infinit acest calcul plecând de la propria sa judecată. Dar îşi putea aminti cât fac doi ori doi. Acest lucru era legat de o calitate fizică cu totul diferită a acelui vechi continent. Vă puteţi face o idee corectă despre constituţia fizică a acelui continent dacă vă veţi imagina o vale plină cu vapori denşi de apă şi de ceaţă. Pentru atlant nu exista aer lipsit de apă, aerul era întotdeauna saturat cu apă. Vechii atlanţi au păstrat amintirea acestui fapt când au emigrat spre Europa, numind ţara strămoşilor lor *Niflheim* (Ţara de ceaţă). Abia spre sfârşitul ultimei treimi a erei atlanteene oamenii au început să fie conştienţi că ei reprezintă un Eu. Acesta exista de mult timp în stare de germene, ca şi un anumit sentiment despre existenţa sa, dar abia spre sfârşitul celei de a treia treimi a erei atlanteene oamenii au putut exprima clar: Eu sunt Eu. Aceasta depinde de raportul dintre corpul eteric şi corpul fizic. Dacă aveţi în vedere cele două elemente constitutive ale corpului omenesc, veţi vedea că ele coincid aproximativ, corpul eteric nedepăşind decât cu puţin corpul fizic. Or, între sprâncene există un loc care constituie un centru pentru anumite forţe şi anumiţi curenţi ai corpului eteric căruia îi corespunde un punct precis al creierul fizic. Cele două puncte trebuie să coincidă; aceasta condiţionează facultatea de a te simţi Eu, ca şi aptitudinea de a calcula, a combina etc. La idioţi contactul între aceste două puncte nu există, ele nu coincid; şi dacă ele nu coincid, facultatea de a judeca nu mai este corespunzătoare. La atlanţi nesuprapunerea celor două puncte constituia starea de normalitate. La animale se întâlneşte şi în prezent această situaţie; dacă priviţi capul unui cal veţi găsi aceste puncte încă foarte îndepărtate. Atlantul avea capul eteric proeminent şi fruntea teşită. În schimb, el mai poseda ceva ce s-a pierdut din nou o dată cu inserarea corpului fizic în eteric. Mai poseda o vagă clarvedere, deşi nu putea număra nici până la cinci. Orice judecată îi venea prin intermediul facultăţii sale de a-şi aminti de timpuri incredibil de îndepărtate. Şi această veche clarvedere era un fel de intensificare a vieţii noastre actuale de vis. Dacă v-aţi imagina această viaţă onirică intensificată la maximum, ea v-ar conduce la vechea clarvedere vagă, la vederea de vis a atlantului. Când atlantul parcurgea ţinutul, el vedea omul cam îl vedem şi noi în prezent, dar, într-un anumit sens, îl percepea ca într-o ceaţă; el mai vedea însă şi altceva. Dacă întâlniţi în prezent pe cineva, nu percepeţi nimic deosebit în legătură cu fiinţa sa interioară; nu vedeţi decât ceea ce exprimă înfăţisarea sa: dacă expresia sa este întunecată, veţi conchide că este trist şi intuiţi ceva din starea sa sufletească. Când un atlant întâlnea pe

cineva care avea o intenţie dugmănoasă îi apărea o viziune brun-roşie. Dacă persoana era pasnică, îi apărea o viziune roşu-albăstruie. Un fel de viziune colorată corespundea stării sufleteşti a semenului, şi astfel el percepea ce se întâmplă în interiorul celuilalt. Când în faţa lui apărea o înspăimântătoare ceaţă roşu-brună, atlantul o lua la fugă şi îşi spunea: „Se apropie, cu siguranţă, un animal periculos care vrea să mă sfâşie", deşi acesta era poate la o distanţă de mai multe mile de el.

Vechea clarvedere atlanteană se întemeia pe baze fizice. Omul considera ca aparţinând neamului său numai rudele cele mai apropiate, de care era legat prin sânge, dar acest sentiment era mult mai puternic decât mai târziu. Luau naştere astfel comunităţi restrânse, nedepăşind cercul familial. Principalul era de a se căsători în această comunitate consangvină intimă. Din această strânsă fraternitate de sânge rezulta un amestec sangvin care permitea corpului eteric să rămână receptiv faţă de spiritual. Dacă atlantul s-ar fi căsătorit în afara acestei consangvinităţi, clarvederea sa ar fi fost înăbuşită, ar fi devenit uu idiot, în sens astral. A se mentine în fraternitatea de sânge avea un caracter moral, etic. Înainte ca fiecare să-şi simtă propriul său Eu, întreaga comunitate gândea: Aceasta sunt eu. Individul se simţea făcând parte din comunitatea bazată pe rudenia prin sânge, aşa cum degetul aparţine mâinii. Ea avea la bază şi faptul că atlantul nu-şi amintea numai de ceea ce trăise el însusi, dar şi de ceea ce trăise tatăl său, bunicul său, străbunicul său şi asa mai departe, urcând de-a luugul generaţiilor până la fondatorul familiei. Astfel, ceea ce trăia în el era resimţit ca un tot. Aceasta arată cât era de dezvoltată memoria atlantului. Vom vedea ulterior cum s-a pierdut o asemenea memorie, datorită tocmai renunţării la căsătoria consangvină.

Un asemenea suflet trebuia, în mod necesar, să dispună de o natură fizică cu totul diferită, ca şi de un mediu aparte, ca acel vechi Niflheim, de care îşi mai aminteau încă vechii germani. Legendele şi miturile nu sunt produsul poeziei sau fanteziei populare. De unde veneau legendele, puteţi vedea acum. Atlanţii mai aveau o clarvedere veche, înceţoşată. Acolo s-au desfăşurat evenimentele care mai târziu au fost repovestite, sub o formă sărăcită, în legendele şi miturile populare.

Migraţia atlanţilor spre est s-a păstrat, în chip minunat, în mai multe legende ale Europei. Pe vechea Atlantidă omul era încă incapabil să se desectuşeze pe sine însuşi ca Eu. Din această cauză, nu exista acel egoism care ulterior a stat la baza ordinii sociale. Atlantului îi aparţinea tot ceea ce poseda întreaga comunitate bazată pe înrudirea prin sânge şi el se simţea un membru al acesteia. Atunci a început migraţia spre est. Conştienţa Eului s-a accentuat din ce în ce mai mult, şi cu aceasta şi egoismul. Anterior, omul trăia mai mult în lumea exterioară decât în interior, natura mai făcea parte din el şi el simţea că face parte din ea. Or, cu dobândirea constienţei de sine, mediul său înconjurător s-a îngustat continuu, el s-a izolat tot mai mult, şi treptat Eul a apărut în evidenţă. Acestui fapt i s-a asociat simultan un proces natural. Când atlantul privea cerul, el nu putea vedea Soarele cum îl vedem noi; aerul era suprasaturat cu mase de ceaţă densă. Când privea Soarele sau Luna, vedea un imens halou de culori strălucitoare. Apoi a venit timpul când a perceput Soarele şi Luna. Dar un fenomen îi rămânea necunoscut: curcubeul. Abia când apele Atlantidei au părăsit aerul, când ploaia şi Soarele s-au despărţit, a devenit cunoscut curcubeul. Vă amintiţi că după Potop au apărut mari suprafeţe de pământ, aşa cum descrie în mod grandios legenda, şi în particular Biblia. Ce adevăr profund ni se dezvăluie când citim: „Când apele s-au retras, Noe văzu curcubeul!" Abia prin curăţirea aerului de ceţurile atlanteene Soarele a devenit vizibil pentru om în forma sa actuală. Aceasta s-a produs simultan cu restrângerea omului în egoitatea sa. Din motive profunde, ştiinţa spiritului desemnează sub numele de aur eteric lumina care inundă spaţiul, iar aurul este considerat lumină condensată. Vechii atlanţi ştiau de la instructorii lor că exista o legătură între lumina solară şi aur. Iată imaginea care le era comunicată: lumina solară, aurul solar se propagă. Ea vă înconjură cu inelul care eliberează Sinea, care face să nu vă mai simţiţi lipsit de personalitate în sânul naturii. La atlanţi Sinea mai era dispersată în norii de ceaţă. În prezent, ea formează un inel îu jurul omului.

Ceţurile Atlantidei părăsesc aerul, sunt împinse în jos, şi apar ca fluvii, în vest. Pentru urmaşul atlantilor, Rinul însuşi nu reprezintă altceva decât masele de ceţuri precipitate care curg. El percepe în Rin aceste mase de apă încă pătrunse de lumina solară. Acesta este aurul solar pe care el îl presimte în Rin, acel aur solar care acţiona în mod dezinteresat în vechea Atlantidă. Acesta era pentru el comoara Nibelungilor şi cel care ar fi vrut să o aibă pentru sine îi era dusman.

Acest fapt grandios l-a inspirat pe Richard Wagner, fără ca el să fie cu totul conştient de asta. Reamintiţi-vă uvertura sa la Aurul Rinului. Ce reprezintă acel maiestuos punct de orgă (timp de oprire care suspendă măsura asupra unei note a cărei durată poate fi prelungită după voie - nota trad. român) în mi bemol major dacă nu momentul impactului Eului în umanitate. Dar, asa cum planta nu cunoaste legile care-i guvernează creşterea, nci poetul nu are nevoie să cunoască aceste lucruri. Artistul creator trebuie înţeles ca fiind inspirat de forţe aflate dincolo de conştienţa sa. Aici un artist de seamă a simţit ceea ce trebuie să fie reintegrat umanităţii. Vedem astfel cum se urmăreşte ca şi prin artă să pătrundă în cultură acelaşi spirit care stă şi la baza teosofiei. Aceasta se realizează din două direcţii. Viaţa trebuie să fie considerată în ansamblul său.

Am urmărit omul în evoluţia sa, până în Atlantida. Să mai examinăm câteva detalii. În acel timp casele nu se construiau ca în prezent, ci se utiliza mai ales ceea ce se găsea în natură. Mase de roci care se remodelau cu ajutorul arborilor care se găseau la faţa locului erau asamblate astfel încât case cu înfăţişare amintind natura serveau drept locuinţă oamenilor. Cu cât ne întoarcem mai mult în timp, cu atât găsim omul mai înzestrat cu clarvedere; se întâlneşte la el conştienţa în imagini. Omul simţea născându-se în sufletul său sub formă de imagini sentimentele fiinţelor care îl înconjurau. În primele timpuri, voinţa cunoştea şi ea, la atlanţi, o dezvoltare cu totul diferită. Voinţa dumneavoastră poate determina desfacerea degetelor; aceasta este în legătură cu forţa de reprezentare actuală. În primele timpuri ale Atlmtidei, corpul era încă o masă moale. Atlantul era capabil nu numai să desfacă degetele, ci le putea şi lungi sau scurta. El ar fi putut să determine cu uşurinţă creşterea mâinii sale. Dacă avea o plantă nedezvoltată, putea, printr-un efort de voinţă, să o facă să crească. Dispunea de un fel de magie. Avea, de asemenea, o legătură aparte cu lumea animală: el conştientiza ceea ce mai târziu n-a mai putut fi conştientizat. Putea exercita cu privirea sa o putere de fascinaţie asupra animalelor.

Să ne întoarcem ceva mai mult în timp; ajungem la o epocă când Atlantida nu exista încă, când oamenii trăiau pe un alt continent, pe care îl numim Lemuria. Acest continent se afla la sud de Asia actuală, întinzându-se între Africa si Australia. El era ocupat de strămoşii noştri de atunci, lemurienii. Acestia aveau un corp mult mai moale ca cel al atlanţilor şi voinţa lor era mult mai dezvoltată. În schimb, solul de sub picioarele lor nu era prea sigur: era mereu frământat de erupţii de foc, de forţe vulcanice. Această veche Lemurie era într-un anumit fel o ţară de foc. Dacă ne întoarcem şi mai mult în urmă ajungem la momentul în care sistemul osos abia începea să se formeze din masa lipsită de oase. Ajungem apoi la o epocă în care regnul mineral actual încă nu se formase. Tot ceea ce se află în prezent ca structuri consolidate în munţi se afla într-o scurgere şi şiroire continuă.

Cu cât urmărim retrospectiv dezvoltarea Pământului, întâlnim temperaturi tot mai ridicate. Ajungem la o epocă în care ceea ce constituie astăzi teren solid curgea cum curge azi mercurul sau plumbul topit. Solidificarea a apărut abia în timpul lemurienilor. Masele de ceaţă devin din ce în ce mai dense. Dar nu mai avem de-a face numai cu o mare de ceaţă, ci cu o mare incandescentă, densă, de vapori de apă în care sunt dizolvate şi turbionează tot felul de substanţe. Cu toate acestea, în anumite particule ale acestor vapori de apă exista deja o posibilitate de viaţă pentru strămoşii noştri, dar fiinţele de atunci aveau o constituţie foarte diferită de cea actuală. Ajungem astfel la un moment în care omul trăia într-un fel de ocean primordial, într-un mediu cald, apos-incandescent. Nucleul terestru era învăluit de un ocean

primordial conţinând germenii a tot ceea ce s-a dezvoltat ulterior. Aşadar, acesta era Pământul devenit independent, imediat ce Luna îl părăsise, devenise independentă.

Ne-am făcut astfel o idee despre evoluţia pământească până la punctul în care, mai întâi, s-a separat Soarele de Pământ şi Lună, apoi s-a separat Luna de Pământ, lăsându-l în starea pe care am descris-o.

Mâine vom reveni asupra acestui proces, pe care l-am analizat din două perspective, şi vom urmări evoluţia omului şi a Pământului până în zilele noastre.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a XI-a

Kassel, 26 iunie 1907

Ieri am ajuns cu descrierea diferitelor stări prin care a trecut Pământul până la punctul în care cele trei corpuri planetare iniţial reunite - Soarele, Pământul şi Luna - s-au separat succesiv. Am început această descriere, oprindu-ne la momentul separării Lunii de Pământ, apoi, mergând de la epoca noastră înapoi şi trecând prin Atlantida, am ajuns la acelaşi punct. Să ne lămurim asupra stării în care se găsea atunci Pământul. Trebuie luate în considerare perioade foarte lungi, de milioane de ani; astfel nu ne vom mai mira atât de mult de transformările care s-au produs, atât pe Pământ cât şi în Univers.

Să examinăm încă o dată mai în detaliu Pământul care tocmai s-a separat. El mai este învăluit de o atmosferă care este diferită de aerul nostru actual. Dar să nu credeţi că acest aer este la fel ca cel din interiorul unei sobe supraîncălzite, deşi atunci temperatura era mult mai ridicată decât cea de azi. De asemenea, multe substanţe care acum sunt solide se găseau atunci în Pământ în stare lichidă. Un aer suprasaturat cu cele mai variate substanţe în stare de vapori, un aer pe care l-am putea numi „aer de foc" învăluia Pământul, reprezentând o repetiţie a stării vechii Luni. După separarea Lunii actuale, Pământul a devenit autonom, el era învăluit de o atmosferă pe care am putea-o califica drept aer de foc. Prin eliberarea Pământului de atmosfera dispărută o dată cu Luna, fiinţele au fost apte să atingă trepte superioare de evoluţie. În interiorul acestei atmosfere, oamenii-mimale cei mai avansaţi au atins un stadiu mai evoluat decat cel pe care îl avuseseră pe Lună, dar numai aceia care ulterior au devenit oameni. Un mare număr dintre aceşti oameni-animale s-au oprit la stadiul lunar. Consecinţa acestui fapt a fost că ei au regresat cu o jumătate de treaptă şi au devenit animale, diferite de cele care trăiseră pe Lună, pentru că acolo nu puteau exista decât oameni-animale. Ne aflăm astfel în prezenţa a două regnuri: cel al oamenilor şi cel al oamenilor-animale retardaţi, regresând progresiv spre stadiul de animal. La fel se întâmplă şi cu animalele-vegetale. Unele au progresat şi au devenit animale. Altele au rămas pe loc si au devenit plante. Regnul vegetal-mineral s-a scindat astfel, încât unele structuri au devenit minerale grele, celelalte ridicându-se la stadiul vegetal. Nu s-a realizat totul după o normă unică. Astfel, ceea ce în prezent numim animale provine din acei oamenii-animale care au regresat, şi în parte din animalele-plante care au progresat. De asemenea, în regnul vegetal actual se găsesc în acelaşi timp plante-minerale în progres şi animale-plante în declin. Plantele care alcătuiesc în cea mai mare parte, în prezent, frumosul nostru covor vegetal derivă mai ales din plantele-minerale lunare care au evoluat; vioreaua, de exemplu. Dimpotrivă, tot ceea ce aminteşte de mucegai se află într-o evoluţie regresivă, în timp ce plantele noastre cu frunze a verzi vor atinge în viitor trepte superioare de evoluţie.

În general, mineralele noastre s-au format pe Pământ. Pe Lună nu exista încă nmic mineral în sensul actual. Mineralele de azi reprezintă regnul vegetal-mineral care s-a încorporat în Pământ sub formă de scoarţă solidă. În epoca în care Pământul s-a separat de Lună, ceea ce a

rămas şi a dat naştere ulterior mineralului solid, metalelor etc. forma încă o masă fluidă. Ceea ce atunci era deja solid a fost proiectat în spaţiu, căci Pământul nu şi-ar fi putut urma evoluţia ascendentă dacă ar fi păstrat această substantă. Apoi s-au constituit incluziunile metalice, din primele metale care s-au solidificat. Ele aveau, în parte, forme uimitoare. Ceea ce întâlnim noi în munţi sub formă de granit şi de gnais (rocă metamorfică formată din feldspat, cuarţ, mică şi alte elemente - nota trad. român) evidenţia atunci în mod clar provenienţa lor din plante care au regresat, devenind pietre.

De aici puteţi trage concluzia că, în principiu, tot ceea ce pe Soare şi pe Lună era regn mineral aparţinea totodată şi regnului vegetal. Nu regnul vegetal s-a format din regnul mineral, ci pietrele din regnul vegetal. Huila care se extrage în prezent din mine nu este decât o masă vegetală pietrificată, vegetale care au murit, s-au descompus, s-au mineralizat, astfel încât pot fi exploatate ca plante transformate în piatră. Dacă aţi merge încă şi mai departe în timp, aţi vedea că şi rocile cele mai dense au fost cândva plante care s-au transformat printr-o evoluţie regresivă. Privirii clarvăzătorului lucrurile i se prezintă astfel: mineralogul va spune că gnaisul se compune din feldspat, hornblendă şi mică, şi se va opri aici. Clarvăzătorul va considera că feldspatul care se află în gnais apare privirii spirituale ca o pietrificare a tulpinilor şi frunzelor verzi din care erau alcătuite plantele, iar mica ne indică ceea ce astăzi încă se mai formează în sepalele caliciului şi în corolă. Astfel, când un ocultist examinează în prezent un fragment din gnais va spune: Aceasta este o plantă pietrificată, şi aşa cum astăzi plantele au sepale şi petale, mica provine din vechi sepale și petale. Putem spune la fel despre toate mineralele; ele iau nastere din plantele de odinioară. Acestea sunt plantele pe care ni le-a transmis Luna şi ele s-au densificat numai în masa fluidă a Pămâutului, după cum apa dintr-un recipient se solidifică, se transformă în gheaţă, sub formă de incluziuni solide din ce în ce mai numeroase. Într-un mod asemănător, scoarţa terestră s-a format din Pământul fluid. Cu cât avansăm mai mult pe treapta evoluţiei, cu atât fiinţele se ridică la niveluri superioare şi se purifică. Cele care n-au putut să se ridice s-au pietrificat. La fel au stat lucrurile cu oamenii şi animalele. Omul a progresat atât de mult, încât şi-a putut transforma corpul în mare măsură.

Oamenii lunari se miscau plutind şi înotând în ocemul primordial, pentru că erau structuraţi pentru aceasta. Oricât de surprinzător poate părea acest lucru omului actual, este totuşi adevărat. Şi eu nu aş vrea să atenuez cu nimic descrierea a ceea ce poate părea grotesc. Se râde întotdeauna de adevăruri, când ele sunt afirmate ca noutăţi.

Omul care înota în oceanul primordial era lipsit de ochi capabili să vadă, ca în prezent; ei fuseseră structuraţi pe Saturn, dar în oceanul primordial omul nu avea nevoie să vadă, el trebuia să se orienteze în alt fel. Oceanul primordial conţinea, de asemenea, tot ceea ce el absorbea pentru a-şi asigura existenţa. Erau aici animale binevoitoare faţă de om; altele îi erau ostile. Apoi, ocemul primordial era cald în anumite zone, rece în altele. Omul le putea suporta uşor pe unele, iar pe altele nu. În acest timp el mai avea încă un organ, localizat astăzi în cap, mare cât un sâmbure de cireaşă. Acest organ avea pe atunci o mărime remarcabilă şi îi permitea omului să se orienteze în oceanul primordiai: el ieşea în afara capului ca un fel de lanternă, pe care o utiliza în deplasările sale. Era un organ sensibil care îi permitea aă perceapă dacă căldura era sau nu suportabilă. Era un organ de orientare, dar nu vizual. Îi era util când înota de ici colo. Ulterior omul nu a mai avut nevoie de el şi organul s-a atrofiat.

În acel timp nu putea fi vorba de o structură adecvată Eului. În tot ce făcea, omul era încă sub conducerea entităţilor spirituale de un grad superior. Îl putem eventual compara cu animalele actuale. Din punctul de vedere al ştiintei spiritului, omul are, spre deosebire de animal, un suflet individual. Fiecare om are sufletul său, Eul său individual. La animal, lucrurile stau altfel: un întreg grup de animale are un suflet. Astfel, toate animalele care aparţin speciei leu au un suflet care trăieşte în lumea astrală. La fel, toţi reprezentanţii speciei tigru au un suflet comun. Acesta este motivul pentru care noi vorbim de suflete-grup la animale. Toţi caii au un

suflet grup, ei formează un tot. Animalele se comportă faţă de sufletul lor grup ca degetele faţă de mână. De aceea nu ar putea fi vorba de responsabilitate individuală. Abia existenţa unui suflet individual ne îndreptăţeşte să spunem că el poate să fie bun sau rău. Omul de atunci avea încă un fel de suflet-grup care odihnea în sânul divinităţii. Trebuie, asadar, să ne fie clar că ceea ce trăieste astăzi în noi exista şi în acel timp, dar nu într-un corp omenesc. Originea omului poate fi rezumată astfel: ceea ce provenea de la Lună şi continuase să evolueze era omul-animal, aici, jos; ceea ce trăieşte astăzi în dumneavoastră ca suflet izolat exista sus, la divinitate. Numai corpul era jos, în oceanul primordial. Mai târziu, cele două s-au unit; sufletul a coborât, spiritualizând corpul ca suflet individual.

Reprezentaţi-vă un recipient cu apă. În el se află multe, foarte multe picături de apă, dar ele nu se pot individualiza. Dacă scufundaţi în vas sute şi sute de mici bureţi veţi individualiza picăturile care se află în masa de apă. Imaginaţi-vă acum spiritualitatea dumneavoastră plutind deasupra oceanului primordial. Comparati sufletul care se află în sânul dumnezeirii cu picătura de apă: corpurile absorb sufletele aşa cum bureţii absorb picăturile de apă. În felul acesta au devenit suflete autonome, aşa cum apa a fost „individualizată" cu ajutorul bureţilor. Jos, oceanul primordial, cu trupurile plutitoare-înnotătoare; sus, sufletele. Nu s-ar fi putut descrie mai bine această situaţie decât spunând: „Şi Duhul lui Dumnezeu se purta deasupra apelor" (Nota 37), altfel spus, transforma ceea ce era jos într-atât încât picăturile de suflet puteau fi preluate.

Corpurile trebuiau să fie menţinute în stare de plutire. Pentru aceasta fiinţele aveau nevoie de un organ. În acel timp omul nu avea încă plămâni, ci un fel de vezică înotătoare care-i permitea să străbată oceanul primordial. Peştii, care au rămas în acest stadiu, au şi astăzi o vezică înotătoare şi nu plămâni. Încetul cu încetul, când aerul s-a separat de ape, când omul s-a ridicat deasupra apei şi a început să respire, i s-au dezvoltat plămânii. Acesta a fost un proces de lungă durată, întinzându-se de-a lungul a milioane de ani, în cursul căruia omul a absorbit încetul cu încetul aer cu ajutorul plămânilor. Prin aceasta s-a constituit structura fizică capabilă să primească în ea sufletul. Cu cât a devenit mai mult o fiinţă care respira prin plămâni, cu atât a fost omul mai capabil să primească un suflet. Nu s-ar putea exprima mai bine acest lucru decât prin cuvintele: „Şi Dumnezeu a insuflat suflu de viaţă în om şi omul fu un suflet individual". Prin aceasta omul a devenit apt de ceva de care n-ar fi fost capabil mai înainte: de a produce sânge rosu, În trecut, oamenii aveau aceeaşi temperatură cu mediul lor ambiant. Dacă se aflau într-o ambianţă mai caldă, ei se adaptau la aceasta. Atunci nu exista sânge roşu. Animalele, superioare amfibienelor, sunt corpuri omeneşti retardate, apărute mult mai tuziu. Abia după ce omul a dobândit facultatea de a produce sânge rogu au apărut şi animale cu sânge roşu. Aşa cum o plantă nu a evoluat diutr-o piatră, ci piatra a provenit din plantă, tot astfel şi animalul a provenit din om. Ceea ce este inferior s-a dezvoltat din ceva superior; aceasta este legea evoluţiei. Mai întâi, omul a trebuit să se transforme într-o fiinţă cu sânge roŞU şi abia apoi a putut lăsa în urma sa animalele. Animalele sunt literalmente martorii etapelor de evoluţie, martori pe care i-am părăsit pe parcursul evoluţiei. În fiecare animal omul vede, mai mult sau mai puţin, o parte a sa părăsită. Paracelsus a exprimat în mod splendid acest lucru: „Când privim în jurul nostru, vedem, parcă, literele unui alfabet; numai în om aceste litere sunt reunite pentru a forma un cuvânt. Din această cauză în el se află sensul lucrurilor din jurul lui" (Nota 38).

Mai trebuie să ţineţi cont de un fapt. În acel timp s-a desfăşurat un proces aparent neînsemnat, dar de o importanţă considerabilă pentru ştiinţa spiritului; în principiu, el este semnalat chiar o dată cu aparitia Pământului, atunci când era încă unit cu Luna: este vorba de o anumită interacţiune între Marte şi Pământ. De-a lungul primei părţi a evoluţiei pământeşti, forţe ale lui Marte au traversat Pământul. De aceea această perioadă este desemnată drept starea marţiană a Pământului. De această traversare este legată prezenţa fierului care, începând de atunci, a jucat un rol importmt în procesele de pe Pământ.

Pentru plante fierul are o importanţă mai mult exterioară. Dar iată cum interferează lucrurile: cosmic, Marte a dat Pământului fieru1. Fierul a fost antrenat în vederea funcţiilor sale actuale. El apare în acel moment în sânge. De prezenţa fierului în sânge este legată agresivitatea omului, datorită căreia el devine un luptător. Mitologia greacă a resimţit acest lucru, şi din acest motiv l-a desemnat pe Marte ca zeu al războiului.

Prin aceasta corpul uman devine apt să primească un Eu; căci în absenţa sângelui roşu şi cald nici un corp nu poate deveni purtător de Eu; acest lucru este deosebit de important. Respiraţia pulmonară este premisa pentru existenţa sângelui roşu şi cald. În acest moment au apărut pe Pământ procesele care s-au încorporat în sânge. Astfel omul s-a dezvoltat progresiv, devenind o fiinţă cu respiraţie pulmonară şi înzestrată cu sânge roşu şi lăsând în urma lui homeotermele inferioare (animalele cu sânge cald, a căror temperatură este constantă - nota trad. român). În ocultism, animalele nu se deosebesc numai în virtutea criteriilor obişnuite; la acestea se mai adaugă un altul. Se deosebesc cele care scot sunete din interior, exprimându-şi durerea şi bucuria, şi cele care nu emit sunete. Dacă examinaţi animalele inferioare percepeţi de asemenea sunete, dar ele nu sunt decât exterioare, produse prin frecarea organelor unele de altele sau datorită influenţelor climatice. La ele exteriorul este cel care emite sunete. Numai animalele care s-au desprins din linia de evoluţie a omului după ce acesta a devenit homeoterm au avut posibilitatea de a-şi exterioriza prin sunete durerea sau bucuria. La acea epocă s-a transformat şi laringele uman într-un organ sonor. Deoarece, în exterior, Pământul fluid s-a transformat în scoarţă solidă, în interiorul omului s-a desfăşurat un alt proces: în paralel cu durificarea exterioră s-a format în interior, din unele părţi moi, un schelet osos şi cartilaginos. Până atunci nu existaseră fiinţe cu schelet osos. Mineralele exterioare sunt corespondentul oaselor. Pământul a păstrat amintirea acestei epoci în roci, omul în oase. Omul s-a ridicat treptat de la poziţia orizontală la mersul vertical. El s-a transformat în aşa fel, încât membrele sale anterioare au devenit instrumente de muncă; numai cele posterioare îi mai servesc la locomoţie. Aceste două lucruri sunt legate între ele. În absenţa laringelui care emite sunete şi a mersului vertical nici o fiinţă nu poate fi purtătoare de Eu.

Animalele au avut structurile necesare pentru realizarea acestui scop, dar ele au regresat. Din acest motiv ele nu s-au putut transforma în fiinţe înzestrate cu grai, acesta necesitând posesia unui laringe vertical, lucru pe care-l putem constata dintr-un fapt grosier. Un câine este mai inteligent decât un papagal, dar papagalul învaţă mai multe fiindcă laringele său este mai aproape de verticală. Papagalii şi sturzii învaţă să vorbească fiindcă au un laringe vertical.

Astfel, Pământul şi omul păşesc spre noi trepte de evoluţie. În acelaşi timp se modifică şi atmosfera; se ajunge la acea stare în care Pământul nu mai este învăluit decât de o atmosferă de ceaţă. Este momentul în care 1emurienii au văzut continentul lor dezagregându-se şi au migrat spre Atlantida, devenind prin aceasta atlanţi. În cursul acestui proces, în care oamenii au dobândit primele elemente de vorbire - care, la drept vorbind, nu erau încă decât sunete care traduceau senzaţii - şi sufletul a devenit din ce în ce mai prezent. Atlantul a păstrat o clarvedere vagă. Ochii săi se dezvoltaseră în aşa măsură, încât atunci cânld a ieşit din mare a putut beneficia de lumina solară care se strecura prin ceaţă. Din punct de vedere fizic, el a devenit tot mai mult văzător şi perceptiv. În schimb, vechea clarvedere regresa continuu. În ultima treime a erei atlanteene, într-un punct al suprafeţei Pământului s-a dezvoltat rasa atlanteană cea mai evoluată, ceea ce a însemnat o încheiere semnificativă a acestei epoci.

Atlanţii care au migrat spre vest au devenit, datorită condiţiilor ambientale existente în acea perioadă, naturi interior neutre, reci, indiferente; ei au dat naştere pieilor roşii din America. Ceilalţi, care s-au întins mai alea spre sud, au format rasa neagră şi cei care s-au îndreptat de preferinţă spre est au format ulterior rasa galbenă malaieziană. Aceste populaţii s-au concentrat în punctele cele mai defavorabile, de la care nu se mai putea progresa. În locul unde se află Irlanda, şi mai la vest, unde se întinde astăzi marea, omul a putut progresa cel mai mult în dezvoltarea sa. Aici se amesteca recele şi caldul, datorită cărora corpurile

omeneşti se puteau dezvolta. Plecând de la o voinţă pe atunci încă de natură magică, a luat nastere, în prima sa formă, un sentiment al Eului încă neexprimat. În acest moment omul învaţă pentru prima dată să se desemneze pe sine însuşi ca „Eu". Apoi oamenii au început să dezvolte în formele cele mai rudimentare primele elemente de calcul şi primele începuturi de judecată, de raţionament combinatoriu. Dar printre ei au existat şi fiinte mai avansate, ghizii umanităţii, care se comportau ca oameni dintr-un regn superior. Ei au devenit maeştri şi ghizi şi au dat impulsul migraţiilor spre est. În acest loc, vecin cu Irlanda actuală, în direcţia est şi până în Asia existau deja colonii. Populaţiile cele mai evoluate au mers spre est şi au întemeiat colonii. Cea mai puternică dintre ele, având cultura cea mai avansată, se găsea îu vecinătatea actualului deşert Gobi. De aici au plecat mai târziu spre diverse regiuni ale Pământului grupuri de oameni, dintre care unul spre India actuală. Acest grup a întâlnit aici populaţii cu pielea galben-brună, cu care s-au amestecat.

După Potop această colonie a emigrat spre sud şi a fondat prima civilizaţie postatlanteană, prima civilizaţie a epocii noastre. Maeştrii cei mai avansaţi care au însoţit această migraţie spre sud, primii mari maeştri ai vechii Indii sunt vechii Rişi indieni. Indienii actuali sunt descendenţii acestor vechi populaţii, dar trebuie să ne întoarcem cu mult în urmă în timp, în obscuritatea care a precedat perioada istorică pentru a regăsi urmele culturii lor. Vedele aparţin unei epoci mai târzii, deoarece atunci nu se consemna nimic în scris. Poporul protoindian constituie primul grup cultural al erei postatlanteene şi era cel mai apropiat de atlanţi. Atlantul era un visător, constienţa sa era vagă, el nu poseda nici judecată nici constienţă de sine. Se mişca într-o stare semiconştientă. Protoindienii au fost primii care au depăsit această stare, fiind încă parţial influenţaţi de civilizaţia atlanteană. Din această cauză, vechiul indian purta în sine o nostalgie a ţinutului spiritelor şi a acelei clarvederi pe care o mai aveau atlanţii. Antrenamentul yoga al vechiului indian consta într-un fel de atenuare a stării de conştienţă a oamenilor, ceea ce-i transpunea într-o epocă în care ei mai percepeau spiritele din anturajul lor. Indianul avea nostalgia acelei epoci atlanteene de clarvedere şi Risi îl învăţau în şcolile lor metodele yoga, acum însă altfel elaborate. Atlantul nu-şi dezvoltase încă puterea de a judeca; în India oamenii aveau deja puterea de a judeca, dar indianul iubea ceea ce depăşise şi ştia să readucă vechea stare înăbuşindu-şi starea de conştienţă şi să-şi amintească ceea ce fusese odinioară. Aceste facultăţi au fost păstrate de cei mai eminenţi reprezentanţi ai civilizatiei indiene. Indianul nu căuta să-şi dezvolte starea de conştienţă, ci s-o înăbuşe, aducând-o la o stare de vis, de unde inactivitatea naturii indiene. Şi ar fi foarte dăunător, chiar un pericol, dacă viaţa indiană ar lua în stăpânire cultura actuală.

Iniţial, oamenii nu văzuseră încă minerale; dintre toate lucrurile, atlantul percepea mineralele în modul cel mai imprecis. Lumea spiritelor era prezentă în viziunile lui; ea era ceea ce trăia în toate lucrurile. El percepea oamenii înconjuraţi de culori, culori plăcute, dacă omul îi era simpatic. Indianul făcea să renască o astfel de lume ca prin minune. Dar progresul constă tocmai în a dobândi o relaţie din ce îu ce mai strânsă cu ceea ce se află în lumea materiei. Atlanţii nu aveau încă nevoie de unelte; ei se orientau cu ajutorul facultăţii lor vizuale şi nu acordau nici o semnficaţie instrumentelor fizice. Sub acest aspect, indianul este încă un urmaş al Atlantidei; de aceea lumea fizică îi apare ca maya, un fel de iluzie, o minciună. Nu-i mai rămâne nimic pentru lumea simţurilor. El spune: Ridică-te spre lumea spiritualităţii onirice.

Progresul realizat în trecerea de la cultura indiană la următoarea cultură, cea persană, care a premers lui Zoroastru, rezidă în interesul pe care omenirea a început să-l manifeste pentru realitatea exterioară. O a doua colonie, fondată de emigranţi plecaţi din Gobi, a întemeiat un regat foarte vechi în Asia Mică, care a dat naştere ulterior regatului lui Zoroastru. Persanul realizează că există o lume în care el trebuie să acţioneze. Divinul îi apare ca ceva cu care el trebuie să se unească. Sufletului său i se prezintă două divinităţi: Ormuz şi Ahriman. Materia este pentru el un lucru pe care trebuia să-l învingă, cu care trebuia să se măsoare. El ia din lumea spirituală forţele de care are nevoie pentru a lucra aici, jos. Lumea îi pare ceva

întunecos, care trebuie să fie transformat cu ajutorul luminii binelui. Indianul întemeiase o ştiinţă numai din lumea spirituală, care nu-i spunea nimic despre realitatea exterioară. Pentru persan, realitatea exterioara este altceva, ceva care trebuie să fie transformat prin muncă.

A treia colonie, fondată de emigrmţi plecaţi din Gobi, a avansat în Asia Mică şi a întemeiat ansamblul cultural caldeo-egipteano-babilonian. Pe lângă cea mai veche ştiinţă a spiritului, aceste popoare posedau acum şi o ştiinţă a lumii pământesti. În Egipt au apărut astronomia si geometria, graţie cărora oamenii au învăţat cum se lucrează şi se cultivă pământul. Ştiinta se extindea la ceea ce indianul mai numea lumea iluziei. Acum, lumea iluziei devine obiectul gândirii pătrunzătoare, a gândirii legate de simţuri. Când indianul se adâncea în lumea stelelor, el afla acolo expresia spiritualului. Caldeanul însă avea o predilecţie pentru lumea sensibilă, resimţită ca o parte a divinităţii în care se afunda. Această articulare a divinului în domeniul sensibilului prin gândire o constatăm la civilizatia babiloniano-asiriană.

Ajungem apoi la a patra epocă culturală, cea pe care o numim greco-latină. Acum, omul însuşi devine obiect al contemplării exterioare. Egiptenii ştiau deja că lumea nu este un haos, ci că ea a fost judicios edificată, de-a lungul unor timpuri imemoriale. Sfinxul şi Piramidele sunt expresia unor mari adevăruri cosmice. Vechiul egiptean îşi îmbrăca cunoştinţele în imagini. Astfel, el a creat Sfinxul, care stă mărturie pentru o enigmă a evoluţiei, cea a omului superior, rezultat al evoluţiei animale anterioare. Aceasta era înţelepciunea pe care egipteanul o proiecta în lume. Puteţi descoperi la ei şi un calcul al lungimilor, derivat din cunoasterea cerului. Egipteanul concepea oraşele sale astfel, încât edificiile să fie expresia unei ordini sacre care era prescrisă; el încerca să realizeze o imagine a ordinii cosmice. Dar individualitatea omenească nu era inclusă în această ordine cosmică. Ea nu va înflori decat o dată cu arta greacă, când omul s-a înţeles pe sine ca realitate imediată şi când a vrut să-şi proiecteze propria imagine în spaţiu.

Omul se familiarizează din ce în ce mai mult cu ceea ce indianul desemna prin maya. El se întâlneşte cu sine însuşi. Omul a creat o lume în cadrul a ceea ce indianul numea iluzie şi este conştient că trebuie să creeze această lume fără ajutorul zeilor. El se contopeşte cu realitatea exterioară şi creează prin propriile sale forţe divinul în această realitate. Dar dacă studiati „polisul" grec nu găsiţi acolo nimic din ideea de drept. Ea a apărut în Imperiul roman, sub forma dreptului roman, în procesul convieţuirii private a cetăţeanului roman cu ceilalţi.

Astfel, omul înţelege din ce în ce mai bine ceea ce se petrece în realitatea exterioară.

A cincea epocă culturală este epoca noastră, civilizaţia materialistă. Este epoca în care omul a coborât cel mai adânc în lumea exterioară. Comparaţi epoca noastră cu cele precedente; desigur, noi ştim să aplicăm forţele lumii spirituale la mediul nostru exterior; în toate introducem lumea spiritului. Dar din punct de vedere al ştiinţei spiritului aceasta ne apare într-o perspectivă neobişnuită. Amintiţi-vă de timpul când omul măcina grâul între două pietre. Pentru aceasta, el utiliza în mică măsură forţa spirituală. Dar în vechiul Egipt şi în Caldeea el se adâncea în înţelepciunea cosmică; încă i se mai relevau multe lucruri despre sensul spiritual al cerului înstelat şi al Pământului însusi. Grecul crea în această lume a realităţii o imagine idealizată a omului.

Dar care este imaginea timpului nostru? Pentru dezvoltarea ştiinţei şi a aplicaţiilor sale tehnice s-au utilizat multiple forţe spirituale. Cât este de mare diferenţa dintre satisfacerea nevoilor noastre prin mijloace primitive şi importul de produse alimentare din America cu ajutorul telefonului, maşinilor etc., lucruri pe care animalul le rezolvă direct în natură? Încercaţi să faceţi o evaluare comparativă a părţii care slujeşte vieţii spirituale din tot ce a fost creat şi cantitatea de forţe spirituale utilizate pentru existenţa materială. Ce forţă spirituală imensă este constrâns omul să desfăşoare pentru a-şi satisface nevoile materiale! Nu este o diferenţă prea mare între faptul că un animal paşte şi procurarea de către om a

alimentelor prin tot felul de mijloace, din America sau Australia. Această afirmaţie nu este o critică a stării de lucruri actuale. Omul trebuia să se afunde în această lume. Indianul considera lumea o iluzie, pentru omul de azi ea este singura realitate. Noi am coborât cel mai jos şi am realizat astfel cele mai mari progrese pe plan fizic. Dar această coborâre trebuie să fie un progres şi în sens spiritual!

În epoca noastră a apărut un element nou, care a fost introdus în prima treime a erei postatlanteene: creştinismul - cezura cea mai importantă din toată evoluţia pământească. Pentru ocultism, tot ceea ce a precedat aceast eveniment nu a fost decât o pregătire a creştinismului. Buddha, Hermes şi alţii nu sunt decât vestitorii creştinismului, al cărui scop este tocmai ridicarea omenirii din cea mai profundă implicare a sa în materie. Şi creştinismul va elibera omul de această implicare în materie. Acum începe ieşirea din materie. Datoria ştiinţei spiritului este de a contribui la această nouă urcare spre lumea spirituală.

Proxima epocă de cultură postatlanteană va aduce, de fapt, mai multe descoperiri dar, din ce în ce mai mult, oamenii vor vedea în lumea exterioară numai literele unui alfabet. Un adevărat creştinism va vorbi despre aceasta aşa cum facem noi când vorbim despre ceea ce este spirit condensat, iar din materie va răsări din nou spiritul. Noi nu vom spune despre lumea exterioară că este o iluzie, vom poseda-o în întregime, fără a pierde nimic, şi cu toate acestea ne vom ridica spre zone spirituale superioare. Creştinismul este chemat să-şi aducă contribuţia maximă în cadrul acestei evoluţii. Încă din epoca a şasea, ceea ce acum este relevat doar unora va cuprinde, în cadrul acestei evoluţii, mari mase de oameni, pe care le va antrena cu sine. Astfel omenirea va obţine accesul la cunoaşterea lumilor spirituale. Ceea ce astăzi este gând, în viitor va fi o forţă. În a şasea perioadă culturală vor fi numeroşi cei care vor dispune de această forţă a gândirii. Ceea ce se numeste în prezent creştinism teosofic, va cuprinde mari mase de oameni. Aceste gânduri vor deveni din ce în ce mai puternice; ele vor acţioua în mod creator chiar asupra formei omeneşti. Corpul omenesc de altădată avea un aspect cu totul diferit de cel actual. Aţi fi miraţi dacă v-aş descrie corpul uman dintr-un trecut îndepărtat. Datorită faptului că acel corp era atunci mai plastic, Eul avea mult mai mulţă influenţă asupra formei sale. În prezent, corpul omenesc nu a mai păstrat decât o urmă nesemnificativă din influenţa pe care o avea voinţa asupra sufletului: când treceţi printr-o spaimă îngălbeniţi, fiindcă starea interioară sufletească pătrunde până în sânge; culoarea corpului se modifică. Dar în cazul altor stări ale corpului aţi putea constata cât de mică putere are omul de astăzi asupra corpului său. O dată cu accesul la lumea spirituală, corpul va deveni din ce în ce mai plastic şi omul va redobândi influenţa asupra corpului său pe măsură ce gândurile i se vor consolida, gânduri care, în prezent, se manifestă în foarte mică măsură. Aceste gânduri vor avea atunci puterea să remodeleze corpul. Omul va putea - desigur într-un viitor încă foarte îndepărtat - să-şi modeleze din nou propriul corp.

În timpul erei lemuriene, omul a primit amprenta sexualităţii; înainte el era o fiinţă bisexuată, în acelaşi timp masculină şi feminină. O dată cu încorporarea Eului, omul se scindează în două sexe. Vom reveni la aceasta când vom examina mai îndeaproape circulaţia sângelui omenesc. Atunci vom vorbi din nou de separarea sexelor şi, de asemenea, de faptul că acest lucru va dispărea în viitor.

Aruncăm astfel o privire asupra unui viitor când omul va putea acţiona cu totul diferit asupra corpului său.

Ce se întâmplă, de exemplu, când omului i se înroşesc obrajii de ruşine? Ce înseamnă aceasta? Este o ultimă rămăşiţă a influenţei pe care o putea exercita omul odinioară asupra corpului său. Omul va fi în măsură să acţioneze tot mai conştient asupra corpului său. Apoi va veni momentul în care el va face din muşchiul său cardiac un muşchi voluntar. Ştiinţa descrie inima ca fiind un aparat fizic, o pompă. Dar sângele nu circulă în corp pentru că inima îl pune în mişcare; tot ce este în sânge este dependent de suflet. Sub influenţa

diferitelor sentimente sângele pulsează mai repede sau mai încet, el fiind cel care provoacă mişcările inimii. În viitor, omul va dobândi o influenţă conştientă asupra inimii sale; din această cauză, ea este un organ aflat abia la începutul evoluţiei. Inima este un muşchi al evoluţiei spirituale, un organ prin care se exprimă omul ajuns pe o treaptă superioară de evoluţie, şi prin aceasta el acţionează în mod creator asupra întregului său corp. Faptul că inima este abia la începutul evoluţiei sale este o grea piatră de încercare pentru ştiinţa materialistă. Aceasta spune: Toţi muşchii care servesc la locomoţie sunt muşchi striaţi, toţi muşchii involuntari - de exemplu cei ai sistemului digeativ - sunt netezi. Or, inima este un organ aparte, care încurcă toate aceste raţionamente. Ea este un muşchi involuntar şi fibrele sale sunt striate. Pentru că se află într-un proces de dezvoltare, inima are de pe acum fibre striate.

Mâine vă voi demonstra cum se clarifică anumite lucruri atunci când sunt examinate, în lumina ştiinţei spiritului.

Astfel, teosofia aruncă o lumină asupra a tot ce ne înconjoară. Noi eliberăm din starea actuală de încremenire tot ceea ce a devenit materie. Aceasta este ideea mântuirii, înţeleasă în esenţa sa cea mai profundă. Omul s-a perfecţionat continuu în evoluţia sa, lăsând în urmă alte regnuri. El va deveni puternic, va elibera din nou ceea ce a lăsat în urmă şi va elibera din nou Pământul. Cu toate acestea, el nu trebuie să-l dispreţuiască, ci să se contopească cu el, dacă vrea să-i aducă mântuirea.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a XII-a

Kassel, 27 iunie 1907

Ieri am urmărit devenirea umanităţii în aspectul său cosmic şi, de asemenea, pe Pământul nostru. Astăzi voi mai face unele completări în ceea ce priveşte această evoluţie, pentru a afla ce spune teosofia, atât în legătură cu importanţa creştinismului, cât şi cu iniţierea creştină. În primul rând, vă rog să vă îndreptaţi ochiul spiritual spre începutul devenirii omului.

Am spus că în momentul separării de Luna actuală Pământul era acoperit de un ocean primordial şi am caracterizat felul în care omul fizic s-a unit atunci cu omul spiritual-sufletesc. Apoi am urmărit desfăşurarea acestei evoluţii până în zilele noastre şi am recunoscut că a avut loc cea mai profundă coborâre a omenirii, cu spiritul său, în materie. Am spus că acum trebuie să aibă loc o nouă urcare, o respiritualizare, şi am vorbit, de asemenea, despre misiunea cu care teosofia, sau ştiinţa spiritului, crede că este investită în vederea acestei evoluţii.

Am atras atenţia asupra separării sexelor, care s-a produs la lemurieni. Pe Lună bisexualitatea exista deja, la fiinţele inferioare. Omul, aşa cum este fiecare dintre dumneavoastră, s-a divizat în două sexe o dată cu integrarea sa într-o structură corporală. Trebuie să vă reprezentaţi omul acelor timpuri îndepărtate, înaintea separării sexelor, ca fiind complet lipsit de ceea ce numim sexualitate; aceasta era inexistentă sau cel puţin avea o formă cu totul diferită de cea de astăzi. Este foarte important să înţelegem semnificaţia capitală a celor amintite mai sus pentru întreaga evoluţie omenească.

Dacă nu s-ar fi produs divizarea în sexe, dacă omenirea actuală nu ar fi evoluat prin cooperarea masculinului cu femininul, fiinţa omenească ar fi avut cu totul altă structură. Prin influenţa masculinului a luat naştere individualitatea omului. Ieri am explicat care este diferenţa dintre un suflet-grup şi un suflet-individual. În lumea animală, lucrurile se întâmplă cu totul altfel. Aici separaţia între sexe există deja în plan astral. Dimpotrivă, omul, înainte să

fi fost „picurat" în corpuri omeneşti individuale, nu poseda cele două sexe în planul astral sau încă nu avusese loc, cum se spune, căderea în sexe. Or, dacă în lumea fizică s-ar fi prelungit asexualitatea omului, dacă în loc de bisexualitate ar fi apărut un fel de asexualitate, nu ar fi fost posibil ca omul să se transforme într-o fiinţă individuală. Tocmai acesta este sensul evoluţiei omeneşti: a face din oameni fiinţe din ce în ce mai individualizate.

Dacă ne-am întoarce la epoca pe care am caracterizat-o ieri, am vedea că prin forma lor exterioară oamenii semănau foarte mult între ei. Datorită acţiunii conjugate a celor două sexe au luat naştere diferenţele individuale şi cu timpul aceste diferenţe au crescut, şi vor creste şi mai mult în viitor. Fără separarea sexelor generaţiile ar fi asemănătoare în continuare. Faptul că omul devine o fiinţă tot mai independentă depinde de existenţa celor două sexe.

În acele vremuri îndepărtate, şi încă un timp destul de îndelungat, în era atlanteană, în lume a dominat endogamia (căsătoria în cadrul aceluiaşi trib) şi numai încetul cu încetul şi-a făcut apariţia exogamia (căsătoria în afara tribului). În timpurile vechi, căsătoria se încheia în cadrul micilor comunităţi consangvine sau al unui trib. Toate popoarele deţin indicii privind caracterul deosebit al exogamiei, aceasta fiind considerată un eveniment foarte important.

Cu cât ne întoarcem mai mult în timp, vedem cum căsătoria încheiată în cadrul tribului, consangvinitatea, avea un caracter moral. În legătură cu acest subiect mi-ar plăcea să vă povestesc o mică istorioară.

Aţi auzit de Anzengruber şi Rosegger (Nota 39). Rosegger este un poet care a descris cu multă afecţiune personaje din lumea satului. Şi Anzengruber a descris magistral această lume în drama sa *Der Meineidbauer* (Ţăranul sperjur), în *Pfarrer von Kirchfeld* (Preotul din Kirchfeld) şi în alte drame el conturează cu o deosebită plasticitate figuri de ţărani din vremea sa. În cursul unei plimbări, Rosegger îi spune lui Anzengruber: „Eu ştiu că, de fapt, tu nu ai cunoscut niciodată personajele pe care le descrii; poate ar fi mai bine dacă ai merge să-i vezi în mediul lor". Şi Anzengruber i-a răspuns: „Dacă aş face-o, poate aş fi complet derutat. De fapt, nu am cunoscut niciodată ţărani de aproape; dacă sunt capabil să-i descriu o datorez faptului că tatăl meu, bunicul şi toţi strămoşii mei erau ţărani şi am încă în mine acest sânge ţărănesc. Pornind de aici îmi creez personajele, iar de ceilalţi nu-mi pasă; aceate lucruri clocotesc încă în sângele meu!"

Este un fapt interesant care se leagă de consideraţiile noastre. Acolo unde sângele rămâne pur, ca în vechile colectivităţi tribale sau în cazul ţăranilor descrisi de Anzengruber, se manifestă încă o astfel de trăire intensă; aşa s-a întâmplat şi cu poetul Anzengruber, în ultima sa incarnare. El moştenise o forţă a plăsmuirii personajelor pe care ştia s-o aprecieze la justa sa valoare: o forţă creatoare care-i parvenea prin intermediul sângelui generaţiilor succesive. Aşa se întâmplă numai în cazul în care sângele se contopeşte doar cu sânge înrudit. Amestecul de sânge străin stinge forţa creatoare a sufletului. Dacă Anzeungruber s-ar fi căsătorit cu o femeie dintr-un alt neam, copiii săi ar fi pierdut această forţă creatoare.

La aproape toate popoarele care există în epoca actuală se poate observa acest fenomen: căsătoriile în interiorul micilor grupuri consangvine sunt asociate pretutindeni cu o memorie cu totul excepţională. Ea este legată de clarvederea vagă, crepusculară. Oamenii îşi amintesc ceea au trăit, începând de la naştere, şi consideră aceasta ca făcând parte din personalitatea lor. Înainte ca endogamia să fi fost înlocuită prin exogamie, persista literalmente amintirea a ceea ce trăiseră bunicul şi strămoşii mai îndepărtaţi; se spunea „Eu" şi se făcea experienţa evenimentelor trăite de bunic, străbunic şi strămoşi încă mai îndepărtaţi. Cu cât ne întoarcem mai mult în timp, cu atât constatăm prezenţa acestei memorii, care urcă de-a lungul generaţiilor.

Interesant este faptul că neamurile nu se percepeau ca Euri individuale; oamenii spuneau „Eu" bunicului, luându-şi un nume care-i îngloba pe toţi strămoşii. Cu acelaşi drept cu care în prezent dăm un nume pe care-l raportăm la personalitatea noastră, aceste popoare îşi luau un nume a cărui origine se putea găsi în urmă cu multe secole, căci naşterea nu întrerupea memoria. Individul izolat nu avea nume, căci naşterea nu era un eveniment excepţional. Atât cât se întindea înapoi firul memoriei, se accepta pentru toţi acelaşi nume. Un document care atestă acest sistem de acordare a numelor îl descoperim în Biblie. Orice dispută în legătură cu numele patriarhilor nu este decât o pedanterie savantă. Adam era Adam, şi era atât de vârstnic deoarece memoria exista de secole, iar descendentul unei personalităţi simţea că alcătuieşte un singur Eu cu acesta. Toţi cei cărora sângele care le curgea în vine le transmitea aceeaşi memorie se numeau „Adam". Atât timp cât memoria se transmitea pe firul generaţiilor, cât persistau în amintire evenimentele strămoşilor ca şi cum ei le-ar fi trăit personal se spunea: Adam este încă prezent. Oamenii nu se percepeau ca persoane fizice individuale, ci simţeau că din punct de vedere spiritual sunt un tot cu toţi ceilalţi.

Apoi, a crescut tot mai mult frecvenţa căsătoriilor între persoane de origini diferite, iar amestecarea sângelui va diminua progresiv memoria, care se întindea dincolo de manifestarea individuală. Restrângerea memoriei a survenit ca o consecinţă a exogamiei. Acesta este mersul omenirii: individul depăşeşte din ce în ce mai mult neamul. O dată cu sângele comun al celor de un neam se răspândea şi expresia colectivă a acestuia: iubirea. Cei al căror sânge era înrudit se iubeau. Dar cu timpul această iubire legată de sânge, această iubire pe care o putem numi originară şi care conducea la formarea unei familii se va stinge. Iubirea venită din trecut este cu totul diferită de cea care se anunţă ca iubire a viitorului. În timpurile postatlanteene este încă dominantă iubirea legată de sânge. Se iubesc cei prin ale căror vine curge acelaşi sânge. Dar aceasta va dispărea tot mai mult; oamenii se eliberează treptat de legăturile înguste ale înrudirii prin sânge şi se individualizează.

Această iubire originară, care s-a născut o dată cu coborârea sufletelor în corpuri fizice, descreşte îu cursul timpului; ea s-a infiltrat în om în momentul pe care Biblia îl descrie astfel: „Şi Dumnezeu a insuflat suflare de viaţă în om şi a fost un suflet viu" (Nota 40). Dar atunci s-a mai produs ceva. Omul devenise un suflet viu, respirând, datorită acestui fapt, cu ajutorul plămânilor. Aerul pe care el îl inspiră astfel era generator de sânge roşu, sânge roşu în care se exprimă natura Eului. Atât timp cât sângele este comun unui grup, Eul este, de asemenea, comun. Acesta este cazul iudaismului; un întreg popor este dominat de un suflet-grup. Treptat oamenii tind spre maturizare, emancipându-se faţă de rudenia de sânge. O dată cu respiraţia, la om a apărut prima structură a hematopoiezei. Dar, după o lungă perioadă de timp, el a ajuns la maturitatea produsă de transformarea sângelui, astfel încât în locul iubirii originare să apară iubirea ce se adresează tuturor oamenilor. Imaginaţi-vă evoluţia omenirii, aşa cum am descris-o mai înainte: iubirea originară ar dispărea treptat; iubirea între persoanele înrudite - cea a mamei pentru copil etc. - ar trebui să descrească. Sângele nu acţionează astfel, încât să creeze o legătură de iubire care să cuprindă toată omenirea, şi puterea Eului, a egoismului va creşte progresiv. Trebuia să se producă un eveniment care să dea naştere, în locul iubirii originare, unei alte iubiri, unei iubiri spirituale. Acest eveniment este creştinismul. Prin apariţia creştinismului a fost împiedicată fărâmiţarea omenirii în „oameni-atomi". Oamenii trebuie să devină tot mai independenţi, aceasta face parte din evoluţia sângelui; dar ceea ce s-a disociat pe cale naturală trebuie să fie din nou reunit pe cale spirituală, cu ajutorul unei forţe capabile să acţioneze făcând abstracţie de iubirea legată de sânge.

Această forţă este creştinismul. Datorită acestui fapt, Misteriul de pe Golgota are o semnificaţie fundamentală pentru întreaga evoluţie a omenirii. Dacă înţelegem aceasta, înţelegem şi semnificaţia expresiei: Sângele lui Hristos. Nu este un lucru care să poată fi cercetat şi experimentat în mod exterior, ci trebuie privit ca un fapt mistic. Iată de ce, în mod

deplin conştient, am intitulat cartea mea nu *Mistica creştinismului*, ci ***Creştinismul, ca fapt mistic***.

Pentru a înţelege ce a însemnat existenţa lui Iisus Hristos pe Pământ, pentru a sesiza cât de fundamentală este semnificaţia creştinismului este necesar să ţinem cont de ceea ce a pregătit apariţia acestuia. Asemenea preocupări au existat dintotdeauna. Puteţi înţelege modul în care vechii creştini priveau acest lucru cu ajutorul unui pasaj din scrierile Sfântului Augustin (Nota 41): „Ceea ce se numeste azi religie creştină a fost întotdeauna religia adevărată, atâta doar că ceea ce altădată era adevărata religie se numeşte azi creştinism". În timpul său, Augustin ştia că existase un precursor al creştinismului: ceea ce se practica în vechile Misterii. Şi tocmai acest lucru trebuie să fie dezvăluit oamenilor prin mişcarea teosofică. Aş vrea să mă explic în câteva cuvinte.

Existau, pe atunci, şcoli care erau în acelaşi timp biserici şi locuri de practicare a artelor. În fruntea acestor şcoli se găseau ghizii, cei mai evoluaţi dintre oameni. Acolo erau primiţi cei care erau consideraţi corespunzători din punct de vedere spiritual pentru a putea elabora ei înşişi o concepţie asupra lumii spirituale. Ei erau pregătiţi temeinic şi trebuiau să dobândească mai întâi o cunoaştere teoretică a lumilor spirituale, cam în felul în care învăţăm în prezeut în ştiinţa spiritului: Apoi ei ajungeau la trepte mai înalte. Învăţătura se transforma în viaţă, exotericul în esoteric. Ei primeau o învăţătură vie. Viaţa discipolutui era riguros ordonată, pentru ca el să se poată ridica încet-încet la perceperea lumii spirituale. Discipolul lua cunoştinţă mai întâi de faptele şi legile lumii spirituale, apoi, practicând exerciţiile ce i se prescriau, el îşi creea organele de percepţie, pentru a putea privi în această lume spirituală.

Ajungem acum la ultimul act. Reamintiţi-vă că somnul omenesc constă într-o desprindere a corpului astral de corpurile eteric şi fizic şi că atunci când survine moartea corpul fizic rămâne singur, corpurile eteric şi astral reunindu-se. Or, ghidul Misteriilor, hierofantele acţiona, cu ajutorul metodelor adecvate, asupra omului, astfel încât corpul fizic să rămână ca al unui mort, timp de trei zile şi jumătate, în timp ce corpul eteric şi celelalte mădulare constitutive ale omului se aflau în exterior. Nu era nici somn nici moarte, ci o a treia stare. Totul era pregătit astfel, încât subiectul să parcurgă timp de trei zile şi jumătate un periplu prin lumile superioare. Ghidat de hierofantele iniţiator, discipolul învaţă să cunoască în acest timp ceea ce noi am descris în conferinţele precedente; el învaţă să le cunoască prin propria sa viziune. După trei zile şi jumătate este „un om născut a doua oară". Când revine la sine, îşi aminteste tot ceea ce a trăit în cealaltă lume. Acum el este un martor viu al existenţei acelor lumi. Cuvintele sale sunt diferite de rezonanţa lor trecută. El devine „preafericit" şi i se pot aplica cuvintele: „Fericiţi, cei ce văd aici".

Când revine, îi este dat un cu totul alt nume; el îşi păstrează vechiul nume, utilizând tle acum înainte noul său nume de iniţiat. Un fenomen ieşit din comun se produce când omul coboară şi îşi reintegrează corpul său fizic, putand din nou să trăiască în lumea fizică. Toţi lăsau să le scape atunci o mică cugetare - aceasta era lege -, o mică sentinţă pe care limba noastră o traduce prin „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, cum m-ai preamărit!" Este ceea ce resimţea un om care atinsese acest nivel. El spunea despre sine: Tot ceea ce mai dăinuia în mine din iubirea originară, ceea ce trebuia să fie sădit în om prin sânge trebuie să fie înlocuit, în cazul meu, cu o iubire care nu face nici o diferenţă îutre mamă, frate, soră şi ceilalţi oameni. Spiritual el părăsise părinţi, soţie, copii, fraţi şi surori şi devenise un urmaş al Duhului. Se spunea că în el Hristos devenise viu.

Toate acestea se petreceau în intimitatea Misteriilor. Asemenea oameni erau martorii lumilor spirituale. Ei erau, de asemenea, şi profeţi, căci anunţau un eveniment care nu era altceva decât Misteriul de pe Golgota. Ceea ce se petrecea pentru indivizii izolaţi în centrele de Misterii se realizase o dată pe plan fizic, în Palestina, pentru întreaga lume. Dacă aţi dispune de reglementările destinate vechilor iniţiaţi aţi vedea că acestea îşi găseau desăvârşirea în

cele trei zile şi jumătate. Niciodată acest lucru nu se produsese anterior pe plan fizic. Astfel încât se poate spune: Toate iniţierile erau anunţuri anticipate a ceea ce s-a înfăptuit în timpul Misteriului de pe Golgota. Acest lucru a fost posibil numai pentru că o individualitate atât de importantă ca regentul spiritelor solare s-a încorporat în corpul lui Iisus din Nazaret. Nici un Eu omenesc, ca cel pe care îl posedăm noi, n-ar fi putut realiza ceea ce s-a înfăptuit pe Golgota. Pentru aceasta trebuia un Eu care să fi evoluat în asemenea măsură pe Soare.

Astfel înţelegem noi umanitatea divină a lui Iisus Hristos, care este negată în epoca modernă, deoarece oamenii nu mai sunt capabili să se adapteze adâncimilor lumii spirituale. Când examinăm acest fapt în adevărata sa lumină, vedem că pe Golgota are loc un proces a cărui semnificaţie depăseste cu mult orice alt eveniment.

Printre spiritele mai noi numai Richard Wagner a presimţit semnificaţia sângelui. V-am explicat cum activitatea glandulară este expresia corpului eteric, iar activitatea nervoasă a corpului astral şi cum se manifestă Eul în sânge. V-am spus că, dacă Hristos n-ar fi venit, în evoluţia sângelui ar fi survenit o creştere a egoismului; Eul ar fi impulsionat egoismul, cultul Egoului. Trebuia ca sângele aflat în exces în omenire să se scurgă, să fie sacrificat, pentru ca aceasta să nu se piardă cu totul în egoism. Adevăratul mistic vede în sângele care curge din rănile Mântuitorului sângele excedentar care trebuia să se scurgă pentru ca omenirea să nu se cufunde în egoism, pentru ca o iubire frăţească de natură psiho-spirituală să poată cuprinde întreaga omenire. Astfel concepe discipolul ştiinţei spiritului sângele care se revarsă de pe cruce; el trebuia să fie îndepărtat din omenire, pentru ca aceasta să se poată desprinde de materie. Pentru acest motiv, în locul iubirii legate de sânge s-a instalat iubirea viitorului, cea a omului pentru om. Numai astfel poate fi înţeleasă afirmaţia lui Iisus Hristos; „Cel care nu-şi părăseşte tatăl, mama, femeia şi copilul, fraţii şi surorile nu poate să-mi fie ucenic" (Nota 42). Această afirmaţie trebuie să fie înţeleasă în sensul că prin Evenimentul de pe Golgota este depăşit tot ceea ce fusese consolidat prin iubirea legată de sânge, de legăturile de rudenie. Cel care a instaurat noua iubire, iubirea spiritual-psihică, a putut spune că vechea iubire trebuie să fie părăsită. Acesta este contextul.

Însăşi apariţia lui Iisus Hristos este un fapt mistic profund şi poate fi înţeleasă numai dacă nu i se aplică criteriile ştiintelor naturale. Cine ar face acest lucru s-ar asemăna cu cineva care, văzând o lacrimă, ar judeca-o numai după legea gravitaţiei şi nu ca o manifestare a sufletului.

Asemenea fapte nu pot fi sesizate decât cu ajutorul ştiinţei spiritului. De aceea apariţia lui Iisus Hristos pe Pământ diferă de cea a altor fondatori de religii. Ceea ce au dat ceilalţi este o învăţătură. În ceea ce-l priveşte pe Iisus Hristos, se poate spune într-adevăr: Aproape fiecare cuvânt pe care L-a spus a mai fost pronunţat într-o împrejurare oarecare. În ceea ce îi priveşte pe Hermes şi pe Buddha, important este ceea ce a fost spus; în cazul lui Iisus Hristos, ceea ce contează este prezenţa Sa, faptul că a trăit, este împlinirea Misteriului de pe Golgota.

Cel care vrea să fie creştin în sensul ştiinţei spiritului este prin faptul că el crede în divinitatea lui Iisus Hristos. Primii discipoli nu au spus doar: Noi suntem trimişi ca să propovăduim cuvântul Său; ei trebuiau să mărturisească existenţa Sa: „Am auzit noi înşine cuvintele, şi mâinile noastre au pipăit rănile Sale" (Nota 43). Imaginaţi-vă, în cazul altor religii, absenţa fondatorului lor: nu veţi pierde nimic. Eliminaţi prin gândire pe Iisus Hristos - creştinismul nu ar mai exista! Aceasta este deosebirea. De aceea oameni ca Darwin, Strauss, Drews (Nota 44) şi alţii pot afirma că învăţăturile tuturor religiilor se regăsesc în creştinism; nu aceasta este important, ci faptul că Hristos a existat şi că a reprezentat în mod concret ceea ce anunţaseră profeţii. Astfel, creştinismul nu este învăţătură, ci forţă. Dacă v-aţi putea transporta pe o altă planetă, nu aţi vedea numai Pământul, ci şi corpul eteric şi corpul astral al Pământului, Pământul spiritual, în afară de Pământul fizic. Dacă aţi fi rămas pe acest astru timp de milenii, înainte de apariţia lui Iisus Hristos, aţi fi putut observa cum, în însuşi spiritul Pământului, culoarea corpului astral s-a modificat datorită faptului că Iisus Hristos a trăit

aici. Oamenii care au existat după apariţia lui Iisus Hristos au trăit pe un Pământ transformat, din care cauză au dobândit facultatea de a depăşi cea mai profundă coborâre a spiritului. Odinioară trebuia să te înalţi în lumile spirituale, pentru a cunoaşte ceva din aceste lucruri; în creştinism a coborat însuşi Misteriul. Pentru privirea fizică el a fost prezent ca eveniment istoric. A trebuit ca divinitatea să coboare, pentru a conduce din nou omenirea din lumea fizică în lumea spirituală.

Aşa veţi găsi descris creştinismul în Evanghelia cea mai pură, Evanghelia lui Ioan. Aceasta nu este numai o operă poetică, ci o carte de viaţă. Numai cel care a trăit Evanghelia lui Ioan o cunoaşte cu adevărat. Iar când o trăieşti poţi propovădui tot ce a fost spus azi ca pe un adevăr propriu.

Aş vrea să vă mai spun, pe scurt, cum se poate ajunge la învăţăturile creştinismului.

Printre multe cărţi, Evanghelia lui Ioan este cea care indică metodele cu ajutorul cărora s-au putut fundamenta profunzimile creştinismului. Chiar în vremea când creştinismul nu exista încă în forma sa actuală, el era predat în şcoli; avem ca exemplu pe Dionisie Areopagitul, un elev al apostolului Pavel. Se obişnuia, odionioară, să se atribuie acelaşi nume celor ce erau răspunzători cu Misteriile de-a lungul secolelor, astfel încât şi cel căruia îi fuseseră transmise secretele şi care le-a consemnat a fost numit la fel.

Cel care, din punct de vedere al esoterismului, se adânceşte cu totul în primele cuvinte ale Evangheliei lui Ioan resimte forţa de trezire pe care o au acestea. Evanghelia lui Ioan trebuie folosită aşa cum se practica la origini; să meditezi neîncetat asupra primelor cuvinte ale acesteia şi să le laşi să se perinde în fiecare dimineaţă prin faţa sufletului tău. Ea devine atunci o forţă care scoate la lumină forţele ascunse în profunzimile sufletului. Trebuie, bineînteles, să dispunem de o traducere exactă, care să exprime conţinutul textului originar. Aş vrea să vă mijlocesc, printr-o traducere pe cât posibil exactă, cunoaşterea adevăratei vieţi spirituale a Evangheliei lui loan.

1. La origine era Cuvântul, şi Cuvântul era la Dumnezeu, şi un Dumnezeu era Cuvântul.
2. Acesta era, la început, la Dumnezeu.
3. Totul s-a făcut prin El şi nimic din ceea ce este nu s-a făcut fără e1.
4. Întru el era viaţa, şi viaţa era Lumina oamenilor.
5. Şi Lumina a luminat în întuneric, dar întunericul nu a cuprins-o.
6. Fost-a un om, trimis de Dumnezeu; numele lui era Ioan.
7. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toţi să creadă prin el.
8. El nu era Lumina, ci un martor al Luminii.
9. Căci adevărata Lumină, cea care-i luminează pe toţi oamenii, trebuia să vină în lume.
10. Ea era în lume şi lumea s-a născut din ea, dar lumea n-a recunoscut-o.
11. Ea a venit la fiecare om în parte, a venit până la oamenii-Eu, dar oamenii-Eu nu au primit-o.
12. Însă cei care au primit-o s-au putut manifesta prin aceasta ca fii ai lui Dumnezeu.
13. Cei care au crezut în numele Său nu sunt născuţi din sânge, nici din pofta cărnii, nici din voinţa omenească, ci de la Dumnezeu s-au născut.
l4. Şi Cuvântul s-a făcut trup şi s-a sălăşluit printre noi Şi noi am ascultat învăţătura Sa, învăţătură despre Fiul unic al Tatălui, cel plin de dăruire şi adevăr.

V-aş putea povesti multe lucruri despre modul în care ar trebui să vă implicaţi în trăirea diferitelor capitole ale Evangheliei lui Ioan. Cu titlu de exemplu, vă voi spune cum ar trebui să utilizaţi această Evanghelie începând cu cel de al treisprezecelea capitol, dacă aţi fi un atlevărat discipol al iniţierii creştine. Ceea ce descriu eu în cuvinte s-a desfăşurat în fapte. Pentru a uşura înţelegerea, voi prezenta lucrurile sub forma unui dialog care v-ar putea da o reprezentare asupra a ceea ce avea loc între maestru şi discipol.

Maestrul spune discipolului: Trebuie să dezvolţi în tine un sentiment, să te transpui în plantă. Dacă planta ar avea starea ta de conştienţă şi dacă ar putea privi cu această stare de conştienţă în jos, spre piatră, ea ar spune: Tu, piatră moartă, pe scara fiinţelor tu eşti pe o treaptă inferioară mie. Eu sunt deasupra ta. Dar oare aş putea eu exista azi, ca plantă, dacă n-ai fi tu? Eu îmi extrag seva nutritivă din tine. Nu as putea exista fără ceea ce-mi este inferior. Iar dacă planta ar putea simţi, ea ar spune: Eu sunt, este adevărat, superioară pietrei, dar mă înclin cu smerenie în faţa ei, căci piatra mi-a făcut posibilă existenţa. În mod asemănător, animalul ar trebui să se încline în faţa plantei şi să spună: Dacă tu nu ai fi aici, eu nu aş putea exista, deşi îţi sunt superior. Eu îţi sunt, fiinţă inferioară, dator pentru existenţa mea. Mă înclin cu smerenie în faţa ta.

Urcând pe scara evoluţiei, să luăm în considerare oamenii în întreaga lor diversitate, inferiori şi superiori. Ce ar trebui să spună cine e situat pe o treaptă de evoluţie superioară celorlalţi? Ca planta în faţa mineralului, ca animalul în faţa plantei, fiecare om superior ar trebui să se încline spre cel inferior şi să spună: Tu eşti, este adevărat, inferior, dar eu îţi datorez faptul de a exista! Imaginaţi-vă că aţi continua acest mod de meditaţie până la treapta cea mai înaltă a evoluţiei; veţi vedea că Iisus Hristos s-a înclinat, ca planta în faţa mineralului, înaintea apostolilor, tovarăşii săi, când le-a spălat picioarele: „Dintre voi am ieşit, mă plec în faţa voastră".

Sentimente asemănătoare ar trebui să cultive discipolul vreme îndelungată. Iar acest simţământ ar trebui să devină din ce în ce mai viu. Atunci el s-ar afla pe prima treaptă a iniţierii creştine. Aceasta se poate traduce printr-un simptom exterior şi unul interior. În exterior, discipolul are un anumit timp impresia că picioarele sale se află învăluite de elementul apos. Interior, el vieţuieşte capitolul al treisprezecelea al Evangheliei lui Ioan ca pe o viziune în plan astral.

Discipolul face apoi încă un pas. Maestrul îi spune discipolului: Tu trebuie să ai şi alte trăiri; să-ţi imaginezi că te asaltează din toate părţile suferinţe corporale şi psihice. Trebuie să te întăreşti faţă de toate acestea, ca să poţi spune: Oricare ar fi chinurile şi suferinţele care mă năpădesc eu rămân drept, nu mă las abătut. Aceasta este ceea ce se numeşte „biciuire". Simptomul său exterior este o senzaţie dureroasă a pielii indicând că sufletul a ajuns la această treaptă. Simptomul interior constă în a te vedea parcă biciuit pe în astral. Dar important este ceea ce a obţinut sufletul ca vieţuire interioară.

A1 treilea lucru pe care discipolul îl aude de la maestru este următorul: Acum trebuie să-ţi dezvolţi sentimentul că, în afară de faptul că nu eşti înfrânt de nici o durere, rămâi neclintit, chiar dacă cel mai sfânt lucru din tine este târât în noroi. Tu trebuie să rămâi atât de puternic, încât să nu cedezi, chiar dacă ţi se va spune că acel lucru sfânt nu are nici o valoare. Chiar dacă acest lucru este călcat în picioare de oameni tu trebuie să ştii ce valoare are şi să poţi rezista împotriva lumii întregi. Dacă discipolul a atins acest punct, despre el se spune: A vieţuit „încununarea cu spini". Simptomul exterior este o senzaţie dureroasă a capului, iar interior se va vedea în situaţia Mântuitorului, cu cununa de spini pe frunte.

Urmează a patra treaptă: maescrul îi spune discipolului: Trebuie să ajungi la un raport cu totul nou faţă de corpul tău. Tu te afli în corpul tău; trebuie să-l conşideri ca ceva eu totul străin, în acelaşi fel cum îţi este străină o masă, trebuie să înveţi să spui: Eu port corpul meu prin lume. Trebuie ca el să devină pentru tine la fel de străin ca orice alt obiect exterior. Spunem atunci că s-a vieţuit „crucificarea". Aşa cum Mântuitorul şi-a purtat crucea, tot astfel elevut şi-a purtat corpul ca pe o bucată de lemn. Simptomul exterior al crucificării sunt stigmatele. Discipolul este în măsură să provoace în mod voluntar, prin meditaţie, apariţia stigmatelor la mâini, la picioare şi în partea dreaptă a pieptului; apar pete roşii amintind de rănile lui Hristos. Această „probă a sângelui" este simptomul exterior al faptului că a fost

înţeleasă esenţa creştinismului. Iar experienţa interioară constă în a te vedea pe tine însuţi într-o viziune astrală, răstignit pe cruce.

A cincea treaptă este „moartea mistică". Aceasta nu poate fi descrisă decât în mod aproximativ. Moartea mistică se produce în aşa fel, încât pentru om lumea întreagă pare cufundată într-o obscuritate profundă, ca şi cum el s-ar afla în faţa unui perete negru. Lumea simţurilor pare stinsă, ruinată; este ceea ce poate fi vieţuit. În acest moment, facem cunoştinţă cu ceea ce numai datorită acestui eveniment poate fi cunoscut, şi anume cu tot ce poate exista duşmănos, rău, în lume. Pentru a cunoaste viaţa trebuie să trecem şi prin această încercare: este ceea ce se numeşte „coborârea în Infern". Atunci are loc un eveniment extraordinar, pe care-l vedeţi parcă în faţa ochilor: „sfârşirea catapetesmei templului", şi privirea se ridică atunci în lumea spirituală. Aceasta este ceea ce se numeşte „moartea mistică şi sfâşierea catapetesmei".

Treapta a şasea este „punerea în mormânt şi Învierea", când sentimentelor precedente omul îl mai adaugă pe acela că obiectele exterioare fac parte din corpul său, că lumea întreagă face parte din el. Asa cum degetul ar putea spune: Eu nu sunt deget decat datorită faptului că sunt legat de mână, omul nu există pe Pământ decât pentru că aparţine Pământului. Deoarece se pot deplasa pe Pământ, oamenii se cred independenţi. Când ne pătrundem de sentimentul că totul face parte din noi se produce ceea ce se numeşte „punerea în mormânt": spiritual-sufleteşte te afli în pământ şi numai ulterior învii, pe cale spirituală. Abia atunci înţelegi fapta lui Iisus Hristos, care s-a legat de Pământ prin moarte, şi cum cel care a fost cândva regentul Soarelui a devenit spirit al Pământului. Iar cuvintele Evangheliei lui Ioan trebuie luate *ad litteram*: „Cel ce mănâncă pâinea mea mă calcă în picioare" (Nota 45). Dacă vedeţi în Iisus Hristos spiritul cel mai înalt al Pământului, şi în Pământ corpul Său, întelegeţi, de asemenea, că dumneavoastră călcaţi literalmente cu picioarele corpul lui Iisus Hristos. Şi vă uniţi cu El când faceţi experienţa punerii în mormânt.

Urmează a şaptea treaptă: „înălţarea la cer", care pe bună dreptate nu se poate descrie; numai cel care ar gândă fără să se servească de creierul său ar putea-o înţelege.

V-am descris modul în care era parcursă iniţierea creştină. Datorită ei discipolul dobândea ceea ce se numeşte „ochiul lui Hristos". Dacă aţi fi lipsiţi de ochi, aţi fi cufundaţi în întuneric. Asa cum nu puteţi vedea Soarele fără să aveţi ochi, nu-L puteţi percepe pe Hristos fără organul hristic. Ochiul este născut de Lumină pentru Lumină. Lumina este cauza vederii. Soarele trebuie să fie prezent ca Soare real, şi acest Soare îl trăiţi în ochiul dumneavoastră. La fel stau lucrurile şi cu ochiul spiritual. A vorbi despre „Hristos interior" nu este decât vorbărie goală; ar fi ca şi cum am vorbi despre ochi fără să existe Soarele. Omul poate, prin exerciţiile amintite, să dobândeaccă facultatea de „a-L vedea" pe Hristos, dar el obţine această forţă de la însuşi Hristosul istoric. Ceea ce este Soarele pentru ochi este Hristos pentru dezvoltarea organului hristic la om.

Nu este vorba de a da indicaţii, ci de a prezenta fapte. Trebuie să cunoaştem tot ce există pe lume. Iar aceste conferinţe au ca scop să facă cunoscut din ce adâncimi este scos adevăratul spirit creştin şi cum Evanghelia lui Ioan conţine metodele iniţierii creştine, datorită căreia omul dobândeşte ochiul care-L poate vedea pe însuşi Hristos. Dar cei care vor să-L, propovăduiască trebuie, într-un anumit fe1, să fi trăit cu El în mod real, nu doar prin credinţă.

Pentru a descrie ce se află în lume, reflectaţi la conferinţa de azi; consideraţi că lumea spirituală aşa cum a caracterizat-o Goethe. El a pronunţat aceste minunate cuvinte, valabile atât pentru ştiinţele naturale, cât şi pentru ştiinţa spiritului.

„Dacă ochiul nostru nu ar fi de natură solară,
Cum am putea noi percepe lumina?

Dacă nu ar trăi în noi înşine puterea Domnului,
Cum ne-ar putea încânta ceea ce este dumnezeiese?"

În exterior, în lume, există lucrui şi fiinţe; ea creează organele şi formează aptitudinile. Fără Soare, nu există ochi, dar nici facultatea de a vedea Soarele. Fără Iisus Hristos, nu există organ de percepţie a lui Hristos, dar nici posibilitatea de a dezvolta un astfel de organ.

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a XIII-a

Kassel, 28 iunie 1907

Astăzi şi mâine sarcina mea va consta în a vă arăta calea de acces la lumile superioare adaptată epocii actuale, acea cale practicată mai ales începând cu secolele al XIV-lea şi al XV-lea în şcolile zise oculte şi care este cea mai adecvată pentru omul actual. Vom înţelege mai bine despre ce este vorba dacă vom arunca mai întâi o privire asupra evoluţiei viitoare a omului.

Am vorbit despre evoluţia umană în cursul etapelor planetare Saturn, Soare, Lună şi Pământ. Or, pentru cel care gândeste numai în sensul actual este greu să-şi imagineze cum se poate şti ceva despre viitor. Trebuie să ne fie clar că anumite legi guveruează atât viitorul cât şi prezentul. Cel care este familiarizat cu aceste legi poate arunca o privire spre viitor. Pe planul realităţilor materiale, nimeni nu se mai îndoieşte că se pot prevedea într-un mod întrucâtva profetic, calculându-se cu multă vreme înainte, eclipsele de Soare şi de Lună, formarea unor constelaţii. Pe plan material, nimeni nu se îndoieşte de aceasta. Fiecare ştie, de asemenea, că omul de ştiinţă poate prezice ceea ce se va produce câud se amestecă două substanţe într-o retortă. Este o profeţie care are legătură cu faptele exterioare din domeniul simţurilor, se poate face aceasta când se cunosc legile care guvernează interacţiunea substanţelor. La fel, începem să cunoaştem, în ştiinţa spiritului, legile care guvernează cursul vieţii omeneşti, şi din această cauză se poate, de asemenea, prevedea ce se va întâmpla în viitor.

Bineînţeles, aici se ridică o obiecţie, care s-a regăsit la filosofii tuturor timpurilor: dacă am prevedea ceea ce se va produce în viitor nu ar mai fi vorba de libertate umană. În acest caz, se confundă previziunea unui fapt viitor cu predestinarea. De aceea în diferite sisteme filosofice cu privire la acest subiect au fost emise cele mai stranii afirmaţii, căci nici un filosof, cu excepţia lui Iakob Böhme (Nota 46) n-a putut face această deosebire. Aş vrea să vă fac mai clar acest lucru printr-un exemplu.

Imaginaţi-vă că staţi aici şi că afară se află două persoane. Vedeţi de la distanţă ce fac. Sunteţi, prin aceasta, cel care determină ce fac ele? Nu, dumneavoastră le vedeţi, dar cele două persoane acţionează în deplină libertate. Prin observarea lor nimic din ceea ce fac ele nu este determinat. Gândiţi-vă acum la un clarvăzător care vede ceea ce se produce în viitor. El, de asemenea, nu face decât să vadă; acest fapt nu determină totuşi evenimentele. Dacă aceste evenimente din viitor ar fi determinate în prezent, aceasta nu ar fi o viziune a lor. Se va înţelege clar această diferenţă numai după o îndelungă reflectare asupra deosebirii dintre predestinare şi previziune.

Astăzi nu aş insista asupra aspectului Pământului în etapele planetare Jupiter si Venus. As vrea să vă spun altceva, ca să vă puteţi face o imagine despre evoluţia viitoare a omului. Aş vrea să vă fac cunoscut ceva care provine din Misteriile creştine cele mai vechi, din aceeaşi şcoală hristică a adevăratului Dionisie; o învăţătură care a fost mereu prezentă în şcolile esoterice creştine. Acolo se lua ca punct de plecare comparaţia următoare: Eu vă vorbesc. Dumneavoastră auziţi cuvintele mele, auziţi gândurile mele, care sunt mai întâi în sufletul

meu, pe care eu vi le-aş putea ascunde, dacă nu le-as transpune în cuvinte. Eu le transform în sunete. Dacă între mine şi dumneavoastră n-ar fi aer, nu aţi putea auzi cuvintele mele. Când eu pronunţ un cuvânt oarecare, în acel moment aerul este pus în miscare; de fiecare dată, prin cuvintele mele pun tot spaţiul aerian într-o anumită stare vibratorie. Tot spaţiul aerian vibrează în funcţie de felul în care sunt pronunţate cuvintele mele. Să facem un pas în plus. Imaginaţi-vă că aţi putea lichefia aerul apoi l-aţi solidifica. Azi chiar se poate solidifica aerul; ştiţi că apa poate exista sub formă de vapori, că poate fi răcită, şi atunci devine lichidă, şi că se poate solidifica ca gheaţă. Acum imaginaţi-vă că eu pronunC cuvântul „Dumnezeu". Dacă aţi putea să solidificaţi aerul în acel moment, câud sunt prezente undele sonore, ar cădea o formă - de exemplu, o formă de cochilie; la cuvântul „Lume" ar cădea o altă formă. Aţi putea capta cuvintele mele, şi fiecărui cuvânt i-ar corespunde o formă aeriană cristalizată.

Acest exemplu era dat în scolile creştine. Un lucru este, mai întâi, un cuvânt pronunţat, apoi el devine o formă solidă; dar înainte de a deveni solid acest lucru era un gând ascuns în interior. Creştinul îşi făcea următoarea idee: Creaţia în marele Univers este ca şi Creaţia realizată aici, în spaţiu. Creaţia a pornit de la ideea despre lucruri, după aceea divinitatea a transmis gândul în spaţiu. Ceea ce vedeţi în exterior, plantele, mineralele, reprezintă astfel de cuvinte divine solidificate. V-aţi putea imagina tot ceea ce există sub formă de unde sonore ale Verbului cosmic divin. Creştinul spunea: Tot ceea ce văd, eu văd ca un Cuvânt divin solidificat. Şi el distingea „Tatăl în cele ascunse", care nu s-a exteriorizat încă, „Verbul" sau „Fiul", care răsună în spaţiu, apoi Verbul solidificat, „Revelaţia". În acest fel înţelegeţi într-un sens mai profund începutul Evangheliei lui loan: „La origine era Cuvântul (sau Logosul), Şi Cuvântul era la Dumnezeu, şi un Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era, la început, la Dumnezeu. Totul s-a făcut prin El şi nimic din ceea ce este nu s-a făcut fără El". Tot ce a fost creat s-a născut din Cuvânt. Acestea trebuie luate cât mai mult posibil *ad litteram*, şi atunci vom recunoaste puterea creatoare a Cuvântului sau Logosului. În sens creştin, ceea ce se află pe locul al doilea este Cuvântul sau Logosul. Logosul trebuie să fie tradus prin Cuvânt; acesta spune că tot ce există în exterior, toată Creaţia, are ca origine Cuvântul creator neexprimat, care a răsunat ca vorbă, că el este la originea a tot ce există. Dacă ne-am întoarce suficient de mult în timp, tot ceea ce cunoastem: animale, plante, minerale, le-am auzi răsunând sub formă de cuvinte în spaţiul cosmic, aşa cum auziţi astăzi cuvintele mele, căci aerul nu era atunci suficient de rece pentru a le face să cadă ca forme solide.

Dacă vă reprezentaţi acest lucru, puteţi spune: Verbul era odinioară creator. Omul de astăzi este un debutant faţă de ceea ce făceau predecesorii săi, zeii, care îi erau superiori. Cândva zeii au creat lumea prin Cuvânt şi acest act creator s-a transformat apoi în creaţia din jurul nostru. Ceea ce se poate realiza astăzi în regnul vegetal, animal şi uman, în domeniul sexualităţii, este o formă modificată, rezultată din fostul Cuvânt creator dumnezeiesc; omul poartă în el o natură superioară şi una inferioară. Forma sa finală include sexul, iar în laringele său omul are începutul unui nou organ producător. Cândd emite un cuvânt, el face un prim pas spre ceea ce va realiza mai târziu. Omul este un începător faţă de ceea ce au realizat odinioară zeii. O nouă formă de producere va înlocui-o pe cea veche. Aşa cum în prezent omul produce cuvinte cu ajutorul laringelui, în viitor laringele său va deveni un organ de producere; el va da naştere la creaţii din ce în ce mai evoluate şi din ce în ce mai dense. Ceea ce astăzi nu este decât aer va fi în viitor entitate. Când Pământul se va transforma în Jupiter, Cuvântul va fi creator în regnul mineral; în etapa Venus laringele va produce plante şi aşa mai departe, până va fi în măsură să dea naştere semenului său. Laringele a căpătat forma sa actuală când a putut evacua aerul din plămâni sub formă de sunet. Ceea ce noi doar putem să ne spunem în prezent, vom putea produce în stările viitoare ale evoluţiei terestre sub o formă durabilă. În final, laringele va fi organul prin care omul va da naştere semenului său, fără ajutorul sexualităţii. El va transforma laringele într-un organ de reproducere.

Privind evoluţia laringelui său, vedem cum va fi omul viitorului. Un proces enigmatic ne dovedeste că laringele este legat de anumite stări evolutive: la subiecţii masculini maturitatea

sexuală provoacă o modificare a vocii; tânăml îşi schimbă vocea. Laringele este la începutul evoluţiei sale, sexualitatea la sfârsitul său. Lucrurile din natură manifestă astfel de legături subtile. Viaţa noastră sexuală este pe cale de dispariţie. Laringele nostru, organul vorbirii, va fi în viitor un organ creator.

În mod asemănător, am putea vorbi despre numeroase aspecte privind dezvoltarea în viitor a acelor organe pe care omul le-a adaptat la sistemul său respirator pe Pământ, dar care aparţin sistemului inimii.

Vom vedea, în continuare, cum se pot prevedea stările viitoare ale omenirii, prin antrenamentul introdus în Europa cu începere din secolul al XIV-lea, cum îţi poţi dirija mai bine modelarea dezvoltării interioare, atunci când te laşi pur şi simplu în voia lumii. Şcoala numită „iniţierea rosicruciană" se potriveşte cel mai bine omului actual. Pentru cel care nu a auzit vorbindu-se prea mult despre el, rosicrucianismul are o reputaţie proastă. Iar dacă ceea ce spun cărţile despre el şi ceea ce ştiu eruditţii ar fi adevărat, rosicrucianismul nu ar fi decât o escrocherie.

Cei care judecă astfel rosicrucianismul se înşeală. Noi dorim însă să vorbim despre adevăratul rosicrucianism, care a luat naştere sub impulsul dat de o individualitate care se ascunde sub numele de Christian Rosenkreutz şi care a dat naştere mişcării rosicruciene în anul 1459.

Precizez că ceea ce veţi afla în continuare este expus ca exemplu, asa cum a fost şi ceea ce am spus ieri în legătură cu iniţierea creştină. Din această cauză vă voi prezenta în continuare cele şapte trepte ale iniţierii rosicruciene, care nu sunt parcurse neapărat în aceeaşi ordine. Voi prezenta mai întâi acele trepte pe care fiecare trebuie să le ia în considerare în ceea ce priveşte rosicrucianismul.

Prima treaptă este „studiul", a doua „dobândirea cunoaşterii imaginative", a treia „dobândirea scrierii oculte sau secrete", a patra „pregătirea pietrei filosofale", a cincea „corespondenţa dintre mica lume - microcosmos - şi marea lume - macrocosmos", a şasea „trăirea vie a macrocosmosului" şi a şaptea „beatitudiuea divină".

Calea rosicruciană conduce cel mai sigur şi cel mai direct la cunoasterea creştinismului; numai că iniţierea creştină este mai potrivită pentru cel care poate persista în credinţă şi este pătruns de sentimentele pe care le-am descris ieri. Dimpotrivă, calea rosicruciană se adresează celor care sunt capabili să facă o legătură între adevărurile creştine şi adevărurile lumii exterioare. În acest fel creştinismul, va putea fi apărat împotriva oricăror agresiuni exterioare. Creştinismul este o conceptie despre Univers în raport cu care nu eşti niciodată destul de înţelept pentru a-l înţelege deplin. Totuşi, calea rosicruciană este cea mai adecvată omului actual.

În sens rosicrucian, practicăm studiul acestuia când cultivăm gânduri care nu mai au nimic de-a face cu lumea simţurilor. De fapt, lumea occidentală cunoaşte numai în cazul geometriei ceea ce se numeşte „o activitate de gândire cu ajutorul unor gânduri libere". Iată de ce şcolile hristico-gnostice utilizau cuvântul „mathesis" pentru ceea ce are legătură cu adevărurile superioare, cu Dumnezeu, cu lumile superioare, căci acestea trebuie să fie independente de percepţia senzorială, aşa cum matematicile sunt independente de percepţia senzorială. Un cerc trasat cu cretă este imperfect; adevăratul cerc nu poate exista decât în gândire, şi tot ce învăţaţi despre cerc nu o puteţi face decât în gândire. Matematica ne învaţă să gândim independent de percepţiile senzoriale, cu ajutorul cercului pe care îl construim în gândire, al triunghiului care se construieşte în spirit, a cărui sumă a unghiurilor se ridică la 180°. Este oarecum incomod să înveţi să gândeşti fără ajutorul obiectelor senzoriale şi pentru cea mai mare parte a oameulor nu există alt domeniu propice pentru acest lucru decât teosofia. Încă

de la începutul v-am spus: Din punct de vedere logic, comoara sa de cunoştinţe este perfect inteligibilă. Dar, dacă vrem să descoperim adevărurile prin noi înşine, trebuie să recurgem la clarvedere. Pentru a o înţelege, logica este de ajuns.

Numai epoca noastră materialistă putea concepe maşinile de calculat, cu ajutorul cărora se gândeşte fără a fi eliberat de simţuri. Copilul trebuie să înveţe să sesizeze lucrurile fără să recurgă la simţuri. Pentru ştiinţa educaţiei va avea o importanţă enormă felul cum educaţia va fi influenţată de cunoaşterea spirituală. Ştiinţa spiritului este de asemenea o şcoală bună pentru gândirea eliberată de simţuri. Tot ce am spus cu privire la Saturn, la Soare, la mădularele constitutive ale omului nu puteţi vedea; aceste lucruri trebuie să le sesizaţi printr-o gândire eliberată de simţuri. Nimeni nu trebuie să creadă că se poate forma fără să înţeleagă lucrurile din punct de vedere teoretic. Partea bună este că tocmai aceste obiecte perceptibile pentru simţuri nu există; datorită acestui fapt se dobândeşte o gândire care depăşeşte senzorialui. Din această cauză, pentru unii la început este suficient să se preocupe de ceea ce spune teosofia despre lucrurile inaccesibile simţurilor. Acestea sunt gândurile care au fost expuse în şcolile rosicruciene, gânduri care se întipăreau în mod temeinic.

Cei ce vor să meargă mai departe vor găsi un mijloc bun de dezvoltare a gândirii pure în cărţile mele ***Adevăr şi ştiinţă*** şi ***Filosofia libertăţii*** (Nota 47). Aceste cărţi sunt pur şi simplu o gimnastică a gândirii liberă de simţuri. În alte cărţi faptul de a muta un gând dintr-un loc în altul nu înseamnă mare lucru. În operele citate, gândurile nu pot fi deplasate. În geneza acestor cărţi personalitatea mea a creat numai prilejul ca aceste construcţii de gânduri să pătrundă în lumea simţurilor. Este suficient să te dăruieşti acestui lucru pentru ca gândurile să se nască, înlănţuindu-se. Cel care se consacră acestei munci citind cartea în întregime, face să se nască în el o forţă care dormita. Nu este uşor, dar acest efort este cel mai bun lucru ce poate fi realizat.

A doua treaptă este „imaginaţia", cunoaşterea imaginativă care caracterizează atât de bine cuvintele lui Goethe (Nota 48): „Orice lucru trecător este numai simbol". De fapt, numai acela care a dobândit o sigurantă în gândirea sa ar trebui să se ocupe cu aceasta, altfel există riscul de a cădea în extravaganţă. De asemenea, trebuie - este o condiţie prealabilă - să ai un cap foarte limpede. Nimic nu împiedică mai bine rătăcirile decât o gândire clară şi nimic nu predispune mai mult la aceasta ca o gândire confuză, ca lipsa de logică.

În sensul cel mai larg, imagniaţia ar putea fi caracterizată prin aceea că privim toate lucrurile din jurul nostru în felul în care privim o persoană. Observaţi faţa unui om: -vedeţi cum se formează riduri, care apoi dispar; nu vă limitaţi la a le descrie, le numiţi surâs sau tristeţe. Surâsul omului vă revelează o stare sufletească senină. Nu doar deduceţi o stare interioară din cea exterioară, aceasta din urmă este un semn direct al interiorului său.

Sau vedeţi ţâşnind o lacrimă: nu sunteţi un fizician care judecă o lacrimă numai după legile gravitaţiei, ci ştiţi că lacrima este expresia tristeţii interioare a sufletului. Şi discipolul rosicrucian ajunge la o stare în care ceea ce percepe în exterior devine pentru el expresia, să spunem, a spiritului Pământului: o anumită plantă, o brânduşă de toamnă, va deveni pentru el expresia melancoliei existenţei pământeşti, alte plante expresia voioşiei existenţei pământeşti. La fel cum o fizionomie surâzătoare este expresia unei stări sutleteşti de veselie, florile Pământului sunt expresia unei stări de veselie sau tristeţe a Pământului. Şi Goethe nu are în vedere o simplă imagine exterioară când vorbeste, în *Faustul* său, despre spiritul Pământului.

„În val de viaţă, în viscol de fapte,
Sui, cobor în vânt
Prin toate mă cern! ,
Leagăn şi mormânt,
Un ocean etern

O pânză-n schimbare
O viaţă-dogoare
La războiul vremii-n vuiet mă frământ
Şi dumnezeirii-i ţes un viu vesmâut." (Nota 49)
Faust-Noapte, traducere de Ştefan Augustin Doinaş, Editura Univers, 1982

Pentru el, spiritul Pământului devine încetul cu încetul ceva care trăieşte în Pământ, şi între el şi întreaga natură înconjurătoare se stabileşte o realitate spiritual-psihică. Aş vrea să vă fac să simtiţi o anumită stare în cadrul acestei naturi.

Discipolul rosicrucian se plimbă şi vede micile picături de rouă atârnând pe toate plantele. El trebuie să-şi amintească de vechea Ţară a ceţurilor (*Nebelheim*), unde aerul era încărcat de picături de ceaţă, unde omul avea o cu totul altă relaţie cu natura. Când discipolul rosicrucian se plimbă pe câmp şi vede picăturile de rouă, el îşi spune: Aceasta este ceea ce în vechea Ţară a ceţurilor era dizolvat în aerul atmosferic. Şi o amintire profundă urcă în el privind epoca atlanteană.

Antrenamentul pentru imaginaţie a fost împins pe o treaptă superioară de discipolii şcolilor rosicruciene din Evul Mediu, precum şi de discipolii Sfântului Graal. Vă voi da, sub formă de dialog - căci nu-l pot formula altfel -, un exemplu privind această imaginaţie.

Maestrul îi spunea elevului: Priveşte planta, vezi cum iese din sol, cum îşi expune Soarelui florile, cu organele lor de fecundare, cum coboară razele Soarelui, determinând înflorirea şi coacerea fructului. Discipolul rosicrucianismului, la fel cu cel al Sfântului Graal, trebuie să facă să trăiască această imaginaţie, această reprezentare în sufletul său. Or, pentru ştiinţa materialistă există ceva profund semnificativ: planta este comparată cu omul. Dar atunci ar trebui comparată rădăcina cu capul şi floarea cu organele genitale ale omului, pe care el, pudic, le ascunde; pentru plantă rădăcina este capul, omul este o plantă inversată, animalul este o plantă numai pe jumătate inversată. Iată de ce rosicrucienii spuneau: Priveste planta cu rădăcina în pământ şi organele de fecundare îndreptate cu inocentă spre Soare. Priveşte animalul, coloana vertebrală îi este orizontală, apoi omul, care este cu totul inversat. Planta, animalul şi omul sunt simbolizate, în devenire, prin cruce! Crucea este plantă, animal şi om. Acum înţelegem cuvintele lui Platon: „Sufletul lumii este crucificat pe crucea lumii". Sufletul lumii, care semnifică totul, este crucificat în plantă, în animal şi în om.

Ieri am văzut cum sângele din rănile Mânttiitorului a alungat egoismul de pe Pământ. Astfel, această lance este o prevestire a lăncii de un ordin superior, care este raza solară spiritualizată. Şi Sfântul Graal orientează privirea spre caliciul omenirii, ce se formează pornind de la largine, care va fi tocmai organul reproducător purificat al viitorului, cum este cazul plantei, în prezent.

Acesta este conceptul profund al Sfântului Graal, şi asa era el explicat pe treapta imaginativă discipolului rosicrucian şi elevului Sfântului Graal. Comparaţi aceste imagini într-o vedere de ansamblu: caliciul vegetal, sexualitatea învăluită în dorinţă, Sfântul Graal, caliciul eliberat de doriuţă; comparaţi-le cu conceptele raţionale, aride şi prozaice pe care le propune ştiinţa actuală şi veţi vedea deosebirea dintre imaginaţie şi gândirea pur raţională, veţi avea procesele Universului întreg cuprinse în imagini! Acest lucru este foarte important, deoarece conceptele pur raţionale de care dispune omul actual nu sunt creatoare; la cel care îmbracă aceste concepte în imagini ele sunt realmente creatoare. Acest lucru era resimţit altă dată şi trebuie luat în seamă chiar şi în educaţia copiilor. În legătură cu aceasta, as vrea să vă spun câteva lucruri.

Astăzi se spune cu uşurinţă: Ce prostii ne-au învăţat strămoşii nostri; este vorba de povestea cu barza! Trebuie să le spunem copiilor adevărul. Dacă descendenţii nostri ne vor trata cum îi

tratăm noi pe înaintaşii nogtri, vor râde şi ei de noi şi vor spune: Bunicii noştri au crezut că omul este produsul unei coacţionări materiale! Şi ei vor privi înapoi, spre acel timp în care oamenii explicau copiilor, prin spirit, acest proces. În epoca când s-a născut mitul berzei, cei vechi credeau ei înşişi în el, căci ştiau perfect că la naşterea unui om sufletul coboară din lumea spirituală; ei au pus întotdeauna aceasta în raport cu ceva înaripat. Iar dumneavoastră îl puteţi regăsi în jocurile de copii, de exemplu în cântecelul:

„Zboară cărăbuşule, zboară,
Tatăl tău e la război,
Mama ta e-n Pomerania,
Pomerania a ars,
Zboară cărăbusule, zboară."

Acest „zboară" este înţeles ca o imagine a sufletului omenesc, căci pe atunci exista o idee vagă despre spaţiul astral şi despre corpurile care zburau şi coboarau de acolo în lumea fizică. Dar ce este „Pomerania" „Pommer" sau „Pummerle", ceea ce este acelaşi lucru? Nu este nimic altceva decât numele unui copil. Pomerania sau Ţara lui Pummerle este Ţara copiilor, de unde mama îşi aduce copilul. Acest lucru poate fi explicat pornind exclusiv de la lumea spirituală. Dacă vă amintiţi că această imagine a berzei care aduce copiii este efectiv o imagine a unui proces spiritual, reincarnarea, veţi sesiza cât este de important ca omul să primească mai întâi ceva sub formă de imagine, căci starea sa sufletească este cu totul alta dacă se comunică copilului mai întâi un proces spiritual sub formă de imagine; el poate primi atunci cu veneraţie sfântă explicaţia procesului fizic.

Veţi putea crede şi dumneavoastră în barză când veţi şti că ea este o imagine a sufletului care zboară spre incarnarea sa. Cunoaşterea dumneavoastră va da aripi fanteziei copilului, şi dacă recunoaşteţi adevărul, din acesta va emana un fluid misterios care se va transmite copilului. Aşa se întâmplă cu toate imaginaţiunile. Copilului i se poate spune totul. Dacă vă pune întrebarea: Ce este viaţa de după moarte?, conduceti-l la o pupă de fluture: ca fluturele care zboară din pupă, aşa zboară şi sufletul din corp, doar că nu se poate vedea. Dar numai acela care crede el însuşi în aceasta şi pentru care zborul fluturelui afară din pupă este, pe un plan inferior, acelaşi lucru cu ceea ce se produce pe un plan superior pentru suflet va prezenta copilului lucrurile în mod convingător. Când ştiinţa spiritului va cufunda din nou oamenii în înţelegerea lumii spirituale, trezind imagini corespunzătoare în inimile lor, ei vor fi, de asemenea, capabili să educe copilul cu totul altfel, fără să-i ofere adevăruri raţionale aride, care îl abrutizează. Mai ales nu trebuie să-i angajăm în grotesc şi comic, ci să-i facem să vadă clar ce lucruri de viaţă importante se ascund dincolo de aceste adevăruri.

A treia treaptă pe care omul trebuie s-o atingă este „însuşirea scrierii oculte". Ea nu constă în a învăţa o scriere ca în viaţa curentă. Cu siguranţă, multe din semnele scrierii noastre au la origine imagini oculte, dar nu sunt nici pe departe ceea ce este scrierea ocultă. Aici este vorba de a te regăsi în marile forţe uuiversale care acţionează în lume. Şi trebuie să constatăm că un proces evolutiv trece în altul. Luati exemplul unei plante: ea face seminţe; în sământă se află punctul de plecare al unei noi plante. Dar dacă ar fi posibil să verificaţi procesul, aţi vedea că nimic din vechea plantă nu trece în cea nouă. In realitate, din punct de vedere al materiei, întreaga plantă moare; noua plantă este în întregime nouă, numai un anumit proces de mişcare trece în noua plantă. Dacă aveţi ceară şi un sigiliu, imprimaţi sigiliul în ceară, dar nimic din sigiliu nu trece în ceară; se transmite numai forma. Aşa se întâmplă cu orice proces evolutiv. Vechea materie în descompunere nu furnizează decât ocazia. Aceasta se exprimă prin împletirea a două spirale care nu intră în contact. O aşţfel de trecere este prezentă după cultura atlanteană; ea dispare ca treaptă de cultură şi ia naştere o nouă cultură, începând cu cultura indiană. Şi această trecere trebuie să fie simbolizată prin cele două spirale. V-am spus că aproximativ în anul 800 Soarele răsărea în semuul Berbecului; mai înainte, el apăruse în semnul Taurului, în cel al Gemenilor şi încă şi mai înainte în Cancer. Cultura greco-latină,

care conţinea în germene cultura noastră, a coincis cu epoca în care Soarele răsărea în Berbec. Cultura precedentă, cea caldeo-egipteană, coincidea cu epoca în care Soarele era în constelaţia Taurului. Înaintea ei a fost cultura protopersană, în care Soarele răsărea în Gemeni, iar cultura protoindiană s-a dezvoltat când Soarele era în Cancer, şi semnul Cancerului a fost reprezentat primul prin cele două spirale înlănţuite.

Aş putea să vă explic astfel fiecare semn al Zodiacului, plecând de la adevărata sa semnificaţie. Grafia literelor a ieşit din natură şi este expresia forţelor şi legilor care domnesc în natură. Dacă cunoşti semnele scrierii oculte, începi să ieşi din tine. Pătrunzi în substraturile tainice ale naturii.

Aveţi în felul acesta o vedere generală a primelor trei trepte ale căii rosicruciene: „studiul", „cunoaşterea imaginativă", „însuşirea scrierii oculte". Mâine vom aborda celelalte trepte, începând cu „pregătirea pietrei filosofale".

ANTROPOSOFIE ŞI ROSICRUCIANISM

CONFERINŢA a XIV-a

Kassel, 29 iunie 1907

Am aflat ieri ce înseamnă iniţierea rosicruciană, până la treapta a treia, aceea a „cunoaşterii scrierii oculte". Astfel am înţeles ceea ce în spirit rosicrucian se numeşte „studiul", apoi „dobândirea cunoaşterii imaginative" şi, în sfârşit, ceea ce înseamnă „pătrunderea în scrierea ocultă", în acea scriere care-şi are originea în înseşi legile naturii. Acum ne revine sarcina de a trece la treapta a patra a iniţierii rosicruciene, numită „pregătirea pietrei filosofale". Faceţi abstracţie de tot ceea ce citiţi în vreo lucrare oarecare în legătură cu pregătirea pietrei filosofale şi veţi înţelege că numai în epoca actuală este posibil să se raporteze câte ceva despre ceea ce rosicrucianul înţelege prin această pregătire.

Sub asemenea sintagmă se găseau indicaţii pentru accesul la lumile superioare, începând cu crearea acestui curent de către cunoscutul întemeietor al rosicruciansmului, în 1459. Trebuie ştiut că rosicrucianismul a fost condus cu multă prudentă şi a fost păstrat mereu secret. Spre sfârşitul secolului al XVIIl-lea şi începutul celui de al XIX-lea, prin trădare, au fost divulgate anumite secrete ale rosicrucianismului . Au fost publicate mai multe amănunte privind acest subiect; s-ar putea trage concluzia că persoanele în cauză au avut unele informaţii, fără însă a le înţelege. Totuşi, ele aflaseră sau cel puţin au prins din zbor unele lucruri exacte privind şi piatra filosofală. Au apărut o serie de comunicări chiar în „Reichs-Anzeiger" (Nota 50), în legătură cu o societate care îşi luase ca sarcină pregătirea pietrei filosofale. Iar printre aceste comunicări se afla una pe care nu o putea înţelege decât cineva care stia despre ce este vorba. Se spunea: „Da, piatra filosofală există; cea mai mare parte a oamenilor o cunosc, cea mai mare parte chiar au avut-o în mână, şi ea nu este greu de găsit, dar majoritatea nu stiu acest lucru".

Or, de acest concept al pietrei filosofale era legat sensul că ea ar fi înzestrată cu proprietatea de a conduce încetul cu încetul la cunoasterea părţii nemuritoare a omului, la lumile superioare. Când omului îi clar că această parte a sa nu poate cădea pradă morţii, el dobândeşte, prin intermediul pietrei filosofale, viaţă veşnică; învinge astfel moartea, ceea ce a fost interpretat în sensul că omul nu ar muri niciodată. În realitate, prin aceasta el cunoaşte lumea în care trăieşte după moarte. În plus, piatra filosofală înseamnă şi un elixir al vieţii. Toate acestea făceau din piatra filosofală un obiect foarte râvnit. Cel care ştie despre ce este vorba înţelege aceste cuvinte; cel care nu cunoaste secretul nu poate face mare lucru.

Vă voi spune, pe scurt, despre ce este vorba. Dacă doriţi să înţelegeţi, trebuie să mă urmaţi în abordarea unui fapt ştiinţific foarte simplu. Este cunoscută legătura dintre om şi lumea vegetală. Este un fapt că tot ce respiră în felul omului nu ar putea exista dacă nu ar fi plantă. Trebuie să aflaţi care este raportul dintre dumneavoastră şi plantă.

Dumneavoastră inspiraţi aer şi utilizaţi oxigenul pe care acesta îl conţine. Fără oxigen nu aţi putea trăi. Când inspiraţi aerul şi transformaţi oxigenul în interiorul organismului, expiraţi gaz carbonic, o combinaţie de oxigen şi de carbon şi spuneţi: Omul absoarbe continuu oxigen, întreţinându-şi astfel corpul, şi elimină gaz carbonic. În felul acesta, el produce continuu o otravă care l-ar putea omorî şi pe care o revarsă în mediul ambiant. Ce face planta? Într-un anumit sens, ea face exact invers: absoarbe gazul carbonic, păstrează carbonul şi elimină oxigenul, de care nu are nevoie. Daţi plantei ceea ce îi este necesar şi ea vă restituie oxigenul. Acest proces de preluare a gazului carbonic şi de eliminare a oxigenului depăşeşte cu mult absorbţia de oxigen de către plantă. Ce face planta cu carbonul pe care îl păstrează? Ea îşi edifică o mumită parte a propriului corp. În felul acesta, daţi într-un anumit fel plantei ocazia să-şi edifice propriul corp din carbou, în modul ei specific. Când, după mileni, dezgropaţi planta sub formă de huilă veţi găsi aceeaşi substanţă.

Planta vă dă oxigenul pe care îl absorbiţi. Dumneavoastră îi daţi gazul carbonic, din care ea reţine carbonul, pentru a-şi edifica corpul, şi vă restituie oxigenul. Are loc un proces interactiv pur şi simplu minunat. Aşa stau lucrurile în prezent. Dar omul se află în plină evoluţie şi în viitor corpul omenesc va dispune el însuşi de organul de transformare a gazului carbonic în oxigen şi va reţine el însuşi carbonul.

Acum vreau să mă refer - în alt fel decât am făcut-o ieri, când am vorbit despre rosicrucianism - la o altă stare viitoare a fiinţei omeneşti. În viitor, omul va dispune de un corp lipsit de dorinţe, de un nivel superior faţă de cel pe care îl au, pe o treaptă inferioară, plantele: el va fi în măsură să-şi edifice un corp care, pe o treaptă superioară, va fi de natură vegetală. Prin organul care la ora actuală este inima sa el va dispune de un aparat cu care va realiza ceea ce face acum planta. Planta şi omul nu ar putea trăi unul fără celălalt. În absenţa plantelor, toate fiinţele consumatoare de oxigen ar fi condamnate să dispară, căci planta este cea care ne dă oxigenul; omul nu poate fi gândit fără plantă. Iar ceea ce realizează acum planta fără noi va fi în viitor produs de acest organ în care se va transforma inima, când va fi un muşchi voluntar. Noi ne extindem conştienţa dincolo de lumea plantelor, creştem împreună cu lumea vegetală, în aşa fel încât ceea ce planta face astăzi în afara noastră se va produce mai târziu în noi înşine. Atunci vom păstra carbonul, pe care în prezent îl eliminăm, şi ne vom edifica propriul organism. Vom deveni asemănători vegetalelor, pe o treaptă superioară de conştienţă.

Ocultismul înveştmântează, din timpuri imemoriale, toate acestea într-o minunată legendă, căci adevărurile au fost păstrate de milenii în imagini şi legende. Este vorba de Legenda de Aur, şi ceea ce v-am povestit astăzi era comunicat discipolilor în imagini. Iată, în mare, ce spune ea: când Set - fiul pe care Dumnezeu l-a dat lui Adam şi Evei în locul lui Abel, cel care a fost ucis - a intrat într-o zi în Paradis, a descoperit cei doi arbori, arborele cunoaşterii şi arborele vieţii, concrescuţi şi având ramurile împletite. El a cules trei seminţe, la ordinul îngerului care-l însoţea. Le-a păstrat şi le-a pus în gura lui Adam, când acesta a murit. Din mormântul lui Adam a crescut un arbore. Celui care ştia cum să-l privească, acest arbore îi revela o scriere cu litere de foc, formată din cuvintele „Ehjeh asher ehjeh" - Eu sunt cel care a fost, care este, care va fi. Atunci Set a luat lemnul acestui arbore care creştea pe mormântul lui Adam şi din el au fost realizate mai multe obiecte, între altele acel baston care a fost vergeaua magică a lui Moise. Acest arbore s-a înmulţit; din el s-a construit poarta templului lui Solomon şi mai târziu, după multe avataruri, crucea pe care a fost răstignit Mântuitorul.

Astfel, legenda reuneşte lemnul crucii de pe Golgota şi arborele ieşit din sământa arborelui din Paradis, crescut din mormântul lui Adam.

Această legendă ascunde acelaşi mister ca cel la care m-am referit astăzi. Iată ce vrea să exprime ea: În vremurile de la început, neamul omenesc încă nu se afundase în viaţa plină de dorinţe, ci era cast şi pur ca planta care întinde caliciul său spre Soare. Apoi oamenii au căzut, prin păcatul originar: carnea lor a fost năpădită de dorinţe. Dar tot ce omul a avut cândva, în starea sa de inocenţă, îi va fi înapoiat când, pe calea cunoaşterii, el îşi va crea un corp asemănător cu cel dinainte de a fi pătruns în cunoaştere; amintiţi-vă de originea Eului. Dar pentru că omul nu mai are acel corp, el a devenit un organism care respiră cu ajutorul plămânilor şi si-a putut crea sângele roşu. Astfel, constituţia actuală a omului este legată de respiraţia si circulaţia sa şi de faptul că el a putut deveni o fiinţă înzestrată cu facultatea de cunoaştere, aşa cum este în prezent.

Transpuneţi-vă în corpul actual. Vă puteţi face o reprezentare privind modul în care pătrunde oxigenul, cum acesta stimulează sângele roşu, cum sângele roşu circulă în corp ca un arbore care se ramifică, cum apoi sângele albastru revine încărcat cu gaz carbonic.

În dumneavoastră sunt doi arbori: cel al sângelui roşu şi cel al sângelui albastru. Fără ei omul nu ar putea fi un purtător al Eului. Pentru aceasta trebuia să fie dotat cu sânge roşu; este calea care suscită cunoaşterea noastră actuală. Dar aceasta implică moartea, căci dumneavoastră transformaţi sângele roşu în sânge albastru saturat cu anhidridă carbonică. De aceea, preotul care iniţia în Misteriile Vechiului Testament spunea: Priveşte, tu ai în tine arborele sangelui roşu. Dacă nu l-ai fi primit, nu ai fi devenit niciodată un om înzestrat cu facultatea de cunoaştere. Tu ai gustat din arborele cunoaşterii, dar în acelaşi timp ţi-a fost luată posibilitatea de a-ţi da viaţă din propria ta fiinţă.

Ceea ce era odinioară un arbore al vieţii a devenit un arbore care ucide; de aceea arborele sângelui albastru este în noi arborele morţii. Aceasta este starea actuală. Pentru iniţiat însă, în faţa sufletului său se prezintă o stare viitoare, când omul are în el natura vegetală, şi când, cu ajutorul aparatului său cardiac, el va retransforma sângele albastru în sânge roşu. Totodată, el va transforma arborele morţii în arborele vieţii. Atunci omul va deveni o fiinţă nemuritoare; ceea ce a fost pe o treaptă inferioară va fi din nou pe o treaptă superioară. Aparatul pe care îl deţine acum planta îl va avea atunci în el însuşi. Datorită acestui fapt, Raiul constituie un punct final al omenirii. Iar misiunea lui Set a fost înţeleasă ca o viziune de la sfârşitul timpurilor: compensarea celor două principii în omul însuşi. Astfel se împletesc în Paradis arborele vieţii şi arborele cunoaşterii; ei nu se pot afla în om decât dacă el îşi caută înrudirea cu planta. Dar cum dobândeşte el facultatea de a face ca cei doi arbori să se împletească? Prin faptul că dezvoltă în el cele trei mădulare superioare ale naturii omeneşti.

Am făcut cunoştinţă cu omul, constituit dintr-un corp fizic, dintr-un corp eteric, dintr-un corp astral şi din Eu, şi ştim cum Eu1, când lucrează asupra corpului astral obţine primul mădular constitutiv superior, prin lucrarea asupra corpului eteric pe cel de al doilea şi prin lucrarea asupra corpului fizic pe cel de al treilea. Astfel, omul viitorului va avea şapte mădulare constitutive, va mai avea o Sine spirituală, un Spirit al vieţii şi Omul-spirit. Când îsi va transforma natura sa inferioară, el va purta în sine arborele cunoaşterii şi arborele vieţii. Astfel, omului i-a fost oferită, chiar în punctul de plecare al evoluţiei sale, baza pentru cele trei mădulare constitutive superioare, suportul Eului său.

Acestea sunt cele trei seminţe pe care le ia Set şi din care primul „Om-Eu", Adam, face să crească un arbore. În acest arbore se află ceea ce tranzitează toate incarnările prin care treceţi. În timpul primei incarnări, Eul dumneavoastră se afla la un nivel extrem de jos; din incarnare în incarnare el se ridică din ce în ce mai mult. Ceea ce se dezvoltă astfel este simbolul a ceea ce este vesnic în om şi care va atinge perfecţiunea la sfârşitul stării pămnteşti. Dar omul nu

poate ajunge aici decât atunci când se leagă cu cel mai important lucru pe care l-a întâlnit el în calea spiritului. Tot ceea ce a condus omenirea pe calea ascendentă - vergeaua magică a lui Moise, templul lui Solomon Şi în final crucea de pe Golgota - ajută omul să-şi manifeste cu toată forţa Treimea superioară. Iar crucea de pe Golgota este cea care i-a arătat drumul către desăvârşirea umană supremă. La origine, germenele din care a ieşit arborele de care este vorba a fost pus în gura lui Adam - nu s-ar putea exprima mai frumos acest lucru -, germene din care se obţinuse lemnul pe care Set îl folosise. Acesta este, oglindit în imagini-simbol, mersul omului prin timp. În viitor el trebuie să realizeze: transformarea fiinţei sale, aptitudinea de a face să ia naştere carbonul în propria sa fiinţă, prin propriile forţe, ceea ce planta face în prezent; această alchimie a plantei omul o va putea stăpâni în viitor.

Pregătirea alchimică a ceea ce am descris mai sus se obţine prin aceea că se dau discipolului rosicrucian anumite indicaţii priviud modul de reglare a respiraţiei. Acest lucru nu poate fi înţeles decât aplicând principiul: picătură cu picătură, apa găureşte piatra. Dar învăţăcelul rosicrucian lucrează pentru aceasta. Ca şi picătura minusculă care în cele din urmă dă naştere la adâncituri în piatră, reglarea procesului respirator duce la un progres în ceea ce priveste corpul omenesc. Indicaţiile după care rosicrucianul trebuie să exerseze sunt de aşa natură, încât îl aduc pe calea care-i permite să acceadă încă de pe acum la o pregătire capabilă să confere Eului aptitudinea de a-şi elabora în alt mod corpurile viitoare. În orice caz, cu aceasta se asociază faptul că ceea ce dumneavoastră veţi întâlni mai târziu în ambianţa fizică aveţi de pe acum în lumea spirituală. Sfaturile date elevilor rosicrucieni constau în pregătirea unei stări viitoare printr-un proces lent şi dobândirea încă de pe acum a facultăţii de a vedea această stare în lumile superioare. Astfel, discipolul rosicrucian acţionează în două direcţii: în primul rând el lucrează pentru viitorul omenirii şi, în al doilea rând, el dobândeste vederea în lumea spirituală; vede ceea ce ulterior va coborî în realitatea fizică.

Înţelegeţi acum lucrurile pe care acest personaj extraordinar le-a publicat, fără să le fi înţeles. Piatra filosofală este banalul cărbune negru; dar trebuie să învăţaţi mecanismul prin care se poate transforma cărbunele cu ajutorul forţei interioare: acesta este progresul omenirii. În cărbunele actual se află modelul a ceea ce va fi într-o zi substanţa cea mai importantă pentru om, chiar dacă aspectul ei va fi cu totul diferit. Gândiţi-vă la strălucitorul diamant: el este, de asemenea, cărbune! Ceea ce se numeşte „pregătirea pietrei filosofale", în concepţia rosicruciană despre lume, ascunde un proces de metamorfoză omenească şi o invitaţie de a lucra la stările viitoare ale omenirii. Toţi cei care acţionează astfel pregătese corpurile viitorului, corpurile de care vor avea nevoie sufletele în viitor.

Există un cuvânt care exprimă admirabil această muncă în vederea viitorului, şi pe care noi îl vom înţelege dacă vom lămuri care este deosebirea dintre evoluţia sufletelor şi evoluţia raselor. Dumneavoastră toţi aţi fost atlanti, şi acele corpuri din Atlantida aveau, aşa cum am spus, un cu totul alt aspect decât cele de astăzi. Acelaşi suflet care se afla într-un corp atlant este acum în corpul dumneavoastră. Dar nu toate corpurile au fost pregătite, ca al dumneavoastră, de către un mic număr de colonişti care au emigrat atunci de la vest la est. Cei care au rămas pe loc şi care, cum se spune, s-au legat de rasă au dispărut, în timp ce cei mai avansaţi au întemeiat noi culturi. Ultimele rămăşiţe în drumul spre est, mongolii, au păstrat ceva din cultura atlantă. La fel, corpurile celor care nu vor urma o evoluţie progresivă, prin care să poată depăşi următoarea mare cotitură a evoluţiei, vor fi chinezii viitorului. Vor exista din nou populaţii decadente. Astfel, în corpurile chinezilor trăiesc suflete care, pentru că au avut o atracţie prea puternică pentru această rasă, vor trebui să se incarneze încă o dată în aceeaşi rasă. Sufletele care sunt acum în dumneavoastră se vor incarna mai târziu în corpuri ieşite din cei care lucrează în prezent în felul descris şi care dau naştere la corpurile viitoare, cum au făcut-o odinioară primii colonişti din Atlantida. Cei care sunt prinşi de rutina zilnică, care nu vor să se lege de ceea ce merge spre viitor, vor dispărea în rasă. Există oameni care vor să rămână la ceea ce vine din trecut, care nu vor să ştie nimic despre progres,

care refuză să urmeze pe cei care, dincolo de rasă, conduc spre o structură mereu reînnoită a omenirii.

Mitul a păstrat minunat această tendinţă. El se referă la vorbele lui Isus Hristos: „Cel care nu-şi părăseste tatăl, mama, femeia şi copilul, fraţii şi surorile nu poate să-mi fie ucenic" şi, pe de altă parte, arată cât este de trist să auzi pe cineva spunând: Eu nu vreau să ştiu nimic despre un astfel de conducător!, respingându-l. Cum s-ar putea exprima mai clar, decât prin imaginea celui care respinge ghidul şi care nu vrea să se ridice. Aceasta este legenda evreului rătăcitor, Ahasverus, care l-a respins pe cel mai mame conducător, Iisus Hristos, nedorind să ştie nimic despre evoluţie, obligat din cauza aceasta să rămână în rasa sa şi să revină mereu la ea. Astfel de mituri sunt date omenirii ca amintire veşnică, pentru ca oamenii să ştie despre ce este vorba.

Astfel, a patra treaptă a iniţierii rosicruciene trebuie să fie înţeleasă ca un lucru de o mare profunzime. Aşa se articulează „pregătirea pietrei filosofale" cu evoluţia omenirii.

A cincea treaptă a iniţierii o reprezintă „corespondenţa dintre microcosmos şi macrocosmos". Complicatul corp omenesc, aşa cum este el în prezent, s-a format într-un anumit mod. V-am coudus prin etapele Saturn, Soare, Lună şi Pământul actual. Din tot ce se află astăzi în corpul nostru, pe Saturn nu existau decât primele structuri ale aparatelor senzoriale, cuprinse în masa lui Saturn ca nişte cristale în ganga lor; ochiul era ca un cristal de cuarţ din rocile muntelui. Pe Soare organele umane cele mai dezvoltate erau glandele. Pe Lună, organele corespunzătoare celor care alcătuiesc în prezent sistemul nervos se aflau etalate la suprafaţa Lunii. Luna avea un sistem nervos şi oamenii-animale care se aflau acolo au participat pentru prima dată la constituirea sistemului nervos. Pe Pământ, omul a primit sistemul său osos, căci pe Lună încă nu exista un regn mineral.

Aţi văzut cu ce artă a fost alcătuit omul. Ceea ce constituie astăzi ochiul nostru era etalat ca ochi pe întregul Saturn; ceea ce exista în macrocosmos s-a retras în noi. Ştiinţa ocultă este în măsură să vă indice în ce relaţie se află fiecare organ cu macrocosmosul: despre ficat, splină, inimă etc. se poate spuue ce le corespunde în lumea exterioară şi ce a trebuit să se producă acolo pentru ca ele să se poată forma. În învăţătura rosicruciană iniţiatică există mijloace cu ajutorul cărora, având ca punct de sprijin organele noastre de simţ, să ne putem cufunda în noi înşine, în ochii noştri, în urechile noastre şi să dobândim priu aceasta o viziune clarvăzătoare a formării acestor organe.

V-am condus la momentul evoluţiei atlanteene, când corpul eteric era atât de mult în afara corpului fizic, încât nu se putea lega de punctul care se află în cap, situat deasupra rădăcinii nasului. Apoi, am văzut cum corpul eteric a pătruns în corpul fizic şi cum corpul fizic a dobândit forma sa actuală. Există o metodă de afundare în sine cu ajutorul unor formule foarte exacte, care nu sunt transmise decât de la om la om. Dacă vă adânciţi astfel în dumneavoastră în locul în care capul fizic se contopeşte cu capul eteric, vi se revelează aspectul pe care îl avea Pământul când această parte a corpului eteric a pătruns în cap. Vă puteţi astfel adânci în fiecare mădular al microcosmosului dumneavoastră şi cunoaşte în acest fel forţele macrocosmosului, ceea ce au edificat arhitecţii lumii. Astfel, urmând indicaţiile ocultismului, este posibil să cuuoaşteţi macrocosmosul. Pentru fiecare lucru din lume, din macrocosmos, există un organ în microcosmos. Omul este fiinţa cea mai complicată. La fel cum comunicarea unei telegrame vă permite să ştiţi cine este expeditorul său, puteţi, adâncindu-vâ într-un organ, cunoaşte cine l-a elaborat.

Cu aceasta am atins deja a şasea treaptă, ceea ce se numeşte „afundarea în macrocosmos". Cel care a încercat să cunoască legătura dintre microcosmos şi macrocosmos şi-a lărgit cunoaşterea asupra întregii lumi. Aceasta se ascunde în vechea zicală: „Cunoaşte-te pe tine însuţi." Teosofii au făcut mult rău, spunând: „În tine se află, deja, Dumnezeu în totalitate. Cel

Preaînalt este prezent în tine. Este suficient să privesti în tine pentru a cunoaşte întreaga lume".

Acest fel de a mocni în tine este tot ce poate fi mai absurd; nu conduce decât la cunoaşterea Eului propriu inferior, pe care deja o deţinem. În acest fel, nimeni nu învaţă decât ceea ce ştie deja. O adevărată cunoastere de sine nu se dobândeşte decât în modul descris, ea fiind totodată şi o cunoaştere a lumii. Adevărata teosofie nu este în măsură să-i uşureze omului lucrurile. Ea trebuie să spună: Printr-o aprofundare serioasă, cu calm, trebuie să cunoşti chiar şi fiinţa cea mai complicată. Nu-l poţi cunoaşte pe Dumnezeu decât învăţând a-l cunoaşte, parte cu parte, în lume. Aceasta implică răbdare şi perseverenţă. Cunosti lumea progresiv, cu calm şi în timp. Teosofia nu ne poate da nici o formulă magică cu ajutorul căreia să dobândim cunoaşterea în totalitatea ei. Ea ne poate indica doar ce cale să urmăm pentru a ajunge la autocunoaştere şi totodată la cunoaşterea lumii. Va ajunge omul şi la cunoaşterea lui Dumnezeu.

Cunoaşterea la care ajunge omul pe a şasea treaptă a iniţierii nu este o cunoaştere raţională, aridă; este o cunoaştere care ne leagă în mod intim cu lumea. Cel care a dobândit-o are o legătură directă cu toate lucrurile lumii, legătură pe care omul actual nu o cunoaste decât în relaţia misterioasă care este iubirea dintre bărbat şi femeie, bazată pe o recunoaştere tainică a fiinţei celuilalt. O asemenea relaţie, prin care nu numai înţelegeţi, dar prin care vă simţiţi legaţi de toate fiinţele, aşa cum se simte legat, în prezent, cel ce iubeşte de fiinţa iubită, este ceea ce se obţine prin contemplarea macrocosmosului. Aveţi atunci o legătură intimă, un fel de legătură de iubire cu planta, cu fiecare piatră, cu toate fiinţele lumii. Iubirea dumneavoastră pentru toate fiinţele se specializează; ele vă spun ceva pe care altfel nu-l puteţi afla dacă nu aţi coborât încă în cunoaştere. Animalul devorează ceea ce-i convine şi lasă ceea ce nu-i convine; el are o relaţie de simpatie pentru unele lucruri şi o relaţie de antipatie pentru altele. Pentru a dobândi cunoaşterea actuală, omul a fost constrâns să piardă legătura imediată cu lucrurile, dar el va redobândi-o pe un plan superior. De unde ştie azi ocultistul că planta acţionează asupra omului altfel prin floarea sa decât prin rădăcina sa? De unde ştie el că o rădăcină obişnuită acţionează altfel decât un morcov? Datorită faptului că lucrurile îi vorbesc, ca în cazul animalelor. Pe un plan inferior, această legătură intimă exclude conştienţa raţională. Pe treptele cele mai înalte, omul o va regăsi într-o stare de conştienţă deplină.

Ajungând la acest punct, treapta a şaptea a iniţierii vine de la sine. Din tot ce am spus până acum aţi putut deduce că este vorba de o cunoaştere prin impresii afective (în germană: *Gemütseindrücken* - raţiunile inimii, pe care raţiunea le ignoră - nota trad. francez) şi de sentimente. Aici nu există nimic care să nu afecteze inima omului în modul cel mai direct; din această cauză nu trebuie să faceţi aici o distincţie între o cunoaştere ideală, una intelectuală şi una spirituală. Intenţia ocultistului nu este să vă emoţioneze, să vă povestească tot felul de lucruri frumoase, ci de a reda faptele lumii spirituale. El ar considera ca o lipsă de pudoare să facă apel la sentimentele dumneavoastră. Dar ocultistul ştie că faptele vorbesc de la sine; ele sunt cele care trebuie să trezească sentimentele. Din această cauză, pentru rosicrucian persoana maestrului nu este luată în considerare. Învăţământul nu are nimic de-a face cu persoana. Maestrul nu este decât ocazia de a face faptele să vorbească oamenilor. Iar el va vorbi cu atât mai bine cu cât va fi mai mult un mijloc de expresie al contemplării lumilor superioare. Cel care crede, care are opinii şi concepţii personale nu este apt de a fi profesor de ocultism. Dacă nu ar hotărî obiectivitatea, ci sentimentul, aţi spune, poate: doi şi cu doi fac cinci!

Vedeţi astfel cum prin diferitele sentimente pe care trebuie să le dezvolte în interiorul său el se ridică la cunoaşterea lumilor superioare. Desigur, pentru aceasta sunt necesare unele îndrumări, pe care fiecare le găseşte la momentul potrivit, dacă le caută asiduu.

Să nu credeţi că cele şapte trepte ale iniţierii trebuie urcate succesiv; maestrul alege ceea ce este potrivit pentru fiecare. Vreau să vă prezint şi etapele pregătitoare. Voi da numai două exemple, pentru a vă arăta că, înainte de a trece la exerciţii mai riguroase, mai trebuie dezvoltate şi alte calităţi ale omului. Încă de la început, trebuie folosită concentrarea, concentrarea gândirii. Vedeţi cum gândurile dumneavoastră vagabondează de dimineaţa până seara! Gândurile apar de ici de colo şi vă trag după ele. Ca discipol rosicrucian, trebuie să vă rezervaţi un timp în care să fiţi stăpânul gândurilor dumneavoastră, să vă concentraţi asupra unui obiect cât mai neinteresant. Timpul nu contează; energia, răbdarea şi perseverenta, iată ceea ce este necesar.

O altă calitate care trebuie dezvoltată este „atitudinea pozitivă", care constă în a căuta în existenţă ceea ce se spune într-o legendă persană despre Iisus Hristos. Iisus Hristos şi discipolii Săi au găsit un câine mort în stare de descompunere avansată la marginea drumului. Discipolii, mai puţin evoluaţi, şi-au întors faţa, numai Isus Hristos s-a oprit, a contemplat atent cadavrul şi a spus: „Ce dinţi frumoşi are totuşi acest animal"!

Oricât ar fi de urât un lucru, tot are în sine ceva frumos, în orice lucru neadevărat există o picătură de adevăr, în tot răul este şi un bine. Şi nu este nevoie să renunţari la spiritul critic. Prea adesea aceasta se interpretează ca interdicţie de a mai vedea ceva rău etc., când în realitate este vorba de faptul că orice urâţenie conţine un pic de frumuseţe şi orice rău ceva bun. Aceasta scoate la suprafaţă forţele superioare ale sufletului şi face parte din pregătirea pentru iniţiere.

Am vrut să vă ofer mai întâi o reprezentare a spiritului în care se desfăşoară o iniţiere hristic-gnostică. În iniţierea rosicruciană se află creştinismul cel mai profund, cel mai autentic. Putem fi creştini în adevărata accepţiune a termenului, în ciuda a tot ce comportă existenţa modernă. Puteam fi creştini în stilul vechi, atâta timp cât existau mai multe posibilităţi de a ne retrage din lume şi atâta timp cât nu pătrunseseră în noi formele de gândire care nu ne mai permit să fim astfel de creştini. Aceste reprezentări ieşite din gândirea aflată la baza ştiinţelor naturale fac dificilă adeziunea la creştinism în forma sa originară. Tocmai spiritele cele mai nobile sunt cele care spun: Eu nu pot lega, în prezent, crestinismul, cu nimic. Desigur, lumea spirituală ne înconjoară, dar şi formele de gândire pe care le produce epoca materialistă trăiesc, de asemenea, în noi. Suntem continuu înconjuraţi de forme de gândire impregnate de viaţa materială. De aceea, un om scrupulos trebuie să spună: Epoca noastră are nevoie, în mijlocul acestui curent de reprezentări care se infiltrează în noi, de o metodă eficientă, care să ne permită să ne păstrăm integritatea faţă de tot ceea ce ne invadează, provenind din lume. Această metodă ne este oferită de ştiinţa apiritului. Dacă-i refuzăm ajutorul, dacă nu vrem să ni-l însuşim suntem egoişti. Ştiinţa spiritului este considerată ca executoarea testamentară a ceea ce era deja scopul teologiei Evului Mediu. Ea poate fi înţeleasă de toţi, chiar de cei care cunosc toate obiecţiile, justificate, ale stiinţelor naturii. În prezent, oricine poate găsi în teosofia de orientare rosicruciană ceea ce-l conduce spre cunoaşterea lumii şi, de asemenea, spre pacea sufletului şi încrederea în viaţă. Teosofia rosicruciană nu este o cunoaştere pur teoretică, care poate fi discutată pe bază de argumente, ci o cunoaştere care trebuie să impregneze întreaga noastră civilizaţie. Teosoful iniţiat în spirit rosicrucian cunoaşte el însuşi toate obiecţiile care pot fi aduse acestei concesii. Dacă am vrea să discutăm cu ajutorul argumeutelor, s-ar produce ceea ce i s-a întâmplat lui Eduard von Hartmann (Nota 51) cu a sa *Filosofie a inconştientului*. El spunea, în această carte, în care vorbea despre darvinism şi alte subiecte, lucruri care constituiau un punct de vedere superior faţă de punctul de vedere materialist al cercetării în domeniul ştiinţelor naturale. Toţi oamenii de ştiinţă s-au ridicat împotriva lui şi asupra *Filosofiei inconstientului* s-a abătut un potop de critiei. Eduard von Hartmaim a fost numit cel mai mare diletant. Printre alte brosuri a apărut una, scrisă de un autor anonim, care respingea *Filosofia inconştientului* cu ajutorul unor argumente care puteau fi invocate de cineva care stăpânea cunoştinţele epocii sale. Această brosură a reprezentat un mare succes. Oscar Schmidt (Nota 52), celebrul zoolog, a declarat, de

exemplu: „Păcat că nu ştim cine a redactat această replică, căci este vorba de o persoană ajunsă la culmea ştiinţei epocii sale!" Iar Ernst Haeckel (Nota 53) a spus: „Să se facă cunoscut, şi noi îl vom considera ca pe unul dintre ai noştri". Efectiv, această broşură a făcut senzaţie. A apărut o a doua editie, cu numele autorului său: Eduard von Hartmann! Naturalistii au tăcut şi întâmplarea nu a fost comentată. Dar ea avusese totuşi loc.

În acest fel vedeţi cum cel care deţine un punct de vedere superior este în măsură să furnizeze el însuşi argumente contrare; este suficient să coboare la un alt punct de vedere. Dacă am dispune de timp, am putea aduce şi noi câteva asemenea contraargumente. Era important însă, din cauza puţinului timp disponibil, să fie transmis ceea ce investigaţia spirituală poate aduce, în prezent, la cunostinţă în legătură cu realităţile lumii superioare. Aceste lucruri trebuie să exercite o acţiune salutară asupra oamenilor, iar ştiinia spiritului să pătrundă tot mai mult în toate domeniile vieţii omeneşti şi să le poată fecunda. Dacă va acţiona într-un mod fecuns şi salutar, ea va aduce astfel cea mai bună dovadă a vitalităţii sale. Aceasta este şi dovada pe care o caută ştiinţa spiritului. De aceea teosoful rămâne relativ pe poziţii când spune: Totul nu este decât o himeră! De totdeauna, ceea ce s-a produs pentru binele omenirii a fost considerat la început ca o himeră. lată un exemplu din ultimii ani ai deceniului al patrulea al secolului al XIX-lea, când banalul nostru timbru poştal încă nu exista. El a fost inventat spre sfârşitul anului patruzeci de un anume Hill (Nota 54) - de fapt, un diletant. Cel care trebuia să prezinte invenţia în Parlament a ţinut un discurs neobişnuit: Este imposibil ca numărul de scrisori să crească, aşa cum spune acest domn, şi dacă lucrurile ar sta aşa ar trebui mărită clădirea! Ceea ce astăzi se înţelege de la sine - clădirea se modifică atunci când volumul de scrisori creşte - a fost astfel ocolit. Alt exemplu: când s-a pus problema construirii primului drum de fier, în Bavaria, a fost consultat Colegiul medicilor în legătură cu acest subiect. Membrii Colegiului au spus atunci că nu ar trebui să se construiască drumuri de fier, deoarece aceasta ar avea consecinţe îngrozitoare asupra sistemului nervos al utilizatorilor, iar dacă s-ar pune totuşi problema construirii lor, ar trebui să fie înconjurate cu ziduri înalte de scânduri, pentru ca cei din jur să fie feriţi de comoţii cerebrale.

Orice lucru, când a apărut prima oară, a fost considerat neobişnuit. Dar ştiinţa spiritului, dacă vrea să devină o realitate a existenţei, trebuie să pătrundă în ceea ce ne înconjoară zilnic. Dacă ea va deveni o forţă care dă aripi întregii noastre vieţi, care pătrunde activităţile noastre cotidiene, va face dovada realităţii sale. De la acest punct de vedere pleacă filosofia rosicruciană, şi în acest spirit vă rog să acceptaţi tot ce a fost spus în aceste conferinţe. În viitor, ştiinţa spiritului va avea o influenţă activă asupra forţelor creatoare ale omului şi va da impulsuri noi artei de a vindeca şi pedagogiei, domeniului artistic şi celui al cunoştinţelor superioare. Ea va anima şi va însufleţi toate aspectele vieţii.

În această optică au fost ţinute aceste conferinţe, şi din acest punct de vedere vă rog să le receptaţi.

EVANGHELIA LUI IOAN

CONFERINŢA I

Basel, 16 noiembrie 1907

Cel care analizează atent viaţa spirituală modemă va vedea că în multe suflete există o contradicţie profundă. Încă din cea mai fragedă tinereţe, în locul unei concepţii unitare despre lume, ele primesc două: una prin învăţătura religioasă şi cealaltă prin ştiinţele naturii, ceea ce le creează de la început îndoieli cu privire la adevărul tradiţiilor religioase.

S-ar putea crede că teosofia ar vrea să adauge o nouă profesiune de credinţă la cele vechi, existente deja. Nu aceasta este problema. Teosofia nu este o nouă religie, o sectă nouă, ea este mai mult decât o religie.

Aceste conferinţe îşi propun să arate, cu ajutorul teosofiei, care este semnificaţia unui document religios ca Evanghelia lui Ioan. Tocmai examinarea acestei Evanghelii va dezvălui relaţia teosofiei, în general, cu documentele religioase. Ea contribuie la înţelegerea curentelor religioase existente în lume. Cel care cunoaşte teosofia consideră creştinismul ca pe o realitate de cea mai mare importanţă pentru viaţa spirituală a omenirii. Dar viaţa spirituală modernă este incapabilă să sesizeze profunzimea creştinismului. Teosofa este instrumentul şi mijlocul fără de care nu este posibil să-l judeci. Dacă folosim acest instrument, putem pătrunde adânc în înţelepciunea documentelor religioase. Am putea compara teosofia cu filologia. Filologia ne permite şi ea să studiem documentele religioase. Cu toate acestea, teosofia ne înlesneşte accesul la spiritul acestor documente. Adevăratul cunoscător al geometriei euclidiene nu este cel care ştie limba greacă, ci acela care stăpâneşte cunoasterea faptelor geometrice.

Teosofia nu trebuie să fie o nouă religie pentru omul modern, ci mijlocul de a-i apropia din nou creştinismul, în adevăratul său conţinut. Creştinismul este culmea tuturor religiilor. Toate celelalte religii nu fac decât să ne orienteze spre creştinism. Creştinismul este religia tuturor vremurilor viitoare şi nu va fi înlocuit de o altă religie. Sursa de adevăr care ţâsneste din el este nesecată. Are atâta forţă încât, o dată cu progresul evoluţiei omenirii, el va revela noi aspecte ale esenţei sale. Teosofia trebuie să ne arate creştinismul într-o lumină nouă.

În raport cu documentele religioase se pot adopta patru puncte de vedere diferite: mai întâi, cel al credinţei naive. Mulţi nu pot lega acest punct de vedere de gândirea lor modernă şi adoptă cel de al doilea punct de vedere, al criticii, al îndoielii, al respingerii. Acesta este punctul de vedere al oamenilor inteligenţi, instruiţi. Ei consideră adevărurile religioase ca un punct de vedere depăşit. Mulţi oameni instruiţi îşi continuă cercetările şi găsesc că totuşi, în mod uimitor, în aceste documente religioase se găsesc multe lucruri deosebite. Ei ajung la un al treilea punct de vedere: cel al simboliştilor. Aceştia, în funcţie de spiritul şi stiinţa lor, fac diverse interpretări ale textelor documentelor religioase. În Germania, mulţi liber-cugetători de odinioară au ajuns până la acest punct de vedere. Datorită teosofiei, devine posibil cel de al patrulea punct de vedere. Se învaţă din nou acceptarea *ad litteram* a documentelor religioase. Găsim, în acest sens, exemple remarcabile în consideraţiile făcute asupra Evangheliei lui Ioan.

Printre cele patru Evanghelii, cea a lui Ioan ocupă un loc aparte; în timp ce cele ale lui Matei, Marcu şi Luca ne dau o imagine istorică despre Iisus din Nazaret, cea a lui Ioan este considerată o apoteoză, un poem minunat. Ea contrazice de mai multe ori spusele celorlalte trei Evmghelii; aceste contradicţii suut atât de evidente, încât este de necrezut că apologeţii Evangheliei lui Ioan nu le-au sesizat.

În prezent, se consideră Evanghelia lui Ioau mai puţin credibilă; motivul este mentalitatea materialistă a epocii noastre. În secolul al XIX-lea, omenirea a devenit materialistă prin sentiment şi, în consecinţă, şi prin gândire. Omul judecă după cum simte. Materialismul nu este doar acea concepţie despre lume exprimată în cărţile lui Büchner, Moleschott Şi Vogt (Nota 55), dar chiar şi cei care, ca interpreţi ai documeutelor religioase, vor să se plaseze într-un punct de vedere spiritual, o fac într-un mod pur materialist. S-ar putea da ca exemplu controversa între Karl Vogt şi profesorul Wagner (Nota 56) din Göttingen. Această controversă a avut loc în cadrul revistei „Augsburger Zeitung" şi s-a terminat întru totul în favoarea lui Karl Vogt. Wagner susţinea existenţa sufletului, dar într-un mod materialist. Datorită faptului că teologii noştri sunt deopotrivă animaţi de sentimente materialiste, evangheliile sinoptice le convin mai mult, deoarece interpretarea lor materialistă este mai

sigură. Gândirii materialiste îi repugnă să accepte o fiinţă care îi depăşeşte pe toţi oamenii. Teologii acceptă mai usor să vadă în Iisus un om nobil, „omul modest" din Nazaret. În Evanghelia lui Ioan este de neconceput să vezi în Iisus numai ceea ce trăieşte în fiecare om. Sufletul lui Hristos în corpul lui Iisus este cu totul altceva. Evanghelia lui Ioan nu îl arată pe Hristos ca pe o fiinţă umană copleşitoare, ci ca pe o entitate care cuprinde întregul Pământ. Dacă se traduce Evanghelia lui Ioan nu în litera, ci în spiritul său, primele paisprezece versete ar suna astfel:

„La origine era Cuvântul şi Cuvântul era cu Dumnezeu şi un Dumnezeu era Cuvântul.
Acesta la origine era cu Dumnezeu.
Toate prin El s-au făcut şi nimic din ceea ce este nu s-a făcut fără El. În el era viaţa, şi viaţa era Lumina oamenilor.
Şi Lumina a luminat în întuneric, dar întunericul nu a cuprins-o. Fost-a un om, trimis de Dumnezeu, numele lui era Ioan.
Acesta a venit ca mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toţi să creadă prin el.
El nu era Lumina, ci martor al Luminii.
Căci adevărata Lumină, cea care îi luminează pe toţi oamenii, trebuia să vină pe lume.
Ea era în lume şi lumea este născută din ea, dar lumea nu a recunoscut-o. Ea a venit la fiecare om în parte, până la oamenii-Eu, dar oamenii-Eu nu au primit-o.
Dar cei care au primit-o s-au putut manifesta prin ea, ca şi copii ai lui Dumnezeu.
Cei care au crezut în numele său nu sunt născuţi din sânge, din voinţă trupească, din voinţa omului, ci de la Dumnezeu.
Şi Cuvântul s-a făcut trup, şi a sălăşluit printre noi, şi noi am ascultat învăţătura Sa, învăţătura despre Fiul unic al Tatălui, plin de har şi de adevăr".

La Ioan, adevărul *aletheia* - este Manas, harul - *charis* - este Budhi şi înţelepciunea - *sofia* - este Atma.

Deja primul cuvânt este luat într-un sens abstract de omul modern. „Originea" este gândită ca un început abstract. Dar pentru a sesiza adevărata semnificaţie a acestui cuvânt trebuie să ai prezent în spirit ceea ce s-a spus în legătură cu aceasta la şcoala ocultă a lui Dionisie Areopagitul (Nota 57): mineral, vegetal, animal şi om alcătuiesc seria evolutivă a acelor fiinţe care au nevoie de un corp fizic; deasupra lor se află fiinţele care există fără un asemenea corp. Acestea sunt Îngerii, Arhanghelii, Arhaii sau Începătorii, Stăpânirile, Puterile, Domniile, Tronurile, Heruvimii, Serafimii, şi astfel tot mai sus.

„Originea" sau Începătorii sunt deci adevărate entităţi. Prin acest termen se indicau entităţile care la începutul evoluţiei Universului erau în stadiul de evoluţie pe care omul îl va atinge în faza Vulcan. Dacă se interpretează primul verset - „la origine era Cuvântul…" - în lumina acestei concepţii, el s-ar putea reprezenta prin imaginea următoare: Înainte de a pronunţa un cuvânt, acesta trăieşte în noi sub formă de gând. Când este pronunţat cuvântul, aerul înconjurător este pus în vibraţie. Dacă ne imaginăm aceste vibraţii aduse în stare solidă printr-un procedeu oarecare, vedem cuvintele căzând la pământ ca forme, ca structuri. Percepem astfel puterea creatoare a cuvântului cu ochii noştri. Dacă în prezent cuvântul acţionează creator, în viitor el va face-o în şi mai mare măsură. Omul actual este înzestrat cu organe care vor avea deplina lor semnificaţie abia în viitor, în timp ce altele sunt în declin. Dintre acestea din urmă fac parte organele de reproducere, în timp ce inima şi laringele nu sunt decât la începutul evoluţiei lor şi fac parte din prima categorie. Inima este astâzi un muşchi involuntar, deşi striat, ca toţi muşchii voluntari. Aceasta arată că inima se află în tranziţie, transformându-se dintr-un organ involuntar într-unul voluntar. Laringele este destinat să devină, într-un viitor îndepărtat, organul de reproducere al omului, oricât de paradoxal pare aceasta. La fel cum, prin cuvânt, omul este, în prezent, în măsură să transforme gândirea în vibraţii ale aerului, el va fi într-o zi capabil să creeze propria sa imagine, un om după chipul şi asemănarea sa, prin cuvânt.

Spiritele originilor dispuneau de această forţă creatoare încă de la începutul evoluţiei lumii actuale şi pot fi considerate, pe bună dreptate, entităţi divine. La începutul evoluţiei pământesti, a fost rostit un Cuvânt divin şi acesta a devenit mineral, plantă, animal şi om.

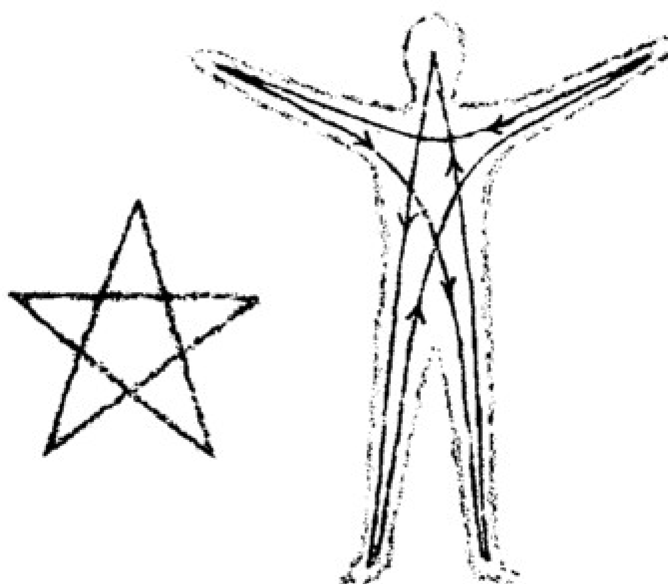
CONFERINŢA a II-a

Basel, 17 noiembrie 1907

Omul, aşa cum ni se prezintă, se compune, conform ştiinţei spiritului, din şapte părţi. Corpul fizic, perceptibil pentru simţurile noastre, nu este decât o parte a entităţii umane. Omul îl are în comun cu întreaga natură minerală a mediului nostru înconjurător. Forţele active din corpul nostru fizic sunt asemănătoare cu cele ale naturii aparent nevii.

Dar acest corp fizic este pătruns de forţe superioare, asemănător unui burete îmbibat cu apă. Diferenţa dintre corpurile neînsufleţite şi corpurile vii este aceea că substanţele care compun corpurile nevii ascultă numai de legile fizico-chimice. Dimpotrivă, în corpurile vii substanţele sunt înlănţuite unele cu altele într-un mod foarte complicat, şi numai sub influenţa corpului eteric ele se pot menţine în această dispoziţie nenaturală care le este impusă. În fiecare clipă substanţa fizică tinde să se ordoneze conform naturii sale, ceea ce echivalează cu dezagregarea corpului viu, dezagregare contra căreia luptă fără încetare corpul eteric. Când corpul eteric se retrage din corpul fizic, substanţele acestui corp fizic se grupează într-un mod natural, care le este propriu, şi corpul se dezagregă, devine cadavru. Corpul eteric este, astfel, cel care luptă în permanenţă împotriva dezagregării corpului fizic.

Fiecare organ are forţa sa de bază în acest corp eteric. Omul posedă o inimă eterică, un creier eteric etc., pentru a asigura coerenta organelor fizice corespunzătoare. Am fi tentaţi să ne reprezentăm corpul eteric într-un mod material, ca o ceaţă foarte subţire. În realitate, corpul eteric este suma curenţilor energetici. Pentru clarvăzător, în corpul eteric al omului apar anumiţi curenţi de foarte mare importanţă. Astfel, de exemplu, un curent se ridică de la piciorul stâng spre frunte, într-un punct situat între ochi, la aproximativ un centimetru în adâncimea creierului. Acest curent coboară spre celălalt picior, pleacă de aici spre mâna opusă, apoi spre cealaltă mână şi se întoarce spre punctul de plecare. Se formează astfel o pentagramă de curenţi energetici.

Acesta nu este singurul curent de forţe al corpului eteric; există mulţi alţii. Lui îi datorează omul poziţia sa verticală. Prin membrele sale anterioare, animalul este legat de Pământ, şi el nu are un asemenea curent de forţe. În ceea ce priveşte structura, forma şi dimensiunea corpului eteric omenesc, se poate spune că în părţile sale superioare el este imaginea complet asemănătoare a corpului fizic. In părţile sale inferioare, el nu coincide cu corpul fizic. Legătura dintre corpul eteric şi corpul fizic este întemeiată pe un mare mister, care aruncă o lumină ce pătrunde adânc în natura umană: corpul eteric al bărbatului este feminin, cel al femeii este masculin. Aceasta explică faptul că în fiecare natură masculină se află multă feminitate şi în fiecare natură feminină multă masculinitate. La animale, corpul eteric este mai mare decât corpul fizic. Astfel, clarvăzătorul percepe deasupra capului calului capul său eteric, ca o căciulă.

În om există ceva care-i este mai aproape ca sângele, muşchii, nervii etc. Acestea sunt sentimentele de bucurie şi suferinţă, de plăcere şi durere, pe scurt, tot ceea ce omul numeşte forul său interior. Aceasta este ceea ce ştiinţa ocultă numeşte corpul astral, pe care omul îl are în comun numai cu animalul.

Aşa cum orbul din naştere nu cunoagte decât în mod imperfect lumea care-l înconjoară, căci lumea de culori şi de lumină nu există pentru el, tot astfel se situează omul obişnuit faţă de lumea astrală. Această lume există, pătrunzând şi învăluind lumea fizică, dar el nu o percepe. Când simţul astral al omului se dezvoltă, lumea astrală devine perceptibilă pentru el. Dar semnificaţia şi importanţa acestui moment din evoluţia omului este mult mai mare decât obţinerea vederii de către un orb din naştere în urma unei operaţii. Cu toate acestea, oricine cunoaste lumea astrală, chiar dacă numai în mod imperfect, căci în fiecare noapte corpul nostru astral este transferat acolo. Noi zăbovim în lumea astrală pentru a restabili armonia corpului astral, din punct de vedere al ştiinţei spiritului; oboseala nu este decât lipsa de armonie dintre corpul fizic şi corpul astral. O comparaţie ar putea clarifica relaţia corpului fizic cu corpul astral. Să luăm un burete, să-l tăiem în mii de bucăţi şi să absorbim cu ele conţinutul unui pahar cu apă. Avem o imagine a omului obişnuit. Dacă stoarcem bucăţile buretelui şi adunăm apa într-un recipient, ea formează o masă omogenă. Astfel, corpurile astrale omeneşti, care în timpul zilei erau individualizate ca picăturile de apă, pătrund în substanţa astrală comună şi se fortifică acolo. Aceasta se simte dimineaţa, când oboseala dispare. Atâta timp cât omul nu este clarvăzător, corpul său astral, ieşit în timpul somnului, se amestecă cu celelalte corpuri astrale. În cazul clarvăzătorului lucrurile stau altfel.

Luate în mod izolat, plantele nu au un corp astral propriu; lumea vegetală, în totalitate, are un corp astral comun, cel al Pământului. Pământul este o fiinţă vie, plantele sunt membrele sale.

A1 patrulea element constitutiv al omului este Eul. Cuvântul „Eu" omul nu-l poate pronunţa decât pentru el însuşi. Niciodată el nu poate ajunge din exterior la urechea noastră, ca să ne desemneze. Când acest Eu răsună într-o fiinţă, în ea se exprimă Dumnezeu. Lumile animală, vegetală şi minerală sunt în ceea ce priveşte Eul într-o altă situaţie. Astfel, mimalul poate spune „Eu" tot atât de puţin cât poate spune „Eu" un deget al mâinii noastre. Dacă degetul ar vrea să indice Eul său, el ar trebui să indice Eul omului; la fel, animalul ar trebui să indice un Eu aparţind unei entităţi vii, care se află în lumea astrală. Toţi leii, toţi elefanţii etc. au în comun un Eu-grup, deci un Eu-leu, un Eu-elefant şi aşa mai departe.

Dacă planta ar vrea să desemneze Eul său, ea ar trebui să indice un eu comun care se află în centrul Pământului, în lumea mentală (sau Devachanul inferior). Se stie că, dacă un animal este înţepat, el simte durere. În cazul plantei se întâmplă altfel. Faptul de a culege o floare sau de a cosi grâul îi dă Pământului aceeaşi seuzaţie agreabilă ca cea pe care o încearcă o vacă în timpul alăptării. Dacă însă planta este smulsă cu rădăcină, este ca şi cum s-ar tăia unui animal o bucată din carne. Această smulgere este resimţită în mod dureros în lumea astrală.

Dacă am întreba unde se află Eul lumii minerale, nu am mai putea găsi o fiinţă care să dea nastere unui centru în lumea spirituală. Eul mineralelor este răspândit în întregul Cosmos, ca forţă, într-o lume supraspirituală pe care teosofia o numeşte Devachanul superior.

În ocultismul creştin putem distinge lumea unde se situează Eul animalelor - lumea astrală -, ca lume a Sfântului Duh, cea unde se afla Eul plantelor - Devachanul inferior, ca lume a Fiului. Când clarvăzătorul începe să simtă în această lume, lui îi vorbeste Verbul, Logosul. Lumea Eului mineral, lumea supraspirituală, este numită în ocultism lumea Spiritului-Tată.

Omul este o fiinţă în continuă evoluţie. Noi cunoaştem în prezent cele patru mădulare ale naturii sale. Ele formează ceea ce Pitagora, în scoala sa, numea tetrada inferioară. Sălbaticul, omul civilizat, idealistul, sfântul, toii posedă aceste patru mădulare. Dar sălbaticul este sclavul pasiunilor sale. Omul civilizat nu se lasă pradă fără discernământ pasiunilor şi dorinţelor sale; idealistul încă mai puţin şi sfântul le stăpâneşte în totalitate.

Eul lucrează asupra corpului astral şi organizează o parte a acestuia. În cursul evoluţiei omeneşti, această parte creşte fără încetare, în timp ce partea moştenită se micşorează. La un Francisc din Assizi corpul astral a fost transformat în întregime de Eu. Acest corp astral transformat constituie al cincilea mădular al naturii umane: Sinea spirituală sau Manas.

Eul poate dobândi, de asemenea, stăpânirea corpului eteric sau a corpului vieţii. Partea transformată a corpului eteric se numeste Spiritul vieţii sau Budhi. Impulsurile religioase, sau artistice transformă corpul eteric şi mai ales impulsurile religioase, căci ele se repetă zilnic. Repetiţia este forţa magică aptă să transforme corpul eteric. Cel mai puternic acţionează în acest sens munca conştientă în cadrul dezvoltării oculte, mijloacele fiind meditaţia şi concentrarea practicate aici. Rapiditatea transformării corpului eteric şi a corpului astral se pate asemăna cu mersul arătătorului orelor şi minutelor unui ceas. Dacă reuşim să ne modificăm oricât de puţin temperamentul, care este în legătură cu corpul eteric, aceasta are o valoare mai mare decât achiziţia teoriilor celor mai ingenioase.

Pentru transformarea conştientă a corpului fizic este necesară forţa cea mai mare. Mijloacele pentru a ajunge acolo ne sunt indicate doar în scolile oculte. Reglarea respiraţiei este primul pas în această direcţie. Corpul fizic, transformat în mod conştient de către Eu, se numeste Omul-spirit sau Atma. Forţa de transformare a corpului astral emană spre noi provenind din lumea Sfântului Duh. Forţa de transformare a corpului eteric emană din lumea Fiului sau a Logosului. Forţa de transformare a corpului fizic emană din lumea Spiritului-Tată sau al Tatălui divin.

CONFERINŢA a III-a

Basel, 18 noiembrie 1907

Conceptele Evangheliei lui Ioan sunt de o asemenea profunzime, încât nu ajungem să sesizăm corect şi în toate detaliile sale acest document decât dacă aprofundăm suficient cunoaşterea evoluţiei planetei noastre.

Există o concordanţă uimitoare între începutul Evangheliei lui Ioan şi cel al Bibliei. În Biblie se spune: „La început divinitatea a creat Cerul şi Pământul" iar în Evanghelia lui Ioan: „La început era Cuvântul". Aceste prime cuvinte stau la baza întregii Evmghelii a lui Ioan. Evoluţia Pământului poate fi înţeleasă numai dacă ne amintim că ea ascultă de aceleaşi legi ca şi evoluţia individuală omenească. Din punct de vedere al ştiinţei spiritufui, planeta vizibilă nu este decât corpul spiritului care o locuieşte. Această entitate trece, ca şi omul, prin incarnări succesive. Investigaţia spirituală este în măsură să cunoască trei incarnări care au precedat starea actuală a Pământului. Aceasta nu înseamnă că el nu a parcurs altele anterior,

dar pentru clarvăzătorul cel mai avansat sunt accesibile numai trei incarnări trecute şi trei incarnări viitoare, ceea ce, împreună cu actuala incarnare, înseamnă şapte. Cifra şapte nu implică o superstiţie. Dacă mă aflu pe un câmp, privirea mea ajunge la fel de departe în toate direcţiile. Aşa se întâmplă şi cu clarvăzătorul, a cărui privire se întinde tot atât de departe în trecut, cât şi în viitor. În ocultism, cele şapte incarnări ale Pămâtitului se numesc Satum, Soare, Lună, Pământ, Jupiter, Venus şi Vulcan. Acestea reprezintă stări ale unei singure entităţi.

Saturn este o stare a Pământului nostru existentă într-un trecut imemorial. Planeta Saturn se situează în raport cu Pământul actual ca un copil faţă de un moşneag. Pământul a fost odinioară în starea Saturn, aşa cum moşteagul a fost cândva copil. Incarnarea următoare nu trebuie să fie concepută în sensul că omul va umbla într-o zi pe Jupiter, ci că Pământul, în proxima sa incarnare, va atinge starea în care se află astăzi planeta Jupiter.

Între două incarnări planetare există un fel de Devachan ceresc sau spiritual, o Pralaia. Timpui care se scurge între două stări planetare este asemănător cu cel care, pentru om, se scurge între două existenţe pământesti. Acesta nu este un timp de repaus, ci un timp de activitate spirituală şi de pregătire a viitorului, a proximei vieţi. Văzut din exterior, acest timp apare sub un aspect crepuscular. Când Pământul a ieşit din Pralaia pentru a intra în starea saturniană, nu avea constituţia sa actuală. Dacă am amesteca tot ceea ce constituie substanţa şi esenţa Pământului, a Soarelui şi a Lunii şi am face un corp unic, s-ar obţine ceea ce era Pământul când a ieşit din starea crepusculară pentru a trece în starea Saturn. El nu era un corp părăsit de fiinţă. Omenirea actuală era deja prezentă, dar într-o stare adaptată celei a planetei. Pe Saturn a fost elaborată prima schiţă a corpului fizic. Ne putem face o idee despre constituţia fizică a omului de atunci, dacă încercăm să înţelegem starea planetei. Atunci nu exista nimic solid, lichid şi gazos. Mai mult, materia era într-o stare pe care fizicianul actual nu ar mai recunoaşte-o ca fiind fizică.

Ştiinţa spiritului cunoaşte patru stări ale materiei: pământ, apă, aer, foc. Pământ înseamnă tot ce se prezintă în stare solidă, aşadar, şi apa îngheţată, gheaţa este pământ pentru ştiinţa ocultă. Este apă tot ce se află în stare fluidă; fierul sau piatra topite sunt tot apă. Aer este tot ce este gazos, deci şi vaporii de apă sunt gaz. Focul sau căldura reprezintă, după concepţia fizicianului actual, o proprietate a materiei, de fapt o vibraţie extrem de rapidă a particulelor infinitezimale. Pentru ştiinta ocultă, căldura este, de asemenea, o substanţă, dar mult mai subtilă ca aerul. După ştiinţa ocultă, un corp încălzit absoarbe substanţă calorică. Dacă corpul se răceşte, cedează substanţă calorică. Substanţa se poate condensa în aer, care, prin condensare, devine apă, iar aceasta, tot prin condensare, pământ. Toate substanţele au existat, odinioară, exclusiv în stare calorică. Când Pământul se afla în starea Saturn nu exista decât starea calorică.

Prima structură a corpului omenesc era, de asemenea, făcută numai din substanţă calorică, cu toate acestea, anumite organe erau deja conturate. Dar nu era prezent numai germenul corpului fizic ci, de asemenea şi spiritul, interioritatea cea mai profundă a omului, Omul-spirit sau Atma. Acest Om-spirit se afla în sânul divinităţii, care constituia atmosfera lui Saturn. El nu era o fiinţă autonomă, cum nu este nici degetul nostru. El va deveni autonom abia la sfârşitul perioadei Vulcan.

În epoca următoare, cea a Soarelui, substanţa corpurilor omeneşti s-a densificat, trecând de la starea de foc la starea de aer. În continuare, s-a format, pe lângă corpul fizic, deja existent, corpul eteric, iar pe plan spiritual divinitatea coboară, ca să zicem aşa, cu o treaptă şi formează Spiritul vieţii sau Budhi.

În perioada lunară, substanţa ajunge la starea lichidă şi substanţa cea mai densă ar putea fi comparată în ceea ce priveşte consistenţa sa, cu ceara. Omul, de asemenea, progresează şi se

formeaaă pe de o parte corpul său astral, iar pe de altă parte, pe plan spiritual, Sinea spirituală sau Manasul. Omul de atunci nu poseda încă un Eu; el era comparabil cu animalele actuale, numai aspectul său era diferit.

Când, după pauza care a urmat fazei lunare, a apărut Pământul, în faza sa evolutivă actuală, el cuprindea substanţele şi entităţile conţinute în prezent de Soare, Pământ şi Lună. Omul era, în ceea ce priveşte substanţialitatea sa, atât de subtil, încât corpul său astral devenise apt să preia un Eu. Pe de altă parte, spiritul se condensase într-atât încât, fiind comparabil cu o picătură de apă, să poată fecunda, ca Eu, corpurile inferioare.

Atma	Atma	Atma	Atma, Om-spirit
	Budhi	Budhi	Budhi, Spiritul vieţii
		Manas	Manas, Sine spirituală
			Eu
Saturn	Soare	Lună	Pământ
			Purtător de Eu
		Corp astral	Corp astral
	Corp eteric	Corp eteric	Corp eteric
Corp fizic	Corp fizic	Corp fizic	Corp fizic

Primul eveniment cosmic important este separarea Soarelui şi a Pământului. Această separare era necesară pentru a obţine o scenă adecvată entităţilor spirituale până atunci legate de umanitate şi care acum dobândiseră maturitatea necesară pentru o activitate mai înaltă. Aceste entităţi superioare atinseseră deja scopul evoluţiei omeneşti în stadiul Saturn. Ele erau atunci pe treapta de evoluţie pe care omul o va atinge în perioada îndepărtată a stadiului Vulcan. Alte entităţi, în timpui stării solare a Pământului, atinseseră treapta de evoluţie la care omul va ajunge în perioada Venus. Aceste ultime entităţi ne transmit forţa lor pe calea luminii solare fizice. Ele s-au separat de Pământ şi au format Soarele actual, preluând forţele şi substanţele cele mai subtile.

Perioada ce a urmat după separarea Soarelui de Pământ, Luna fiind încă o componentă a acestuia, a fost o epocă tulbure. Omul era ameninţat să rămână o simplă formă, să-şi piardă orice urmă de spiritual şi orice posibilitate de evoluţie. Dacă Soarele şi Pământul ar fi rămas unite, evoluţia omului spre spiritual ar fi fost atât de rapidă, încât omul nu s-ar fi putut dezvolta corporal. Dacă forţele pământeşti şi lunare ar fi rămas unite, toată viaţa ar fi încremenit într-o formă. Oamenii ar fi devenit statui, ar fi luat nastere o „populaţie cristalizată"(Nota 58), cum spune Goethe în Faust.

Datorită separării forţelor solare şi lunare de Pământ s-a stabilit echilibrul necesar dezvoltării omului. Omul se poate dezvolta numai pentru că aceste forţe acţionează din exterior. Forţele care vin de la Soare creează şi fecundează viaţa. Ceea ce fixează această viaţă în forme stabile vine de la Lună. Lunii îi datorăm formarea corpului nostru fizic actual, dar ceea ce se toarnă în el, viaţa, provine de la Soare.

Aceste două forţe, solare şi lunare, acţionează în mod corespunzător, deoarece una din entităţile solare s-a legat de Lună. Entităţile care se aflau pe treapta zeilor au plecat cu Soarele; cu toate acestea una din ele s-a desprins şi a făcut din Lună sediul său. Acest spirit legat de Lună se cheamă Iehova, Dumnezeul formei sau Dumnezeul lunar. Acest Dumnezeu, Iehova sau Iahve, a format corpurile omeneşti în aşa fel, încât au devenit apte să primească picătura-Eu. Iehova a conceput corpul omenesc după imaginea sa, „El l-a format după imaginea lui Dumnezeu". (Facerea, 1, 27).

Această învăţătură despre evoluţie a făcut parte din preceptele şcolilor oculte din toate timpurile. În şcoala ocultă a lui Dionisie Areopagitul, discipolul învăţa aceste lucruri: Luaţi în considerare regnurile vii ale Pămâutului. Vedeţi pietrele, ele sunt mute, neexprimându-şi suferinţa sau bucuria. Vedeţi plantele, ele sunt de asemenea mute, nici ele nu exprimă nimic din suferinţa şi bucuria lor. Animalele s-au ridicat deasupra muţeniei. Dacă aţi urmări evoluţia cu o privire spirituală pătrunzătoare aţi vedea că sunetele emise de animalele dintr-un trecut imemorial exprimă o aceeaşi sonoritate cosmică. Cu cât vă ridicaţi mai mult spre om, cu atât veţi descoperi că sunetul devine expresia propriei sale dureri şi a propriei sale bucurii. Abia omului îi este dat să introducă în sunet ceea ce emană din spiritul individual. Animalul emite în ţipătul său sunetele auzite în natură, dar sunetul a devenit cuvânt când Iahve a format corpurile omeneşti în aga fel încât entităţile spirituale ale Soarelui să se poată afunda în ele. Cânt sunetul devine cuvânt, spiritul răsună în corpul astral. În sunet a pătruns sensul şi semnificaţia când entităţile solare superioare au intrat în formele create de Iahve. Începutul spiritual propriu-zis al omului s-a produs o dată cu primul cuvânt omenesc.

Suntem la punctul pe care îl abordează evanghelistul în primul verset al primului capitol: „La origine era Cuvântul...". Spiritul cel mai înalt care este legat de Soare şi cel care a trimis „Eurile" spre Pământ se numeşte, în învăţătura ocultă, Hristos. „Eurile", în calitate de elemente ale Logosului solar, au pătruns însă numai progresiv în forme. Lumina s-a răspândit, fiind emisă de Logosul solar, dar, în timpurile vechi, puţini au fost cei care au preluat-o. Acestia au devenit diferiţi de contemporanii lor. Ei erau numiţi „copiii lui Dumnezeu" sau „fiii lui Dumnezeu" (cap. 1, 12). Erau constituiţi din patru mădulare: corp fizic, corp eteric, corp astral şi Eu, deşi al patrulea, mădularul cel mai tânăr, era încă slab şi întunecat. Lumina trebuie să vină spre toţi oamenii, dar pentru aceasta trebuie timp. Versetele 8-14 fac aluzie la aceasta. Existau totuşi unii oameni care primiseră Lumina, astfel încât ştiau despre ea şi puteau depune mărturie. Ei i-au instruit pe alţii. Cei care au putut mărturisi prin ei înşişi despre Lumină, şi nu instruiţi de alţii, şi care au spus că va veni cel care, pentru prima dată, aducea Lumina, au fost numiţi „Ioan", în învăţământul ocult (cap. 6 şi 7). Autorul Evangheliei lui Ioan este un astfel de „Ioan". În capitolul 1, versetul 18 se spune: „Nimeni nu L-a văzut pe Dumnezeu"; aceasta vrea să însemne nimeni înainte de Ioan, căci el a fost personificat doar cu Iisus Hristos. Evenimentul cel mai important pentru evoluţia Cosmosului şi a omului a fost Evenimentul de pe Golgota.

EVANGHELIA LUI IOAN

CONFERINŢA a IV-a

Basel, 19 noiembrie 1907

La începutul conferinţei de astăzi trebuie să vă transmit un gând aparţinând ştiinţei spiritului. În ştiinţa ocultă creştină Luna este numită cosmosul înţelepciunii şi Pământul cosmosul iubirii. Prin Lună se înţelege faza lunară a Pământului. Denumirea de cosmos al înţelepciunii dat Lunii îşi are justificarea în faptul că tot ce a fost realizat la acea epocă era impregnat de înţelepciune. Trecerea de la faza lunară la faza Pământ înseamnă trecerea de la cosmosul înţelepciunii la cosmosul iubirii. Când Pământul a ieşit din starea crepusculară, din Pralaia, au apărut germenii care fuseseră cultivaţi pe Lună, printre aceştia şi germenii corpurilor fizic, eteric şi astral ale omului. Pe Lună fusese implantată înţelepciunea, în aceste trei corpuri şi în raporturile lor reciproce. De aceea inţelepciunea stă la baza organizării celor trei corpuri. Cea mai mare înţelepciune se află în corpul fizic, mai puţină în corpul eteric şi cea mai puţină în corpul astral. Cel care priveşte corporalitatea omenească nu numai cu raţiunea, ci cu suflet meditativ va descoperi această înţelepciune în fiecare organ, în fiecare parte a corpului. Astfel, dacă se examinează un femur, se descoperă o adevărată reţea de trabecule întrepătrunse, fără o regulă aparentă; nici un inginer nu ar fi capabil să realizeze asemenea suporţi care, cu un minimum de forţă şi substanţă, susţin greutatea părţii superioare a

corpului omenesc. Cât timp spiritele divine au lucrat la edificarea corpului omenesc, înţelepciunea a fost implantată în el. În general, corpul fizic al omului este considerat elementul său inferior, dar pe nedrept, căci tocmai în corpul fizic se manifestă cea mai mare înţelepciune. Numai această înţelepciuine îi permite corpului fizic să reziste fără să fie distrus de atacurile continue exercitate de corpul astral. Pasiunile care acţionează în corpul fizic, consumul de cafea, ceai etc., sunt agresionări ale corpului fizic, în special ale inimii, exercitate de corpul astral. De aceea corpul fizic trebuia să fie edificat cu atâta înţelepciune, încât zeci de ani de agresiuni să nu-l ruineze. Desigur, prin multiple remodelări a trebuit găsită mai întâi forma potrivită a inimii.

Numai pentru că înţelepciunea a stat la baza constituirii lumii, raţiunea noastră o poate căuta şi găsi în lume. Dar înţelepciunea nu a apărut brusc în lume; ea a fost introdusă lent şi progresiv. Tot aşa de lent şi progresiv va avea loc şi infiltrarea Pământului cu iubire. Acesta este sensul evoluţiei pământeşti. Iubirea a debutat pe Pământ foarte modest, dar ea se răspândeşte din ce în ce mai mult, şi la sfârşitul fazei pământeşti totul va fi saturat cu iubire, la fel cum totul a fost saturat cu înţelepciune la sfârşitul stării lunare.

Când Luna a ieşit din Pământ, forţa iubirii exista abia în stare de germene. Mai întâi s-au iubit consangvinii. Aceasta a durat mult timp, apoi raza acţiunii iubirii s-a extins. Pentru a face ca iubirea să fie activă, este necesară o anumită autonomie a fiinţelor. În evoluţia omenească la început s-au maufestat două tipuri de forţe: o fortă de unire, cealaltă de separare, o forţă solară şi una lunară. Sub influenţa acestor forţe omul s-a dezvoltat până la punctul în care cele trei corpuri ale sale au început să aibă afinităţi pentru purtătorul Eului, pentru Sinea spirituală, pentru Spiritul vieţii şi pentru Omul-spirit. Dar o uniune definitivă nu putea avea loc fără apariţia unei noi forţe cosmice. Această forţă, care a exercitat o influenţă deosebit de puternică după separarea Lunii, provenea de la o altă planetă, care a stabilit o relaţie deosebită cu Pământul. Marte a traversat masa pământească când a început evoluţia Pământului. Până atunci, Pământului îi lipsise un metal: fierul. Prin apariţia sa pe Pământ cursul evoluţiei s-a modificat bruse. Planeta Marte este cea care a adus Pământului fierul. Începând de atunci omul a avut posibilitatea să elaboreze sângele cald, conţinând fier. Şi corpul astral a fost dotat cu un nou element datorită lui Marte: sufletul senzaţiei, sufletul de natură curajoasă. O dată cu Marte, în suflet s-a dezvoltat agresivitatea. Începând de atunci trebuie să distingem în om următoarele componente: corpul fizic, corpul eteric, corpul astral şi sufletul senzaţiei. Acţiunea sufletului senzaţiei asupra corpului fizic a dat naştere sângelui roşu şi cald. Acum Eul fecundant a putut să se încorporeze progresiv.

„Sângele este un suc foarte aparte", spune Goethe în Faust. În acest domeniu, Iahve, Dumnezeul formei, a jucat un rol foarte important. El a pus mai întâi stăpânire pe organul neformat, sângele, l-a impregnat cu forţele sale, a transfonnat proprietăţile agresive ale sufletului curajos în forţe ale iubirii şi a făcut din sânge suportul fizic al Eului.

Nu fiecare om a avut chiar de la început Eul său individual. În toii consangvinii, care datorită endogamiei aveau acelaşi sânge, acţiona aceeaşşi forţă a lui Iahve, forţa aceluiaşi Eu. Astfel, un asemenea grup avea un Eu colectiv. Individul avea, în raport cu familia, o relaţie asemănătoare cu cea a unui deget faţă de corp. La început au existat suflete-grup. Individul se percepea ca parte a tribului său. Acelaşi Eu aparţinea nu numai celor care trăiau în acelaşi timp, ci el se regăsea la mai multe generaţii, atâta vreme cât sângele rămânea neamestecat, cât membrii tribului practicau endogamia. Aşadar, Eul nu era resimţit ca un element personal, ci ca un element comun întregului trib. Aşa cum omul îşi aminteşte ceea ce a trăit după nastere, tot astfel îşi aminteau oamenii acelui timp de acţiunile strămoşilor comunităţii consangvine, ca şi cum le-ar fi trăit chiar ei. Nepoţii si strănepoţii resimţeau în ei acelaşi Eu ca bunicul şi străbunicul lor. Aceasta ne explică misterul marii vârste a patriarhilor; „Adam", de exemplu, nu desemna un singur individ, ci un Eu comun care străbătea de-a lungul generaţiilor. S-a spus mai înainte că lahve făcuse din sânge purtătorul fizic al Eului. El a

determinat formarea sângelui. Îşi manifesta forţa în natura respiraţiei. Omul a devenit om al lui Iahve datorită faptului că acesta i-a dăruit suflul. Trebuie înţeles *ad litteram* că, o dată ce omul a fost înzestrat cu structurile necesare, i-a fost insuflat suflul de viaţă: „Iahve a insuflat omului suflare de viaţă şi el a devenit un suflet viu" (Geneza, 2,7). Dar aceasta nu s-a produs dintr-o dată, ci a constituit un proces de foarte lungă durată. Astfel, omul a fost dotat cu respiratie pulmonară.

Pe Lună procesul respirator se desfăşura altfel. Pe când omul actual inspiră şi expiră aer şi dispune datorită acestui fapt de o sursă proprie de căldură, strămoşii săi lunari, care erau constituiţi dintr-un corp fizic, dintr-un corp eteric şi dintr-un corp astral, inspirau şi expirau căldură sau foc. Predecesorii noştri respirau pe Lună foc. Ştiinţa ocultă numeste aceste fiinţe fiinţe de foc, în timp ce oamenii pămănteni sunt fiinţe de aer. Ştiinta ocultă vede în orice materie o manifestare a spiritului. Aerul este corpul lui Iahve, aşa cum carnea este cel al omului. Amintirea acestui fapt este exprimată în legenda lui Wotan care încalecă vântul. Ceea ce era inspirat şi expirat pe Lună era, de asemenea, spirit.

Pe Lună se aflau aceleaşi entităţi spirituale ca şi pe Pământ. Acolo ele trăiau în foc, pe Pământ ele au devenit Spirite ale aerului. În evoluţia cosmică, unele fiinţe au rămas în urmă, aşa cum la şcoală unii elevi rămân repetenţi. Acele entităţi care făcuseră din Soare sediul lor se dezvoltaseră mai rapid şi găsiseră trecerea de la starea de Spirite ale focului la starea de Spirite ale aerului, în timp ce multe entităţi nu au parcurs această tranziţie. Primele acţionează în prezent asupra omului din exterior, de pe Soare şi de pe Lună. Omul le preia prin respiratie. Între om şi aceste entităţi solare foarte evoluate se situează acele entităţi spirituale care, deşi, fiind pe Lună, progresaseră mult faţă de om, au evoluat mai puţin ca Spiritele solare şi ca Dumnezeu-Iahve. Ele nu erau încă în stare să influenţeze omul prin respiraţie, dar se străduiau totuşi să acţioneze asupra lui. Acestea erau Spiritele focului cu evoluţia neterminată. Elementul lor era căldura, şi aceasta nu era prezentă la om decât în sânge. Ele trebuiau să trăiască din această căldură.

Astfel, omul a fost plasat în cursul evoluţiei sale între Spiritele aerului, care trăiau în respiraţie, spirite superioare care-l impregnează de spiritualitate, şi Spiritele focului, care caută elementele sângelui său. Ele acţionează în sângele său ca potrivnici ai lui Iahve. Iahve încerca să menţină unite prin iubire micile grupuri de oameni. El voia să le impregneze sentimentul de solidaritate. Totuşi, dacă ar fi existat numai iubirea, oamenii nu ar fi devenit niciodată fiinţe libere. Ei ar fi fost constrânşi să devină nişte automate ale iubirii. Prin atacuri dirijate, Spiritele focului au reuşit să confere omului libertatea personală. Grupurile mici au fost dispersate. Dumnezeu-Iahve era interesat să-i unească pe oameni prin iubire. El acţiona în calitate de Dumnezeu al iubirii legate de sânge. Acţiunea Spiritelor focului era diferită; ele au dat omului arta şi ştiinţa. Aceste spirite sunt numite şi Spirite luciferice. Evoluţia ulterioară a omenirii s-a desfăşurat sub influenţa lui Lucifer, care a adus omului libertatea şi înţelepciunea. Sub conducerea lui Dumnezeu-Iahve, oamenii trebuiau să fie uniţi prin principiul consangvinităţii. Omul datorează lui Lucifer faptul de a fi devenit un cetăţean liber al Pământului. Iahve a plasat oamenii în Paradisul iubirii. Atunci a apărut Spiritul focului, Şarpele - sub forma pe care o avusese omul atunci când respira încă foc -, şi i-a deschis omului ochii asupra a ceea ce rămăsese de pe Lună. Această influenţă luciferică era resimţită ca o tentaţie. Dar cei care fuseseră formaţi în scolile oculte nu vedeau în această clarificare o tentaţie. Marii iniţiaţi nu au coborât şarpele, ci l-au înălţat, ca Moise în deşert (Numerii, 21, 8-9).

Ceea ce trebuia să se manifeste în interioral omenirii s-a manifestat multă vreme prin Iahve sub forma de iubire legată de sânge. În acelaşi timp acţiona Spiritul înţelepciunii, un principiu care avea de pregătit altceva. Progresiv, iubirea se extindea de la micile grupuri omeneşti la grupuri din ce în ce mai mari, de la familii la popoare. Poporul evreu este un exemplu caracteristic în acest sens. El se simţea un grup solidar şi îi desemna pe toţi ceilalţi

cu numele de galileeni, altfel spus, cei care nu aparţineau sângelui lor. Omenirea nu trebuia să fie dotată numai cu iubireă legată de sânge, ci şi cu iubirea spirituală, care să cuprindă întregul Părnânt în cadrul unei legături frăţeşti. Epoca în care numai iubirea dintre părinţi menţinea coeziunea omenirii trebuie să fie considerată o etapa de pregătire pentru ceea ce avea să vină. Influenţa lui Lucifer, care consta în distrugerea legăturilor înguste, constituie pregătirea în vederea acţiunii unui spirit superior, care trebuia să vină. În şcolile oculte hristice el era considerat adevăratul purtător de Lumină, adevăratul Lucifer, Hristos.

Să revenim la epoca când pe Pământ trăia omenirea atlanteană. Pământul avea pe atunci un cu totul alt aspect. Între Europa şi America, acolo unde astăzi tălăzuieşte Oceanul Atlantic, se afla un continent care zace în prezent pe fundul oceanului. Chiar şi ştiinţa actuală ajunge să recunoască încetul cu încetul faptul că a existat un continent acolo unde acum se întinde Oceanul Atlantic. Atlantida era locuită de oameni cu totul diferiţi de cei actuali. Între corpul eteric şi cel fizic exista atunci o cu totul altă relaţie decât cea actuală. Un clarvăzător percepe în capul omului actual două puncte, unul în creierul eteric, altul în creierul fizic, între ochi, la aproximativ un centimetru adâncime. Aceste două puncte coincid la omul actual. Creierul eteric al atlantului depăsea cu mult creierul fizic, proeminând în afară, şi cele două puncte nu coincideau. În mod excepţional, această situaţie se poate întâlni şi la contemporanii noştri. Consecinţa acestei stări este idioţenia. Numai în ultima treime a erei atlanteene a avut loc unirea centrelor celor două creiere, şi abia atunci omul a învăţat să se refere la el însuşi prin cuvântul „Eu". Înainte de aceasta, atlanţii nu puteau calcula, număra, nu puteau face un raţionament sau gândi în mod logic. În schimb, aveau o memorie prodigioasă, care se întindea peste generaţii, şi o clarvedere vagă. Ei nu vedeau clar contururile obiectelor fizice, în schimb percepeau procesele psihice. Când întâlnea un animal, atlantul resimţea pin clarvedere intenţiile sale. Dacă percepea, de exemplu, o culoare roşu-brună, el se retrăgea, resimţind o anumită ostilitate. Dacă, în schimb, percepea un violet-roşcat, ştia că în întâmpinarea sa vine cineva care răspândeşte simpatie. Această clarvedere îl informa, de asemenea, asupra valorii alimentelor. Animalul actual, care a păstrat această vedere vagă, distinge în acest fel ierburile dintr-o păşune în ceea ce priveste utilitatea sau nocivitatea lor. Trăirile pe care omul le-a păstrat în timpul visului reprezintă o rămăşiţă a clarvederii vechilor atlanţi. La atlanţi nu întâlnim o separaţie atât de netă între conştienţa de veghe şi cea de somn, ca la omul actual. Conştienţa de veghe era mai puţin clară decât a noastră. Conştienţa de somn şi cea de vis era mai clară. În primele vremuri ale Atlantidei existau şi stări de inconştienţă totală, care erau traversate de puternice imagini onirice. Atlanţii cei mai vechi nu stiau nimic despre actul sexual. Acesta avea loc într-o stare de totală inconştienţă. Ei nu ştiau nimic despre reproducere. Procesul de reproducere îl percepeau cu ajutorul simbolurilor. Aceasta ne reaminteşte legenda greacă care vorbeste despre doi bărbaţi, Deukalion şi Pirrha, care, călătorind spre Grecia, aruncau pietre în urma lor, iar acestea se transformau în oameni. Procesul de reproducere a rămas voalat de inconştienţă atâta timp cât au durat căsătoriile endogame. Trezirea conştienţei şi realizarea conştientă a procreaţiei trebuie raportată la influenţa luciferică, care „a deschis" ochii oamenilor. Lucifer i-a învăţat să facă deosebirea între bine şi rău. Deveniţi conştienţi de iubirea lor şi ne mai fiind legaţi de endogamie, oamenii au devenit liberi. Atunci Iahve a fost înlocuit de Hristos, care a introdus în lume o iubire superioară, făcând oamenii independenţi de legăturile tribale şi de cele de sânge. Această iubire universală este abia la începuturile sale. Dar când Pămâutul va trece la stadiul Jupiter, oamenii vor fi impregnaţi de această iubire spirituală. La această iubire universală se referă cuvintele lui Hristos: „Cel care nu-şi părăseşte tatăl, mama, femeia şi copilul, fraţii şi surorile nu poate să-mi fie ucenic." (Luca, 14, 26). Spiritul care revarsă această iubire universală pe Pământ este spiritul lui Hristos. Evoluţia terestră a fost scindată în două părţi prin apariţia lui Hristos Iisus. Sângele care a curs pe Golgota este semnul înlocuirii iubirii consangvine prin iubirea spirituală. Aceasta este legătura între Iahve, Lucifer şi Hristos.

CONFERINŢA a V-a

Basel, 20 noiembrie 1907

„Legea a fost dată prin Moise, devotamentul, harul şi adevărul au venit prin Iisus Hristos" (Ioan, 1, 17). Dacă înţelegem bine acest pasaj, sesizăm, de asemenea, cezura care s-a produs în istoria omenirii datorită apariţiei lui Hristos. În conferinţele precedente a fost descrisă în linii mari evolutia omenirii şi s-a arătat în ce fel s-a dezvoltat conştienţa Eului. În trecutul îndepărtat, întregi generaţii umane s-au perceput ca Eu. Astfel devine inteligibilă vârsta înaintată a patriarhilor. Încetul cu încetul acest sentiment al Eului s-a restrâns, până la coincidenţa cu personalitătile individualizate. De asemenea, am arătat cum au fost active două curente spirituale care şi-au exercitat influenţa asupra acestei evoluţii: unul, rudenia de sânge, care tindea să mentină coeziunea omenirii în mod natural, celălalt, luciferic, care-i aducea omului libertatea şi-l pregătea pentru unirea spirituală din viitor.

În întreaga perioadă a Vechiului Testament, prin Lege se înţelegea ceva care aduce din afară ordine în societatea omenească. După ce rudenia de sânge şi-a pierdut forţele sale de unire, oamenii au trebuit să fie reuniţi într-o anumită structură relaţională, printr-o ordine exterioară, gândită. Legea a fost resimţită ca venind din exterior. Această lege care ne-a fost dată din exterior şi-a conservat validitatea până în momentul în care, prin Hristos, devotamentul, harul şi adevărul au creat în noi, din interior, înţelegerea pentru adevărata cunoaştere. Devotamentul şi adevărul nu pot apărea decât în mod progresiv. Creştinismul, care vrea să pună devotamentul în locul Legii, este încă în zorile devenirii sale. Cu cât Pământul progresează în evoluţia sa, cu atât se va consolida mai mult influenţa creştinismului asupra omenirii. Omenirea trebuie să se ridice la un nivel de convieţuire în cadrul căruia omul va stabili o relaţie frăţească cu aproapele său, printr-un impuls emanând din fiinţa sa interioară. Omenirea nu s-ar putea ridica la acest grad înalt de evoluţie prin propriile sale forţe, şi este misiunea creştinismului s-o ajute. Omul nu mai are nevoie de o lege exterioară când, din interior, impulsul îl incită să se comporte astfel, încât devotamentul şi adevărul să alcătuiască firul conducător al acţiunilor sale.

Nu trebuie înţeles că omenirea s-ar putea lipsi de legi, dar acesta este un ideal spre care trebuie tins. Încetul cu încetul, omenirea va ajunge să stabilească armonia universală, acţionând în mod liber în acest sens. Pentru a atinge acest scop trebuia să intervină acea putere care este Hristos, înţeles în sensul dat de Evanghelie. Despre cel care, prin propria sa forţă, este în stare să se ridice la o asemenea relaţie cu toţi semenii săi, integrându-se în mod armonios, fără nici o constrângere, în şcolile oculte se spunea: „El poartă pe Hristos în el".

Pentru a înţelege ce urmează este util să ne reamintim constituţia omului:

Eu	
Corp astral	Sine spirituală
Corp eteric	Spirit al vieţii
Corp fizic	Om-spirit

Prin acţiunea Eului asupra corpului astral acesta este transformat în Sine spirituală. Procesul se realizează progresiv, prin formarea, mai întâi, a sufletului senzaţiei, apoi a sufletului raţiuni sau înţelegerii, apoi a sufletului conştienţei. În sufletul conştienţei purificat şi maturizat se revarsă Sinea spirituală. Eul acţionează, de asemenea, asupra corpului eteric, şi impulsurile cele mai eficace pentru aceasta sunt cele ale artei, ale religiei şi ale studiului esoteric.

Scolile esoterice au existat şi în epoca precreştină. Ele puteau să-şi pregătească discipolii să privească în lumile superioare. Dar numai adevăraţii discipoli ai şcolilor oculte cele mai secrete aveau această vedere, cu condiţia să se supună unei iniţieri autentice, şi aceasta numai la actul propriu-zis al iniţierii, în cursul căreia corpul eteric era desprins de corpul fizic. Prin inţiere trebuie înţeleasă ridicarea unui om la starea în care putea privi lumea spirituală. În toate iniţierile precreştine, discipolul care urma să fie iniţiat trebuia să fie adus într-un fel de stare de somn. Somnul iniţiatic se deosebeste de somnul obişnuit prin faptul că în ultimul caz corpul eteric rămâne legat de corpul fizic, în timp ce în primul ele sunt separate pentru o scurtă perioadă. În acest timp, hierofantele trebuia să menţină corpul în viaţă. Datorită separării corpului eteric, se creea posibilitatea ca el să poată fi condus, împreună cu celelalte corpuri, în lumile superioare, lăsându-l să facă experienţe care puteau fi transmise ulterior creierului. Numai astfel de metode de iniţiere existau în epocile precreştine.

Cu venirea lui Iisus Hristos, în iniţiere apare ceva cu totul nou. Să presupunem că omul şi-ar fi transformat în întregime corpul său astral în Sine spirituală. Această Sine spirituală îşi imprimă pecetea în corpul eteric ca în ceară şi-şi lasă acolo amprenta sa. Corpul eteric este astfel transformat în Spirit al vieţii. Când acesta s-a desăvârsit, spiritul vieţii se imprimă în corpul fizic şi îl transformă în Om-spirit. Abia prin apariţia lui Iisus Hristos a devenit posibil ca ceea ce era Spirit al vieţii să se imprime direct în corpul vieţii. Experienţele făcute în lumile superioare puteau fi acum încorporate creierului fizic fără a fi necesară separarea prealabilă a corpului eteric. Primul care a dispus de un corp eteric în întregime pătruns de Spiritul vieţii şi de un corp fizic în întregime pătruns de Omul-spirit a fost Iisus Hristos. Datorită venirii lui Iisus Hristos pe Pământ, a devenit posibil celor care sunt uniţi cu El să parcurgă această iniţiere fără a separa corpul eteric de corpul fizic. Toţi iniţiaţii precreştini făcuseră experienţele iniţierii în afara corpului fizic, iar acum puteau face cunoscut ceea ce se produsese în lumea spirituală ca o trăire personală.

Buddha, Moise şi alţii au fost asemenea iniţiaţi. Prin Iisus a venit peutru prima dată pe Pământ o fiinţă care, rămânând în corpul său fizic, putea percepe viaţa lumilor superioare. Învăţăturile lui Buddha, ale lui Moise etc. sunt cu totul independente de personalitatea maeştrilor lor. Este budist sau mozaic cel care respectă învăţăturile lui Buddha sau Moise, căci aceşti întemeietori de religii au transmis ceea ce au aflat în lumile superioare. În cazul lui Hristos lucrurile stau altfel. Învăţătura Sa devine creştinism abia prin personalitatea Sa şi nu este suficient să respecţi învăţăturile creştine pentru a fi creştin. Sunt cu adevărat creştini aceia care se simt legaţi de Hristosul istoric. Anumite principii ale creştinismului existau deja anterior. Nu aceasta este însă important, ci credinţa creştilului în Iisus Hristos, faptul că îl consideră ca o apariţie care, devenită trup, reprezintă omul perfect.

În vremurile trecute se cunoştea expresia: Iniţiatul este un om divin, întemeiată pe faptul că în cursul ceremoniei de iniţiere iniţiatul se afla în înaltul lumii spirituale, în prezenţa entităţilor spirituale sau divine. Acolo el era om divin. În corpul fizic, „omul divin" a putut fi văzut abia prin Iisus Hristos, niciodată mai înainte. Acest pasaj al Evangheliei lui Ioan trebuie luat *ad litteram* (1,18): „Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, care este în sânul Tatălui, EI L-a făcut cunoscut: ` Mai înainte, divinitatea putea fi percepută numai de cel care făcuse el însuşi ascensiunea. În Hristos, divinitatea coborâse pentru prima dată pe Pământ în formă vizibilă. Acest fapt este anunţat în Evanghelia lui loan (1,14) şi era, de asemenea, propovăduit în scoala lul Dionisie. Hristos a venit pentru a indica oamenilor Calea. Oamenii trebuie să fie succesorii Săi, trebuie să se pregătească să imprime în corpul fizic ceea ce se află în corpul eteric, altfel spus, să dezvolte în ei principiul hristic.

Evanghelia lui Ioan este o carte de viaţă. Nici unul dintre cei care au studiat-o cu intelectul nu au înţeles-o. O cunoaste numai cel care a trăit-o. Când repeţi zi după zi, un timp, primele paisprezece versete, descoperi sensul acestor cuvinte. Ele constituie o substanţă de meditaţie şi trezesc în sufletul omenesc aptitudinea de a vedea în suflet, ca pe o trăire proprie, marele

tablou astral, anumite pasaje ale Evangheliei, ca nunta din Cana (cap. 2), discuţia cu Nicodim (cap. 3). Prin aceste exerciţii omul ajunge la clarvedere şi poate face el însuşi experienţa adevăratului continut al Evangheliei lui Ioan; sute de oameni au făcut această experienţă. Autorul Evangheliei lui Ioan era un văzător de grad superior, iniţiat de însuşi Hristos. Nicăieri în Evanghelia Iui Ioan discipolul Ioan nu este numit. Despre el se spune numai „Discipolul pe care Iisus îl iubea", de exemplu, în capitolul 19, versetul 26. Este vorba de un termen tehnic, prin care este desemnat cel pe care îl iniţiase maestrul. Ioan descrie propria sa iniţiere în învierea lui Lazăr, capitolul 11. Relaţiile cele mai se secrete ale lui Hristos cu evoluţia Lumii puteau fi revelate numai datorită faptului că autorul Evangheliei lui Ioan fusese iniţiat de însuşi Mântuitorul. Cum am spus mai sus, vechile iniţieri durau trei zile şi jumătate; de unde învierea lui Lazăr, în ziua a patra. Şi despre Lazăr se spune că Hristos îl iubea (Ioan, 11, 3, 35 şi 36). Este vorba din nou despre termenul tehnic care-l desemnează pe discipolul favorit. În timp ce corpul lui Lazăr se odihnea ca un mort în mormânt, corpul său eteric fusese extras pentru a parcurge iniţierea şi a primi aceeaşi forţă care este în Hristos. El a devenit astfel un înviat, pe care Domnul îl iubea, cel căruia noi îi datorăm Evanghelia lui Ioan. Dacă vom reciti Evanghelia lui Ioan vom constata că nici un rând nu contrazice acest fapt, în afară de acela că procesul de iniţiere este prezentat într-un mod învăluit.

Să ne referim la o altă imagine a Evangheliei lui Ioan. În capitolul 19, 25 se spune: „Şi stăteau, lângă crucea lui Iisus mama Lui şi sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, şi Maria Magdalena". Pentru înţelegerea Evangheliei trebuie să ştim cine sunt aceste trei femei. Ca şi astăzi, în aceeaşi familie două surori nu purtau acelaşi nume. Astfel, pasajul citat este o dovadă a faptului că, în sensul Evangheliei lui Ioan, mama lui Iisus nu se numea Maria. Dacă se examinează Evanghelia lui Ioan se va vedea că nu se află indicat nicăieri faptul că mama lui Iisus se numea Maria. De exemplu, când se vorbeste de nunta din Cana (cap. 2) se spune doar: „Mama lui Iisus era acolo". Aceste cuvinte au o semnificatie care devine inteligibilă numai dacă ştim în ce fel utilizează autorul Evangheliei lui Ioan cuvintele. Ce înseamnă expresia „mama lui lisus"? Aşa cum am văzut, omul este constituit din corp fizic, din corp eteric şi din corp astral. Trecerea corpului astral în Sine spirituală nu ne-o putem închipui într-un mod atât de simplu. Eul transformă, lent şi progresiv, corpul astral în suflet al senzaţiei, suflet al raţiunii sau înţelegerii şi suflet al constienţei. Eul continuă să lucreze, şi numai când a transformat corpul astral în suflet al conştientei este în măsură să-l purifice, pentru ca să se nască Sinea spirituală.

Omul este constituit din:

Tatăl	7. Omul-spirit	Viitor îndepărtat
Fiul	6. Spiritul vieţii, corp eteric transformat	Viitor îndepărtat
Sfântul Duh	5. Sine spirituală, Sufletul conştienţei	Fecioara Sofia, suflet purificat al conştienţei
	4. Suflet al raţiunii (înţelegerii), suflet astral	Maria, soţia lui Cleopa
	3. Suflet al senzaţiei, corp al senzaţiei	Maria Magadalena
	2. Corp eteric	
	1. Corp fizic	

Omui-spirit se va dezvolta abia într-un viitor îndepărtat. La fel, Spiritul vieţii nu există la cea mai mare parte dintre oameni decât în stare de germene. În prezent, a început dezvoltarea Sinei spirituale. Ea este indisolubil legată de sufletul conştienţei, asemenea sabiei de teacă. Sufletul senzaţiei este la rândul său înfăşurat în corpul senzaţiei sau corpul astral. Găsim, astfel, în personalitatea omenească nouă părţi componente. Dată fiind legătura indisolubilă

dintre Sinea spirituală şi sufletul conştientei, pe de o parte, şi dintre sufletul senzaţiei şi corpul astral, pe de altă parte, literatura teosofică vorbeşte în mod obişnuit de şapte constituenţi. Sinea spirituală are aceeaşi semnificaţie ca Sfântul Duh, care, în sens creştin, este entitatea conducătoare pe plan astral. Spiritul vieţii este desemnat de crestini sub numele de Verb sau Fiu. Omul-spirit corespunde Spiritului-Tată sau Tatăl.

Sutletul conştienţei fiind principiul din care s-a dezvoltat Sinea spirituală, se numeşte „mama lui Hristos" sau, în şcolile oculte, „Fecioara Sofia". Prin fecundarea „Fecioarei Sofia" s-a putut naşte Hristos, în Iisus din Nazaret. În scolile oculte ale lui Dionisie sufletul raţiunii şi sufletul senzariei erau numite „Maria" şi „Maria Magdalena".

Omul fizic se naşte din asocierea a doi oameni. Omul superior nu se poate naşte decât dintr-un suflet al conştienţei care înglobează întregul popor. La toate popoarele metoda de iniţiere era aceeaşi, în ceea ce priveşte fazele sale principale. Fiecare iniţiere comportă şapte trepte. În iniţierea persană, aceste trepte erau: în primul rând, „corbul". Cel care se afla pe această treaptă era însărcinat să aducă în templu noutăţile din exterior. Corbul este numit mesagerul spiritual, de exemplu în legenda germanică despre Odhin şi cei doi corbi ai săi; în al doilea rând, „ocultul"; în al treilea rând „combatantul". Şcolile oculte îl autorizau pe acesta să divulge învăţătura; în al patrulea rând, „leul", având în sine o bază solidă, dispunând nu numai de cuvânt, ci şi de forţele magice, care au învins la proba de încercare, oferind, datorită acestui fapt, garanţia că nu va folosi în sens rău forţele care i-au fost încredinţate; în al cincilea rând, „persanul"; în al şaselea rând, „eroul solar" şi în al şaptelea rând „tatăl". Pe noi ne interesează treapta a cincea, „persanul". În toate şcolile oculte, iniţiatului de pe treapta a cincea i se dădea numele poporului căruia îi aparţinea, căci conştienta sa se lărgise într-atât, încât îngloba întregul popor. El resimţea întreaga suferinţă a poporului său, ca şi cum ar fi a sa. Conştienţa sa era purificată şi extinsă la conştienţa generală a poporului său. La evrei, un iniţiat de acest grad era numit „israelit". Doar când cunoaştem acest fapt putem înţelege dialogul dintre Hristos şi Nathanael (Ioan, 1, 47-49), care era un iniţiat aflat pe treapta a cincea. Răspunsul izbitor al lui Hristos: „Eu te-am văzut când erai sub smochin" indică o metodă aparte de iniţiere, şi anume primirea sufletului conştienţei.

Explicaţiile următoare vor ajuta la înţelegerea procesului iniţiatic. Conştienţa Eului individual al omului se situează în lumea fizică. Oamenii se deplasează împreună cu Eul lor. Dimpotrivă, Eul animalelor se află pe planul astral. Fiecare grup de animale are în acest plan constienţa Eului său comun. Dar nu numai Eul animalelor se află în lumea astrală, ci şi Eul corpului pe care omul îl are în comun cu animalul, deci Eul corpului astral omenesc. În Devachan găsim Eul plantelor precum şi Eul corpului pe care îl avem în comun cu plantele, Eul corpului eteric. Dacă ne ridicăm mai mult în Devachan, găsim acolo Eul mineralelor şi Eul a ceea ce omul are în comun cu mineralele: Eul corpului fizic. Astfel noi suntem legaţi prin corpul fizic de Devachanul superior. Cu Eul individual suntem în lumea fizică. Când, în cazul iniţiatului, Eul corpului astral este pătruns şi transformat de Eul său individual, el devine conştient în lumea astrală, poate avea acolo percepţii şi poate acţiona. El întâlneşte entităţi incarnate în corpurile astrale, precum şi sufletele-grup ale aimalelor, precum şi pe cele ale entităţilor superioare, pe care creştinismul le numeste Îngeri. Pe o treaptă mai înaltă de iniţiere, Eul corpului eteric este la rândul său pătruns de Eul individual. Conştienţa individuală se ridică atunci până în Devachan. Acolo întâlneşte Eul plantelor şi spiritul planetar. O iniţiere superioară are loc când Eul individual pătrunde Eul corpului fizic. Omul ajunge atunci la conştienţa lumii supraspirituale. El întâlneste acolo Eul mineraletor şi spirite superioare. Iniţierea este, astfel, o ascensiune spre lumi superioare, în care se întâlnesc entităţi din ce în ce mai înalte.

Devachanul superior - Eul mineralelor	Eul corpului fizic	Conştienţa Devachanului superior
Devachanul inferior - Eul plantelor	Eul corpului eteric	Conştienţa Devachanului inferior
Lumea astrală - Eul animalelor	Eul corpului astral	Conştienţa astrală

Îngeri
Lumea fizică Eul individual Conştienţa de sine

S-ar putea folosi următoarele comparaţii:
Eul corpului eteric poate fi comparat cu inginerul.
Eul corpului astral cu conducătorul unui automobil.
Eul Eului individual, corp fizic, poate fi comparat cu proprietarul unui automobil.

Când Eul individual a ajuns la o perfectă stăpânire a celor trei corpuri, el a stabilit armonia interioară. Hristos este o entitate care poseda integral această armonie. El a apărut pe Pământ pentru ca omul să poată dezvolta această forţă a armoniei interioare. În acest Fiu al Omului este prefigurată întreaga evoluţie omenească, până pe treapta spirituală cea mai înaltă. Înainte, această armonie nu exista, în locul ei acţionau legile exterioare. Armonia interioară este noul impuls pe care omenirea l-a primit de la Hristos. Omul trebuie să dobândească facultăţile lui Hristos, adică să dezvolte pe Hristos interior. Dar, asa cum, după expresia lui Goethe, „Ochiul este format de lumină pentru lumină", tot astfel armonia interioară, acest Hristos interior, este trezit prin prezenta lui Hristos exterior, istoric, înainte de apariţia căruia nu i-ar fi fost posibil omului să atingă această treaptă de dezvoltare spirituală.

Oamenii care au trăit înainte de viaţa istorică a lui Hristos nu sunt excluşi din această cauză de la harul revărsat asupra omenirii în urma apariţiei Sale. Nu trebuie uitat că în virtutea legii reincarnării ei trebuie să revină şi să aibă, în consecinţă, ocazia, de a-L dezvolta pe Hristos interior. Numai uitând de reincarnare se poate vorbi de injustiţie. Evanghelia lui Ioan arată calea spre Hristosul istoric, spre acel Soare care aprinde lumina interioară a omului, cum Soarele fizic aprinde lumina ochiului.

CONFERINŢA a VI-a

Basel, 21 noiembrie 1907

Aşa-numitul secret al numerelor face parte din secretele cele mai importante ale tuturor şcolilor oculte, inclusiv cea a lui Dionisie. Nimeni nu poate să citească scrierile oculte, dacă nu este în stare să decodifice secretul numerelor. Întotdeauna, acolo unde în documentele religioase apar numere se află un sens profund. Şi şcoala lui Pitagora (Nota 59) este fundamentată pe misterul numerelor. Dacă este adevărat că litera omoară, trebuie totuşi atribuită o anumită valoare literei în interpretarea scrierilor oculte, altminteri există riscul să vedem în acest text spiritul pe care vrem să-l găsim acolo. În Evanghelia lui Ioan se întâlnesc nenumărate numere având o semnificaţie ocultă. În conferinţa a cincea, era vorba de trei femei care se aflau la crucea lui Hristos, Fecioara Sofia, Maria şi Magdalena. În conferinţa de astăzi luăm ca punct de plecare un alt mod de a privi numerele.

Mai întâi să ne reamintim conversaţia lui Iisus Hristos cu samarineanca (Ioan, 4, 7). Hristos i se adresează: „Tu ai avut cinci bărbaţi şi cel pe care îl ai acum nu-ţi este bărbat". Cifra cinci mai apare când este vorba de vindecarea omului bolnav de treizeci şi opţ de ani (Ioan, 5,5). Scăldătoarea de la Vitezda are cinci pridvoare. Să examinăm mai îndeaproape semnificaţia acestui numur mistic, cinci. Să avem în vedere fiinţa omenească în legătură cu dezvoltarea omenirii. Aşa cum am văzut, omul este constituit din nouă elemente, care sunt reductibile la şapte. În timpul evoluţiei omului aceste şapte corpuri se dezvoltă progreslv. La omul actual ele nu sunt încă dezvoltate. Omul de mijloc a ajuns în dezvoltarea sa până la sufletul conştienţei; Sinea spirituală se află abia la începuturile ei. Să revenim la acel punct al evoluţiei omeneşti când omul a început să spună despre sine că este Eu. Acest moment a fost precedat de epoca atlanteană, când omul mai era încă înzestrat cu forţe crepusculare de clarvedere. În zona Atlantidei, care corespunde cu Irlanda actuală, locuia un popor ajuns la un stadiu de dezvoltare caracterizat prin concordanţa capului eteric cu cel fizic.

Acest popor era în vremea aceea cel mai avansat şi destinat să devină purtătorul evoluţiei viitoare. Manu, un spirit de evoluat, a conlus acest grup spre est, prin Rusia actuală, spre centrul Asiei, în regiunea actualului deşert Gobi. Acolo a fost întemeiată o colonie de unde au fost apoi trimise mai multe grupuri în cele mai diferite direcţii, pentru a difuza cultura acesteia. În vremea aceea continentul atlantean se scufunda în mod progresiv. Africa şi Europa actuală ieşeau încetul cu încetul de sub valuri. Un alt grup de atlanţi a emigrat spre vest, constituind populaţia primară a Americii actuale, pe care au întâlnit-o europenii la redescoperirea Americii. Un alt grup a emigrat spre nordul Europei. Toate aceste grupuri şi-au păstrat amintirile clarvăzatoare în legendele şi miturile lor. Când vom înţelege cu adevărat aceste mituri, multe puncte încă obscure ale istoriei omenirii vor fi elucidate. Vom pătrunde atunci lucruri în prezent încă de neînţeles. Aceste legende şi aceste mituri nu trebuie să fie abordate cu pedanterie. Trebuie să ştim în ce mod au contribuit experienţele clarvăzătoare şi imaginaţia la crearea acestor vechi legende. În acea epocă a primelor licăriri ale Eului în personalitatea omului, acesta trăia mai intens în mediul său înconjurător decât ulterior. De asemenea, el percepea mai puţin contururile exterioare ale obiectelor din anturajul său decât proprietăţile lor interioare, relaţia lor cu el, utilitatea sau nocivitatea lor. Cu cât Eul se închidea mai mult în personalitatea umană, cu atât se atenua facultatea de clarvedere, în timp ce formele lumii exterioare au devenit mai clare ochiului fizic. Când ne reprezentăm acest fapt, înţelegem că pătrunderea Eului în personalitatea omului a provocat o mare transformare. Până atunci omul nu-şi vedea propriul său corp; acum, el îl numeşte Eul său.

Spre sfârşitul existenţei sale, Atlantida era o ţară acoperită de ceţuri groase; nu exista o alternanţă între Soare şi ploaie, şi nici fenomenul numit curcubeu. El nu a apărut decât în perioada postatlanteană, când masele de ceaţă s-au fragmentat. Acest eveniment a rămas viu în conştienţa populară prin legenda lui Heimdall şi în povestirea despre Noe şi corabia sa. Amintirea Ţării ceţurilor s-a păstrat în denumirea nordică , „Niflheim", „Nebelheim" (Ţara ceţurilor). Popoarele nordice au păstrat, de asemenea, amintirea pătrunderii Eului în personalitate în legenda Nibelungilor. Eul este reprezentat acolo prin simbolul aurului. Aurul era dizolvat în apă, el s-a condensat într-un inel, în comoara Nibelungilor. Eul, până atunci răspândit în lumea întreagă, s-a condensat în formă omenească concretă. Modul în care Wagner a adaptat această legendă ne face să ne dăm seama de sensibilitatea inconştientă a artistului creator. Wagner nu era în întregime conştient de ceea ce a realizat prin opera sa, dar o cunoaştere inconştientă l-a ghidat în întreprinderea sa. Astfel Wagner a putut exprima trezirea conştienţei Eului în punctul de orgă care traversează toată uvertura operei *Aurul Rinului*.

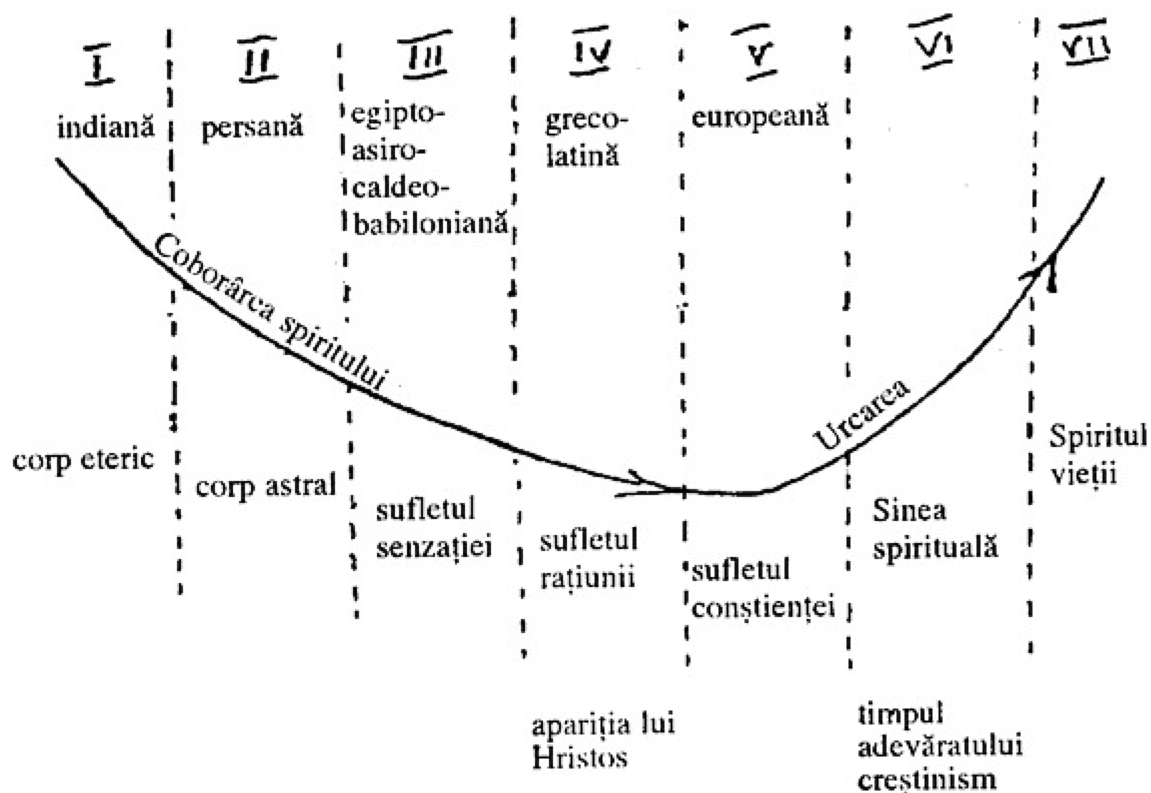
În Orientul Îndepărtat se născuse, sub conducerea unei individualităţi aflată pe o înaltă treaptă de evoluţie, prima cultură despre care depun mărturie vechile Vede. Primul imbold al acestei culturi a pornit spre sud, constituind nucleul civilizaţiei protoindiene. În vechile mituri şi legende, în documentele religioase s-au păstrat relatări despre aceste fapte, ele putând fi citite de clarvăzători. Unele contradicţii aparente ni se dezvăluie ca fiind adevăruri profunde. Această civilizaţie păstrase amintiri despre vechea clarvedere şi simţea încă o mare nostalgie, percepută ca pierderea unui bun preţios. Oamenii erau atât de puternic pătrunşi de realitatea lumii spirituale, încât considerau lumea fizică o iluzie. Din această cauză, ei încercau să regăsească bunul pierdut, deturnându-şi privirea de la lumea pămntească, pentru a o îndrepta spre spiritual. Aceasta este originea exerciţiilor yoga, care au ca scop pătrunderea în lumea spirituală printr-o slăbire a conştienţei. Acei oameni doreau să revină la vechea stare crepusculară, căutând drumul Paradisului pierdut. De-a lungul întregii perioade atlanteene, lumea exterioară era perceptibilă pentru oameni în contururi neclare. Atlanţii mai trăiau încă în lumea spirituală. Întreaga perioadă postatlanteană reprezintă pentru investigatorul spiritual o cucerire progresivă a planului fizic. Prima epocă culturală postatlanteană, civilizaţia indiană avea o slabă înţelegere pentru ceea ce se întâmpla în natura fizică, care pentru iniţiaţi era pură iluzie, şi din care ei încercau să ajungă la singura realitate, la realitatea spirituală.

Al doilea curent l-a constituit cultura protopersană. Persanul se apropie mai mult de lumea exterioară decât indianul. El cunoaşte manifestările binelui şi răului reprezentate de Ormuzd şi Ahriman. El încearcă să se asocieze cu primul, pentru a-l combate pe al doilea. Pentru el Pământul este un loc unde poate acţiona în vederea introducerii spiritului în existenţa fizică. Cea de a treia epocă culturală este reprezentată de cultura egipteano-asiriano-caldeano-babiloniană. Omul a făcut un pas în plus spre cucerirea planului fizic. Pentru persan lumea fizică mai era încă un câmp de activitate nediferenţiat. În prezent, omul îşi foloseşte cunoştinţele pentru a face utile forţele solului. El cunoaste geometria şi o utilizează pentru a-şi împărţi teritoriul. Privirea sa se ridică deasupra Pământului, spre stele, şi astfel se naşte astronomia.

A patra epocă culturală este cea greco-latină. În timp ce până atunci omul s-a ocupat cu lumea exterioară, el introduce acum propria sa interioritate în materie. În operele de artă pe care 1e realizează reapare propria sa formă; el descrie propriile sale calităţi psihice în dramele şi epopeile pe care le compune. Romanul este cetăţeanul care proiectează în afară propria sa legitate, dând naştere astfel statului şi jurisprudentei.

În cursul celei de a cincea epoci de cultură, cea în care trăim astăzi, omul a progresat în stăpânirea lumii exterioare. Epoca noastră este expresia coborârii celei mai adânci a spiritului în materie, de la era atlanteană. Această coborâre trebuia să aibă loc, pentru ca omenirea să poată progresa. Numai după adâncirea totală a spiritului în materie poate reîncepe urcarea. Epoca noastră a dezvoltat considerabil spiritul ştiinţific cu ajutorul căruia noi putem stăpâni forţele naturii. În primele timpuri, când omul măcina cerealele în mod primitiv, cu ajutorul a două pietre, nu era necesar un consum deosebit de forţe spirituale pentru a-şi satisface măruntele nevoi ale existenţei. În prezent, lucrurile stau cu totul altfei. Să ne gândim la consumul enorm de forţă spirituală necesar pentru a satisface nevoile omului modern. Astăzi noi avem locomotive, vapoare cu aburi, telefon, lumină electrică. În materie a fost introdusă o enormă cantitate de forţă spirituală. În schimb, interesele spirituale ale omului trec pe plan secundar. Evoluţia spirituală postatlanteană a omenirii este caracterizată printr-o coborâre a spiritului omenesc în materie. Dar scopul acestei coborâri este acela de a obţine victoria asupra materiei, acest mare adversar al spiritului. După această coborâre trebuie să înceapă o urcare spre viaţa spirituală conştientă.

Să ne reprezentăm cursul istoriei prin următoarea curbă:

Ceea ce trebuie să determine urcarea este forţa creştinismului. La mijlocul celei de a patra epocii culturale, mult înaintea atingerii punctului inferior al curbei, se înalţă steaua creştinismului. Apare Iisus Hristos, ca personalitatea eminentă care aduce omenirii forţa de ascensiune viitoare în spirit. Toate culturile anterioare pot fi privite şi ca o pregătire a creştinismului. În epoca a cincea, creştinismul trebuie să suporte cea mai grea încercare, căci gândirea materialistă întunecă adevărurile creştinismului. În epoca a şasea, creştinismul va reuni omenirea într-o mare fraternitate, şi teosofia, care pregăteste spiritualizarea omenirii, trebuie să fie considerată sol al acestor timpuri viitoare. Învăţăturile date de creştinism omenirii sunt atât de profunde, atât de pline de înţelepciune, încât nici o religie viitoare nu ar putea înlocui sau îndepărta creştinismul. Creştinismul are facultatea de a se adapta la toate formele de cultură ale viitorului.

Să luăm în discuţie şi un alt aspect al evoluţiei omeneşti. În timpul erei atlanteene s-a format corpul fizic al omului, iar când continentul atlant s-a scufundat omul avea aproximativ constituţia sa actuală. Atunci a început formarea mădularelor constitutive spirituale. În perioada de cultură indiană a fost dezvoltat corpul eteric. Poporul indian, ca primă ramură culturală postatlanteană, era foarte receptiv la viaţa spirituală. Acest fapt este în strânsă legătură cu dezvoltarea deosebită a corpului eteric.

Am putea insera aici utmătoarea observaţie. Cultura europeană actuală este foarte diferită, atât faţă de cea a vechii Indii, cât şi faţă de cea a Indiei actuale, şi astfel este de înţeles că mijloacele şi căile de acces la viaţa spirituală ale unui european şi ale unui indian trebuie să fie total diferite. Exerciţiile yoga, care sunt profitabile pentru indian, nu convin europeanului. Metodele de iniţiere oferite de maeştrii sunt în întregime adaptate diferitelor trepte de evoluţie ale omenirii. O metodă care este excelentă pentru o anumită treaptă poate fi realmente vătămătoare pentru o altă treaptă. Nici religiile nu s-au înlocuit unele pe altele fără motiv. Dacă în toate există un fond comun de adevăr, diversitatea de expresie a acestui adevăr este determinată de diversitatea epocilor culturale. Un arbore formează un tot de la rădăcină la floare şi cu toate acestea rădăcina are nevoie de o altă hrană decât frunza sau

floarea. La fel, oameni care au trăit în diverse epoci culturale au nevoie de religii şi metode de iniţiere diferite.

În cultura persană s-a dezvoltat corpul astral. În cultura egipteano-asiro-caldeo-babiloniaună în interiorul corpului astrat se dezvoltă sufletul senzatiei. În cultura greco-latină este dezvoltat sufletul raţiunii. Propria noastră civilizaţie conduce,la dezvoltarea sufletului conştienţei. În perioada a şasea de cultură se va dezvolta Sinea spirituală, care în prezent se află încă în stare de germene. Este necesară forţa de impulsionare a Spiritului lui Hristos pentru ca acest germene să se dezvolte. Adevăratul creştinism va triumfa abia atunci când va fi dezvoltată Sinea spirituală. Apoi omenirea se va pregăti să primească Budhi, Spiritul vieţii. La început, numai câţiva omeni vor fi în măsură să dezvolte în ei această forţă; aceştia vor accede la o minunată viaţă spirituală. Creştinismul se află, în prezent, abia la începutul dezvoltării sale. Cei care se pregătesc astăzi pentru formarea Sinei spirituale în interior vor face ca acest creştinism spiritual să fie din ce în ce mai accesibil omenirii.

În cursul celei de a treia epoci de cultură vedem cum un grup mic de oameni, formând poporul evreu, a pregătit condiţiile care fac posibilă apariţia creştinismului. Vedem cum în epoca a patra forţa lui Hristos pătrunde în lumea fizică, cum în epoca a cincea are loc cea mai puternică coborâre a omenirii în lumea fizică, cum, după ce omul a obţinut dominaţia asupra acestei lumi fizice, în epoca a şasea va obţine şi o creştere a forţei şi facultaţii de a prelua în sine viaţa spirituală adusă de Spiritul-Hristos. Hristos apare ca fiind primul-născut, omul aflat cu mult înaintea timpului său, pe o treaptă la care omenirea nu va ajunge decât în epoca a şasea de cultură. Epoca a cincea este cea mai dominată de elementul material din evoluţia omenirii.

Impresiile spirituale formează baza stărilor corporale şi orice boală a corpului este expresia unei anumite aberaţii spirituale. Astfel, lepra, această boală oribilă a Evului Mediu, a fost expresia fricii încercate de europeni faţă de huni. Hunii erau descendenti ai atlanţilor în curs de degenerare. Desigur, corpul lor fizic era încă sănătos, dar corpurile lor astrale erau impregnate cu substanţe de putrefacţie. Frica şi teroarea sunt un excelent substrat nutritiv pentru substanţele în descompunere ale planului astral. Aceste substanţe pe cale de descompunere ale triburilor atlanteene s-au fixat în corpul astral al europenilor şi, plecând de aici, au indus lepra corpului fizic la generaţiile următoare.

Totul trăieşte mai întâi în mod spiritual, pentru a se manifesta mai târziu în corpul fizic. Nervozitatea actuală este numai o consecinţă a stării de spirit materialiste a timpului nostru. Înţelepţii ghizi ai omenirii ştiu că, dacă valul materialismului ar mai dura, ar apărea mari epidemii de boli de nervi; copiii s-ar naşte cu membrele stăpânite de tremurături. Mişcarea teosofică a fost introdusă în lume pentru a salva omenirea de pericolele materialismului. Aşadar, cel care răspândeşte gânduri şi sentimente materialiste contribuie la promovarea acestor boli devastatoare. Cine combate materialismul luptă pentru sănătatea şi posibilităţile evolutive ale populaţiilor. Omul izolat nu poate face nimic pentru propria sa sănătate; el este un membru al omenirii şi îşi extrage substanţele necesare întreţinerii sale din izvorul comun al tuturor oamenilor. Cel care vede în profunzime legile evoluţiei omenesti asistă cu o inimă care sângerează cum omul izolat suferă şi cum suferinţa lui este expresia rătăcirii spirituale a întregii omeniri. Misiunea teosofiei nu constă atât în a veni în ajutorul omului izolat, cât în a oferi elanul spiritual întregii omeniri, acţionând astfel în favoarea vindecării corporale a acesteia.

În epocile a şasea şi a şaptea, Sinea spirituală şi Spiritul vieţii se vor dezvolta la toţi cei care se sprijină pe Hristos. Aceştia vor dobândi, în acelaşi timp, o gândire şi o simţire sănătoase. Creştinismul aduce sănătatea şi marea vindecare. Forţa de viaţă a lui Hristos biruie orice boală şi moartea. Corpul omului s-a dezvoltat ca formaţie solidă dintr-un mediu lichid; iată de ce ştiinta spiritului consideră mediul lichid ca element al corpului. Cele cinci săli care

înconjurau piscina din Vitezda reprezintă simbolul celor cinci epoci de care omul are nevoie pentru a coborî din ce în ce mai profund în corporalitate şi la capătul cărora el este subordonat în totalitate materiei. Numai după ce a parcurs aceste cinci epoci omul poate deveni sănătos. Cel ce a căzut pradă acestor cinci săli nu poate fi vindecat dacă marele tămăduitor, Hristos, nu vine la el. Atunci se produce ceea ce descrie capitolul 5 al Evangheliei lui Ioan. Astfel, descrierea vindecării bărbatului infirm de treizeci şi opt de ani este un anunţ profetic a ceea ce se va întâmpla în epoca a şasea, când omul nu va mai avea nevoie de medicamente, fiindcă va fi propriul său vindecător.

La începutul erei postatlanteene mai existau vestigii ale consangvinităţii. Cuvintele lui Hristos: „Cel care nu-şi părăseste tatăl, mama... nu poate să-mi fie ucenic" se referă la treapta umanităţii din epoca a şasea. În locul spiritelor popoarelor, al spiritelor triburilor şi raselor va domni un spirit general al omenirii. Atunci omul nu va mai fi fiul neamului său sau al poporului său, ci fiul omenirii, fiu al Omului. Hristos este primul care foloseşte acest termen (Ioan, 3, 13-14). În acel timp el se comporta cum se vor comporta oamenii când vor fi „fii ai Omului".

Aceasta se exprimă prin faptul că Hristos merge la samarineancă - samarinenii n-aveau nimic comun cu evreii. Ceea ce face posibilă evoluţia omului, este de natură feminină, pasivă, spre deosebire de spirit, care reprezintă principiul fecundant, masculin, activ. Consecinţa acestei influenţe masculine permanente asupra principiului feminin este dezvoltarea corpului eteric, apoi a corpului astral, sufletului senzatiei, a sufletului raţiunii şi a sufletului conştienţei. În acesta din urmă se formează Sinea spirituală. Acest lucru este indicat în conversaiia lui Hristos cu samarineanca prin cuvintele: „Tu ai avut cinci bărbaţi şi cel pe care îl ai acum nu-ţi este bărbat" (cap. 4, 18). Cei cinci bărbaţi pe care i-a avut samarineanca sunt cele cinci corpuri spirituale care au acţionat asupra corpului fizicul. Al şaselea, Sinea spirituală, nu este bărbat în sensul vechi. Celelalte cinci sunt etapele inferioare, efemere ale evoluţiei, în timp ce al şaselea, Sinea spiri-tuală, reprezintă divinul, eternul. Astfel, în conversaţia cu samarineanca, Hristos anunţă timpurile viitoare.

În timp ce cele cinci corpuri au nevoie de o purificare din exterior, Sinea spirituală va păstra puritatea omului. Corpul lui Hristos este plin de puritate. El vrea să purifice şi omenirea, de aceea intră în Templu, pe care-l curăţă de comercianţi şi de mânuitorii de bani (Ioan, 2, 14-22), altfel spus, el purifică templul Sfântului Duh, corpul omului, curăţindu-l de principiile inferioare care sunt legate de el, făcându-l apt să primească Duhul.

Aceste explicaţii nu trebuie să ne facă să credem că descrierile Evangheliei lui Ioan trebuie să fie înţelese doar ca niste simboluri. În Antichitate, atribuirea unui nume nu avea nimic arbitrar, el era riguros adaptat caracterului personalităţii respective. Pe cât este de adevărat că cele trei femei care au stat sub cruce reprezintă cele trei calităţi, sufletul conştienţei, sufletul înţelegerii şi sufletul senzaţiei, tot atât de adevărat este şi faptul că ele au stat acolo. Când citim Evanghelia lui Ioan vedem aşadar atât imagini simbolice privind ceea ce se va realiza pe acest Pământ în epoca următoare, cât şi ceea ce s-a desfăşurat la începutul erei creştine. Faptele istorice sunt plasate de către puterile care ghidează omenirea ca simboluri ale evoluţiei viitoare a umanităţii.

CONFERINŢA a VII-a

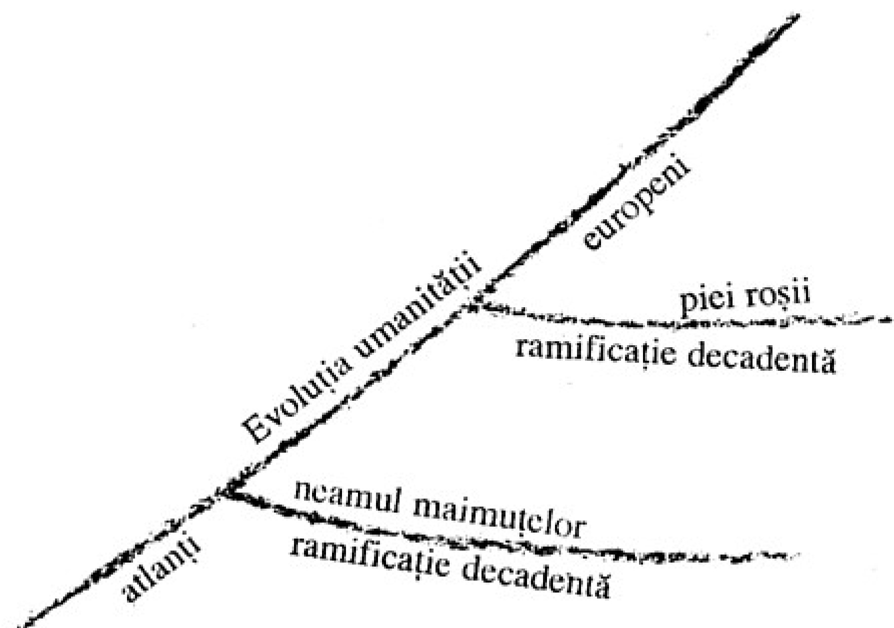
Basel, 22 noiembrie 1907

Într-un document ca Evanghelia lui Ioan totul are sens şi importanţă şi nimic nu ar putea fi spus altfel decât apare în această scriere. De ce, de exemplu, Sfântul Duh apare sub forma unui porumbel? Ar fi necesară o întreagă serie de conferinţe pentru a explica acest lucru. Dar este posibil să ne facem o idee despre aceasta dacă urmărim evoluţia omenirii dintr-un punct

de vedere diferit de cel în care ne-am plasat până acum. În conferinţele precedente s-a afirmat - idee monstruoasă pentru gândirea ştiintifică - că omul era prezent încă de la începutul evoluţiei pământeşti, la care el a participat ca la propria sa evoluţie. Evident, nu trebuie uitat că oamenii din trecut erau organizaţi şi constituiţi cu totul altfel decât cei actuali. Chiar atlantul avea un aspect foarte diferit de omul actual. Această diferenţă este mult mai mare pentru omul epocii lemuriene şi încă şi mai pronunţată pentru acea perioadă când Luna şi Soarele erau încă unite cu planeta noastră.

Dacă vrem să avem acces la modul în care ştiinţa spiritului concepe evoluţia, trebuie plecat de la ceea ce ne este mai apropiat. Nu toţi oamenii care trăiesc în prezent pe Pământ se află pe aceeaşi treaptă de evoluţie. Alături de popoare ajunse pe o înaltă treaptă culturală există populaţii primitive mult rămase în urmă din punct de vedere al culturii. În ştiinţele actuale ale naturii s-a acreditat ideea - şi ea este solid ancorată, deşi fapte mai noi o contrazic - că popoarele mai evoluate se trag din cele mai puţin evoluate. Această idee nu corespunde cu rezultatele investigaţiei spirituale. Cu titlu de exemplu, să luăm popoarele care au devenit cunoscute prin descoperirea Americii şi să descriem pe scurt un episod care ne îngăduie să pătrundem în viaţa spirituală a acestora. După cum se ştie, albii au împins mereu populaţiile indiene în interiorul ţării şi nu şi-au ţinut promisiunea de a le da alte teritorii. Un şef indian i-a spus într-o zi comandantului unei trupe invadatoare europene: „Voi, feţelor palide, voi ne-aţi luat pământurile noastre şi ne-aţi promis că ne daţi altele. Omul alb nu şi-a ţinut cuvântul dat pieilor roşii, iar noi ştim de ce. Omul alb are unele mici semne magice în care el caută să cunoască adevărul. Dar ceea ce află el nu este adevărul. Pieile roşii nu caută adevărul în aceste mici semne magice. Ei aud Marele Spirit în foşnetul pădurii, în murmurul râului. Marele Spirit le indică, prin fulger şi tunet, ceea ce este bine şi ce nu este bine".

Rasa americană reprezintă o populaţie primitivă străveche, o populaţie aborigenă rămasă mult în urmă, chiar în ceea ce priveşte concepţia religioasă. Dar ea a păstrat credinţa într-un spirit monoteist care îi vorbeşte prin toate zgomotele naturii. Indianul este atât de strâns legat de natură, încât el percepe în toate manifestările acesteia vocea spiritului creator, în timp ce europeanul este atât de încurcat în cultura sa materialistă, încât nu mai poate percepe vocea naturii. Ei au aceeasi origine, coboară amândoi din atlanţi care aveau o credinţă monoteistă rezultată dintr-o clarvedere spirituală. Totuşi, europenii s-au ridicat la o treaptă culturală superioară, în timp ce indienii au rămas pe loc, ceea ce i-a dus la decădere. Acest proces evolutiv trebuie avut în vedere. El poate fi schematizat astfel: în cursul mileniilor planeta noastră se transformă, iar această transformare condiţionează şi evoluţia omenirii. Ramurile colaterale, care nu mai sunt adaptate la condiţiile nou apărute, degenerează. Avem astfel trunchiul evoluţiei directe şi ramurile colaterale care au degenerat.

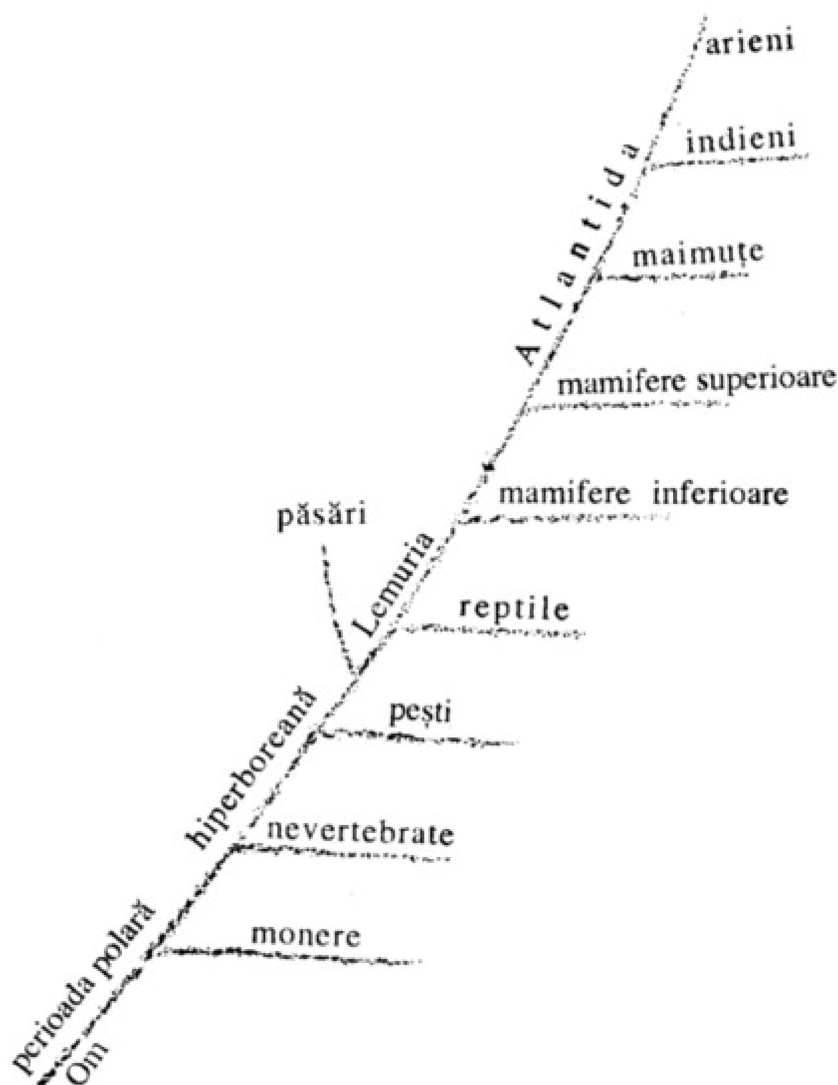

Înainte de perioada atlanteană, când europenii şi indienii erau încă uniţi, corpurile omeneşti erau de consistenţă gelatinoasă. Este vorba de fiinţe care s-au desprins din trunchiul comun şi au rămas în urmă. Ele continuă să evolueze, dar pe o linie descendentă. Din ele a apărut neamul maimuţelor.

Nu ne este îngăduit să spunem că omul coboară din maimuţă, ci că amândoi coboară dintr-o formă comună, care era totuşi foarte diferită de cea a omului şi a maimuţei actuale. Bifurcarea s-a produs în momentul în care această formă originară avea posibilitatea fie să se ridice spre om, fie să regreseze, pentru a deveni o caricatură a omului. Noi urmărim această teorie a descendenţei numai atât cât este necesar pentru a găsi legătura cu ceea ce s-a spus în conferinţele precedente. Corpul eteric al omului vechii Atlantide se afla încă în exteriorul corpului fizic. În prezent, numai corpul astral se află la exteriorul corpului fizic, şi numai în timpul somnului. Acesta este motivul pentru care omul nu poate depăşi oboseala corpului fizic decât în timpul somnului, deoarece atunci corpul astral se află în afara corpului fizic şi are astfel posibilitatea să acţioneze asupra acestuia. În prezent, nu mai sunt posibile alte influenţe asupra corpului fizic. Există numai rămăşite ale acestor influenţe, în manifestări ca înroşirea de ruşine sau îngălbenirea de frică, de spaimă. Dacă ne întoarcem în era atlanteană, cu cât corpul eteric era mai exterior corpului fizic, cu atât avea mai mult posibilitatea să acţioneze asupra acestuia. Influenţa corpului eteric asupra corpului fizic era altădată atât de mare pentru că acesta din urmă era mult mai maleabil, mai plastic decât în prezent. La o epocă a evoluţiei omeneşti când corpul fizic avea numai un rudiment de schelet delicat articulat, puterea corpului eteric asupra corpului fizic era atât de mare, încât omul avea posibilitatea de a-şi alungi după voie un braţ, o mână, de a face să-i dispară un deget etc. Aşa ceva îi pare omului actual absurd. Ar fi cu totul fals să ne reprezentăm omul lemurian asemănător cu noi. Omul lemurian nu se deplasa ca omul actual, cu ajutorul membrelor. El era mai mult sau mai puţin o fiinţă aeriană. Toate organele omului actual nu erau decât schiţate, el le putea metamorfoza. În era atlanteană corpul omenesc era încă maleabil şi putea fi transformat din interior, după voinţă. Aceasta se datora, cum am spus, faptului că corpul eteric era încă parţial exterior corpului fizic şi fiinţele care nu lucrau corect asupra corpurilor lor au devenit cele pe care noi le numim maimuţe. Astfel s-au născut acele caricaturi ale omului actual. Ele coboară din noi şi nu noi din ele. Se pune problema de ce tocmai maimuţele sunt cele care s-au desprins, de ce unele au rămas la un nivel inferior, sub formă de fiinţe fără suflet - este vorba de suflet superior, nu de corp astral. Au apărut alte condiţii.

Omul s-a adaptat la acestea, dar ele nu au putut face acest lucru. Corpul lor fizic s-a durificat, în timp ce omul a putut să-şi păstreze maleabilitatea şi plasticitatea corpului său.

La începutul evoluţiei terestre trebuie să ne reprezentăm omul cu un corp eteric subtil. El şi l-a metamorfozat tot mai mult. Un clarvăzător ar fi perceput atunci omul sub forma unei sfere. Schema de mai jos ilustrează arborele genealogic al evoluţiei.

Evoluţia omenirii

Specia din care au ieşit mai târziu maimuţele actuale s-a desprins într-o perioadă relativ tardivă a erei atlanteene. Anumite mamifere superioare se separaseră într-o epocă mai îndepărtată, în timp ce anumite mamifere inferioare se separaseră chiar în primele timpuri ale acelei ere. Omul fizic avea pe atunci valoarea evolutivă a unui mamifer, dar mamiferele au rămas la acest stadiu, în timp ce omul şi-a urmat evoluţia sa. Într-o epocă şi mai îndepărtată, omul avea valoarea evolutivă a reptilelor. Corpul său era cu totul diferit de cel al unei reptile actuale; încrengătura reptilelor a apărut prin involuţie. Omul şi-a dezvoltat mădularele sale constitutive interioare, reptila a involuat. Ea este un frate rămas în urmă al omului. Înaintea reptilelor s-au desprins păsările şi într-o epocă şi mai îndepărtată omul se afla la stadiul evolutiv conservat în prezent de peşti. Atunci nu existau pe Pământ forme mai evoluate decât peştii. Într-o epocă extrem de îndepărtată omul era la stadiul de animal nevertebrat. Iar în epoca cea mai îndepărtată, s-au desprins şi s-au perpetuat până în zilele noastre finţele monocelulare numite de Haeckel monere, care reprezintă fraţii cei mai vechi ai omului. Dacă,

plecând de la această serie evolutivă, facem arborele genealogic al omului, acesta coincide cu cel stabilit de Haeckel în scrierile sale:

1. Monere
2. Monocelulare
3. Pluricelulare
4. Celentarate
5. Protoentozoare
6. Platelminţi
7. Nematode
8. Stomocordate
9. Urocordate
10. Acraniate
11. Ciclostomi
12. Peşti primitivi
13. Peşti cu schelet
14. Dipnoi
15. Batracieni cu branhii
16. Amfibieni cu solzi
17. Protoreptile
18. Pelicosaurieni
19. Prototerieni
20. Marsupiale
21. Lemurieni
22. Cinocefate
23. Maimuţe antropoide
24. Pitecantropi
25. Oameni înzestrati cu vorbire.

Noi am putea prelua fără reţineri arborele lui Haeckel, cu singura diferenţă că pentru el mai întâi apar formele animale şi acestea evoluează după aceea, ridicându-se până la om, în timp ce noi considerăm lumea animală o ramificaţie a omului, ca oameni degeneraţi. Omul este efectiv primul născut al Pământului, el a evoluat în linie dreaptă, lăsând în urmă, în diferite etape, celelalte fiinţe, ca pe niste rebuturi.

Dacă avem în vedere momentul în care s-au desprins din trunchiul comun păsările şi reptilele, vedem că atunci existau forme omeneşti asemănătoare păsărilor şi reptilelor de mai târziu. Clarvăzătorul se întoarce la acest trecut îndepărtat, când entitatea spirituală a omului nu luase încă în posesie corpul său fizic. El percepe sufletul-grup al omului, care învăluie corpul în formă de pasăre. La acest stadiu au rămas acele entităţi spirituale care nu aveau nevoie să coboare în planul fizic. După ce au ajuns la acest stadiu al lumii fizice, ele au evoluat din nou, urcând spre spiritual. Este vorba de fiinte ale planului astral, ale lumii Sfântului Duh, care şi-au păstrat domeniul propriu, tot aşa cum omul ia în stăpânire Pământul fizic, ca domeniu al său. Aceste entităţi ni le reprezentăm sub formă de păsări, atunci când vor să se facă vizibile fizic pentru noi. Iată de ce autorul Evangheliei lui Ioan reprezintă Sfântul Duh printr-un porumbel care coboară în sufletul-conştienţei lui Iisus şi-l umple ca Sine spirituală. Acest simbol ne apare de o minunată profunzime când îl avem în vedere în legătură cu evoluţia omenirii.

Dorim să mai facem o legătură şi dintr-un alt punct de vedere între ceea ce este scris în Evmghelia lui Ioan şi evoluţia Pământului şi omenirii. Pentru aceasta trebuie să revenim, pe scurt, la o reprezentare provenind din şcoala rosicruciaură. La un anumit grad al dezvoltării, discipolului i se spune: Să observăm planta, în comparaţie cu omul. Planta îşi îndreaptă rădăcina sa în jos, spre centrul Pământului, sediul Eului său. Ea îşi orientează în mod cast organele sale de fecundare spre Soare, spre lumină. În lumina Soarelui, ea îşi deschide floarea; iar fructul său se coace. În ocultism, acest efect fecundant al luminii solare este numit atingerea cu lancea iubirii Soarelui: Ea face să irumpă floarea şi determină fecunditatea Pământului. Ceea ce îşi înfige planta în pământ, rădăcina, corespunde cu capul omului. Omul îşi îndreaptă capul spre Soare, spre lumină. Iar ceea ce planta îndreaptă spre lumină, organele de reproducere, omul îndreaptă pudic spre Pământ. Omul este imaginea inversată a plantei. Animalul se situează la mijloc, între cele două. Desenăm planta în poziţie verticală, orientată spre Pământ, omul, de asemenea, vertical, ridicându-se de la Pământ, animalul în poziţie orizontală. Se obţine astfel forma de cruce. Platon exprimă aceasta spunând (Nota 60): „Sufletul lumii este crucificat pe străvechea cruce a lumii". Crucea este un simbol cosmic în evoluţia lumii. Când ajungea să poată privi astfel evoluţia lumii,

discipolul era străbătut de fiori adânci. În felul acesta, şi planta ne apare ca o fiinţă-frate venită dintr-un trecut imemorial. La origine, omul era şi el o fiinţă eterică de substanţă vegetală. El avea natura substanţială pe care o are astăzi planta. Dacă omul n-ar fi transformat substanţa vegetală în carne, el ar fi rămas cast şi pur ca planta; nu ar fi cunoscut dorinţa şi pasiunea. Dar această stare nu putea fi menţinută, deoarece el nu s-ar fi trezit la conştienţa de sine. Ar fi rămas în viaţa de vis în care se află planta şi în prezent. Omul trebuia să fie pătruns de dorinţe şi de pasiuni, trebuia să fie adus la existenţa trupească. Transformarea substanţei vegetale în substanţă carnală nu s-a efectuat în acelaşi timp pentru toate organele. Organele care sunt expresia instinctelor inferioare au fost ultimele care au fost implicate în această evoluţie carnală, trupească. Şi ele se găsesc în stare de involuţie. Organele de reproducere şi-au păstrat cel mai mult timp caracterul vegetal. Legendele şi miturlle ne vorbesc de hermafrodiţi, de fiinte lipsite de organe sexuale formate din carne şi din sânge, dar având organe de natură vegetală. Unii cred că frunza de smochin pe care o purtau primii oameni din Paradis era o manifestare a ruşinii. Nu, în această legendă s-a păstrat amintirea faptului că în locul organelor de reproducere carnale oamenii aveau organe de reproducere de natură vegetală. Acum să privim spre viitor. Organele corpului uman care în prezent sunt încă de natură inferioară, care au fost atrase cel mai târziu în domeniul carnal, vor fi primele care vor dispărea, se vor usca, se vor desprinde. Omul nu va rămâne la stadiul actual. Aşa cum a plecat de la castitatea vegetalului pentru a se adânci în seuzualitatea lumii dorinţelor, tot astfel el se va şi elibera din aceasta, urcând spre starea de castitate cu ajutorul unei substanţe purificate.

Anumite organe ale corpului omenesc sunt pe cale de degenerare, altele au ajuns la cel mai înalt stadiu al posibilitiiţilor evolutive, iar altele sunt încă la începutul evoluţiei lor. Din prima categorie fac parte organele de reproducere, în timp ce creierul face parte din cea de a doua categorie. Printre organele care se află încă în starea de structură germinativă se află inima, laringele şi tot ce are legătură cu formarea cuvântului. Din acestea se vor forma organe care vor înlocui funcţiile organelor de reproducere şi le vor depăşi cu mult. Ele vor deveni, în sensul cel mai profund, organe supuse voinţei. Când omul va face să se nască forme prin cuvânt, iar cuvântul va acţiona în mod creator, atunci el va reveni la acea castitate pe care a păstrat-o planta, dar va fi vorba de o castitate conştientă. Pentru investigatorul spiritual şi inima se află la începutul evoluţiei sale. Ea nu este acea pompă pe care a prezentat-o gândirea materialistă. Credinţa că inima este cauza circulaţiei sângelui este eronată. Oricât ar suna de oribil, realitatea este că activitatea inimii este consecinţa circulatiei sângelui. În viitor, când omul va ajunge la un stadiu evolutiv mai înalt, inima va fi şi ea supusă voinţei sale conştiente. Există deja o structurare în acest sens, şi anume striaţia transversală pe care o prezintă inima, ca toţi muşchii voluntari. Atunci omul va da naştere semenului său prin cuvânt, atunci substanţa omenească va fi castă si purificată. Ceea ce la un nivel inferior se îndreaptă spre Soare sub formă de corolă vegetală pentru a primi săgeata de iubire a razei solare, se va întoarce din nou spre Cosmos, corespunzător cu nivelul superior al omenirii viitoare, ca un caliciu care va fi fecundat dinspre lumea spirituală. Acesta este reprezentat de Sfântul Graal, caliciul luminos a cărui obţinere constituia idealul ce călăuzea pe cavalerul Evului Mediu.

Să ne referim la legătura care există între plantă şi Pământ. Planta nu are decât un corp fizic şi un corp eteric. Datorită acestui fapt ea are o stare de conştienţă comparabilă cu cea a omului în timpul somnului. În timp ce animalul are o conştienţă de grup, conştienţa plantei este concentrată în centrul Pământului. Plantele sunt legate de Pământ în aşa fel, încât ele trebuie să fie considerate ca elemente constitutive ale acestuia. Plantele izolate nu au corp astral, ele sunt incluse în corpul astral al Pământului. Corpul astral al Pământului este în interacţiune cu cel al Soarelui. În organismul superior al Pământului are loc un proces asemănător cu alternanta stărilor de conştientă din timpul somnului şi al veghei întâlnită la om. O consecintă a acestuia o constituie creşterea vegetală estivală; plantele germinează, cresc şi înfloresc, ridicându-se spre Soare. Iarna corpul astral solar se retrage în Pământ.

Atunci corpul astral terestru nu depinde decât de el însuşi; el se retrage spre centrul Pământului; vegetaţia este în repaus. Clarvăzătorul poate observa exact relaţia dintre cele două corpuri astrale. Deoarece această retragere a corpului astral determinâ o stare de repaus a vegetaţiei şi a activităţilor vitale şi prin aceasta şi de întrerupere a conştienţei, a trebuit ca în cursul evoluţiei sale omul să fie dotat cu un corp astral individual, deoarece numai astfel el putea dobândi o stare de conştienţă continuă.

După ce ne-am ocupat de semnificaţia lui Hristos pentru evoluţia umană, să vedem care este semnificaţia acestui Spirit pentru evoluţia cosmică. Entităţile care au atins chiar de la începutul evoluţiei pământeşti acel nivel de perfecţiune pe care omul îl va atinge abia la sfârşitul evoluţiei îşi au sediul în Soare. Hristos face parte dintre aceste entităţi, în calitate de fortă cosmică. Aşadar, la începutul evoluţiei pământeşti actuale, corpul său astral era legat de corpul astral al Soarelui. El îşi avea sediul în Soare. O dată cu apariţia lui Hristos pe Pământ, a coborât şi corpul astral al acestei forţe cosmice a Spiritului-Hristos şi a rămas de atunci în legătură continuă cu corpul astral al Pământului. O dată cu apariţia lui Hristos pe Pământ, corpul astral al Pământului a primit de la cel al Soarelui o substanţă cu totul nouă. Cel care, pe vremea lui Hristos, ar fi observat Pamântul de pe o altă planetă, ar fi putut vedea acest aport de substanţă prin modificarea radiaţiei colorate a corpului astral. Prin legătura corpului său astral cu cel al Pământului, Spiritul solar Hristos a devenit în acelaşi timp Spirit al Pământului. Spiritul lui Hristos este în acelaşi timp Spirit solar şi Spirit al Pământului. Din momentul în care Hristos a păşit pe Pământ, El a rămas în legătură permanentâ cu acesta. A devenit Spiritul planetar al Pământului. Pământul este corpul Său, El îi dirijează evoluţia. Această legătură s-a realizat pe Golgota şi Misteriul de pe Golgota este simbolul a ceea ce s-a înfăptuit atunci pentru evoluţie.

Suprafaţa globului este împarţită între patru rase: albă, galbenă, roşie şi neagră. Dar atmosfera care învăluie Pământul din toate părţile este unitară. La aceasta face aluzie capitolul 19, versetul 23: „După ce au răstignit pe Iisus, ostaşii au luat hainele Lui şi le-au făcut patru părţi, fiecărui ostaş câte o parte, şi cămaşa. Dar cămaşa era fără cusătură, ţesută de sus, în întregime". Veşmintele lui Hristos sunt un simbol pentru suprafaţa pământească, cămaşa fără cusătură simbolizează atmosfera care nu este divizată, este indivizibilă şi învăluie Pământul din toate părţile. Trebuie să insistăm asupra faptului că acest simbol este, de asemenea, un fapt istoric. În virtutea acestui fapt trebuie înţeles cuvântul Maestrului: „Cel ce mănâncă pâinea mea mă calcă în picioare" (Ioan, 13, 18). Dacă Hristos este spiritul planetar, dacă Pământul este corpul Său, nu este oare justificat ca oamenii să spună că mănâncă trupul său, beau sângele Său şi îl calcă în picioare? Când acest spirit vorbeşte despre fructele Pământului nu poate spune: „Acesta este trupul Meu", şi când indică sucul plantelor: „Acesta este sângele Meu?" (Ioan, 6, 56). Şi nu trec oare oamenii peste corpul acestui spirit planetar, călcându-l cu picioarele? El n-a spus-o într-un sens peiorativ, ci pentru a indica faptul că Pămâutul este adevăratul corp al lui Hristos. Acest pasaj al Evangheliei trebuie luat *ad litteram*. Amintirea acestui mare adevăr trebuie să fie păstrată vie pentru generaţiile viitoare, prin Misteriul Cinei. Numai cel care poate onora sensul profund al Cinei poate resimţi valoarea acestui puternic eveniment pentru întreaga evoluţie cosmică. El vede ţâşnind forţa lui Hristos în plantele pe care Pământul le face să se înalţe primăvara în direcţia luminii solare. Faptul că Hristos a devenit om nu este numai un eveniment omenesc, ci un Eveniment cosmic.

CONFERINŢA a VIII-a

Basel, 25 noiembrie 1907

Autorul Evangheliei lui Ioan spune, la sfârşitul acesteia, că Hristos a făcut multe alte lucruri nerelatate în carte: „Dar sunt şi alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus şi care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărţile ce s-ar fi scris" (Ioan, 21,

25). Trebuie să spunem şi noi că o serie lungă de conferinţe nu ar fi suficientă pentru a explica tot ce este scris în această Evanghelie. Azi vom examina mai în detaliu dualitatea conceptelor de „Tată" şi de „Eu". Aceste două concepte ne aduc o clarificare în legătură cu evoluţia omenirii de care a fost vorba în conferinţele precedente. Omenirea a plecat de la o couştienţă a Eului cu totul diferită de cea pe care o cunoaşte în prezent. Prin „Adam" nu trebuie înţeles un om izolat, ci o conştienţă a Eului înglobând mai multe generaţii. Cel care este la originea unei astfel de generaţii este „Tatăl". În iudaismul Vechiului Testament, Avraam era resimţit ca Tată, şi orice evreu de atunci zicea: Eu nu sunt un Eu independent, ci un Eu ce vine de la Avraam şi se ramifică în toţi membrii liniei, inclusiv în mine. După cum într-un arbore seva vitală urcă de la rădăcini spre fiecare ramură, tot aşa curge şi prin întregul popor evreu seva vitală a lui Avraam, Eul comun al poporului evreu. Când un evreu al Vechiului Testament pronunţa numele Tatălui, el făcea aluzie la toată linia aceluiaşi sânge şi această conştienţă a Eului care îngloba toate generaţiile el o numea conştienţa divină. Când se adresa Eului în calitate de Dumnezeu, el îl numea Iahve. Când răsuna numele de Iahve poporul era conştient că un Eu comun, care îşi avea originea în patriarhul Avraam, străbate întregul popor.

Prin amestecarea sângelui, această relaţie s-a modificat, în timp. Conştienţa lui „Eu sunt" s-a individualizat, şi Hristos este puterea destinată să aducă omenirii conştienta acestei modificări. Omul din trecut înţelegea prin „Eu sunt" un curent care traversează generaţiile. Omul unui timp ulterior îl înţelege ca pe ceva care curge prin fiinţa sa interioară. Primul subînţelegea pe Dumnezeu care străbate întreaga comunitate ca pe o conştienţă divină a Eului; celălalt îl resimte în el ca pe o scânteie, o picătură de substanţă divină. Să ne reprezentăm o putere transferată pe Pământ, făcând omenirea conştientă că acest „Eu sunt" poate trăi în fiecare individ; că divinitatea a pus în fiecare o picătură din substanţa sa. Această putere ar spune: Acest „Eu sunt" este ceva ce se află în fiecare din voi, este o parte a forţei divine unice. Ceea ce resimţiţi ca „Eu sunt" al dumneavoastră este una cu „Eu sunt" al Tatălui. Cel care a devenit conştient de acest fapt poate spune: „Eu şi Tatăl suntem una". Priviţi înapoi, până la Adam: vedeţi conştienţa Eului scurgându-se prin generaţii de-a lungul secolelor şi mileniilor. Dar mai există o conştienţă umană superioară, care a fost dată omului în forma sa originară. Aceasta este conştienţa omenirii care nu înglobează numai generaţii diferite, ci omenirea întreagă. Apoi a apărut conştienţa proprie generaţiilor, perpetuându-se prin generaţii şi care, în final, a fost individualizată prin „Eu sunt". Aşadar, omul poseda germenele lui „Eu sunt" de mai înainte. De aceea Hristos poate spune: Înainte să fi fost Avraam era „Eu sunt". Aceasta este adevărata învăţătură a şcolii oculte.

Pentru alte clarificări privind doctrina lui „Eu sunt" ne vom folosi de Legenda de Aur, bine cunoscută în toate şcolile creştine. În ea se spune: „Când Set, pe care Iehova îl dăduse în locul lui Abel, a ajuns într-o zi la poarta Paradisului, Heruvimul cu spadă strălucitoare i-a permis să intre în locul din care oamenii fuseseră alungaţi. Set a văzut aici doi arbori cu ramurile întrepătrunse, arborele vieţii şi acela al cunoaşterii. Şi Heruvimul l-a invitat pe Set să ia trei seminţe din cei doi arbori înlănţuiţi. Set a pus cele Crei seminţe în gura lui Adam, tatăl său, când acesta a murit. Din mormânt a ieşit un arbore triplu - unii l-au văzut strălucind în foc - şi flăcările au format cuvintele: „Eu sunt cel care a fost, care este şi care va fi". Lemnul arborelui care a crescut din mormântul lui Adam a avut utilizările cele mai variate. Din el a fost tăiat toiagul magic cu ajutorul căruia Moise a realizat minunile sale. Lemnul a fost folosit şi pentru poarta templului lui Solomon. Din el a mai fost construit podul pe care a trecut Iisus în drumul său spre moarte. În sfârşit, el a slujit la confecţionarea crucii pe care a fost răstignit Iisus pe Golgota. Iată explicaţia care era dată în şcolile oculte acestei legende: în om există doi arbori, arborele sângelui roşu şi arborele sângelui roşu-albastru. Arborele sângelui roşu este expresia cunoaşterii, sângele roşu-albastru este expresia vieţii. Cei doi arbori erau separaţi, astfel ne învaţă ocultismul străvechi. A fost un timp când în om nu se forma încă sânge roşu. Abia când Eul a coborât în corpul omenesc s-a născut sângele roşu. Ceea ce se manifestă în sângele roşu-albastru, viaţa, exista de mult timp. Sângele s-a format

prin sublimarea sevelor vitale. Gândirea creştină situează momentul când i-a fost dat omului sângele în epoca Paradisului, când s-a fixat în sufletul omenesc prima lucire crepusculară a Eului, când a coborât divinitatea, iar omul era dotat numai cu un suflet-grup, dar în care se afla primul germene din care a luat nastere Eul individual.

Mitul Paradisului spune: Datorită faptului că oamenii au obţinut sângele roşu ei au devenit fiinţe dotate cu cunoaştere, au învăţat să privească, ochii lor s-au deschis şi au învăţat a deosebi bărbatul de femeie. Dar preţul acestei cunoaşteri trebuia plătit. Conştienţa Eului se naşte numai pentru că sângele moare. În corpul omenesc are loc, coutinuu, un consum al vieţii şi o înnoire a acesteia. Sângele albastru şi-a îndeplinit misiunea sa după ce a fost consumat, şi din distrugerea sângelui albastru se naşte conştienţa Eului. În sufletul omului se creează forţele prin care el va putea stăpâni şi uni cei doi arbori. Omul resimte Eul său numai pentru că poartă permanent în sine moartea. Aşa cum a intrat în lume, omul este dependent de plantă, numai ea îi oferă posibilitatea vieţii. Gândiţi-vă la faptul că omul inspiră constant aer conţinând oxigen şi expiră aer uzat, conţinând acid carbonic. El consumă oxigenul şi îl transformă în acid carbonic. Oxigenul, fără de care el nu poate trăi, îl primeşte de la plantă, care retransformă acidul carbonic produs de om în oxigen şi face astfel ca aerul să fie din nou utilizabil pentru el. Planta reţine carbonul pe care l-a disociat din acidul carbonic şi îl redă omului după milenii, sub formă de huilă. Pământul este un organism unitar; dacă i-ar lipsi o parte, nu ar fi posibilă viaţa în forma sa actuală. Planta, animalul şi omul trebuie considerate o singură fiinţă; suprimaţi planta şi viaţa celorlalţi nu mai este posibilă. Într-un viitor foarte îndepărtat aceste relaţii se vor modifica. Omul actual nu ştie nimic despre aceasta, dar clarvăzătorul îşi poate îndrepta privirea spre o epocă în care acidul carbonic nu va mai fi transformat cu ajutorul plantei, ci omul însuşi îl va reconverti în oxigen utilizabil. Marele ideal al şcolilor oculte este ca omul să realizeze în mod conştient în el însuşi ceea ce acum face planta pentru el, să preia activitatea vegetală în propria sa activitate. În el vor apărea acele organe graţie cărora va reconverti el însuşi acidul carbonic. Iniţiatul prevede modul în care se vor uni cei doi arbori, cel al acidului carbonic şi cel al oxigenului, contopindu-şi coroanele. Atunci cel despre care s-a spus: „Eu sunt cel care a fost, cel care este şi cel care va fi" va trăi ca ceva veşnic în fiecare om. Eul trăia deja în Adam, dar el trebuia să fie mai întâi fecundat. La început, trebuia ca arborele vieţii să fie transformat în arbore al morţii. El nu putea să fie dat împreună cu arborele cunoaşterii, fapt pentru care cei doi arbori erau separaţi: planta era aşezată între ei. Trebuia mai întâi să fie cucerită conştienţa eternităţii. Iisus Hristos a purtat-o în EI şi a sădit-o pe Pământ. Cele trei seminţe sunt cele trei elemente divine, Manas, Budhi şi Atma. Ceea ce este etern în toate a fost depus cu Adam în mormănt. Conştienţa eternităţii este anunţată din mormănt, din mormânt a ieşit arborele care a spus cu litere de foc: „Eu sunt cel care a fost, cel care este si cel care va fi". Hristos îi învaţă pe oameni să aprindă în natura omenească această scânteie: „Eu sunt un om individual", spunându-le: Străduiţi-vă să vă sprijiniţi tot mai mult pe entitatea lui „Eu sunt" şi veţi realiza comunitatea voastră cu mine. Numai prin acest „Eu sunt" veţi ajunge la Tatăl, căci Tatăl şi Eu suntem una. Numai un clarvăzător putea înţelege aceasta şi autorul Evangheliei lui Ioan era un clarvăzător. El nu a vrut să redea doar semnificaţia istorică a acestui fapt, ci şi ceea ce poţi cunoaşte când îţi îndrepţi privirea spre lumea spirituală.

Când un clarvăzător contemporan cu Hristos voia să ştie ce s-a produs în lumea spirituală, el trebuia să adoarmă. Aceasta este spus în capitolul 3. Nicodim, un bătrân evreu, a venit să-l găsească pe Hristos. El voia să devină clarvăzător, deoarece ajunsese la starea care-i permitea să vadă; şi a venit la El noaptea, deoarece conştienţa sa de veghe era stinsă. În versetul 5 al acestui capitol se află, de asemenea, relatată învăţătura că omul poate fi „născut din spirit".

Hristos spune: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa" (Ioan,14,6). Unde se află această cale care conduce la divinitatea cea mai înaltă prin Hristos? „Eu sunt" acţionează asupra corpului astral şi-l transformă în Sine spirituală, lucrează asupra corpului eteric pentru a face din el Spiritul vieţii şi asupra corpului fizic pentru a face din el Om-spirit. Când Eul omului acţionează

asupra lui, din această muncă rezultă Sinea spirituală, apoi în el se elaborează Spiritul vieţii. Astfel omul ajunge la adevărata viaţă. În „Eu sunt" se află calea spre adevăr şi spre viaţa adevărată. Căci „Eu sunt" transformă corpurile inferioare şi trezeşte în ele adevărata viaţă, ceea ce se poate reprezenta astfel:

Eu sunt	Calea	Adevărul	şi	Viaţa
Direcţie	Sine spirituală	Spiritul vieţii		Om-spirit

„Eu sunt" indică direcţia pe care trebuie să se angajeze omul pentru a ajunge la desfăşurarea Sinei spirituale, a Spiritului vieţii şi a Omului-spirit.

În Evanghelia lui Ioan se pot identifica şi învăţături propriu-zis teosofice. Faptul că în fiecare om se află un Eu individual, că în acest Eu există o scânteie divină, că această scânteie trebuie să se dezvolte pentru a deveni „Dumnezeu în noi" a fost evocat de autorul Evangheliei lui Ioan (cap. 9). În cele mai multe traduceri ale Bibliei, răspunsul lui Hristos la întrebarea: „Cine a păcătuit, acesta care este orb din naştere sau părinţii săi?" este: „Nici el n-a păcătuit, nici părinţii lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu" (Ioan, 9, 3). Dar este o concepţie demnă de un creştin ca Dumnezeu să facă să se nască un om orb, ca să-şi poată manifesta gloria sa prin el? Un concept despre Dumnezeu care să conducă spre asemenea consecinţe este imposibil. Acest pasaj se citeşte mult mai simplu şi mai clar, dacă ne bazăm pe concepţia teosofică. Hristos a răspuns: Nici el nici părinţii săi nu au păcătuit, el împlineşte karma pentru ca scânteia divină să devină vizibilă în el, pentru ca lucrările „lui Dumnezeu din el" să devină vizibile. Răspunsul lui Hristos (Ioan, 9, 3) trebuie să fie tradus după cum urmează: „El s-a născut orb pentru ca lucrările lui Dumnezeu din el să fie vizibile în corpul său". Orice om trece prin vieţi pământeşti succesive. Vedem un orb din naştere. Dar nu este obligatoriu ca el să fi păcătuit în această existenţă. A putut aduce dintr-o incarnare precedentă greşala care l-a condus la această naştere. În sens teosofic, doctrina karmei este cea care acţionează de-a lungul incarnărilor, şi acest lucru este descris aici. Este evident că Hristos trebuia, prin învăţătura sa, să ajungă în contradicţie cu concepţiile curente ale iudaismului, ceea ce explică şi intrarea Lui în conflict cu evreii (Ioan, 9, 22).

Şi în alt loc din Evanghelia lui loan se vorbeşte despre doctrina karmei. În capitolul 8 există un pasaj uimitor: Întrebat de farisei care este părerea Sa asupra femeii adultere, Hristos s-a aplecat şi fără a rosti nici un cuvânt a început să scrie cu degetul pe pământ (8,6 şi 8). Dar, aşa cum am văzut, Pămâutul este propriul Său corp. El nu condarrmă femeia adulteră, dar înscrie fapta ei în propriul său organism. Prin aceasta El indică faptul că, asemenea unei seminţe care, pusă în pământ, creşte şi produce roade care-i sunt proprii, fiecare faptă omenească va creşte şi va aduce roade corespunzătoare în incarnarea următoare şi că nici o putere de pe Pământ nu poate anula consecinţele unei fapte. Teologia crede în moartea izbăvitoare, crede că Hristos a murit pentru noi şi nu se consideră îndreptăţită să admită doctrina karmei, care contrazice ideea că prin moarte Hristos ar fi luat asupra lui păcatele întregii lumi. Dar această disarmonie dintre concepţia teosofică şi cea teologică se armonizează dacă ele sunt înţelese corect.

Doctrina karmei are aceeaşi semnificaţie pentm viaţă ca un registru contabil pentru un comerciant. În virtutea legii karmei trebuie să admitem că ceea ce am făcut într-o existenţă anterioară revine, ca efect, în existenţa actuală şi că ceea ce facem în prezent va reapărea într-o existenţă viitoare. Avem astfel un bilanţ complet al existenţei: pe de o parte, se înscriu acţiunile bune, pe de altă parte cele rele. Dacă cineva crede că în virtutea legii karmei nu poate realiza în mod liber o faptă, întrucât felul lui de a acţiona este consecinţa faptelor sale anterioare, el se aseamănă cu un comerciant care spune: Acum mi-am stopat activitatea comercială, nu mai trebuie să fac afaceri; în caz contrar bilanţul meu va fi inexact. Aşa cum acest mod de a gândi este incorect pentru un comerciant, tot astfel şi părerea privind efectul karmei este eronată. Doctrina karmei bine înţeleasă nu include nici un fatalism. Libertatea de

acţiune şi karma sunt perfect conciliabile, iar karma bine înţeleasă nu este ceva imuabil. Iar dacă cineva nu vrea să vină în ajutorul unei persoane în suferinţă sub pretextul că nu doreşte sâ intervină în karma sa, este tot atât de greşit ca a refuza unui comerciant în dificultate un avans pentru a-l salva de la faliment. Aşa cum comerciantul va înscrie acest împrumut în registrul său la pagina de „debit", pe când cel ce dă cu împrumut îl înscrie ca sumă împrumutată, la fel fiecare faptă bună se contabilizează pentru cel care o efectuează ca un câştig, în timp ce pentru beneficiar ca o datorie. Astfel, legea karmei nu exclude ajutorul dat altuia şi este un lucru perfect justificat să uşurezi karma aproapelui prin fapte de întrajutorare mutuală. Omul poate acorda ajutor unui semen, dar există şi acţiuni de care beneficiază mai multe persoane, deci care le uşurează karma şi care se înscriu în contul mai multor oameni. Iar o acţiune atât de măreaţă ca cea a lui Hristos se imprimă în karma tuturor oamenilor, deoarece ea aduce o uşurare în karma tuturor celor care o lasă să acţioneze în ei. Vedem, aşadar, că şi în Evanghelia lui Ioan se menţionează legea karmei şi că existenţa ei nu constituie o piedică pentru libertatea de acţiune. Prin actul Său unic de sacrificiu, Hristos s-a legat cu toţi oamenii. După legea karmei, orice acţiune se înscrie în registrul datoriilor vieţii; ea este pusă în legătură cu corpul lui Hristos, cu Pământul. Iată de ce El nu judecă femeia adulteră, ci îi înscrie fapta în propriul Său corp. El primeste în proprnil Său corp tot ce se întâmplă oamenilor, aşa cum karma trebuie să se împlinească fără încetare pe Pământ. Evanghelia ne revelează faptul profund semnificativ că prin actul Său Hristos s-a legat de evoluţia karmică a omenirii întregi. El dirijează evoluţia viitoare a omenirii.

Dacă ne îndreptăm încă o dată atenţia asupra celor cinci epoci de civilizaţie: indiană, persană, egipteană, greco-latină şi europeană, constatăm că în cursul celei de a treia au fost puse bazele forţei hristice, care va deveni forţa fecundantă pentru întreaga omenire. Ceea ce a fost introdus în acel timp în mersul evoluţiei omeneşti va prinde viaţă abia în epoca a şasea. În epoca a şasea, Sinea spirituală dezvoltată din sufletul conştienţei se va uni cu Spiritul vieţii. Între epoca a treia şi cea de a patra, forţa histică se aprinde si luminează în chip profetic. Epoca a şasea va fi cea a sărbătoririi marii nunţi a omenirii, când Sinea spirituală se va uni cu Spiritul vieţii. Atunci omenirea va fi contopită într-o mare fraternitate. Eu lângă Eu, frate lângă frate vor sta alături în acea fraternitate anunţată prin descrierea nunţii din Cana Galileei, nuntă care nu este numai un fapt istoric, ci reprezintă simbolul de unire a întregii omeniri într-o mare fraternitate. După epoca a treia, mai sunt de parcurs trei epoci până la producerea acestui eveniment: a treia, a patra şi a cincea. În esoterism, o epocă înseamnă o zi, iată de ce se spune la începutul capitolului 2: „Şi a treia zi s-a făcut nuntă la Cana". Prin aceasta se sugerează că descrierea nunţii se raportează la un fapt viitor. Mama lui Iisus, sufletul conştienţei, este prezentă la nuntă. Hristos îi spune: „Ce trece de la mine la tine? Încă n-a venit ceasul Meu". Este clar că prin nunta din Cana se face aluzie la un eveniment ce se va petrece în viitor. Ce face Iisus, pentru că ceasul Lui încă nu sosise? El transformă apa în vin! Pentru această acţiune se găseşte explicaţia următoare: iudaismului ajuns în decadenţă trebuie să i se adauge un nou foc, o nouă forţă de viaţă, prin aceea că apa „fadă" este transformată în vin tare. S-ar putea spune că băutorii de vin au imaginat această explicaţie pentru a-şi justifica comportamentul. Dar, dacă înţelegem semnificaţia acestui act, obţinem o cunoaştere profundă a marii evoluţii a lumii.

Alcoolul nu a fost întotdeauna legat de omenire. Orice lucru spiritual are o expresie corespunzătoare în materie şi, invers, orice lucru material are contrapartea sa spirituală. Vinul, alcoolul, nu a apărut decât la un anumit moment al istoriei lumii şi omului şi el va dispărea în viitor. Găsim aici profundul adevăr al investigaţiei oculte. Alcoolul a fost puntea care a condus Eul-grup la Eul autonom, individual. Omul nu ar fi găsit niciodată trecerea de la Eul grup la Eul individual fără acţiunea alcoolului. Acesta a dat naştere constienţei personale, individuale în om. Când omenirea va fi atins acest scop, ea nu va mai avea nevoie de alcool şi acesta va dispărea din lumea fizică. Vedeţi deci cum tot ce se întâmplă are semnificaţia sa în conducerea înţeleaptă a evoluţiei umanităţii. Din această cauză, nu trebuie să facem reproşuri celui care consumă alcool, în timp ce oamenii care sunt în avans fată de

restul omenirii şi au ajuns cu evoluţia lor atât de departe încât nu mai au nevoie de alcool trebuie chiar să-l evite. Hristos a apărut pentru a oferi forţă omenirii, astfel încât în epoca a şasea să poată fi atinsă cea mai înaltă conştienţă a Eului. El vrea să pregătească oamenii pentru „acel ceas care încă n-a venit". Dacă ar fi rămas la sacrificiul cu apă, omenirea nu ar fi ajuns niciodată la Eul individual. Trmsformarea apei în vin reprezintă ridicarea omului spre fiinţa individuală. Omenirea ajunsese, în evoluţia ei, la un punct în care vinul îi era necesar, iată de ce Hristos a transformat apa în vin. Când va veni momentul în care omul nu va mai avea nevoie de vin, Hristos va transforma din nou vinul în apă. Cum a putut apărea în Hristos o asemenea forţă care să permită transformarea apei în vin? Deoarece Pământul este însuşi corpul lui Hristos, El a putut să activeze forţele Pământului în El însuşi. În pământ, apa se transformă în vin, în timp ce se ridică în viţa de vie. Ceea ce se întâmplă în Pământ, Hristos, ca persoană, putea, de asemenea, înfăptui, căci toate forţele Pământului sunt prezente chiar în el, din moment ce Pământul este corpul Său şi este însufleţit de astralitatea Sa.

Ce face Pământul cu forţele sale? Dacă se pune o sământă în pământ, aceasta germinează şi dă roade. Ea se înmulţeşte; dintr-o sământă se nasc mai multe. Tot astfel, dintr-un animal, prin reproducere, se nasc mai multe. Aceeaşi forţă de sporire, de înmulţire acţionează în Hristos şi este reprezentată prin înmulţirea pâinilor. Hristos deţine forţa înmulţirii seminţelor, proprie Pământului. Dacă este prezentă în spiritul nostru ideea că „Pământul cu forţele sale este corpul lui Hristos" şi o aplicăm la ceea ce ne spune Evanghelia lui Ioan, multe detalii vor deveni de înţeles.

Ce sunt, în fapt, Evmgheliile? În cea a lui Ioan trebuie să vedem o prezentare a principiilor de iniţiere, aşa cum erau răspândite în toată Antichitatea. Nu era hotărâtor pentru şcoala de care aparţinea ceea ce făcea candidatul la iniţiere în mod exterior, ci ceea ce vieţuia el de la o treaptă de iniţiere la alta. Erudiţii moderni sunt surprinsi să descopere similitudini între istoria dezvoltării lui Buddha şi cea a lui Iisus Hristos. Aceasta se datorează faptului că redactorii acestor biografii nu au consemnat detalii ale existenţei exterioare, ci fapte spirituale interioare. Acestea corespund pentru toţi adevăraţii iniţiaţi, căci toţi au urmat acelasi drum şi au făcut aceleaşi experienţe. În regulile de iniţiere era indicat ceea ce trebuia să fie trăit de orice discipol pe calea iniţierii, şi toţi iniţiaţii aflaţi pe aceeaşi treaptă treceau prin aceleaşi experienţe. Astfel, biografii nu relatau decât biografia diferitelor trepte de iniţiere. Evangheliile sunt reguli iniţiatice de profunzime variată. Ceea ce, în timpurile trecute, se desfăşura într-o stare de constienţă atenuată s-a produs în mod public în Misteriul de pe Golgota. Moartea, care până atunci era biruită în eteric, a fost biruită acum în corpul fizic. Evenimentul de pe Golgota reprezintă iniţierea unui iniţiat de pe cea mai înaltă treaptă, care nu a fost iniţiat de un altul.

Autorul Evangheliei lui Ioan nu putea relata viaţa lui Hristos decât aşa cum o descrie codul iniţiatic. Cel care parcurge Evanghelia lui Ioan în mod activ trezeşte forţa clarvederii. Această Evanghelie este o carte pentru clarvăzători, scrisă pentru ucenicia clarvederii. Cel care o trăieste, frază după frază, se află din punct de vedere spiritual ochi în ochi cu Hristos. Oamenii nu sunt uşor de convins, ei trebuie să lupte pentru a ajunge la scop, pentru a ajunge la cunoaşterea realităţii lui Hristos. Evanghelia 1ui Ioan este calea care conduce la Hristos. Autorul său a vrut să ofere tuturor prilejul de a-L cunoaşte. Celui care dezvoltă din corpul său astral Sinea spirituală îi este dată în spirit acea înţelepciune care-i permite să înţeleagă ce reprezintă Hristos. Hristos însuşi a indicat acest lucru: el este răstignit pe cruce, la picioarele Lui se află mama Sa şi discipolul iniţiat de El, pe care-l iubeşte. Discipolul trebuie să aducă oamenilor înţelepciunea, cunoaşterea semnificaţiei lui Hristos. Din această cauză se atrage atenţia asupra Mamei Sofia prin cuvintele: „Aceasta este mama ta, pe ea trebuie s-o iubeşti". Mama spiritualizată a lui Iisus este Evanghelia însăşi, ea este înţelepciunea care conduce omul spre cunoştinţele cele mai înalte. Ucenicul ne-a dat-o pe Mama Sofia; altfel spus, el a redactat Evanghelia, care conţine, pentru cine o studiază, posibilitatea de a cunoaşte creştinismul, de a înţelege originea şi finalitatea acestei mişcări grandioase.

Evanghelia lui Ioan conţine înţelepciunea lui „Dumnezeu în om", teosofia (noi spunem azi antroposofia, nota trad. francez). Şi cu cât omenirea se va consacra mai mult studiului acestui document, cu atât mai multă înţelepciune şi iluminare va primi din ea.

NOTE

Aceste conferinţe ţinute de Rudolf Steiner în 1907 nu au fost stenografiate. Conţinutul lor a fost reconstituit pornind de la notele luate de ascultători. Conferinţele de la Kassel, „Antroposofie şi rosicrucianism", au fost publicate pentru prima oară în 1942 în buletinul pentru membrii Societăţii antroposofice de Marie Steiner, care le-a prelucrat plecând de la câteva însemnări succinte.

Conferinţele de la Basel asupra „Evangheliei lui Ioan" emană din notele luate de patru participanţi, care s-au reunit în 1908 pentru a stabili într-o formă liberă conţinutul acestora, ajutaţi de amintirile lor. Publicarea textului în buletinul pentru membri a fost autorizată de Marie Steiner în 1946. La început, acest text n-a fost conceput de autorii lui în vederea publicării, ci numai pentru uzul participanţilor.

(1) Rudolf Steiner era secretarul Societăţii teosofice pentru Germania. El s-a desprins de ea încetul cu încetul pentru a întemeia Societatea antroposofică. Fideli lui Rudolf Steiner, noi am păstrat de-a lungul întregii traduceri termenul de teosofie. Câtiva ani mai târziu, el va utiliza termenul de antroposofie.

(2) Richard Wagner (1813-1883) a creat drama muzicală ca operă globală. Compară cu conferinţa lui R. Steiner din 28.03.1907, ***Richard Wagner şi mistica***.

(3) Goethe, *Faust*, I, Noapte. Cameră gotică.

(4) Christian Rosenkreutz, 1378-1484. Vezi Rudolf Steiner, ***Creştinismul esoteric şi conducerea spirituală a omenirii***, GA 130; ***Nunta chimică*** de Christian Rosenkreutz, GA 35; ***Christian Rosenkreutz şi misiunea sa***, GA 93, 97, 141.

(5) Apostolul Pavel a fost convertit de Hristos în faţa Damascului. Întemeietor al creştinismului din afara Palestinei. Este decapitat la Roma în anu1 67.

(6) Dionisie Areopagitul, primui episcop al atenienilor.

(7) Johann Gottlieb Fichte (1762-1814), filosof german. Conferinţă asupra „Einleitungsvorlesungen in die Wissenschaftslehre", Berlin, 1913.

(8) Du Bois-Reymond (1818-1896), fiziolog berlinez. „Limite ale cunoaşterii", conferinţa din 14.08.1872.

(9) „*...în mod intensiv*": mărime intensivă; mărime în care este posibil de a distinge trepte de intensitate, dar care nu se măsoară printr-un număr, nereprezentând o întindere (Dicţionarul Petit Robert).

(10) Luca, 17, 21.

(11) Theophrastus Paracelsus von Hohenheim (1493-1541), medic şi naturalist. Vezi conferinţa din 16.11.1911, „De la Paracelsus la Goethe", în vol. ***Istorii omeneşti în lumina Ştiinţei spirituale*** (16 conferinţe, Berlin, 1911-1912), GA 61.

(12) Johann Wolfgang Goethe, 1749-1832.

(13) Friedrich Schiller, 1759-1805. Vezi Rudolf Steiner, ***Trăsăturile de bază ale unei teorii a cunoaşterii la Goethe, cu referire specială la Schiller***, GA 2; ***Goethe şi concepţia sa despre lume***, GA 6.

(14) Francisc din Assisi, 1182-1226, întemeietorul Ordinului franciscan.

(15) Matei, 18, 3.

(16) Wolfgang Amadeus Mozart, 1756-1791.

(17) Francesco Redi, 1626-1698, naturalist italian.

(18) Goethe, *Tratat despre culori*.

(19) *Niflheim*, altfel spus *Nebelheim*, Ţara ceţurilor.

(20) Rudolf Steiner, ***Educaţia copilului din punct de vedere al Ştiinţei spirituale***, GA 34

(21) Sancte de Santis, *Mimik des Denkens*.

(22) Adalbert von Chamisso, 1781-1838, poet german. *Peter Schlemhil*,1814.

(23) Fritz Mauthner, 1849-1923, scriitor şi filosof. *Beitrage zu einer Kritik der Sprache* (Contribuţie la o critică a limbajului).

(24) Cel mai reprezentativ membru al familiei Bach este Johann Sebastian Bach, 1685-1750; sunt, de asemenea, cunoscuţi ca muzicieni fiii săi: Friedemann Bach, 1710-1794, Philippe Emanuel Bach,1714-1788, Johann Christian Bach, 1735-1782.

(25) Bernoulli, familie de matematicieni din Basel: Jakob Bernoulli, 1654-1705, Johann Bernoulli, 1667-1748, Nikolaus Bernoulli, 1687-1759, Daniel Bernoulli, 1700-1782.

(26) Rudolf Steiner, *Tatăl Nostru*, GA 96, în ***Sensul vieţii şi Misteriile Duhului, Fiului şi Tatălui***, trei conferinţe ţinute la Berlin şi München, 1907, GA 97 şi 96.

(27) *Septuaginta: Vulgata*.

(28)Ludwig Büchner, 1824-1899, filosof materialist.

(29) Rudolf Steiner, ***Misterul biblic al Genezei***, GA 122.

(30) Antoine Fabre d'Olivet, 1768-1825. *Limba ebraică restituită*, Paris, 1816, şi *Istoria filosofică a neamului omenesc*, 1822.

(31) „Lucifer Gnosis", GA 34, caietele 30, 32, 34 ale revistei.

(32) Rudolf Steiner, ***Haeckel, die Welträtsel und die Theosophie***, GA 34.

(33) Ioan, 8, 12.

(34) Thomas Henry Huxley,1825-1895, zoolog şi filosof britanic, darvinist. *Fiziografie*, Leibzig, 1884.

(35) Theodor Arldt, „Das Atlantisproblem", revista „Kosmos", caiet 10, 1905.

(36) Platon, 427-347 î.Hr., *Critias*.

(37) Geneza, 1, 2.

(38) Citatul n-a putut fi regăsit.

(39) Ludwig Anzengruber,1839-1889, scriitor şi autor dramatic vienez; Peter Rosegger,l843-1918.

(40) I Geneza, 2,7.

(41) Sfântul Augustin, 354-130, părinte al Bisericii. *Retractationes*, I, 13 şi *De civitate Dei*, VIII, 9.

(42) Luca, 14, 26.

(43) loan. A se vedea primul capitoi, verset 1, din Scrisoarea I.

(44) Charles Darwin, 1809-1882, naturalist englez; David Friedrich Strauss, 1808-1874, filosof şi teolog protestant; Arthus Drews, 1865-1935, filosof.

(45) Ioan, 13, l8.

(46) Jakob Böhme, 1525-1624, mistic protestant.

(47) Rutiolf Steiner, ***Adevăr şi ştiinţă*** (GA 3) şi ***Filosofia libertăţii*** (GA 4).

(48) Goethe, *Faust*, partea a II-a, corul final.

(49) Goethe, *Faust*.

In Lebensfluten, im Tatensturn,
Wall ich auf und ab,
Wehe hin und her!
Geburt und Grab,
Ein ewiges Meer
Ein wechselnd Weben
Ein glühend Leben:
So schaff ich am sausenden Webstuhl der Zeit
Und wirke der Gottheit lebendiges Kleid.

(50) Ludwig Kleeberg, *Wege und Worte*, Stuttgart, 1961.

(51) Éduard von Hartmann, 1842-1906, filosof. Filosofia inconştientului, Berlin 1869; Inconştientul din punct de vedere al fiziologiei şi al teoriei coborârii, Berlin, 1872.

(52) Oscar Schmidt, 1823-1890, zoolog.

(53) Ernst Haeckel, 1834-1919, zoolog, filosof. Istoria naturală a creaţiei.

(54) Rowlaiul Hill, 1795-1879, pictor şi fotograf englez.

(55) Iakob Moleschott, 1822-1893, psiholog şi filosof materialist; Karl Vogt, 1817-1895, geolog si zoolog.

(56) Rudolf Wagner, 1805-1864, zoolog şi psiholog.

(57) Dionisie Areopagitul, Ierarhia cerească şi eclezeastică, scrisă între 485-515.

(58) Goethe, Faust, partea a II-a, cuvintele lui Mefistofel.

(59) Pitagora, 582-497 î.Hr., filosof grec.

(60) Platon, Timaios.

POSTFAŢĂ

Temele cărtilor lui Rudolf Steiner, unul dintre cei mai tipăriţi autori de azi, sunt întotdeauna incitante şi de aceea sunt căutate de multă lume, dar cine a fost el se cunoaşte prea puţin, iar configuraţia operei sale continuă să fie cvasiignorată. Vom încerca, aşadar, să situăm ciclul de conferinţe care face obiectul cărţii de faţă în contextul vieţii şi activităţii sale. Abordarea acestora poate fi făcută şi tratându-le drept un segment din istoria activităţilor oculte, o istorie paralelă din mănunchiul dezvoltării istorice a omenirii. Ocultismul modern este un moment din fluxul devenirii unei îndeletniciri - cercetarea esoterică - fundamentale pentru oricine caută firele ascunse ale evenimentelor lumii.

Vom începe cu momentul 1875, când la New York a fost fondată Societatea teosofică (Theosophical Society) - o organizaţie care se ocupă de cercetarea şi promovarea activităţilor oculte. Dintre membrii fondatori se distinge personalitatea Helenei Petrovna Blavatsky. Ea vine în întâmpinarea scopurilor pe care şi le propune Societatea teosofică prin deosebita dotare pentru activităţi oculte şi prin capacitatea de a se dărui acestora. Helena Blavatsky şi-a sprijinit întreaga activitate pe legătura cu entităţi având însuşiri şi cunoştinţe supraomeneşti - Marii Maeştrii tibetani (Mahatmas = „Mari Suflete") -, cu care afirma că a fost mereu în contact.

De altfel, prezentarea acestei căi de cunoaştere a fost făcută mai târziu şi în scris, prin lucrări ca *Lumină pe cale* (Light on the Path, 1885)(Nota 1), de Mabel Collins, şi *Învăţătura secretă* (The Secret Doctrine, 1888) de H. P. Blavatsky.

Domeniul în care Societatea teosofică a activat cu intensitate a fost cel al spiritualităţii orientale, cu precădere indiene, aşa încât în 1879 ea îşi va muta sediul din Statele Unite în India.

Datorită specificului activităţii Helenei Blavatsky, definitoriu pentru activitatea teosofică va fi preluarea şi perpetuarea învăţăturilor transmise de către Maeştrii Kuthumi şi Morya, prin intermediul ei, membrilor societăţii.

Datorită acestei credinţe în maeştri nevăzuţi, exista riscul unor falsificări, mai ales a acelor *Scrisori* de la Maeştrii pe care Helena Blavatsky le prezenta membrilor Societăţii teosofice. Ceea ce s-a şi întnmplat, H. P. Blavatsky devenind subiectul unor acuzaţii de falsificare, atunci când s-a descoperit că unele dintre aceste scrisori fuseseră contrafăcute. Acest scandal

din anii 1885-1886 şi faptul că în această controversă devenită publică Societatea teosofică nu i-a luat apărarea au determinat-o pe H. P. Blavatsky să se retragă din conducerea Societăţii teosofice şi să revină în Europa, pentru a nu a mai călători niciodată în India. În 1887 ea va fonda la Londra Loja Blavatsky şi va scoate o revistă, „Lucifer", al cărei nume trimitea la principiul autonomiei (motiv care l-a făcut şi pe Rudolf Steiner să-şi intituleze „Luzifer", mai târziu „Lucifer-Gnosis", revista pe care a publicat-o între 1903 şi 1908). O dată cu publicarea în 1888 a lucrării sale *Secret Doctrine*, H. P. Blavatsky va întemeia secţia esoterică a Societăţii teosofice (Esoteric Section of Theosophical Society), spre a oferi membrilor acesteia posibilitatea de a rămâne fideli Maeştrilor, indiferent ce s-ar întâmpla. Însă neînţelegerile apărute în conducerea acestei secţii au făcut-o pe H. P. Blavatsky să o transforme în complet independenta „Şcoală esoterică" (Esoteric School of Theosophy). Iată deci că, la începutul secolului XX, mediile în care se desfăşura o intensă activitate ocultă erau îndeosebi mediile teosofice.

Pe drumul căutării pe care pornise, Rudolf Steiner va ajunge şi el să-i cunoască pe teosofi, va avea ocazia de a activa în cercurile acestora. Recunoscut pentru seriozitatea preocupărilor sale, el va intra în Societatea teosofică, devenind în 1902 secretarul general al nou înfiinţatei secţii germane a acesteia. El va înţelege acest pas drept „începutul unei activităţi orientate înspre organizarea unei mişcări teosofice oculte bazată în exclusivitate pe autentic şi pe adevăr"(Nota 2). Abordarea problematicii spirituale se confrunta cu gândirea „ştiinţifică", aşa cum era ea practicată la începutul secolului XX. Aşa încât pentru Rudolf Steiner, care avea în urmă o cunoaştere prin studiu şi prin aplicarea consecventă a metodelor aşa-numitelor „ştiinţe ale naturii", se punea problema preluării acestor metode şi utilizării lor în „cunoasterea spirituală"(Nota 3). Însă preocupările ştiinţifice din cercurile teosofice de la 1900 se limitau la încercarea de a interpreta fenomenele spirituale prin abordări atomiste, mecaniciste. Or, Rudolf Steiner încerca să ajungă la o abordare organică, pornind de la principiul că „atomii şi structurile atomice nu pot constitui decât *rezultatul* unor efecte spirituale sau organice" (Nota 4).

Secţia germană a Societăţii teosofice şi-a desfăşurat încă de la început activitatea într-o atmosferă de oarecare autonomie, făcând paşi importanţi în spaţiul vieţii publice datorită, mai ales, publicaţiei „Luzifer", editată şi redactată de Rudolf Steiner şi de Marie von Sievers, şi seriilor de prelegeri ţinute de Rudolf Steiner în diverse localităţi din Germania, în cadrul mişcării teosofice ori pentru publicul larg. Pentru această perioadă, mai sunt relevante relaţiile lui Rudolf Steiner cu Şcoala esoterică.

Apartenenţa la un asemenea cerc intim, căruia îi erau rezervate anumite aspecte considerate accesibile doar unora, provenea de la maniera străveche de cultivare a învăţaturilor esoterice, şi anume accesibile numai iniţiaţilor. Or, H. P. Blavatsky avusese acces la unele cunoştinţe oculte într-un asemenea mod, adică prin intermediul anumitor facultăţi atavice de tipul clarvederii („...datorită unui atavism aparte, spiritul acţiona în ea tot astfel cum făcuse cândva în sufletul străvechilor discipoli, adică într-o stare de conştienţă asemănătoare - pentru forţele conştiente care iluminează sufletul modern - cu o stare de vis...; astfel... cunoaşterea spirituală nu trăieşte în sufletul conştienţei, ci in regiunile mai întunecate ale subconştientului. *Acestea* nu sunt suficient de independente de forţele care activează înăuntrul corporalităţii fizice. Ca urmare, transmiterea unor noţiuni spirituale provenite din zonele subconştiente poate deveni extrem de periculoasă...Însă aceste lucruri nu au nici o legătură cu antroposofia, ale cărei doctrine sunt cu totul lipsite de vreo influenţă subconştientă" (Nota 5)).

Grupul din jurul lui Rudolf Steiner avea preocupări diferite de ceea ce se practica în Şcoala esoterică a teosofiei, auume prin abordarea problematicii esoterice în raport şi cu alte domenii culturale (istoria, filosofia, teoria cunoaşterii, metodologia goetheană) pe care le cultiva Rudolf Steiner. Organizatoric, acest grup aparţinea Şcolii esoterice a teosofiei, dar

metodologic era ceva cu totul diferit. Aşa încât, în mai I907, în timpul congresului teosofic de la Munchen, în urma unor îndelungi discuţii avute cu Annie Besant, preşedinta Societăţii teosofice, s-a ajuns la autonomizarea secţiei germane a Societăţii (Nota 6). Activitatea de cercetare spirituală desfăşurată de secţia germană a Societăţii teosofice, aşa cum o concepea Rudolf Steiner, îşi avea rădăcinile în ocultismul european şi se revendica de la misticii germani (teosofi) Meister Eckhart, Jakob Böhme, Johannes Tauler. Aşadar, de la o anume filieră creştină. Oricum, figura şi semnificaţia lui Hristos redeveniseră subiecte de discuţie, aşa încât demersul lui Steiner, făcut la începutul secolului, avea ca scop determinarea rolului pe care îl are Hrisros în lumea de azi, pornind de la Evenimentul petrecut pe Golgota cu nouăsprezece secole în urmă.

În strădaniile sale de a sonda cele nevăzute, Rudolf Steiner se întâlnea, aşadar, cu preocupările Societăţii teosofice, dar prin rolul atribuit lui Hristos el se afla pe o altă cale.

Încă din anul 1904 Rudolf Steiner vorbea despre „calea rosicruciană", iar în ***Creştinismul ca fapt mistic*** (1902) el făcea legătura între creştinism şi evoluţia ocultă a Antichităţii. Prin publicarea acestei lucrări, „atenţia publicului european fusese dirijată spre o renaştere a esoterismului european, pornind de la opera şi faptele teosofilor germani" (Nota 7).

Evenimentele dinăuntrul Societăţii teosofice s-au precipitat în continuare: în anii 1906-1907, cazul C.W. Leadbeater, figură controversată de clarvăzător, şi acuzat de deviere morală; în 1907, februarie, moartea colonelului H. S. Olcot, cofondator al Theosophical Society în 1875 şi preşedintele acesteia, apoi congresul de la Paris, cu alegerea Anniei Besant ca preşedinte în locul său (este susţinută de Rudolf Steiner, deşi el îşi păstrează rezervele asupra modului în care Societatea teosofică abordează ocultismul).

În paralel, secţia germană desfăsura activităţi din ce în ce mai intense şi mai consistente, bucurându-se de tot mai mulţi membri. Aşa încât, în iunie 1907, la congresul de la München al secţiei germane a Societăţii teosofice vor apătea pentru prima dată aspectele artistice: Templul rosicrucian, realizat în sala congresului cu ajutorul scenografiei, picturii şi sculpturii; apoi Misteriile Antichităţii, în reprezentarea traducerii germune a *Misteriilor eleusine*, după E. Schure. Cu tot amatorismul acestor realizări, pentru prima dată în epoca modernă aspectele oculte erau redate nu prin mijloace intelectual speculative, asa cum de multă vreme se proceda în Societatea teosofică, ci cu mijloacele artelor.

Pe parcursul acestui congres, la care a participat şi Annie Besant, Rudolf Steiner a susţinut paisprezece prelegeri în care a vorbit despre ceea ce el a numit „teosofia rosicrucienilor" (Nota 8). Astfel, au fost prezentate aspecte istorice ale impulsului generat în 1459 prin Christian Rosenkreutz. (Aici trebuie menţionat faptul că în concepţia lui Rudolf Steiner acele curente spirituale care provin din Orient şi care au fost aduse în Europa de către anumite cercuri nu corespund configuraţiei lăuntrice a omului european, căruia îi sunt mai apropiate cunoaşterea esoterică greacă şi cea creştină. „Una dintre sursele care au păstrat acest curent spiritual şi l-au reînnoit a fost... rosicrucianismul" (Nota 9). Este vorba însă despre sursa originală, debarasată de toate acele adaosuri şi ascunzişuri pe care preocupările ulterioare le-au provocat, fie din necunoaştere, fie din diletantism, fie din rea voinţă. Pe de altă parte, trebuie menţionat şi următorul aspect esenţial referitor la relaţia tradiţiei rosicruciene cu ştiinţa spiritului, anume că aceasta din urmă se sprijină pe cea dintâi, dar nu este doar atât, ci cuprinde şi alte componente (Nota 10).)

Revenind la prelegerile de la München, s-a continuat cu descrierea componentelor fiinţei omeneşti, aşa cum pot fi ele cunoscute printr-o educaţie spirituală reală şi consecventă. Viaţa, moartea şi ceea ce se petrece după moarte, reincarnarea şi legea karmei au fost alte aspecte ale existenţei omeneşti prezentate în aceste prelegeri, care au continuat cu descrierea stărilor planetare de conştienţă, cu evoluţia planetară şi cea a omenirii pe Pământ, apoi cu

evidenţierea unor aspecte ale viitorului omenirii. În încheiere, au fost prezentate cele şapte trepte de dezvoltare pe calea iniţierii creştine şi cele şapte trepte ale căii rosicruciene.

Temele acestor prelegeri au fost reluate în iunie 1907 la Kassel, iar la Basel, în luna noiembrie a aceluiaşi an, Rudolf Steiner susţinea opt prelegeri asupra Evangheliei lui Ioan, făcând o prezentare a felului cum entitatea lui Hristos a însoţit epocile de evoluţie a Pământului şi dezvoltarea omenirii. (Mai târziu, după moartea lui Rudolf Steiner, în strădania de a realiza o prezentare cât mai coerentă a moştenirii lăsate de el, ediţiile din opera sa au fost concepute de Marie Steiner pornind de la grupe tematice. Astfel, cele două cicluri de prelegeri din 1907 - ţinute la Kassel şi Basel - au fost grupate în volumul înscris în seria de *Opere complete*, GA 100. Este tocmai volumul prezentat aici în traducere românească).

Activitatea secţiei germane s-a intensificat, pe măsură ce preocupările membrilor acesteia, stimulate de strădaniile lui Rudolf Steiner, s-au concentrat asupra unor probleme de cercetare spirituală precum: cunoaşterea sufletească şi cea spirituală, domeniile de cunoaştere asupra spiritului, metamorfozele vieţii sufleteşti, abordarea marilor probleme ale existenţei omului cu metodele cercetării spirituale.

În acelaşi timp, mergând pe cealaltă cale, cea orientală, Societatea teosofică devenise mai mult nucleul unei frăţii universale, lăsând în plan secund cercetarea puterilor latente din om. În felul acesta „se căuta o lume mai bună, un substitut al lui Dumnezeu, care fusese îndepărtat de către ştiinţele materialiste".(Nota 11)

Şi iată că, in 1909-1910, în cazul Societăţii teosofice, cu sediul la Adyar, în India, se vor pune bazele Ordinului Steaua Orientului (Order of the Star in the East), care urma să aibe in centrul activităţii sale personalitatea nnui tânăr indian, Djiddu Krishnamurti, considerat a fi cel care va purta, în curând, în fiinţa sa manifestarea lui Hristost (Nota 12). Hristos era privit doar ca o entitate Bodhisattva, ca un învăţător asemănător altor mari învăţători cunoscuţi.

Fireşte, Rudolf Steiner s-a distanţat de aceste abordări ale lui Hristos, despre care el spunea că ar trebui înţeles ca o entitate cosmică ce s-a incarnat fizic doar o dată. De altfel, pentru că cele două căi de activitate spirituală (cea orientală şi cea occidentală, reprezentată de Rudolf Steiner) deveniseră incompatibile şi, ca urmare a discuţiilor cu numeroşii membri ai Societăţii teosofice susţinători ai căii reprezentate de Rudolf Steiner, prezenţi la München, în septembrie l912 s-a propus organizarea activităţii Societăţii teosofice într-un mod complet independent şi înfiinţarea unei noi forme de lucru: Societatea antroposofică. Ca urmare, la 11 decembtie 1912, aproape toţi cei care colaborau cu Rudolf Steiner şi-au manifestat, printr-o telegramă adresată la Adyar preşedintelui Societăţii teosofice, Annie Besant, hotărârea de a părăsi această societate.

La 14 ianuarie 1913, Annie Besant retrage secţiei germane a Societăţii teosofice decretul de fondare, consfinţind astfel şi formal separarea. Astfel, 2 400 de membri ai fostei secţii germane a Societăţii teosofice devin, prin hotărârea adunării generale din 2-3 februarie 1913, membri ai Societăţii antroposofice, astfel oficializată, urmându-l pe Rudolf Steiner.

Din acel moment începe activitatea autonomă a Societăţii antroposofice.

SORIN ŢIGĂREANU

Note

1. Mabel Collins, Lumină pe cale, Editura Ram, Fălticeni, 1994.
2. Hella Wisberger, Introducere la volumul ***Din istoria şi conţinuturile primei secţiuni a***

Şcolii esoterice (1904-1914) (Zur Geschichte und aus den Inhalten der ersten Abteilung der Esoterischen Schule, 1904-1914), GA 264, Dornach, 1984.
3. Rudolf Steiner, ***Povestea vieţii mele*** (Mein Lebensgang), GA 28, Dornach, 1982. O traducere românească, din limba franceză, a apărut la Editura Princeps, Iasi, 1994.
4. „Voiam să pornesc de la o contemplare a fenomenului primordial şi să urmez concepţiile goetheene despre natură (nu un sistem intelectual oarecare)", R. Steiner, ***Povestea vieţii mele***, Editura Princeps, Iasi, 1994, p. 378.
5. Ibidem, p. 383.
6. „Şcoala ocultă a dr. Steiner este foarte diferită de a noastră. El nu cunoaşte calea orientală, de aceea nici nu o poate preda. El predă calea creştin-rosicruciună,care este de ajutor unora dintre oameni, dar care este diferită de a noastră." (Annie Besant, Scrisoarea din 7 iunie 1907, adresată dr. Wilhelm Hobbe-Schleiden, conducătorul lojei din Kassel a Societăţii teosofice, în E. Bock, *Rudolf Steiner, Studii asupra operei şi vieţii*, Stuttgart, 1961.)
7. E. Schuré, Scrisoarea din 1 mai 1913 către preşedintele Societăţii teosofice din Franţa, în care îşi justifica retragerea din această societate.
8. ***Die Theosophie des Rosenkreuzers***, GA 99.
9. G. Wachsmuth, *Viaţa pământească şi activitatea lui Rudolf Steiner* (Rudolf Steiners Erdenleben und Wirken), Dornach, 1951, p. 60.
10. Ibidem, p. 61.
11. Richard Cavendish (ed.), *Encyclopedia of the Unexplained*, Arkana, Penguin Books, 1989.
12. Activitatea Ordinului Steaua Orientului s-a intensificat mai ales prin călătoriile şi conferinţele ţinute de Krishnamurti în India, California şi Olanda. În sfârşit, la 28 decembrie 1925 Învăţătorul Universal a apărut, fiind reprezentat de Krishnamurti. După patru ani Krishnamurti a desfiintat Ordinul, declarând că renunţă la orice pretenţie de a fi altceva decât el însuşi, repudiind cu această ocazie toate sectele şi organizaţiile religioase. El a mai afirmat că adevărul este „o ţară fără drumuri", iar ajutorul poate veni doar din interiorul fiecăruia. (Cf. Richard Cavendish (ed.), *Encyclopedia of the Unexplained*, Arkana, Penguin Books, 1989.)